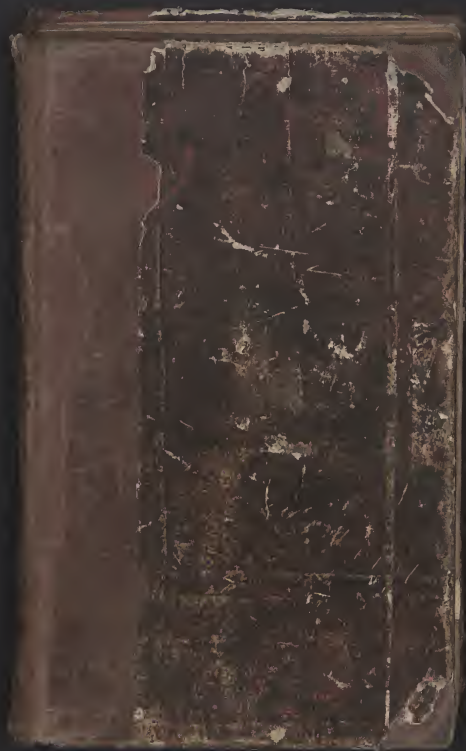
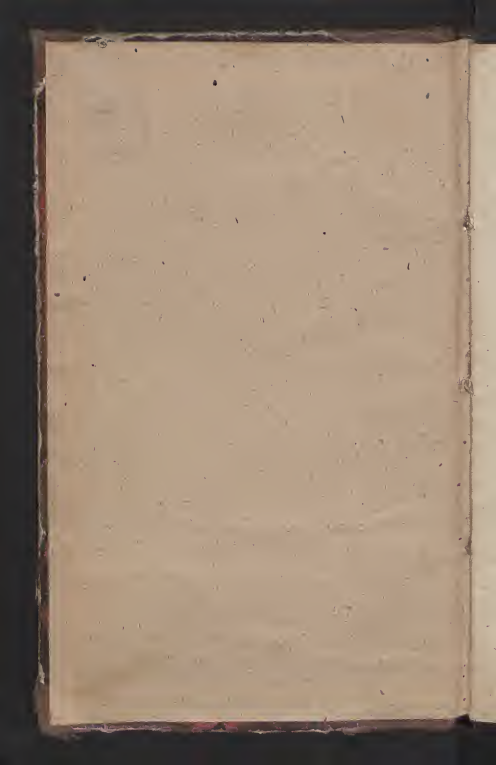
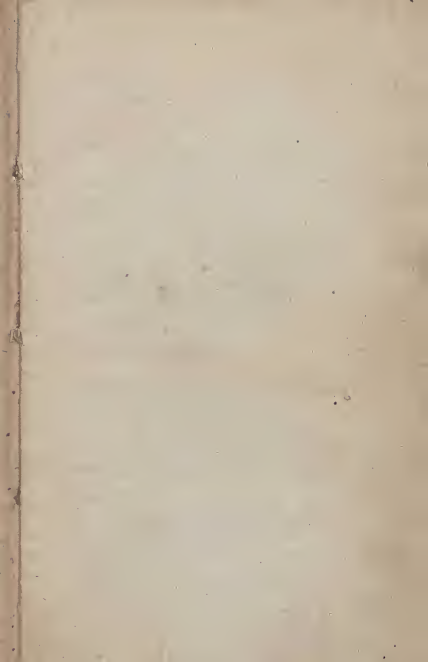
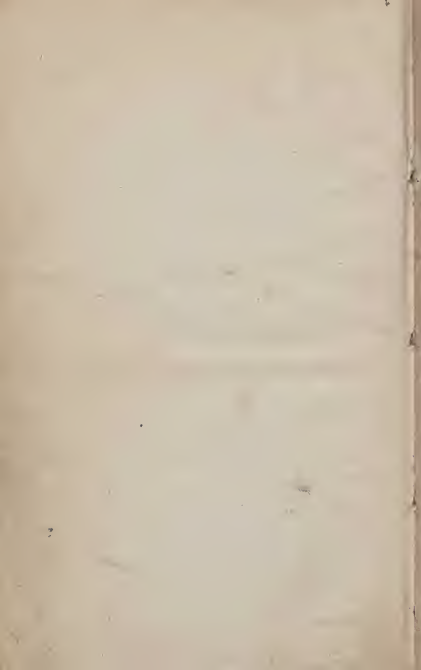










S a g a n

af

Njáli Þorgeirssyni

og

Sonum Hans &c.

Prentuð eftir útgáfunni í Kaupmannahöfn

árid 1772.

Lundin Skrifstofa

Selst áinnbundin á Prentpappír 1 r. 40 þ r. S.

Videyar Klaustri.

Prentuð á kostnað Sekretæra O. M. Stephensenis,

1844.

improvement in the

the same way

Sér hefur upp
Brennu = Njáls = Sögu.

1. Kapítuli.

Grá Mordí Gígju.

Mordur hét maður er kalladur var Gígja, hann var son Sighvats hins Rauða, hann bjó á Belli á Rángárvellum, hann var ríkur hofðingi og málafylgju maður mikill, og svo mikill lagamaður að aungvir þóttu lögligir tómar nema hann væri í, hann átti dóttur eina er Unnur hét, hún var væn kona og furteis og vel að sér, og þótti sá bestur kostur á Rángárvellum. Nú víkur sögunni vestur til Breiðafjarðar dala. Maður er nefndur Höfudur, hann var Dalakollsson, móðir hans hét Þorgerður og var dóttir Þorsteins hins Rauða Blássonar hins Hvíta Ingjalbssonar Helgasonar. Móðir Ingjalbs var Þóra dóttir

ir Sigurðar Drms í auga Ragnarsfsonar lobbrol-
ar. Uður hin Djúpudga var móðir Þorsteins
Rauds dóttir Ketils Flatnefs Bjarnarsonar Bunu
Grímssouar hersis úr Sogni, Høskulður bjó á
Høskulðsstøðum í Laxárdal, Rútur hét bróðir hans,
hann bjó á Rútssstöðum, hann var sammædra við
Høskulð, faðir hans var Herjólfur. Rútur var
vænn maður, mikill og sterkur, vígur vel og hóg-
vær í skipi, manna vitrastur, harðráður við óvini
sína en allaga góður hinna stærri mála. Það
var einhverju sinni að Høskulður hafði vana bod
og þar var Rútur bróðir hans og sat hjó næsta
honum, Høskulður átti sér dóttur er Hallgérður
hét, hún léf fé á gólfinu við aðrar meyjar, hún var
fríð sýnum og mikil verti og hárið svo fagurt sem
silki, og svo mikil að það tók ofan á belti. Høsk-
ulður kallar á hana, fardu hínagð til mín segir
hann, hún gekk þegar til hans, hann tók undir
hverfina og kyssi hana, síðan gekk hún í brant.
Þá ræddi Høskulður til Rútss: hversu lífst þér á
mey þessa? þiki þér ei fægur vera? Rútur þogði
við. Høskulður mælti til hans í annað sinn, Rút-
ur svarði þá: ærið fægur er mér sjá og munu
margir þess gjalda, en hitt veit eg eigi, hvaðan
þjófs augu eru. Lomin í ættir vorar; þá reiddist
Høskulður og var fát um með þeim bræðrum
nokkura hríð. Bræður Hallgérðar voru þeir
Þórleifur faðir Bolla og Olafur faðir Kjartans
og Bárður.

2. Kapítuli.

Rútur bad Unnar.

Það var einhverju sinni að þeir bræður ribu til alþingis Hóskuldur og Rútur, þar var fjölmenni mikil; þá ræddi Hóskuldur við Rút, það vilda eg, bróðir! að þú bættir ráð þitt og bæðir þér konu. Rútur svarað: lengi hefir mér það í hug verið og hefir mér þó tvennt um sýnst, en nú vil eg þó gera að þínu stapi, eða hvar stulum við að leita? Hóskuldur svaraði: hér eru nú hæfðingjar margir á þingi og er gott um að velja, en þó hefi eg í einum stað á stofuad fyrir þína hönd, kona heitir Unnur og er dóttir Mardar Gíglu hins vitrastra manns og er hann hér á þingi og svo dóttir hans, og mátt þú sjá hana ef þú vilt, og annan dag eptir er menn gengu til lögrettu, þá þeir konur úti hjá rángæinga búð vel búnar. Þá mælti Hóskuldur við Rút: þar er hún nú Unnur, ef eg sagða þér frá, eða hverju lítst þér á hana? vel, segir hann; en eigi veit eg hvort við eigum heill saman. Síðan ganga þeir til lögrettu, Mardur Gíglu mælti lögðil að vanda sínum og gekk heim til búdar síðan. Hóskuldur stóð upp og Rútur og gengu til búdar Mardar og inn í húðina. Mardur sat í innanverðri húðinni, þeir kvæddu hann, hann stóð upp í móti þeim og tók í hönd Hóskuldi og settist hann niður hjá honum, en Rútur sat hjó næsta honum. Síðan töludu

Þeir margt og komu þar niður ræður Hófstulbar
 að eg mæli til kaupna við þig, vill Rútur gérast
 mágur þinn og kaupna dóttur þína og skal eg
 ekki mitt til spara. Mordur svarar: veit eg að þú
 ert höfðingi mikill, en bróðir þinn er mér ókunn-
 ur. Hófstuldur mælti: framar er hann enn eg.
 Mordur mælti: mikil munt þú þurfa fram að
 leggja með honum, því að hún á allan arf eptir
 mig, eigi þarf og lengi að bida hvað eg skal að-
 fæða, segir Hófstuldur, hann skal hafa Kamnes og
 Rútsstadi og upp til Þrándargils og kaupskip í
 siglingum. Rútur taladi þá til Marðar, hugsa
 svo um bóndi, að bróðir minn mun mér mjög
 hafa fram halðid fyrir óstarfakir, en ef þér viljð
 géra málið að alitum, þá vil eg að þér gérð
 kostinn. Mordur svaradi: hugsað hefi eg kostinn,
 hún skal hafa 60 hundraba og skal aukast þrid-
 jingi í þínum garði, en ef þú eigð erfingja, þá
 skal helmingar félag með þessum. Rútur mælti:
 þenna kost vil eg, og höfum nú votta við, síðan
 stóðu þeir upp og tókust í hendur og fastnadi
 Mordur Rúti dóttur sína Unni, og stýldi þóð
 vera hálfum mánuði eptir midt sumar að Marð-
 ar. Nú ríða þeir heim af, þingi hvorirtveggju
 og ríða þeir vestur hjá Hallbjarnar vörðum, þá
 reid í móti þeim Þjóðstólfur son Bjarnar Gull-
 bera úr Reykjadal og sagði þeim skipkomu í
 Hvíta og var þar kominn úr Þessum fœdurbróðir
 Rúts og vildi að Rútur kæmi til fundar við hann

sem fyrst. En er Rútur spurdi þetta, þá bad hann Hóskuld fara til flíps með sér, Hóskuldur fór og þeir brædur. En er þeir komu til flíps, sagnar Rútur Þóðuri frænda sínum vel og blíðlega, Þóður hefur þeim inn í húðina að drekka, síðan var tekið af hestum þeirra og gengu þeir inn og drukklu. Rútur mælti til Þóðurar: nú skalt þú ríða vestur með mér, frændi, og vera með mér í vetur, Eigi hentir svo, frændi, því að eg segi þér lát Eyvindar bróður þín, en hann leiddi þig til arfs á Gula þingi, og munu nú taka óvinir þínir ef þú kemur eigi til. Hvað skaltu nú til ráða, bróðir? segir Rútur, þífi mér nú vandast málið er eg hefi áður ráðið brúðkaup mitt. Hóskuldur mælti: þú skalt ríða suður til fundar við Mörð og bið hann að þú skalt ríða málbaga og sitji dóttir hans þrjá vetur í festum, en eg mun ríða heim og sitja voru þína til flíps. Rútur mælti: nú vil eg að þú tákir mjöl og við og slíkt annað sem þér líkar af varningi. Rútur lét taka hesta sína og reid hann suður, en Hóskuldur reid heim vestur. Rútur kom austur á Rángárvöllu til Mörðar og hafði þar góðar viðtækur, Rútur sagði Mörði: allt efni sitt og bad hann ráð á leggja. Mörður segir: hveísu mikil fé er þetta? Rútur sagði vera 100 markar ef hann fengi allt. Mörður mælti: mikil er það í móti erfdinni minni, en nú skalt þú fara ef þú vilt. Síðan breyttu þeir málbögunum sínum, og skýldi Unnur sitja þrjá vetur í festum. Nú ríða:

ur Rútur til skips og er við skip um sumarid, þar til er búid var. Hóskulbur færði fé allt til skips þad sem Rútur átti. Rútur fékk Hóskuldi í hendur fjárvardveitslu sína vestur þar, meðan hann væri utan, reid Hóskulbur heim til bús síns. Litlu síðar gaf þeim byr og sigla þeir í haf, þeir voru úti þrjár vikur og komu við Hernar og sigla austur til Víkur.

3. Ka p í t u l i.

Srá Krúti og Gunnhildi Konunga
móður.

Haralbur Gráfelbur réð fyrir Noregi, hann var son Eiríks Konungs Blóðaxar Haraldssonar Hárfagra. Gunnhildur hét móðir hans og var dóttir Óskurar Tota, þau höfðu absetu austur í Konunga hellu. Nú spurðist skipsloman austur þángað til Víkurinnar og þegar er þetta fréttir Gunnhildur, spurði hún reiptir hvað íslendfremanna væri á skipi? henni var sagt að Rútur hét maður og var bróðurson Óskurar. Gunnhildur mælti: eg veit gjörta hann mun ætla að heimta erfð sína, en þá maður hefir að varðveita er Eóti heitir. Eldan kallar hún á flósvéin sinn er Ógmundur hét. Eg vil senda þig til Víkurinnar á fund Óskurar og Rúts og seig að eg býð þeim báðum til mín í vetur, og seig að eg vil vera vin þeirra, og af Rútur ífer mínum ríð-

um fram, þá skal eg sjá um fæmál hans og um það annað er hann tekur að herða, eg skal og koma honum fram við Konúnginn. Síðan fór hann og kom á fund þeirra. En þegar þeir vissu að hann var sveinn Gunnhildar, tóku þeir vel við honum, hann sagði erindi sín þeim af hjóði. Síðan tóldu þeir leyndlega ráðagjörð sína, og ræddi Þókur við Rút. Svo list mér, frændi, sem nú munum við hafa gjört ráð okkar, þólad eg fann Rapi Gunnhildar, jafnstjótt sem við viljum eigi fara til hennar mun hún reka okkur úr landi, en taka sé okkar allt með ráni, en ef við förum til hennar, þá mun hún gjöra okkur slíka sæmb sem hún hefir heitð. Ögmundur fór heim og er hann fann Gunnhildi, sagði hann henni erindis lóf sín og það að þeir myndu koma. Gunnhildur mælti: slíks var von, þólad Rútur er vitur maður sagður og vel að sér, en nú hafdu njósn af nær þeir koma til bæjarins og feig mér. Þeir Rútur fóru oustur til Konúngahelli, en er þeir komu þar gengu í móti þeim frændur og vinir og sögnyðu þeim vel, þeir spurdu hvört Konúngur væri í bænum, þeim var sagt að hann var þar. Síðan mættu þeir Ögmundi, hann sagði þeim kveðju Gunnhildar og það með, að hún myndi ekki bjóða þeim fyrri enn þeir hefði fundið Konúng fyrir orðs fálir, að svo þili sem eg grípa gulli á við þá, en eg mun tilleggja slíkt er mér sýnist, og veri Rútur bjarsmæltur við Konúng

og biðji hann hirðvistar, hér eru og tignar flæði er hún sendi þér Rútur, stalt þú í þeim ganga fyrir Konúnginn. Síðan fór hann aftur; annan dag eftir mælti Rútur: gaungum fyrir Konúng, það má vel sagði Mður, þeir gengu 12 saman og voru þeir allir frændur þeirra og vinir, þeir komu í höllina er Konúngur sat yfir drykkju, gekk Rútur fyrst og kvaddi Konúnginn. Konúngur hugði vandlega að manningum er vel var búinn og spurði hann að nafni, hann nefnir sig. Ertu íslenskur maður? seigir Konúngur, hann sagði að svo var, hvað hvatti þig hingat á vörn fund? Rútur svarar: að sjá tign ydra herra og það annað, að eg á erfdamál mikid hér í landi, og mun eg yðar þurfa við að njóta ef eg fæ rétt af. Konúngur seigir: hverjum manni hefi eg heitið í lögum hér í landi, eða hver eru fleiri erindi þín á vörn fund? herra, seigir Rútur: eg vil biðja yður hirðvistar og gjörast yðar maður. Konúngur þagnar við. Gunuhildur mælti: svo lítst mér sem sá maður bjóði yður ena mestu sæmb, þvísab mér lítst svo ef slíkir væri margir innanhirðar sem þá væri vel flípað. Er hann vitur maður? sagði Konúngur; bæði er hann vitur og framgjarn seigir hún, það þífi mér sem móðir mín vilji að þú fáið nafnbót slíka sem þú mælir til, en fyr tignar sakir vorrar og lands síðar, þá kom þú til mín á hálsmánadar fresti, stalt þú þá gjörast hirðsmaður minn, en móðir mín halði þér kost þar til.

og kom þá á minn fund. Gunnhildur mælti við Dgmund: fylgdu þeim til húsa minna og gjör þeim þar góða veitslu. Dgmundur gekk út og þeir með honum, og fylgdi hann þeim í eina steinhöll, þar var tjaldad hinum segursta borða, þar var og háfæti Gunnhildar, þá mælti Dgmundur: nú mun það sannast er eg sagða þér frá Gunnhildi, hér er háfæti hennar og skalt þú í setjast og halda máttu þessu sæti þótt hún komi sjálf til. Síðan veitti hann þeim veitslu, þeir höfðu skamma hríð setið áður þar kom Gunnhildur. Rátur vildi uppspretta og fagna henni; sit þú seigir hún og skalt þú jafnan þessu sæti halda þá er þú ert í bœði mínu. Síðan settist hún hjá Ráti og drókku þau, og um kvöldið mælti hún: þú skalt liggja í lopti hjá mér í nótt og við tvö saman, þér skulud slíku ráða, seigir hann. Síðan gengu þau til svefns, og læsti hún þegar loptinu innan, og sváfu þau um nóttina, en um morguninn fóru þau til drykkju, og allan hálfan mánað lágu þau þar tvö ein í loptinu, þá mælti Gunnhildur við þá menn er þar voru: þér skulud engu fyrirþyna nema lífinu ef þér seigid nokkurum frá um hagi vora Ráts. Rátur gaf henni 100 álna hafnar vadmála og 12 vararfelði. Gunnhildur þakkar honum gófina. Rátur gekk í braut og miuntist við hana áður og þakkaði henni, hún bað hann vel fara. Og um daginn eptir gekk hann fyrir Konúng við 30 manna og kvaddi Konúng.

Konungur mælti: nú munt þú vilja að eg efna við þig Rútur það sem eg hét þér. Síðan gjörðist hann hirðmaður. Rútur mælti: hvar skal eg sitja? móðir mín skal því ráða, seigir Konungur. Síðan fékk hún honum hið sæmiligsta sæti og var með Konungi um veturinn vel metinn.

4. K a p í t u l i.

Um sigling Grúts.

Um vorid spurði hann til Sóta að hann var farinn sudur til Danmerkur með erfðina, þá gekk Rútur á fund Gunnhildar og seigir henni frá ferðum hans. Gunnhildur mælti: eg mun fá þér tvö langskip skipud mönnum, og þar með enn hraustasta mann Ulf Upveiginn gæsta höfðingja vörn, en þó gaff þú að finna Konung aður þú farir. Rútur gjörði svo og er hann kom fyrir Konung, þá sagði hann Konungi um ferðir Sóta og það er hann ætlar eptir honum að halda. Konungur mælti: hvern styrk hefir móðir mín tillagid með þér? langskip tvö og fyrir lidinu Ulf Upveiginn seigir Rútur. Vel er þessi fengid seigir Konungur. Nú vil eg gefa þér önnur tvö skip og munt þú þó þurfa þessa lids alls. Síðan fylgdi hann Rúti til skips og mælti: fari þér vel. Síðan sigldi Rútur lidi sínu sudur.

5. K a p í t u l i.

Dráp Atla Arnvidarsonar.

Atli hét maður, hann var son Arnvidar Garðs úr

Gautlandi enu eystra, hann hafði haldið flöttum fyrir Hákonu Adalsteins dóttur og stúllu þeir feðgar til Gautlands úr Samtalandi. Síðan hélt Atli líðinu úr leginum út um Stokksund, og svo sudur til Danmerkur og liggur úti í Eyrafunði, hann er útlagi bæði Dana Konungs og Svía Konungs. Rátur hélt sudur til Eyrafunðs og er hann kom á fundib þjer hann fjölda skipa í fundinu, þá mælti Ulfur: Hvab skal nú til ráða taka, íslendingur? Halda fram ferðinni seigir Rátur, þólad ekki bugir ófrestab, skal skip okkar Dsúrar fara fyrst, en þú skalt leggja fram sem þér líkar. Sjaldan hefi ég adra haft að skilbi fyrir mér seigir Ulfur, og leggur fram fleibina jafnfram skipi Ráts, og halda svo fram í fundib. Nú sjá þeir er í fundinu eru, að skip fara að heim, þeir seigja Atla, hann svarabi: Þá gífur vel til fjár að vinna. Síðan skipudu þeir til á hverju skipi, en mitt skip skal vera í miðjum skipaflotanum seigir Atli. Síðan renna fram skipin, og þegar er hverjir ná máli annarra stöð Atli upp og mælti: Þér farib óvarliga, skub þér eigi að heit skip woru í fundinu, eða hvert er nafn höfðingja yðvæs? Rátur seigir til sín, hvers maður ert þú? seigir Atli, hirdmaður Haralds Konungs Gráfelbar. Atli mælti: lengi höfum við feðgar okki hjerir verib Noregs Konungum yðrum, og jæfa þín er það seigir Rátur. Svo hefir þoribisaman fund okkarn seigir Atli, að þú skalt eigi kunna fúa tisdindum að seigja, og

þreif upp spjót og staut á skip Rúts, og hafði
 þá bana er fyrir varð. Síðan tókst orrusta með
 þeim; og sóttið þeim seint skip þeirra Rúts. Ulfur
 gekk vel fram og gjörði ýmist hjó eða lagði.
 Ásólfur hét stafubúi Atla, hann hljóp upp á skip
 Rúts og varð fjöggra manna bani áður Rútur
 varð var við, sneri hann þá í móti honum, en
 er þeir fundust, lagði Ásólfur í skjöld Rúts og í
 gégnum, en Rútur hjó til Ásólfis, og varð það
 hans banahogg, þetta sá Ulfur Upveiginn og mælti:
 bæði er nú Rútur að þú hoggur stórt, enda áttu
 mikid að launa Gunnhildi; þess varir mig, seigir
 Rútur, að þú mælir feigum munni. Nú sjer Atli
 beran vopnastad á Ulfi, og staut spjóti í gégnum
 hann. Nú tekst orrusta mikil, Atli hleypur upp á
 skip að Rúti og ryðst um fast, og nú snýr í
 móti honum Ásur og lagði til hans og féll sjálfur
 á bak aptur, þólad annar maður lagði til hans.
 Rútur sneri nú í móti Atla, hann hjó þegar í skjöld
 Rúts og klauf allan niður, þá fékk Atli steinshogg
 á höndina og féll niður sverdid. Rútur tók sverdid
 og hjó undan honum fótinn, síðan veitti hann honum
 banasár, þar tóku þeir fé mikid og höfdu með
 sér tvö skip þau er best voru og dvöldust þar
 litla hrið síðan; þeir Sóti fórust hjá, og hélt
 hann aptur til Noregs og kom við Vimgarðs síðu,
 og gekk Sóti þar á land, þar mætti hann Dg-
 mundi sveini Gunnhildar, hann klandi hann þegar
 og spyr: hverfu lengi ætlað þú hér að vera? þjátr

nætur seigir Söti; hvert ætla þú þá? seigir Ögmundur; vestur til Englands seigir Söti, og koma aldreigi til Noregs síðan meðan rífi Gunnhildar er í Noregi. Ögmundur gekk í brott og fer á fund Gunnhildar, þólad hún var þáðan stamt á veitslu og Gudraudur son hennar. Ögmundur sagði Gunnhildi fyrirætlan Söta, hún bað Gudraud taka hann af lífi. Gudraudur fór þegar og kom á óvart Söta og lét leida hann á land upp og festa þar upp, en tók féid og færði móður sinni, hún fékk til menn að færa féid allt til Konunga hellsu, síðan fór hún og þángað. Rútur hélt aftur um haustid og hefir fengid of fjár, og fór þegar á fund Konungs, og hafði af honum góðar viðtölur, hann bað þeim að hafa af slíkt sem þau vildi, en Konungur tók af þridjunginn. Gunnhildur sagði Rúti að hún hafði tekið erfdina en látið drepa Söta, hann þakkaði henni og gaf henni allt hálfst við sig.

6. Kapítuli.

Utsigling Grúts.

Grútur var með Konungi um veturinn í góðu yfirlæti, en er voradist gjörðist hann hljóður mjög. Gunnhildur finnur það og mælti til hans er þau voru tvö saman: ert þú hugsjúkur? Rútur seigir: það er sem mælt er að slíkt er þeim er á úlandi er alinn. Vilt þú til Íslands? seigir hún, það vil eg seigir hann, átt þú konu nokkura út þar?

seigir hún; eigi er það seigir hann; það hefi eg þó fyrir satt, seigir hún. Síðan hættu þau málinu. Rútur gekk fyrir Konúng og kvaddi hann. Konúngur mælti: hvað vilt þú nú Rútur? eg vil beiðast, herra, að þér gefið mér orlof að fara til Íslands; mun þín sæmb þar meiri enn hér? seigir Konúngur. Eigi mun það seigir Rútur, en það verður hvert að vinna er ætlað er. Við ramman mun reip að draga, seigir Gunnhildur, og leysi þér honum að fara sem honum gægnir best. Þá var ært illa í landi en þó fékk Gunnhildur honum mjöl sem hann vildi hafa. Nú byst hann út til Íslands og fór með honum, og er þeir voru albúnir gekk Rútur að finna Konúng og Gunnhildi, hún leiddi hann á einmæli og mælti til hans, hér er gullhringur er eg vil gefa þér, og spenti á hönd honum. Marga gjöf góða hefi eg af þér þeigib seigir Rútur, hún tók höndum um háls honum og kyssi hann og mælti: ef eg á svo mikil vald á þér sem eg ætla, þá legg eg það á við þig að þú meigir eingri munud framkoma við konu þá er þú ætlar þér á Íslandi, en fremja skalt þú meiga vilja þinn við aðrar konur, og hefir nú hvorki ofkar vel, þú treuðir mér eigi til málssins. Rútur hló að og gekk í braut, síðan gekk hann til móts við Konúng og þakkar honum. Konúngur mælti vel til hans og bað hann vel fara. Rútur gekk þegar til skipis, og gaf honum vel byri og tóku Borgarfjörð. En þegar skip var

landfast reid Rútur vestur heim, en Þóður lét rydja skipið. Rútur reid á Hóskulbsstöði, Hóskulður tók við honum vel, og seigir Rútur honum allt um ferðir sínar. Síðan sendu þeir menn austur um ár til Marðar Eígju að búast við bobi. En þeir ridu síðan bræður til skips, og sagði Hóskulður Rúti fjárhagi sína, og hafði mikil ágræðst meðan hann var í brautur. Rútur mælti: minni munu verða launin en verðt væri, en fá vil eg þér mjöl svo sem þú þarfst í bú þitt í vetur. Síðan réðu þeir skipinu til hlunnis og bjuggu um, en færðu allan varninginn vestur til Dala, var Rútur heima á Rútsstöðum til 6 vikna þá bjuggust þeir bræður og Þóður með heim að ríða austur til brúkaups Rúts og ridu við 60 manna, þeir ridu þar til er þeir komu austur á Rángárvöllu, þar var fjöldi fyrir bodsmanna, skipudust menn þar í sæti, en konur skipuðu pall, og var brúdurin bœpur heldur, drekka þeir veitfuna og fer hún vel fram. Mörður greiðir fram heimansfylgju dóttur sinnar, og ríður hún vestur með þeim, þau ridu þar til er þau komu heim. Rútur fékk heuni öll ráð í hendur fyrir innan stólk, og líkadi það öllum vel, en fátt var með þeim Rúti um samfarar, og fer svo fram allt til vors, og þá er vorabi, átti Rútur fœr í Vestfjörðu að heimta fyrir varning sinn. En áður hann fór talar kona hans við hann, hvert ætlar þú aptur að koma áður menn ríða til þings? hvað er að

því? seigir Rútur: eg vil ríða til þíngs seigir hún, og finna fœður minn. Svo stál þá vera seigir hann, og mun eg ríða til þíngs með þér, vel er það og seigir hún. Síðan reid hann heiman og vestur í fjördu, og bygdi allt féid og reid heim síðan, og er hann kom vestan þá býr hann sig til alþíngis, og lét ríða með sér alla nábúa sína. Høstuldur reid og bróðir hans. Rútur mælti við konu sína: ef þér er jafnmikill hugur á að fara til þíngs sem þú lætst, þá bú þú þig og ríð til þíngs með mér, hún bjó sig skjótt, og síðan ríða þau á þíng. Unnur gekk til búdar fœður sín, hann fagnadi henni vel, en henni var flappúngt nokkud, og er hann fann það, mælti hann til hennar: sjed hefi eg þig með betra bragði, eða hvað býr þér í flapi? hún tók að gráta og svaradi engu, þá mælti hann við hana: til hvers reidst þú til þíngs ef þú vilt eigi seigja mér trúnað þinn, eða þífi þér eigi gott vestur þar? hún svaradi: gefa munda eg til alla eigu mína að eg hefda þar aldrei komid. Mordur mælti: þessa mun eg víss skjótt verða, þá sendi hann menn eftir þeim Høstuldi og Rúti, þeir fóru þegar, og er þeir komu á fund Mardar, flóð hann upp í móti þeim og fagnadi þeim vel og bad þá sitja, töludu þeir leingi, og fór tal þeirra vel, þá mælti Mordur til Høstuldar: hví þífir dóttur minni svo illt vestur þar? Rútur mælti: seigi hún til ef hún hefir sakagiptir nokkurar við mig. En þær urðu eingar uppbornar

við Rút þá lét Rútur eftir spyrja nábuða sína og heimamenn hversu' hann gjörði til hennar, þeir báru honum gott vitni, og segðu hana eina ráða því sem hún vildi. Mordur mælti: heim skalt þú fara, og una vel við ráð þitt, þvíad honum ganga öll vitni betur enn þér. Síðan reid Rútur heim af þingi og kona hans með honum, og var nú vel með þeim um sumarid. En þá er vorabi, þá dró til vanda með þeim, og var þess verr er meir leid á vorid. Rútur átti ferð vestur í fjörðu, og lýsti því ad hann myndi eigi til alþingis ríða. Unnur kona hans taladi fátt um. Rútur fór í fjörðu vestur.

7. Kapítuli.

Skilnadur Unnar við Grút.

Nú líður til þings framan. Unnur taladi við Síga mund Mðurarson og spurði ef hann vildi ríða til þings með henni? hann svedst eigi ríða mundu ef Rúti frænda hans þætti verr; því kvadda eg þig til, ad eg á ad þér helst allra manna, seigir hún; hann svaradi: gjöra mun eg þér kost á því, þú skalt ríða vestur með mér aptur, og hafa eingi undirmál við Rút eda mig; hún hét því. Síðan ríðu þau til þings, Mordur var á þingi faðir hennar, hann tók við henni allvel og bað vera í búð sinni meðan þingid væri, hún gjörði svo. Mordur mælti: hvað seigir þú mér frá Rúti félaga þínum? hún kvad vísu:

Víst feigi eg gott frá geystum
 Geirhvessaanda þessum
 Það er sjálfráðligt sílstra
 sundurhreyti er fundid,
 verð eg því að álmur er ordinn
 eggþings fyrir gjörningum
 satt er að eg seg við spotti
 feigja margt eða þeigja.

Móður varð hljóður við og mælti: Það býr þér nú
 í flapi, dóttir, að þú vilt að eingi viti nema eg,
 og munt þú trúa mér best til úrráða um þitt
 mál; þá geingu þau á tal hvar engvir menn heyrdu
 þeirra viðmæli, þá mælti Móður til dóttur sinn-
 ar: Seigdu mér nú allt það er á milli ykkar er
 og lát þér það ekki í augu vara. svo mun vera
 verða feigir hún, og kvad vísu:

Víst hefir hringa hrístir
 Strútur líkama þrútinn
 eiturs þá er línbeds leitar
 lundýgur munud drýggja
 leita eg með ýti
 undlinna þá finna
 yndi offars vanda
 aldradur bodi stjaldar.

Og enn kvad hún vísu:

Þó veit eg hitt að hreytir
 handfurs jökuls spannar
 meidur er jafnt sem adrir

ýtendur boga nýtir,
 vilda eg við öldu
 jófennanda þenna
 rjóður lítt þú orð og idir
 undleggs stílid selgja.

Þværðu má svo vera? seigir Mörður, og seig enn gjör; hún svarar: þegar hann kemur við mig, þá er horund hans svo mikil að hann má ekki eptirlæti hafa við mig, en þó höfum við bæði breytni til þess á öllum vega að við mættum njótaft, en það verður ekki, en þó áður við stílum, sýnir hann það af sér að hann er í æði sínu rétt sem aðrir menn. Mörður mælti: Vel hefir þú nú gert er þú sagðir mér; mun eg leggja ráð á með þér, það er þér mun duga ef þú kannt með að fara og bregðir þú hvergi af. Nú stalt þú heim ríða fyrst af þingi, og mun bóndi þinn heim koma inn og taka við þér vel; þú stalt vera við hana blíð og eptirmál, og mun honum þífa góð stípan á komu, þú stalt engva fáleika á þér sýna, en þá er vorar stalt þú lasta á þig sótt og liggja í rekkju. Mútur mun engum gétum vilja leida um sóttarfar þitt og ámæla þér í engu, heldur mun hann biðja að allir geymi þín sem best. Síðan mun hann fara í fjörðu vestur og Sigmundur með honum, og mun hann flytja allt fé sitt vestan úr Fjörðum og vera í brott leingi sumar. En þá er meann ríða til þings, og þá er allir menn eru ríðnir úr dölunum þeir er ríða ætlo, þá

skalt þú rísa úr rekkju, og kveðja menn til ferðar
 með þér. En þá er þú er alblín, þá skalt þú
 ganga til hvílu þinnar og þeir menn með þér sem
 forunautar þínir eru, þú skalt nefna votta hjá
 hvílu búanda þíns og seigja flilid við hann laga-
 flilnabi, svo sem framast má að alþingið máli og
 allsherjar lögum, slíka vottnefni skalt þú hafa
 fyrir karldyrum, síðan ríð í braut, og ríð Þarðar-
 þalsheidi, og svo til Holtavörðuheidar, því að þín
 mun leitad til Rútassjarðar, og ríð þar til er þú
 kemur til mín, og mun eg þá sjá fyrir málinu, og
 skalt þú aldreigi síðan koma honum í hendur. Nú
 ríður hún heim af þingi, og var Rútur heim kom-
 inn og fagnadi henni vel, hún tók vel máli hans
 og var við hann blíð, þeirra samfarar voru góð-
 ar þau misfiri, en er voradi, tók hún sótt og lagð-
 ist í rekkju. Rútur, fór í fjörðu vestur og bað
 henni virkta áður. Nú er kemur að þingi, bjó
 hún ferð sína í braut og fór með öllu svo sem
 fyrr var sagt, og ríður á þing síðan. Hérads-
 menn leitudu hennar og fundu hana eigi. Mörð-
 ur tók við dóttur sinni vel og spurdi hana hverfu
 hún hafði með farid ráðagérð hans; hvergi hefi
 eg afbrugðid, seigir hún, hún gekk til lögbergs, og
 sagði flilid við Rút, þetta gérðu menn að uþjum
 tíðindum. Unnur fór heim með fœður sínum, og
 kom albrei vestur þar síðan.

8. Kapítuli.

Sjárheimta Mardar af Grúti.

Grútur kom heim og brá mjög í brún er kona hans var í burtu, og er þó vel stíltur, og var heima öll þau misíri og réðst við eingan mann um sitt mál. Annad sumar eptir reid hann til alþingis og Hæðaldur bróðir hans með honum og fjolmenntu mjög. En er hann kom á þing, þá spurði hann hvort Mordur Gígja væri á þingi, honum var sagt að hann var þar, og ætludu allir að þeir myndi tala um mál sitt, en það varð ekki. Einhvern dag er þeir gengu til lögbergs og aðrir þingmenn, nefndi Mordur sér votta og lýsti fésoð á hendur Grúti um fémal dóttur sinnar, og talði 90 hundraba fjár, lýsti hann til gjalda og útgreiðslu, og lét varða þriggja marka útleð, hann lýsti í fjórdúngsdóm þann sem soðin átti í að koma að lögum, lýsti hann löglysing og í heyranda hljóði að lögbergi. En er hann hafði þetta mælt, svaradi Grútur: Meir sæfir þú þetta mál með fjár ágirnd og kappi er heyrir til dóttur þinnar, heldur enn við góðvild eða drengskap, enda mun eg hér láta nokkud í móti koma, þvíad þú hefir enn eigi féid í hendi þér það er eg fer með, mæli eg svo fyrir, að þeir sé allir heyrandi vottar er hjá eru að lögbergi, að eg flóra þér á hölm, skal þar við liggja mundurinn allur og þar legg eg í móti annad fé jafnmikil, og eigi sá hvort-

tveggja féib er af öðrum ber, en ef þú vilt eigi berjast við mig, þá skalt þú af allri fjárheimtinni. Þá þagnadi Mörður, og réðst um við vini'ssna um hölmganguna, honum svaradi Þorundur góði: Eigi þarf þú við oss ráð að eiga um þetta mál, þvíad þú veitst ef þú berst við Rút, að þú munt láta bæði lífið og féib, er honum vel farid, er hann mikill af sjálfum sér og manna fræknastur. Þá kvad Mörður það upp, að hann mundi eigi berjast við Rút, þá varð óþ mikib að lögbergi og óhljóð, og hafði Mörður af hina mestu svofirdu, og síðan ríða menn heim af þingi, þeir bræður ridu vestur til Reykjarbals Hóskuldur og Rútur, gistu að Lundu, þar bjó þá Þjóðstólfur son Bjarnar Gullbera. Regn hafði verið mikib um daginn og höfðu menn orðið votir, og vóru gjörvir málelðar. Þjóðstólfur hóndi sat í milli þeirra Hóskuldar og Rúts, en sveinar tveir léfu á gólsinu, þeir vóru veitslusveinar at Þjóðstólfs, og léf mæir ein hjá þeim, þeir vóru málgir mjög, þvíad þeir vóru óvitir, annar þeirra mælti: Eg skal þér Mörður vera og stefna þér af konunni, og finna það til foráttu að þú hafir ekki forðid hana. Annar svaradi: Eg skal þér Rútur, tel eg þig af allri fjárheimtunni ef þú þorir eigi að berjast við mig, þetta mæltu þeir nokkrum sinnum, þá gérðist hlátur mikill af heima mönnum, þá reiddist Hóskuldur og laust hann sveininn með sprota þann er Mörður nefndist, en sprotinn kom í andlitid og sprakk fyrir. Hóskuldur mælti við svein-

inn: verb úti og drag engan spött af oss. Rútur mælti: gaff hingat til mín, sveinninn gerði svo. Rútur dró fingurgull af hendi sér og gaf honum og mælti: far brott og leita á engan mann síðan, sveinninn fór brott og mælti: þínum drengum skal eg við bregða æ síðan. Af þessu fékk Rútur gott orð. Síðan fóru þeir vestur heim, og er lofið þrætum þeirra Marðar.

9. Kapítuli.

Grá því er Þorvaldur fékk Hallgérðar.

Nú er þar til máls að taka, að Hallgérður var upp, dóttir Hóskuldar, og er Evenna fridust synum og mikil verti og því var hún lángróf kóllub, hún var fagurhár og svo mikil hárið að hún mátti hylja sig með, hún var orlynd og flaphörð. Þjóðstólfur hét fóstri hennar, hann var subræiður að ætt, hann var styrkur maður og vígur vel og hafði marga menn drepna og bætti engan mann fé, það var mælt að hann væri eingi flaphættir Hallgérði. Maður er nefndur Þorvaldur, hann var Þsvífursson, hann bjó út á Meðalfellsströnd undir Felli, hann var vel audugur að fé, hann átti eyar þær er heita Bjarneyar, þær liggja út á Breiðafirði, þaðan hafði hann fleið og mjöl. Þorvaldur var vel styrkur maður og kurtis, nokkuð bráður í flaphyndi. Það var einhverju sinni að þeir feðgar ræddu með sér hvar Þorvaldur

myndi áleita um kvonfáng, en það fannst á að honum þótti sér óvita fullkosta, þá mælti Dövisur: Vilt þú bjóða Hallgérðar Vangbrókar dóttur Hóskuldar? hennar vil ég bjóða, seigir hann; það mun ykkur ekki mjög hent, seigir Dövisur, hún er kona flapstór, en þú hardlyndur og óvægin; þar vil ég þó áleita, seigir hann, og mun mig ekki tjá að letja, þú átt og mest í hættu, seigir Dövisur. Síðan fóru þeir bönordæfir og komu á Hóskuldsstaði, og höfðu þar góðar viðtækur, þeir ræddu þegar erindi sín fyrir Hóskuldi og vöktu bönordid. Hóskuldur svaraði: kunnugt er mér um hag ykkar, en ég vil einga vel að ykkur draga, er dóttur mín er hörð í flapi, en um yfirlit hennar og furteifi meigu þið sjálfir sjá. Þorvaldur svaraði: gérðu kostinn, því að eg mun flaplyndi hennar ekki láta fyrir kaupi standa. Síðan tala þeir um kaupid, og spurði Hóskuldur dóttur sína ekki eftir, því að honum var hugur á að gjóta hana, og urðu þeir sáttir á allan kaupmála. Síðan festi Þorvaldur Hallgérði, og reid heim við svo búid.

10. Kapítuli.

Strá brúðkaupi Hallgérðar.

Hóskuldur sagði Hallgérði kaupid, hún mælti: Nú em eg að raun komin um það, er mig hefir leingi grunad, að þú mundir eigi unna mér svo mikid sem þú sagdir jafnan, er þér þótti eigi þess verdt

að við mig væri umtalad þetta mál, enda þífi mér ráð þetta ekki svo mikils háttar sem þér hétud mér, og fannst það á öllu er hún þóttiist vargæfin vera. Hóskuldur mælti: ekki legg eg svo mikið við ofmetnad þinn að hann standi fyrir kaupum mínum, og skal eg ráða en eigi þú ef okkur skilur á. Mikill er metnadur yðar frænda, sagði hún, og er það eigi undarligt aði eg hafa nokkurn og gælf á brott síðan, hún fann fóstura sinn Þjóðólfr og sagði honum hvað ætlað var og var henni skapúngt. Þjóðólfrur mælti: gérdu þér gott í flapi, þú munt vera gæfin í annað sinn og muntu þá eptir spurð, hvíð allstadar mun eg gera að þínu flapi nema þar er faðir þinn er eða Rútur, síðan tala þau ekki um fleira. Hóskuldur bjó veitflu og reid að bjóða mönnum til, og kom á Rútesstadi og kallar Rúti út til máls við sig, hann gælf út og geingu þeir á tal, og sagði Hóskuldur honum kaupmála allan, og baud honum til bods, og vilða eg að þér þækti eigi verr þótt eg gérda þér eigi orð þá er kaupid réðst; betur þækti mér að eg fjæma hvergi í nánd, sagði Rútur, hvíð hvorugu mun í þessu kaupi gipta honum né henni, en þó mun eg fara til bods ef þér þífir sæmb í, það þífi mér víst, sagði Hóskuldur, og reid heim síðan. Dsvífur og Þorvaldur budu og mönnum, og var eigi bodid færri enn hundrabi. Maður er nefndur Ewanur, hann bjó í Bjarnarfirði, það er norður frá Steingrímsfirði.

Svanur var fjölkunnugur mjög, hann var móðurbróðir Hallgérðar, hann var ódæll og illur viðureignar, honum bað Hallgérður til bodes, og sendi honum Þjóðstólf, hann fór og var vináttumál með þeim Þjóðstólfi. Nú koma menn til veitstunnar og sat Hallgérður á palli, og var brúðurin allfát, og gekk Þjóðstólfur jafnan til tals við hana, en stundum talar hann við Svan og fannst mönnum miðid um tal þeirra. Veitflan fór vel fram. Höfudbur leyfði út fé Hallgérðar með hinum besta greiðskap. Síðan mælti hann til Rúts: skal eg nokkurar gjafir framleggja? Rútur svaraði: kostur mun þér af tómi að eyða fé þínu fyrir Hallgérði, og lát hér stöð nema.

11. Kapítuli.

Dráp Þorvalds.

Þorvaldur reid heimi frá bodinu og kona hans með honum og Þjóðstólfur, hann fylgdi hesti hennar og töludu þau enn hljóði. Þvífur veif að syni sínum og mælti: Unir þú vel ráðinu, eða hversu fór tal með þessum? vel, sagði hann, alla blíðu lét hún uppi við mig, og máttu sjá móti á, er hún hlær við hvert orð; eigi ætla eg hlátur hennar jafngóðan sem þú, segir Þvífur, en það mun þó síðar reynast. Þau ríða þar til er þau koma heim, en um kvöldið sat hún hjá bönðum sínum, og skipaði Þjóðstólfi hið næsta sér innar

frá. Fátt áttuð þeir við Þjóðstólfur og Þorvaldur og varð þeim fátt að orðum um veturinn, og fór svo fram. Hallgérður var fengsöm og stórlýnd, enda kalladi hún til alls þess er aðrir áttu í nánd, og hafði allt í sukki. En er voradi var þar bústortur, og storti bæði mjöl og skreid. Hallgérður kom að máli við Þorvald og ræddi: eigi muntu þurfa að sitja til alls, því að bæði þarf í búid mjöl og skreid. Þorvaldur mælti: Ekki fékk eg minna til búss enn vant er, og endist þá allt á sumar fram. Hallgérður mælti: Ekki fer eg að þótt þú hafir svelst þig til fjár og fadir þinn, þá reiddist Þorvaldur og laust hana í andlitid svo að blæddi, og gekk síðan í brott og kvaddi húskarla sína með sér, og hrundu þeir fram skútu, og hljópu þar á 6 karlar, og reru út í Bjarnarreyar, tóku þar skreid sína og mjöl. Nú er sagt frá Hallgérði að hún sat úti og var skappúngt. Þjóðstólfur gekk að og sá að hún var særð í andlitinu og mælti: hví ertu svo illa leikin? Þorvaldur velður því bóndi minn, sagði hún, og stóðstu mér þá fjærri ef þér þætti nokkud undir um mig; eg vísa eigi, sagði Þjóðstólfur, þó skal eg þessa hefna, síðan gekk hann á brott og til sjöru, og hratt fram skipi séræru, og hafði í hendi öxi mikla er hann átti vafinskeptu, hann stígur á skip og rær út í Bjarnarreyar, og er hann kom þar voru allir menn rónir nema Þorvaldur og ferunautar hans, hann var að hlada skútuna, en þeir báru á út

menn hans. Þjóstólfur kom að í því, og hljóp upp á flútuna og hlóð með honum og mælti: bædi ertu að þessu lítilhrfur og óhagvirkur. Þorvaldur mælti: hygstu betur gæra munu? sagði hann; það eitt munum við að hafast að eg mun betur gæra enn þú, og er sú kona illa gipt er þú átt, sagði hann, og stýldu ykkar samfarar flámmar vera. Þorvaldur þreif upp agnsax eitt er var hjá honum, og leggur til Þjóstólfs, hann hafði borid oxina á oxl sét og laust á móti, og kom á höndina Þorvalds, og brotnaði handleggurinn, en saxid féll niður. Síðan færði Þjóstólfur upp oxina í annað sinn, og hjó í höfud Þorvalds, og hafði hann þegar bana.

12. Kapítuli.

Srá Þjóstólfs.

Þá fóru þeir ofan menn Þorvalds með byrbarnar. Þjóstólfur tók til ráða fljótt, höggur hann þá tveim höndum bord flútunnar, og geingu í fundur bordin um tvö rúm, og hljóp í flíp sitt, en á flútunni féll inn sjór kolblár, og sökk hún niður með öllum farminum, þar sökk og niður líf Þorvalds, og máttu þeir eigi sjá hversu Þorvaldur var til gjör, en hitt vístu þeir að hann var dauður. Þjóstólfur reri inn á fjörðinn, en þeir báðu hann illa fara og aldrei þrífast, hann svarði eingu og reri þar til er hann kom heim, og

brýndi upp skipinu og gékk heim, og hafði uppi
 ørina, og var hún blóðug mjög. Hallgérður var
 úti og mælti: blóðug er ør þín, hvað hefir þú
 unnid? Nú hefi eg það gjört, að þú munt gefin
 verða í öðru sinni; dauðann seigir þú þá Þorvald,
 sagði hún. Svo er, sagði hann, og sjá þú nú
 nokkud ráð fyrir mér. Svo skal vera, sagði hún,
 eg vil senda þig norður til Bjarnarfjarðar á
 Evanshól, og mun Evanur frændi minn taka við
 þér báðum höndum, og er hann svo mikill fyrir
 sér, að þágang sækir þig eingi; hann sœðadi heft
 er hún átti og steig á bak og reid norður til
 Bjarnarfjarðar á Evanshól, og tók Evanur við
 honum báðum höndum. Evanur mælti: slíka kalla
 eg menn er eigi láta sér allt í augu vora að
 gera, og mun eg því heita þér ef þeir sækja þig
 hingat, að þeir flúu af því ena mestu sköm f.á.
 Nú er þar til máls að taka er Hallgérður er,
 að hún kvaddi til ferðar með sér Rjót hinn svarta
 frænda sinn, og bad hann sœðla hesta þeirra og
 vil eg ríða heim til fœður mín; hann bjó ferð
 þeirra, hún gekk til kistna sinna og lauk upp og
 kallar til sín heimamenn sína, og gaf þeim
 nokkura gjöf öllum, en þeir hörmudu hana allir.
 Nú ríður hún heim til fœður síns, og tók hann
 vel við henni, því að hann hafði eigi spurt tíð-
 indin. Rútur mælti til Hallgérðar: hví fór Þor-
 valdur eigi með þér? hún svaradi: dauður er
 hann. Höskulður mælti: Þjóðólfur mun því

valda, hún sagði svo vera; það mun mér síft í tauma gánga, sagði Høstuldr, er Rústur seigir mér, að hér mundi til mikillar ógiptu draga um kaup þessi, en ekki mun tjá að saka sig um ordinn hlut. Nú er þar til máls að taka, er ferunautar Þorvalds eru, að þeir báðu sér skip inn til lands, þeim var léd þegar, og reru þeir inn til lands að Reykjanesi, og fundu nú Dsoif og sögðu honum þessi tðindi, hann mælti: illa géfast ills ráðs leifar, og sje eg nú allt eptir hverfu farid hefir. Hallgérður mun sendt hafa Þjóðstólf til Bjarnarfjardar, en hún mun ridin heim til fœdur síns, skulum vér nú safna líði og sækja hann norður þángað, þeir gérðu svo, og fóru í líðsbón og varð þeim gött til manna, og ridu til Steingrímsfjardar og svo til Þjótarðals og til Selárdals og svo til Bjarnarfjardar. Nú tók Svanur til orða og geispadi mjög: nú sækja að fylgjur Dsoifs; þá spratt Þjóðstólfur upp. Svanur mælti: Gætt þú út með mér, lítils mun við þurfa. Eldan geingu þeir út báðir. Svanur tók geitstinn eitt og vasði um höfud sér, og mælti: verði þoka og verði skrípi og undur mikil öllum þeim sem eptir þér sækja. Nú er frá því að segja, að þeir Dsoifur ridu á hálsin og menn hans, þá kom þoka mikil í móti þeim, Dsoifur mælti: þessu mun Svanur valda, og væri vel ef eigi fylgdi meira illt. Litlu síðar sé sortí mikill fyrir augu þeim svo að þeir sá ekki, og féllu þeir þá af baki, og týndu hestun-

um, og geingu í fen ofan sjálfir, en sumir í flög-
inn svo að þeim héldt við meidningar, þeir tópuðu
af sér vopnunnm, þá mælti Dsvifur: Ef eg finna
hesta mína og vopn, þá munda eg aptur hverfa, og
er hann hafði þetta mælt, þá sá þeir nokkud og
fundu hesta sína og vopn. Þá eggjudu enn marg-
ir á að við flyði leita um atreidna, og var það
gert, og urðu þeim þegar en sömu undur og fór
svo þrem sinnum. Þá mælti Dsvifur: Þótt fyrir
sé eigi góð, þá skal þó nú aptur hverfa. Nú
skalum vér gjöra ráð vort í annað sinn, og hefi
eg það helst í hug mér að fara og finna Høstulb,
og beida hann sonar bóta, því að þar er sæmdar
von er nóg er til. Þaðan ridu þeir til Breida-
fjardardala, og er nú ekki fyrr frá að segja, enn
þeir koma á Høstulbæstadi, þar var þá fyrir Rút-
ur. Dsvifur kvaddi út Høstulb og Rút, þeir
geingu út báðir og heilsudu Dsvifi, en síðan geingu
þeir á tal. Høstulbur spurði Dsvif hvadan hann
kæmi að? hann tvedst hafa farid að leita Þjóst-
ólfs og fundið hann eigi. Høstulbur sagði hann
kominn mundu norður á Evanshól, og er það
eigi allra að sækja hann þágang; því em eg hér
kominn, segir Dsvifur, að eg vil beida þig sonar
bóta. Høstulbur svaradi: Eigi drap eg son þinn
og eigi réð eg honum bana ráð, en þó heldur þig
vorkun til að leita á nokkur. Rútur mælti: náð
er, bróðir, nef augum, og er nauðsyn að drepa
nibur illu orði og bæta honum son sinn, og rífta

svo ráð fyrir dóttur þinni, því að sá einn er til
 er þetta falli niður, því að þá er betur að fátt sé
 um talað. Hóskuldur mælti: Vilt þú gera um
 málið? Það vil ég, seigir Rútur, og mun ég ekki
 hlífa þér í gjörðinni, því ef satt skal um tala, þá
 hefir dóttir þín ráðið honum banann. Rútur
 þagði þá nokkra stund, síðan stóð hann upp, og
 mælti til Dsöifs: tak nú í hönd mér og handsala
 niðurfall að sökum. Dsöifur stóð upp og mælti:
 Eigi er það jafnsætti að bróðir þinn gjöri um, en
 þó hefir þú svo vel til lagt, að eg trúí þér vel að
 gera um málin. Síðan stóð hann upp og tók
 í hönd Hóskuldi, og sættuist þeir svo á málið, að
 Rútur skyldi gera og lúka upp gjérðinni áður Dsöif-
 ur færi brott. Síðan gjérði Rútur og mælti:
 Fyrir vög Þorvalds geri eg 2 hundrub silfurs,
 það þótti þá góð manngjöld, og skal gjalda þeg-
 ar, bróðir, og leysa vel af hendi. Hóskuldur gjérði
 svo. Þá mælti Rútur til Dsöifs: Eg vil gefa
 þér flíktju góða er eg hafða út, hann þakkaði
 honum gjöfina, og undi nú vel við þar sem komið
 var og fór heim. Þeir Rútur og Hóskuldur komu
 þágangad til fjárfliptis, og urdu þeir Dsöifur á
 það vel sáttir, og fóru heim með féð, og er
 Dsöifur úr sögunni. Hallgérður bað Hóskuld að
 hún færi heim þágangad, og veitti hann henni það,
 og var leingi margtalað um vög Þorvalds. Fé
 Hallgérðar gekk fram og gjérðist allmikil.

13. Kapítuli.

Bónord Glúms.

Brædur þeir eru nefndir til sögunnar, hét einn Þórarinn, annar Ragi, þriðji Glúmur, þeir voru synir Dlafð halta og voru virðinga menn miklir og vel audugir að fé. Þórarinn átti það lénn-
 ingar nafn að hann var kallaður Ragabróðir, hann hafði lögsögu eptir Ráfa Heingsón, hann var stórvitur maður, hann bjó að Barmalæk, og áttu þeir Glúmur bú saman; Glúmur hafði verið leingi í forum, hann var mikill maður og sterkur og fridur synum. Ragi var víga maður mikill bróðir þeirra, þeir brædur áttu suður Engen og Laugarnes; þeir brædur töludu Glúmur og Þórarinn og spurði Þórarinn Glúm: hvort hann ætlaði utan sem hann var vanur? hann svaraði: hitt hafða eg heldur nú ætlað að hætta kaupferdum. Hvað er þér þá í flapi? Vilt þú biðja þér konu? Það vilða eg, segir hann, ef eg gæta vel fyrir mér féð. Þá taldi Þórarinn upp konur þær sem voru í Borgarfirði ógíptar, og spurði: ef hann vildi nokkura þessa eiga, og mun eg ríða til með þér; hann svaraði: Engva vil eg þessa eiga. Nefndu þá að því er þú vilt eiga, seigir Þórarinn. Glúmur svaraði: Ef þú vilt það vita, þá heitir hún Hallgérður, og er dóttir Hóskuldar í dolum vestur. Eigi er nú það sem mælt er, að þú látir þér annars víti að varnadi,

og var hún gípt manni, og réð hún þeim bana, seigir Þórarinn. Glúmur mælti: Má að hana hendi eigi slík ógípta í annað sinn, og veit eg víst að hún væður eigi mér bana. En ef þú vilt mér nokkura sæmb veita, þá ríð þú til með mér að bíðja hennar. Þórarinn mælti: Ekki mun eg meiga við gæra, það mun verða fram að koma sem ætlað er. Dýt kom Glúmur á um þetta mál við Þórarinn, en hann fór leiingi undan. En þar kom um síðir er þeir söfnuðu að sér mönnum, og ríðu 10 saman vestur til dala og komu á Hóskuldabæstadi, og tók Hóskulður við þeim vel, og voru þeir þar um nóttina. En snemma um morguninn sendir Hóskulður eptir Rúti, og kom hann þángað, og var Hóskulður úti er hann reid í tún. Hóskulður sagði Rúti hvað þar var komið manna, hvað munu þeir vilja? sagði Rútur; Eingi hafa þeir erindi uppborið fyrir mér, seigir Hóskulður; Bíð þig minnu þó vera erindin, seigir Rútur, þeir munu bíðja Hallgérðar dóttur þinnar, eða hverfu munt þú svara? hvað þíli þér ráð? seigir Hóskulður; Vel stalt þú svara, og segja þó kost og læst á konunni, seigir Rútur. En í þessu tali þeirra brædra ganga þeir út gæstirnir. Hóskulður fagnar þeim vel. Rútur kvaddi og Þórarinn og þá báða bræður. Síðan geingu þeir allir samt á tal og mælti Þórarinn: Eg em kominn hínagð með Glúmi bróður mínum þess erindis, að bíðja Hallgérðar

dóttur þinnar, Høstuldur, til handa Glúmi bróður minum, þátt þú þad vita að hann er vel manns-
 adur. Veit eg þad, seigir Høstuldur, að þib erub
 mikils háttar menn bádir, en eg vil og seigja þér
 í móti, að eg ræð ráði hennar fyrri, og varð
 ofð þad að mikilli ógjæfu. Þórarinn svaradi:
 Ekki munum vér þad láta fyrir kaupum standa,
 þó að eigi skal einn eibur alla verða, og má
 þetta verða vel þótt hitt yrði illa, enda spíllti
 Þjóðstólfur þar mest um. Þá mælti Rútur: Gefa
 munda eg yður til ráð, ef þér viljið eigi þetta
 láta fyrir ráðum standa er áður hefir orbið um
 hagi Hallgérðar, að Þjóðstólfur fari ekki subur
 með henni þótt ráðin takist, og veri þar aldrei
 þrem nóttum lengur nema Glúmur losi, en falli
 óheilagur fyrir Glúmi ef hann er lengur, en heim-
 ilt á Glúmur að losa þad, en ekki er þad mitt
 ráð, skal nú og eigi svo framfara sem fyrr, að
 Hallgérður sé leynd, skal hún nú vita allan þenna
 kaupmála, og sjá Glúm, og ráða sjálf hvert hún
 vill eiga hann eða eigi, og meigi hún eigi öðrum
 kenna, þótt eigi verði vel, skal þetta allt vélalaust
 vera. Þórarinn mælti: Nú er sem jafnan að
 þad mun best gegna að þín ráð sé höfð, þá var
 sendt eftir Hallgérði og kom hún þágangad, og tvær
 konur með henni, hún hafði yfir sér vefjar mottul
 bláan og var undir í skarlati þyrkli og silfur belti
 um sig, en hárið tók ofan á bringuna tveim meig-
 in, og drap hún undir belti sér, hún settist niður

í milli þeirra Rúts og föður síns, hún kvaddi þá alla góðum ordum og mælti vel og flöruglega og spurði tólað, síðan hætti hún að tala. Glúmur mælti: um kaup vor föður þíns höfum við Þórararinn bróðir minn talad nokkud, að eg munda fá þín Hallgérður, ef það er þinn vilji sem þeirra, munt þú nú segja ef þú ert flöringur, hvert það er nokkud nær þínu flapi, en ef þér er nokkud um hug á kaupum við oss, þá viljum vér ekki um tala. Hallgérður mælti: veit eg að þið erud mikilsháttar menn, bræður, og veit eg að eg mun nú miklu betur gétin enn fyrr, en vita vil eg hvað þér hafid um talad, eða hve mjög þér hafid fram mælt málinu, en svo lífst mér á þig, að eg mun þér vel unuandi verða, ef við komum flapi saman. Glúmur sagði henni sjálfur allan kaupmála og veit hvergi af, og spurði þá Höskuld og Rút hvert hann hermdi rétt. Höskuldur sagði svo vera. Hallgérður mælti þá: Svo vel sem þér hefir farid þetta mál til mín, faðir minn og Rútur, að eg vil að yðru ráði gera, og skal þessi kaupmáli vera sem þið hafid stofnad. Þá mælti Rútur: það þiki mér ráð að við Höskuldur nefnum votta, en Hallgérður festi sig sjálf, ef lögmanni þiki það rétt. Rétt er það, seigir Þórarinn. Síðan voru virðt fé Hallgérðar, og flýldi Glúmur leggja í móti jafamikil, og flýldi vera helmingar félög með þeim. Síðan fastnadi Glúmur sér Hallgérði, og ridu þeir sudur heim. En Höskuldur flýldi hafa

bod inni. Er nú kyrt þar til er menn ríða til bods.

14. Ka p í t u l i.

Sr á brúðkaupi Glúms.

Þeir bræður fjölmennu mjög, og höfðu valid líb, þeir ríðu vestur til dala og komu á Høstuldsstabi, og var þar fjölmenni mikib fyrir, skipudu þeir Høstuldur og Rútur annan bekk en brúðgúmi annan. Hallgérður sat á palli og sómdi sér vel. Þjóðstólfur gekk með öxi reidda og lét það eingi sem viski, veitslan fór vel fram. En er bodi var lofid, fór Hallgérður sudur með þeim. En er þau komu sudur til Barmalækjar, þá spurdi Þórarinn Hallgérði ef hún vilði taka við búí; eigi vil eg það, seigir hún. Hallgérður sat mjög á sér um veturinn, og lífadi við hana ekki illa. En um vorib töludu þeir um fjárhagi sína bræður, og mælti Þórarinn: Eg vil gefa ykkur upp búib að Barmalæk, þvíad ykkur er það hægst um hönd, en eg mun fara sudur á Laugarnes og búa þar, en Engey flulum við eiga báðir saman. Glúmur vilði að svo væri, fór Þórarinn sudur byggdum, en þau hjuggu þar eptir. Ræð Hallgérður sér hjón, hún var orlynd og feingsöm. En um sumarib fæddi hún meybarn. Glúmur sagði henni hvað heita skyldi, hana skal kalla eptir födur móður minni, og skal heita Þorgérður, þvíad hún var komin

frá Sigurði Fosnissbana í fœdurætt sína að lángefðga tólu. Mærin var vatni ausin og þetta nafn gæfð, hún óx þar upp og gærdið líf móður sinni að yfirlitum. Þau komu vel ásamt Glúmur og Hallgérður, og fór svo fram um hrið. Þau tóbíndi spurðust úr Bjarnarfirði norðan, að Ewanur hafði róið að veiðistap um vorid, og kom að honum austan vedur mikil, og rak þá upp að veiðilausu og týndust þar, en fístimenn þeir er voru að Kallbað, þóktust sjá Ewan ganga inn í fjallid Kallbakshorn og var honum þar vel fagnað, en sumir mæltu því í móti, og kvæðu einu gégna. En það vissu allir að hann fannst hvergi hvorki lífs né dauður. En er Hallgérður spurði þetta, þá þókti henni mikill stadi eptir móðurblóður sinn. Glúmur bað Þórarni að skipta um lóðin, hann kvæðst eigi það vilja, en ef eg lifi þér leingur, þá ætla eg mér Barmalæk. Glúmur sagði Hallgérði; hún svaraði: matlegur er Þórarinn þess frá ofi, seigir hún.

15. Kapítuli.

Frá Þjóðstólfi.

Þjóðstólfur hafði barid húskarl Hóskuldar, rekur hann Þjóðstólf í braut, hann tók hest sinn og vopn, og mælti við Hóskulð: nú mun eg á brott fara og koma aldrei aptur; allir mnnu því fagna, seigir Hóskuldur. Þjóðstólfur reid þar til er hann

kom til Barmalækjar, hann hafði þar góðar við-
 tökur af Hallgerði, en eigi illar af Glúmi, hann
 sagði Hallgerði að fæðir hennar hefði hann á brott
 rekið, og bað hana afsjá; hún svaraði honum því:
 að hún kveðst honum einu meiga heita um þar-
 vist hans fyrr en hún finndi Glúm. Fer vel
 með þessum? seigir hann. Vel er um ástir okkar,
 seigir hún. Síðan gekk hún til máls við Glúm,
 og lagði hendir um hals honum og mælti: Skalt þú
 veita mér bæni þá, er eg mun biðja þig? veita mun eg
 þér ef sámb er í, seigir hann, eða hvers vilt þú
 biðja? hún mælti: Þjóstólfur er rekinn brott vest-
 an, og vilba eg að þú leyfir honum að vera hér,
 en eg vil þó eigi þvert taka ef þér er lítið um.
 Glúmur mælti: nú er þér fer vel, þá skal eg veita
 þér, en seigi eg þér ef hann tekur nokkud illt til,
 að hann skal þegar á braut verða, hún geingur
 þá til Þjóstólfs og seigir honum, hann svaraði:
 Nú fer þér enn vel sem von var. Síðan var
 hann þar, og sat á sér um hríð, en þar kom að
 hann þókti þar öllu spilla, hann hlífðist þá við
 eingan mann, nema við Hallgerði eina, en hún
 veitti honum aldrei eptirmæli þá er hann átti við
 aðra. Þórarinn bróðir Glúms taldi á við hann
 er hann lét hann þar vera, og kvad illa gefast
 mundu og fara enn sem fyrr, ef hann væri þar.
 Glúmur svaraði vel, en brá þó á sitt ráð.

16. Kapítuli.

Srá sandaferdum Glúms.

Það var eittthvert sinn um haust að heimtur vóru illar á fé manna, og var Glúmi vant margra gélðinga, þá mælti Glúmur við Þjóðólfr: gakk þú á fjall með húskörsum mínum, og vitid ef þér finnid nokkud af sandum. Ekki eru mér fjárleitir hentar, seigir Þjóðólfr, enda er það ærid eitt til, að eg vil eigi ganga í spor þrælum þínum, og far þú sjálfur og mun eg þá fara með þér, þetta varð þeim að orðum mjög. Hallgerður sat úti, og var á veður gott. Glúmur gekk að henni og mælti: íllt höfum við Þjóðólfr saman átt nú og munu við flamma hrid saman búa, og sagði henni allt það er þeir höfdu vidræðst. Hallgerðnr mælti þá eptir Þjóðólfi, og varð þeim mjög að orðum. Glúmur drap til hennar hendi sinni og mælti: ekki deili eg leingur við þig, og gekk brott síðan, hún unni honum mikid og mátti eigi stilla sig, og grét hástöfum. Þjóðólfr gekk að henni og mælti: sárt ert þú leikin og stýldi eigi svo opt. Eigi stalt þú þessa hefna og eingan hlut í eiga hversu sem með okkur fer, hann gekk í brott og glotti við.

17. Kapítuli.

Víg Glúms.

Glúmur kvaddi menn til ferðar með sér, en Þjóð-

ólfur bjóst og fór með Glúmi, þeir fóru upp Reykjadal hinn sydra og svo upp hjá Baugagili, og svo sudur til Þverfells, en suma sendi hann til Sullufjalla, og fundu þeir allir of sjár. En sumir fóru í Skoradalssleit, og þar kom að þeir voru tveir sér, Glúmur og Þjóðstólfur, þeir geingu sudur frá Þverfelli, og fundu þar saudi stjarna og eltu sunnan að fjállinu, komust saubirnir upp á fjallid fyrir heim, á mælti þá hvorr þeirra öðrum, og mælti Þjóðstólfur við Glúm: að hann hefði til eingis abla, nema bræta á maga Hallgerði. Glúmur mætti: án er illt geingi nema heiman hafi, eg skal taka hæðirði af þér, þar sem þú ert þræll fastur á fótum. Þjóðstólfur mætti: það skal þú eiga til að seigja, að eg em elgi þræll, þvíad eg skal hvergi undan þér láta. Þá reiddist Glúmur og hjó til hans með handöri, en hann brá við sinni øri og kom í fetann, og beit í ofan um tvo fingur. Þjóðstólfur hjó þegar í móti með øri sinni, og kom á örlina, og tók í sundur axlar beinid og viðbeinid, og blæddi inn úr sárinu. Glúmur greip til Þjóðstólfs annari hendi svo fast að hann féll við. Glúmur mátti ekki halda, þvíad dauðinn fór á hann. Þjóðstólfur huldi hræ hans með grjóti, og tók af honum gullhring, hann géff þar til er hann kom til Varmalækjar. Hallgerður var úti og sá að blóðug var ørin, hann mætti: Eigi veit eg hversu þér mun þíja, eg seigi þér víg Glúms; þú munt þó valda, seig-

ir hún. Svo er, seigir hann, hún hló að og mælti: Eigi ertu eingi í leifinum, hvert ráð sjer þú fyrir mér nú? sagði hann; farðu til Rúts föðurbróður mín, seigir hún, og sjái hann fyrir þér. Eigi veit eg, seigir Þjóðstólfur, hvort þetta er heilræði, en þó skal eg þínum ráðum fram fara um þetta mál, tók hann þá hest sinn, og reid vestur á Rútsstabi um nóttina, hann bindur hest sinn á bak húsum, geingur síðan til dyra og lýstur á högg miðib. Eptir það geingur hann norður um húsin. Rútur hafði vakab, hann spratt upp skjótt og fór í treyju og fípti skóm á fætur sér, tók upp sverð sitt, hann vakði mætti um vinstri hönd sér og upp um handlegginn, menn vöfnudu við er hann gekk út, hann sá mann mikinn að húsbaki, og kénndi þar Þjóðstólf. Rútur spurði tíminda: Eg seigi þér við Glúms, seigir Þjóðstólfur, hverr velður því? seigir Rútur. Eg vó hann, seigir Þjóðstólfur, hví reidst þú hingat? seigir Rútur. Hallgerður sendi mig til þín, seigir Þjóðstólfur, eigi velður hún þessu þá, seigir Rútur og brá sverðinu; þetta sá Þjóðstólfur og vilði eigi verða seinni, og höggur þegar til Rúts. Rútur brást skjótt undan högginu, og laust vinstri hendi utan á hlýr oxinni svo snart, að oxin hraut úr hendi Þjóðstólfs. Rútur hjó með hægri hendi á fót Þjóðstólfs fyrir ofan kné svo að litlu lóddi við, og hljóp að honum í því, og hratt honum hart. Rútur hjó þá í höfud Þjóðstólfs, og veitti honum banasár. Þjóðstólfur féll á bak

aptur, þá komu út húskarlar Rúts, og sáu vegg ummerki. Rútur lét færa Þjóðstólf á braut og hylja hræ hans. Síðan fór Rútur að finna Høstulb, og sagði honum víg Glúms, og svo Þjóðstólfs, honum þótti stadi í láti Glúms, en þakkadi honum vígib Þjóðstólfs. Litlu síðar spyr Þórarinn Ragabróðir víg Glúms bróður síns, hann ríður við 11 mann vestur á Høstulbæstadi. Høstulbur tók báðum höndum við honum, og er hann þar um nóttina. Høstulbur sendi þegar eftir Rúti að hann fjæmi þáng, hann fór þegar, og um daginn eftir tölubu þeir margt um víg Glúms. Þórarinn mælti: vilt þú nokkuru bæta mér bróðurinn, þvíad eg hef mikils mist. Høstulbur svaradi: eigi drap eg bróður þinn, og eigi réð dóttir mín honum bana, en þegar Rútur vissi, þá drap hann Þjóðstólf, þá þagnadi Þórarinn, og þótti vandast málid. Rútur mælti: gérum við góða ferð hans, hann hefir víst mikils mist, og mun það vel fyrir mælast, og gefum honum gjafir og sé hann vin okkar alla æfi síðan, og fór þetta fram að þeir gáfu honum gjafir bræður, og reid hann sudur aptur. Þau Hallgérbur flíptu um bústadi um vorid, og fór hún sudur á Laugarnes, en hann til Barmalækjar, og er Þórarinn úr sögunni.

18. Kapítuli.

Andlát Mardar.

Nú er þar til máls að taka er Mordur Sigja tók sótt og andadist, og þókti það stadi mikill. Unnur dóttir hans tók fé allt eptir hann, hún var þá ógæfin í annað sin, hún var orlynd mjög og ófoiðfal um fjárhagi, og tók að endast fyrir henni lausafé svo að hún átti ekki nema lænd og gripi.

19. Kapítuli.

Ger hefur frá Gunnari.

Gunnar hét maður, hann var frændi Unnar. Mannveig hét móðir hans og var Sigfús dóttir Sighvats sonar hins rauda, hann var veiginn við Sandhólaferju; faðir Gunnars hét Hámundur og var son Gunnars Þaugssonar, við þann er kengt Gunnars hóllt. Móðir Hámundar hét Hrafnhildur, hún var Stórolfs dóttir Heings sonar. Stórolfur var bróðir Hrafn logsögumanns, son Stórolfs var Drmur hinn sterki. Gunnar Hámundarson bjó að Hlíðarenda í Fljótshlíð, hann var mikill maður vexti og sterkur, manna best vígur, hann hjó báðum höndum og staut ef hann vildi, og hann vo svo fljótt með sverði, að þriðji þóttu á lopti að sjá; hann staut manna best af boga, og hæfði allt það er hann staut til; hann hljóp meir enn hæð sína með öllum herklæðum, og

eigi skémra aptur enn fram fyrir sig; hann var
 syndur sem selur, og eigi var sá leikur er nokkur
 þyrfti við hann að féppa, og hefir svo verið sagt,
 að eingi væri hans jafningi; hann var vænn
 að yfirlitum og ljóslitadur, réttnefsadur og hafid
 upp í framanvert, bláeygur og snareygur, og
 roði í kynnum, hárið mikil og fór vel, og vel
 litt, manna furteysastur var hann, hardgjörð í
 öllu, fémildur og stílltur vel, vinfastur og vinf-
 vandur, hann var vel audugur að fé; bróðir
 hans hét Kolfléggur, hann var mikill madur og
 sterkur, dreingur góður og öruggur í öllu; annar
 bróðir hans hét Hjörtur, hann var þá í bernsku.
 Örmur Skógarnes var bróðir Gunnars laungétinn,
 er hann ekti við þessa sögu. Arngudur hét systir
 Gunnars, hana átti Þróar Tungugodi, son Una
 hins óborna Gardarsonar, sá fann Ísland; son
 Arngunnar var Hámundur hallti er bjó á Hám-
 undarstöðum.

20. K a p í t u l i.

Sjá Njáli og börnum hans.

Njáli hét madur, hann var son Þorgeirs Goll-
 nis Þórólfssonar; móðir Njáls hét Aegérbur,
 og var dóttir Aris hersis hins ómálga, hún
 hafði komið út hingatil til Íslands, og numið
 land fyrir vestan Markar fljót, milli Ölbusteins
 og Seljalandsmúla, sonur hennar var Hóltapór.

ir, faðir þeirra Þorleifs Kraks er Skógverjar eru frá komnir og Þorgríms hins mikla og Skorarsgeirs. Njáll bjó að Bergþórshvoli í Landeyjum, annað bú átti hann í Þórólfsfelli. Njáll var vel audugur að fé og vænn að áliti, honum vór eigi flégg, hann var lögmabur svo mikill, að eingi fannst hans jafningi, vitur var hann og forspár, heilráður og góðgjarn, og varð allt að ráði, það er hann réð mönnum, hógvær og dreinglindur, hann leyfði hvers manns vandræði er á hans fund kom. Bergþóra hét kona hans, hún var Skarphedins dóttir, Evensflórungur mikill og dreingur góður og nokkud skaphörð, þau áttu 6 börn, dóttur þrjár, og sonu þrjá, og koma þeir allir við þessa sögu síðan.

21. K a p í t u l i.

Sjá Unni og Gunnari.

Nú er þar til máls að taka, er Unnur hefir látið allt lausafé sitt; hún gerði ferð sína til Hlíðarenda, og tók Gunnar vel við frændkonu sinni, var hún þar um nótt, um daginn eptir sátu þau úti og töludu; þar komu niður ræður hennar, að hún sagði honum hversu henni féll þúngt til fjár; illa er það, sagði hann, hvert úrræði vilt þú veita mér? sagði hún; hann svaraði: hafðu fé svo mikill sem þú þarfst er eg á, á leigustöðum; eigi vil eg eyða fé þínu, seigir hún; hversu vilt þú þá?

seigir hann. Eg vil að þú heimtir fé mitt undan Rúti, seigir hún; eigi þyki mér það vænt, seigir hann, þar er faðir þinn féll eigi heimt, og var hann lögmaður mikill, en eg kann lítt til laga; hún svaradi: Meir þreytti Rútur það með lappi enn með lögum, en faðir minn var gamall, og þótti mönnum því það ráð, að þeir þreytti það ekki með sér. Enda er sá eingi minn frændi að ganga í þetta mál ef þú hefir eigi þref til; þora mun eg, seigir hann, að heimta fé þetta, en eigi veit eg hversu upp skal taka málið; hún svaradi: Farðu og finna Njál að Bergþórshvoli, hann mun ráðin kunna til að leggja, er hann og vin þinn mikill. Von er mér að hann ráði mér heilt sem öllum öðrum, seigir hann. Svo lauk með þeim, að Gunnar tók við málinu, en fé féll hann henni til búðsins sem hún þurfti, og fór hún heim síðan. Gunnar ríður nú að finna Njál, og tók hann við honum vel, og geingu þegar á tal. Gunnar mælti: heilræði em eg kominn að sækja að þér. Njáll svaradi: Margir eru þess vinir mínir mallegir, en þó ætla eg að leggja mesta stund á við þig. Gunnar mælti: Eg vil gera þér kunnugt að eg hafi tekið fjárheimtu af Unni á Rút; það er mikil vandamál, seigir Njáll, og mikil hætta hversu fer, en þó mun eg leggja til með þér það er mér þykir vænst, og mun það endast ef þú bregdur hvergi af, en líf þitt er í hættu ef þú gérir eigi svo; hvergi skal eg af bregða, seigir

Gunnar; þá þagði Njáll nokkura hrið og mælti síðan: hugsað hefi eg málið, og mun það duga.

22. Kapítuli.

Ráðagjörð Njáls.

Nú skalt þú ríða heiman við þriðja mann, skalt þú hafa vöskuból ysttan flæða og undir soluvodur fyrirtil mórendan, þar skalt þú hafa undir hin góðu flæði þín, og taparæri í hendi; 2 hesta skal hafa hverr yðar, adra feita, en adra magra; þú skalt hafa hédan smíði, þér skulud ríða þegar á morgun, og er þér komið yfir Hvíta vestur, láttu flúta hattinn mjög, þá mun eptirspurt hverr sá sé hinn mikli maður; forunoutar þínir skulu seigja, ad þar sé Kaupahédinn hinn mikli, enfirðstur maður, og fari með smíði, hann er maður stapiður og marg, mæltur, þíðst einn vita allt, hann tekur aptur kaup sín optlega og flýgur á menn þegar eigi er allt gert sem hann vill; þú skalt ríða vestur til Borgarfjarðar og láta hvervetnafalt smíði, og reka aptur kaupin mjög, mun þá sá orðrómur áleggjast, ad Kaupahédinn sé manna vestur víðfánga og síft sé logið frá honum, þú skalt ríða til Nordárdals, og svo til Flútafjarðar og til Þorárdals, og til þess er þú kemur á Hóskuldabæ, þar skalt þú vera um nótt og sitja utarlega og drepa niður höfði. Hóskultur mun mæla, ad ekki skuli eiga við Kaupahédinn, og seigja ad hann sé óvinveittur. Síðan

munt þú fara í brott um morguninn eptir, og koma á næsta bæ hjá Rútsstöðum, þar þalt þú láta falt smíðid, og hafa það uppi allt er vest er og berja í brestina; bóndi mun að hyggja og mun hann finna brestina, þú þalt nýkja af honum og mæla illa við hann; hann mun seigja: að það sé von að þú gæfist honum eigi vel, er þú gæfst öllum öðrum illa; þá þalt þú sljúga á hann, þótt þú sért því óvanur, og stíllt þó vel ablinu, að þú verðir eigi kénndur; þá mun sendur maður á Rútsstabi að seigja Rúti, að betra mun að stílja ykkur; hann mun þegar fara og bjóða þér með sér, en þú munt það þiggja; þú þalt kveðja Rúti, hann mun vel svara, þér mun stípað á hinn óæðra bekk gegnt öndveigi Rúts; hann mun spyrja: hvert þú sért Norðlendstú? þú þalt seigja: að þú sért ennfirðstú maður; hann mun spyrja: hvert þar sé allmargir ágjætir menn? ærinn hafa þeir klækisflap, þalt þú seigja. Er þér kunnugt um Reykjadal? mun hann seigja; kunnugt er mér um allt Ísland, þalt þú seigja. Eru í Reykjadal kappar mikkir, mun hann seigja; þjófar eru þar og illmenni, þalt þú seigja; þá mun Rútur hlæja og þíla gaman að; þið munuð tala um menn í Austfirðinga fjórðungi, og þalt þú fá nokkud ámæli; tal ykkar mun koma á Rángárvellu, þá þalt þú seigja, að þar sé síft mannval síðan Norður Gljúga var dauður, kveð þá og vísu nokkura þá er Rúti þíli gaman að, því að eg veit að þú ert stáld. Rútur mun spyrja: hvað þú finnst helst til þess,

að eigi meigi koma maður í stað hans? Þú stalt því svara: að hann var maður svo vitur og svo mikill málafylgjumadur, að albrei yrði á um höfðingsstap hans; hann mun spyrja: hvert þér sé nokkud af kunnugt, hversu fór með okkur; kunnugt er mér, stalt þú seigja, að hann tók af þér konuna, en þú hafðir ekki að; þá mun Rútur svara: þótti þér ekki áverka fyrir honum er hann náði eigi fénu, en bjó þó til málið? hér má eg vel svara þér um, stalt þú seigja, þú flóradir hann til einvígis, en hann var gamall, og réðu vinir hans honum það, að hann berðist eigi við þig og drápu svo niður málinu; mæltu eg það víst, mun Rútur seigja, og þótti það heimsfum mönnum sem lög væri, en mátti þó málið upptaka á öðru þingi, ef hann hefði þrek til haft; veit eg það, stalt þú seigja; hann mun þá spyrja þig: kanna þú nokkud í lögum? kunna þótti eg norður þar, stalt þú seigja, en þó munt þú seigja mér verða, hversu málið skal upptaka. Rútur mun svara: að hverju máli þú vilt spyrja; að því, stalt þú seigja, að mig skiptir eingu, hversu upp skal taka sjárheimtuna Unnar. Stefna skal málinu svo að eg heyra eða að lögheimili mínu, mun Rútur seigja; stefn nú þá, stalt þú seigja, en eg mun í ánnad sian; þá mun Rútur stefna, og stalt þú hyggja að því vandlega hver orð hann hefir; þá mun Rútur mæla: að þú skulir stefna; þú stalt þá stefna og skal rángt, svo að eigi sé meir enn ann-

adhvert orð rétt; þá mun Rútur hlæja, og mun hann þá ekki gruna þig, en mæla þó að fátt eitt sé rétt í; þú skalt kenna um forunautum þínum, að þeir hafi glapib þig; þá skalt þú biðja Rút að hann mæli fyrir þér, og biðja að hann leyfi að þú mælir eptir; hann muu það leyfa þér og stefna sjálfur málinu; þú skalt þegar stefna eptir og mæla þá rétt, og spyrja þá Rút hvert rétt sé stefnt; hann mun svara, að það meigi eigi ónóta; þá skalt þú mæla hátt, svo að forunautar þínir heyri: stefni eg handseldri söl Unnar Marðardóttur. En þá er menn eru sofnadir, skulud þér taka beisl yður og sodbultreidi, og fara hljóðlega, gánga út, og bera sodbula yðra í haga til hinna seitu hestanna, ríða þeim, en láta hina eptir; þér skulud ríða upp úr bússjárhogum og vera þar þrjár nætur, svo nokkuru mun yðar leita farib leingi, skalt þú þá ríða heim suður, og ríða jafnan um nætur, en liggja um daga, en vér munum þá ríða til þings í sumar og veita að málunum. Gunnar þakkadi honum og reid heim fyrst.

23. Ka p í t u l i.

Grá Raupahédni.

Gunnar reid heiman tveim nóttum síðar og tveir menn með honum, þeir ríðu þar til er þeir komu á Bláflógaheidi, þá ríðu menn í móti þeim og spurdu: hvert sá væri hinn mikli maður er svo líft var sýndur? en forunautar hans sögdu: að þar var

Raupahéðinn. Þeir sögðu: að þá var eigi hin
verra eptir von, er slíkur fór fyrir. Héðinn lét
þegar sem hann mundi á þá ráða, en þó fóru
hverjir leið sína. Gunnar fór með öllu sem fyrir
hann var lagt, og var á Høstuldsstöðum um nótt,
og fór þáðan ofan eptir dalnum og kom á næsta
 bæ á Rútsstöðum; þar lét hann falt smíðid. Héð-
inn réð þegar á búanda, það var sagt Rúti, hann
fendi eptir Héðni, fór hann þegar á fund Rúts
og hafði góðar viðtökur, flípaði Rútur honum
gagnvart sér, fóru orð þeirra mjög sem Njáll ætl-
aði. En er talið kom á Rángársvelli og Rútur
frétti þar að mönnum, þá kvad hann vísu þessa:

Menn eru síst að sonnu

slíkt talar þjóð í hljóði

öpt heyrt er það eptir

öll á Rángársvellum.

Móð frá eg Gígu gérdu

gunnhríðar markunnar

úngur var seimaflaungvir

slíkur að spekt og ríki.

Rútur mælti þá: sláð ert þú Héðinn, en hefir
þú heyrt hversu fór með okkur Merði? Héðinn
kvad þá enn vísu:

Heyrt hafa og hrings að bjartrar

husti þráðs með ráðum

jardar undir gjörðar

álmur vænti eg þig rænti,

rædu hoddá hlæði

haldendur við þig skjaldar
 ádur raud seima sneidir
 sverð að hann ei berdist.

Þá svaraði Rútur honum hverfu upp skýlði taka málið, og stefndi fyrir málinu, en hann mælti eptir, og stefndi rángt; þá brosti Rútur, og grunadi ekki; þá mælti hann: að Rútur skýlði stefna í annað sinn. Svo gérði Rútur. Hédinn stefndi þá í annað sinn og stefndi þá rétt, og vitnadi undir forunauta sína, að hann stefndi handseldri sœ Unnar Marðardóttur; hann fór til svefnis sem aðrir menn um kvöldið. En þegar er Rútur var sofnadur, tóku þeir flæði sín og vopn og geingu út og fóru til hesta sinna, og ridu yfir ána, og svo fram Hjardarholts meigin, þar til er þraut dalinn, og eru þar í fjöllum millum Haukadal, og komu sér þar, er eigi mátti finna þá fyrr enn ridið væri að þeim. Hóskuldur vaknar þessa nótt á Hóskuldsstöðum, og vakti upp alla heimamenn sína. Eg vil seigja yður draum minn, seigir hann, eg þóltumst sjá bjarnðýri mikil ganga út úr húfunum, og vissá eg að eigi fannst þessa dýrs maki, og fylgdu því húnar tveir, og vildu þeir vel dýrinu, það stefndi til Rútsstöða, og gekk þar inn í húsin, síðan vaknadi eg. Nú vil eg spyrja yður, hvað þér sáud til hins mikla manns. Einn maður svaradi honum: það sá eg, að fram undan erminni kom eitt gullad og rautt flæði, á hægri hendi hafði hann gullhring. Hóskuldur mælti: þetta

er eingið manns fylgja nema Gunnars frá Hlíðarenda, þíkjumst eg nú sjá allt eptir, flulum vér nú ríða á Rútastadi; þeir gérðu svo. Rútur lá í í lokreffju, og spyr hverjir komnir eru. Hóskuldur seigir til sín, og spurði hvað þar væri gæsta? hann seigir: hér er Kaupahéðinn. Hóskuldur seigir; breiðari mun um bakid, eg gét verid mun hafa Gunnar frá Hlíðarenda; þá mun hér flægseiks munur orðid hafa, seigir Rútur; hvað er að orðid? seigir Hóskuldur. Eg sagði honum hverfu upp stýlbi taka málið Unnar, og stefndi eg mér sjálfur, en hann stefndi eptir, og mun hann þann hafa mála tilbúnadinn, og er sá réttur. Mikill er vitstunur orðinn, seigir Hóskuldur, og mun eigi Gunnar einn hafa umráðid. Njáll mun þessi ráð hafa tillagt, þvíad eingi er hans maki að viti, þeir leita nú Héðins og er hann allur í brottu. Síðan söfnudu þeir líði og leitudu þeirra þjá daga og fundu þá eigi. Gunnar reid sudur af fjallinu til Haukadalís og fyrir austan Skard, og norður til Holtavörðuheidar, og til þess er hann kom heim.

24. Kapítuli.

Þingdeild Gunnars og Rúts.

Gunnar reid til alþingið, þeir Rútur og Hóskuldur ríðu og til þings og fjolmenntu mjög. Gunnar sækir mál þetta á þingi; hann kvaddi búa til máls, og hófðu þeir Rútur ætlað að veita honum

abgaungu, en treystust eigi. Síðan gekk Gunnar að Breiðfirðinga dómi og bað Rúti að hlýða til eidsþjalls síns og framsögu sakar og sóknargagna allra; eptir það vann hann eib og sagði fram sök. Síðan lét hann bera stefnuvætti, þá sakartökuvætti. Njáll var eigi við dóma. Nú sókti Gunnar málid, þar til er hann bað til varna. Rútur nefndi votta og sagði ónýt málid, og sagði hann mist hafa þeirra þriggja vottorða er í dóminn áttu að koma. Eitt það er nefnt var fyrir rektjustokki, annað fyrir karlbyrum, þriðja að lögbergi. Njáll var þá kominn til dóma, og kveðst borgid muni gæta málinu og sökinni, ef þeir vildi það þreyta; eigi vil eg það, seigir Gunnar, eg skal gæta Rúti slíkan sem hann gæði Merði frænda mínum, eða hvert eru þeir bræður svo nær, Rútur og Hóskuldur, að þeir meigi heyra mál mitt? heyra meigum við, seigir Rútur, eða hvað viltu?, Gunnar mælti: þeir sé heyrandi vottar er hjá eru, að eg skora þér, Rútur, til hólmgöngu, og skulum við berjast í dag í hólma þeim er hér er í Drara, en ef þú vilt eigi berjast við mig, þá greið þú út féð allt í dag. Síðan kvað Gunnar vísu:

Þér skal eg Rútur að hveru
 hef eg óð í dag góðan
 skora á hólma og hjálma
 hjaldrudur við mig skjalda,
 þeir sé er herdendur heyra
 hédins gáttar nú vottar

and nema út viljir greida
 atur mund refsís grundar.

Síðan gekk Gunnar frá dómum, með öllu sínu
 foruneyti; þeir Hóskuldur og Rátur geingu og
 heim, og var málið hverki sótt né varid þaðan
 af. Rátur mælti er hann kom inn í búðina:
 Það hefir mig aldrei fyrr hendt, að nokkur maður
 hafi mér hólmgaungu bodið, að eg hafi undan
 geingið; það munt þú ætla að berjast, seigir Hósk-
 uldur, en eigi skal það, ef eg ræð, því að eigi fer
 þér nær við Gunnar enn Merði mundi við þig,
 og skulum við helður greiða féð báðir saman
 Gunnari. Síðan spurðu þeir bræður bændur,
 hvað þeir vildi tilleggja? þeir sögðu allir, að þeir
 vilðu tilleggja slíkt sem Rátur vildi. Gaungum þá,
 seigir Hóskuldur, til búðar Gunnars og greidum
 af höndum féð; var þá sagt Gunnari, hann gekk
 út í búðardyrnar. Hóskuldur mælti: Nú er að
 taka við fénu. Gunnar mælti: Greiði nú þá,
 því að eg em nú búinn við að taka; þeir greiddu
 féð allt vel af hendi; þá mælti Hóskuldur: njót
 þú sem þú hefir aflað. Gunnar kvad þá vísu
 þessa.

Ands munu ætli meidar
 óttlaust fyrir því njóta
 hægs að hvergi ljúgum
 hjördings til peninga,
 fær en vitnis varrar
 vér rjóðum þá fljóði

vert en ofs og errinn
almur hraustur funa hjálma.

Rútur svarði: illu mun þér launad verða; fer það sem má, seigir Gunnar; þeir Hóskuldur geingu heim til búsar sinnar og var honum mikil í flapi, og mælti til Rúts: hvert mun Gunnari aldrei hefnaft þessi ójafnabur? eigi mun það, seigir Rútur; hefnaft mun honum víst, og mun ofs verða í þof eingi hefud né frami, en þó er það líkast, að hann snúist til vorrar ættar um vinseingib, hættu þeir þá talinu. Gunnar sýndi Njáli féð, hann mælti: Vel hefir nú vegnað, seigir hann, og hefir af þér tilleidt, seigir Gunnar. Menn ridu heim nú af þínginu, og hafði Gunnar hina mestu fjömb af málinu. Gunnar færði féð allt Unni og vildi hann ekki af hafa, en kvadst meira heimta þikjast eiga að henni síðan og hennar frændum enn að öðrum mönnum, hún kvad það svo vera.

25. Kapítuli.

Gjaford Unnar.

Valgárdur hét maður, hann bjó að Hosi við Ránga, hann var sonur Þorundar Goda Rannveðssonar heimsta Valgárdssonar Vefarssonar Vemundarsonar Drdlofars Þórólfsssonar Bogunefs Práðarsonar hins gamla Haraldssonar Hilditannar Hærekssonar Slonganbauga. Móðir Haralds Hilditannar var Audur dóttir Svares Blöfadma Halls.

dánarsonar hins snjalla. Biðdir Balgards hins Grá var Ulfur Hurgodi er Oddaverjar eru frá komnir. Ulfur Hurgodi var faðir Svarts föður Þodmundar föður Sigfús föður Sæmundar Fróða, en frá Balgardi er kominn Kolbeinn Ungi. Þeir bræður Ulfur Hurgodi og Balgardur hinn Grái fóru að biðja Unnar og giptist hún Balgardi án ráðs allra frænda sinna, en það þótti Gunnari illa og Njáli og mörgum öðrum, því að hann var maður grálýndur og óvinsæll. Þau gátu sér son er Mordur hét, og er fá leingi við þessa sögu; þá er hann var fullkominn að aldri, var hann illa til frænda sinna, og þó einna vest til Gunnars, hann var flægur maður í flaklyndi, en illgjarn í ráðum. Nú skal nefna sonu Njáls. Skarphédinn hét hinn elsti, hann var mikill maður vexti og styrkur, vel vígur, syndur sem selur, mauna fóthvatastur, og fljótur og öruggur, gagnordur og fljótordur, og fláld gott, en þó laungum vel stilltur; hann var jarpur á hárf og sveipur í hárinu, eigdur vel, felleitur og skarpleitur, líður á nesi, og lá hátt tanngardurinn, munnfljótur mjög, og þó manna hermannligastur. Grímur hét annar son Njáls, hann var fríður sýnum og hærður vel, dökkur á hárf, og frídari sýnum enn Skarphédinn, mikill og sterkur. Helgi hét hinn þriðji son Njáls, hann var fríður sýnum og hærður vel, hann var styrkur maður og vígur vel, hann var vífur maður og stilltur vel; allir voru þeir þvong-

abir synir Njáls. Høskuldur hét hinn fjórði son Njáls, hann var laungétinn, móðir hans var Hróðny og var Høskuldsdóttir, systir Ingjalbs frá Kéldum. Njáll spurði Elarphédinn: ef hann vilði frongast? hann bad fœdur sinn ráða; bad hann þá til handa honum Þórhilðar dóttur Kaunviffs úr Þórólfsfelli, og átti hann því þar annað bú síðan. Elarphédinn féll Þórhilðar og var þó vístum með fœdur sínum til enda. Grímur bad Aðræðar af Djúpárbakka, og var hún elskja og aubug mjög. Grímur féll hennar og var þó með Njáli.

26. Kapítuli.

Frá Aegrimi og börnum hans.

Aegrimur hét maður, hann var Ellidagrímsson Aegrimssonar Aundobðssonar Kráfu. Móðir hans hét Þórun og var Teitsdóttir Ketilbjarnarsonar hins gamla frá Mosfelli. Móðir Teits var Helga dóttir Þórðar Eléggjafsonar Hrapssonar Bjarnarsonar Bunu Grímssonar Hersis úr Sogni. Móðir Þórunnar var Bluf árbót dóttir Bæðvars hersis Villingakárafsonar; bróðir Aegrimis Ellidagrímssonar hét Sigfús, hans dóttir var Þorgéður móðir Sigfús fœdur Sæmundar hins Fróða. Gaukur Drandilsson var fóstbróðir Aegrimis er fíðastur maður hefir verið og best að sér gjerr, þar varð illa með þeim, því að Aegrimur drap Gauk. Aegrimur átti tvo sonu, og hét hver:

Þveggi Þórhallur, þeir voru báðir esnilegir menn. Grímur hét og son Aðgríms, en Þórhalli dóttir, hún var kvenna frídust og vel að sér. Njáll kom að máli við son sinn Helga: hugað hefi ég þér kvonfáng ef þú vilt mínu ráði fylgja; það vil ég víst, seigir hann, þvíad ég veit að bæði er að þú vilt vel, enda kannaþ þú vel, eða hvar hefir þú ástofnað? Við stulum biðja dóttur Aðgríms Ellidagrímssonar, þvíad sá er kostur bestur.

27. Kapítuli.

Bónord Helga Njálssonar.

Litlu síðar ridu þeir út yfir Þjórsá, og fóru þar til er þeir komu í Tungu. Aðgrímur var heima og tók við þeim vel, og voru þar um nóttina, en um daginu geingu þeir á tal, þá vakti Njáll til um bónorðib og bað Þórhöllu til handa Helga syni sínum. Aðgrímur svaradi því vel, og sagði eigi þá menn vera, er hann væri fúsari við að kaupa enn þá; þeir töludu þá um málid og lauk svo, að Aðgrímur festi Helga dóttur sína, og var kveðib á brúðkaupstefnu. Gunnar var að veitflu þessari og margir aðrir enir bestu menn. Eptir veitfluna bað Njáll heim til fósturs Þórhalli syni Aðgríms, og var hann með Njáli leingi síðan, hann unni meira Njáli enn fobur sínum. Njáll kénndi houum lög, svo að haun varð mestur lögmaður á Íslandi um þeirra daga.

28. K a p í t ú l i.

Utkoma Gallvardar.

Skip kom út í Arnarbælisós og stýrði skipinu
 Hallvardur Hvíti Víkverskur maður; hann fór til
 vistar til Hlíðarenda, og var með Gunnari um
 veturinn, og bad hann jafnan að hann skyldi fara
 utan. Gunnar talaði fátt um og tók á aungvu
 ólíklega, og um vorid fór hann til Bergþórshvols
 að finna Njál, hverfu ráðlegt honum þætti að hann
 færi utan. Ráðlegt þykti mér það, seigir Njáll,
 munt þú þar þykja sæmbar maður sem þú ert.
 Vilt þú nokkud taka við fjárfari mínu meðan
 eg er í burtu, því að eg vil að Kolsteiggur
 bróðir minn fari með mér, en eg vilba að þú
 sæir um húid meðan, með móður minni. Ekki
 skal það vidnema, seigir Njáll, allt skal eg stýðja
 þar um, það er þú vilt. Vel mun þér fara,
 seigir Gunnar, ríður hann heim. Austmadur kom
 að máli við Gunnar: að hann mundi utan fara.
 Gunnar spyr: ef hann hefði nokkud siglt til ann-
 ara landa? hann kvæðst hafa siglt til allra þeirra
 er voru meðal Noregs og Gardaríks, og svo hesti
 eg siglt til Bjarmalands. Vilt þú sigla með mér
 í Austurveg? seigir Gunnar; það vil eg víst,
 seigir hann. Síðan réð Gunnar utanferð sína
 með honum. Njáll tók við öllu fjárfari Gunnars.

29. K a p í t u l i.

Útanferð Gunnars.

Gunnar fór utan og Kolfréggur með honum, þeir sigldu til Línbergss og voru þar um veturinn; þá var orðid höfðingja skipti í Noregi, var þá dauður Haraldur Gráfelsbur og Gunnhildur, réð þá ríki Hákon Jarl hinn illi Sigurðarson Hákonarsonar Grjótgarðsonar; móðir Hákonar var Bergljót dóttir Þóris Jarls; móðir hennar var Dlof árbót, hún var dóttir Haralds hins Háfagra. Hallvarður spyr Gunnar: ef hann vilbi ráðast til Hákonar Jarls? eigi vil eg það, seigir Gunnar; átt þú nokkud lángskip? seigir Gunnar; á eg 2, seigir hann; þá vilða eg að við færum í hernað, seigir Gunnar, og réðum menn til með okkur; það vil eg þá, seigir Hallvarður. Síðan fóru þeir til Víkurinnar og tóku þar skip 2, og bjuggu þaðan, þeim varð gott til manna, því að mikil ágjæti var sögd frá Gunnari; hvert vilt þú, seigir Gunnar, austur til Híðingar? Eg vil, seigir Hallvarður, á fund Dlofs frænda míns; hvað vilt þú honum? seigir Gunnar; hann sparði: hann er góður dreingur, og mun hann fá okkur nokkurn styrk til ferðarinnar; færum við þágang þá, seigir Gunnar; þegar er þeir voru búnir, héldu þeir austur til Híðingar og höfðu þar góðar viðtökur. Stamma stund hafði Gunnar þar verið áður Dlofi faunsti mikil um hann. Dlof spyr um ferð

hans. Hallvarður seigir, að Gunnar vill í hernad og abla sér fjár; það er eingi ætlan, seigir Ölver, þar sem þér hafid ið ekki. Nú meigu þér og víðauka, seigir Hallvarður. Eg ætla og að styrkja Gunnar að nokkuru, seigir Ölver, og þóttú eigir frændsemi að telja við mig, þá þykir mér þó meiri slægur til hans; hvað viltu nú þá tilleggja? seigir hann; lánsskip 2, annað tvítugsefðu, en annað þrítugsefðu; hverr skal þau skipa? seigir Hallvarður. Eg skal skipa húskörum mínum annað, en bændum annað, en þó hefi eg frétt að ófriður er kominn í ána og veit eg eigi hvert þið komist í brott, því að þeir eru í áni; hverjir? seigir Hallvarður; bræður 2, seigir Ölver, heitir annar Þandill, en annar Karli, synir Sjóls þíns gamla úr Gautlandi austan. Hallvarður sagði Gunnari að Ölver hafði lagt til skipin við þá. Gunnar varð gladdur við það, þeir bjuggu ferð sína þadan, þar til er þeir voru alþúrnir. Þeir Gunnar geingu fyrir Ölvi og þóttu honum; hann bað þá fara varlega fyrir þeim bræðrum.

30. Kapítuli.

Gunnar fór í Víking.

Gunnar hélt út úr elfunni, og voru þeir Rólfskæggur á einu skipi báðir, en Hallvarður var á öðru skipi. Þeir sjá nú skipin fyrir sér, þá

mælti Gunnar: verum vér að nokkuru viðbúinir, ef þeir leita á oss, en eigum vér ekki við þá ellegar; þeir gérðu svo og bjuggust við á skipum sínum; hinir flíðu í sundur skipin og gérðu hlíð í millum skipanna. Gunnar fór fram milli skipanna. Bandill þreif upp stafuljá og kastadi á medal skipanna og skips Gunnars og dró þegar að sér. Ölver hafði gífur Gunnari sverð gott. Gunnar brá nú sverðinu og hafði hann eigi sett á sig hjálminn, hleypur þegar á farir á skip Bandils, og hjó þegar mann til bana. Karli lagði að ödrumeigin sínu skipi og flaut spjóti um hvert skip Gunnars, og stefndi á hann miðjann. Gunnar sner þetta og snérist svo skjótt, að eigi mátti auga áfesta og tók inní vinstri hendi spjótið og flaut á skip til Karla, og hafði sá bana er fyrir varð. Kolsteinnur þreif upp atkeri og kastar á skip Karla, og kom fleinninn í borbíð og út í gégnum, og féll þar inn sjór kolblár, og hljópu menn allir á önnur skip. Gunnar hljóp nú aftur á sitt skip, þá kom að Hallvarður, og tókst nú bardagi mikill. Sjá þeir nú að formaður var öruggur, og gérði hver að síft er mátti. Gunnar gérði ýmist er hann hjó eða flaut, og hafði margur maður bana fyrir honum. Kolsteinnur fylgdi honum vel. Karli hljóp á skip til Bandils bróður síns, og borbíð þeir þadan um daginn. Kolsteinnur tók hvíld um daginn á skipi Gunnars, og sner Gunnar það, hann kvad þá vísu.

Þú hefir árgjörnum erni
ætthrasn verið betri
greidir gumna dauða
gjálfur dags enn þér sjálfum,
hér geingur mærgur í morgin
muninn þekki vargs drekka
æstur enn þig tekur þyrsta
þing álmur fetils stinga.

Síðan tók Kolfléggur justu eina af míði fulla og
drakk, og bardist eptir það, og þar kom, að þeir
brædur hlupu uppá flíp þeirra Wandils, og gekk
Kolfléggur með öðru bordi, en Gunnar með öðru;
í móti Gunnari gekk Wandill, og hjó þegar til
hans og kom í skjöldinn. Gunnar snaradi skjöld-
inn, er sverðid festi í og brotnaði undir hjaltinu.
Gunnar hjó þá í móti, og sýndust þrjú sverðin á
lopti, og sá hann eigi hversu hann stýldi fordast.
Gunnar hjó þá undan honum báðar fætur. Kol-
fléggur lagði Karla í gegnum með spjóti. Eptir
það tóku þeir herfang mikil. Þáðan héldu þeir
sudur til Danmerkur, og þáðan austur í smá
lönd, og höfðu jafnan sigur. Ekki héldu þeir
aptur að hausti. Annad sumar héldu þeir til
Rafala og mættu þar víkingum, og hördust þegar,
og feingu sigur. Síðan héldu þeir austur til
Eysýsclu, og lágu þar nokkura hríð undir
nesi einu; þeir sáu mann einn ganga ofan af
nesinu. Gunnar gekk á land upp að finna mann-
inn, og töludust þeir við. Gunnar spyr hann

ad nafni; hann nefndist Lófi. Gunnar spyr: hvað hann vilði? Þig vil eg finna; herstíð liggja öðrumegin undir nesinu, og mun eg seigja þér hverjir fyrir ráða; þar ráða fyrir bræður 2, heitir annar Hallgrímur en annar Kolfléggur, þá veit eg mesta orrustu menn, og það með, að þeir hafa vopn svo góð, að eigi fær önnur slík. Hallgrímur hefir atgeir þann er hann hefir látid seida til, að honum skal ekki vopn að bana verða, nema hann; það fylgir og, að þegar veit er vís er veigið með atgeirinum, því að svo sýngur í honum áður, að langt heyrir til, svo hefir hann náttúru mikla með sér. Gunnar kvæð þá vísu.

 Næst skal eg geir og geystan
 gnýsvellanda fella
 hlædir hildar stóða
 hjálsmángurs þegar fanga.
 Mulungrundar skal eg endils
 eyð ríðandi of síðir
 eiturs og eydir láta
 ört líf sigars drífu.

Kolfléggur hefir sax, það er og hið besta vopn; þeir hafa og líð þriðjungi meira enn þér hafid; fé hafa þeir og mikil, og hafa fólkid á landi, og veit eg gjörla hvar er, en þeir hafa sendt njósnarstíð fyrir nesid, og vita þeir allt til yðar, þeir hafa nú og viðbúning mikinn, og ætla þegar að yður að leggja er þeir eru búnir; er yður nú annaðhvert til að leggja í brott þegar, ella búist

þér við sem skjótast, en ef þér hafid sigur, þá skal eg fylgja þér til fjárins alls; hann gaf honum fingurgull, og gekk síðan til manna sinna og sagði þeim að herskip lægu öðrum meigin nefsins og viltu þeir allt til vor, tókum vér vopn vor og búumst við vel, því að nú er til fjár að vinna; síðan bjuggust þeir við, og þá er þeir voru búir, sjá þeir að skip fara að þeim, telst nú orrusta með þeim og berjast þeir leingi, og verður mannfall mikid. Gunnar hó margann mann. Þeir Hallgrímur hlupu á skip til Gunnars. Gunnar snéri í móti honum. Hallgrímur lagði til hans með atgeirinum. Elá ein var um hvert skipid, og hljóp Gunnar aftur yfir öfugur; skjöldur Gunnars var fyrir framan slána og lagði Hallgrímur í hann, og í gegnum og svo í sláva. Gunnar hjó á hönd Hallgrími, og lambið handleggurinn en sverðid beit ekki, féll þá niður atgeirinn. Gunnar tók atgeirinn og lagði í gegnum Hallgrím, og kvad þá vísu.

Seldan hefi eg þann er eyddi öldu
eisu er kunnir holdi að reisa
seyðan frá eg að Hallgrímur hefði
hjálma vönd í öðrum löndum,
Allir viti hve að úlsafylli
atgeir of kom dyggvir skatnar
hann skal mér því að herskap kunnum
hendi fylginn lífs til enda.

Og það efndi Gunnar, að hann bar atgeirinn með:

an hann lifði. Þeir börðust nafnar, og var nær hverjum vænna horsði; þá kom Gunnar að, og hjó Kolsteigg bana högg. Eptir það beiddu víkingar sér gríða. Gunnar lét þess kost, og hann lét þá kanna valinn, og tala fé það er dauðir menn höfðu átt, en hann gaf hinum vopn sín og flæði er hanu gaf gríð og bað þá fara til fósturjarða sinna; þeir héldu í brott, en Gunnar tók fé það allt, er eptir var. Tósi kom að Gunnari eptir bardagann, og baud að fylgja honum til fjár þess er víkingar hafa fólgið, og kváð það bæði vera meira og betra enn þetta, er þeir höfðu áður feingið. Gunnar kváðst það vilja. Gunnar gekk þá á land og Tósi fyrir, til flógar, en Gunnar eptir; þeir komu að þar sem víður var borinn saman mikill. Tósi seigir, að þar var féð undir; rundu þeir þá af víðunum, og fundu undir bæði gull og silfur, flæði og vopn góð; þeir bera fé þetta til skipa. Gunnar spyr Tósa: hverju hann vilbi er hann launabi honum? Tósi svarabi: eg em Danstur maður að ætt, og vilda eg að þú fylgdir mér til frænda minna. Gunnar spyr: hví hann væri í Austurveigi? Eg var tekinn af víkingum, seigir Tósi, og var mér hér flótið á land í Enghýslu, og hafi eg hér verið síðan.

31. Ka p í t u l i.

Grá því er Gunnar kom til Hákonar Jarls. Gunnar tók við honum, og mælti við Kolsteigg

og Hallvarð; Nú munum vér halda til norðurlanda; þeir létu vel yfir því, og báðu hann ráða. Gunnar siglði úr Austurvegi með fé miklu, hann hafði 10 skip og hélt þeim til Heiðabæjar í Danmörk. Haraldur Konúngur Gormson var þar á land upp, honum var sagt til Gunnars, og það með, að eingi mundi hans maki á Íslandi; hann fendi mann til hans að bjóða honum til sín. Gunnar fór þegar á Konúngs fund. Konúngur tók við honum vel, og setti hann hild næsta sér; þar var Gunnar hálfann mánuð. Konúngur hafði það að gamni, að hann lét Gunnar reyna húsar íþróttir við menn sína, og voru þeir eingir, að né eina íþrótt hefði til jafns við hann. Konúngur mælti til Gunnars: Ego lítst mér sem óvísda muni þinn jafningi fast. Konúngur bað að fá Grannari kvonfáng og rífi mikib, ef hann vilði þar staðfestast. Gunnar þakkaði Konúngi boð sitt og mælti: fara vil eg fyrst til Íslands, að finna vini mína og frændur; þá munt þú aldreifaptur koma til vor, seigir Konúngur. Aldna mun því ráða, herra, seigir Gunnar. Gunnar gaf Konúngi lánsskip gott og annað fé mikib. Konúngur gaf honum tignarklæði sín og glófa gullsjallada og skarband, og gullknútur á, og hatt Gerðkan. Gunnar fór norður til Hísingar. Olver tók við honum báðum höndum; hann færði Olvi skip sín, og fallar það vera hlut hans. Olver tók við fénu, og kvad Gunnar vera dreing góðan, og bað hann

vera þar nokkura hrist. Hallvarður spurði Gunnar: ef hann vilði finna Hákon Jarl? Gunnar sagði sér það vera nær flapi, því að nú em eg að nokkru reyndur, en þá var eg að aungvu er þú badst þess fyrr. Síðan fóru þeir norður til Þrándheims á fund Hákonar Jarls, og tók hann vel við Gunnari, og baub honum að vera með sér um veturinn; hann þáði það, og virðist hann hverjum manni vel. Að Íslum gaf Jarl honum gullhring; Gunnar lagði hug á Bergljótu frændtönu Jarls, og fannst það opt á Jarli, að hann mundi hana hafa gífta honum, ef Gunnar hefði nokkud þess leitað.

32. Kapítuli.

Utkoma Gunnars.

Um vorid spyr Jarl Gunnar: hvað hann vilði ráða sinna? hann kvadst vilði til Íslands. Jarlinn kvad vera illa ært í landi, og mun vera lítil útsigling, en þó stalt þú hafa mjöl og víð í skipi þínu. Snemmindis bjó Gunnar skip sitt. Hallvarður fór út með þeim Kolléggi, þeir komu út snemma sumars, og tóku Arnarbælisós fyrir alþingi. Reid Gunnar heim frá skipi, en fékk menn til að ryðja skipid. En er þeir komu heim, urðu menn þeim fegnir. Þeir voru bláðir við heima-menn sína, og hafði ekki varid dramb þeirra. Gunnar spyr: hvert Njall fé heima? honum var sagt, að hanu var heima; lét hann þá taka hest

finn, og ríðu þeir bræður til Bergþórshvols. Njáll varð feginu komu þeirra, og bað að þeir skyldu vera þar um nóttina, og sagði Gunnar frá ferðum sínum. Njáll sagði hann vera hinn mesta afreks mann, og ert þú mjög reyndur, en þó mun þú meir síðar, því að margur mun þig öfundas við alla vilða eg gott eiga, seigir Gunnar; margt mun til verða, seigir Njáll, og munt þú jafnan eiga hendur þínar að verja. Undir því væri þá, seigir Gunnar, að eg hefða mála efni góð. Svo mun og vera, seigir Njáll, ef þú gélðar eigi annara að. Njáll spurði Gunnar: hvert hann mundi til þings ríða? Gunnar sagði: að hann mundi ríða, og spyr: hvort Njáll mundi ríða? en hann tvedst eigi ríða mundi, og svo vilða eg að þú gérðir. Gunnar reid heim, og gaf Njáli góðar gjafir, og þakkaði honum fjárvarðveitflu, Kolleggur fýsti hann mjög að ríða til þings, mun þar vara sæmd þín við, því að margur mun þar að þér víkja. Eftt hefi eg það flap haft, seigir Gunnar, að hrósa mér, en gott þíli mér að finna góða menn. Halvardur var og þar kominn, og baud að ríða til þings með þeim.

33. Ka p í t u l i.

Bénord Gunnars.

Gunnar reid og þeir allir. En er þeir komu á þing, þá voru þeir svo vel búinir, að engir voru

þar jafnvel búnaðir, og fóru menn út úr hverri búð
 að undrast þá. Gunnar reid til búðar Ránga-
 æinga, og var þar með frændum sínum; margir
 menn fóru að finna Gunnar og spyrja hann tíð-
 inda, hann var við alla menn léttur og fátur,
 og sagði öllum slíkt er vildi. Það var einn dag
 er Gunnar gekk frá lögbergi, hann gekk fyrir Mos-
 fellinga búð, þá sá hann konu fara í móti sér, og
 var vel búin, en er þau fundust, kvaddi hún þegar
 Gunnar; hann tók vel kvæðu hennar, og spyr:
 hvað kvenna hún væri? hún nefndi Hallgerður,
 og kvæð vera dóttir Hóskulds Dalakosts-sonar;
 hún mælti til hans djarslega, og bad seigja sér
 frá ferðum sínum, en hann kvæð ekki varna
 mundi henni máls; settust þau þá niður og töludu;
 hún var svo búin, að hún var í raudum fyrsti og
 hafði yfir sér skarlatsskíffju hlabbúna í skaut nið-
 ur, hárið tók ofan á bringu henni og var bæði
 milt og fagurt. Gunnar var í skarlatsskæðum
 er Haraldur Konungur Gorms-son gaf honum, hann
 hafði og gullhring á hendi, þann er Hákon Jarl
 gaf honum; þau töludu leingi hátt; þar kom er
 hann spurdi: hvert hún væri ógæfin? hún sagði: að
 svo væri, og er það ekki margra að hætta á það.
 Þífi þér hvergi fullkosta? eigi-er það, seigir hún,
 en mannvond mun eg vera; hverju munt þú svara,
 ef eg bið þín? það mun þér ekki í hug, seigir
 hún; eigi er það, seigir hann. Ef þér er nokkur hug-
 ur á, þá finnst þú födur minn. Síðan stíldu þau

talid. Gunnar gekk þegar til búðar Dalamanna, og fann mann úti fyrir búðinni, og spyr: hvert Høstuldur væri í búð? Sá seigir: að hann væri í búð, gekk þá Gunnar inn. Høstuldur og Rútur tóku vel við Gunnari, hann settist niður á meðal þeirra, og fannst það ekki í tali þeirra, að þar hefði miðfætti verið í meðal. Þar kom niður ræða Gunnars: hversu þeir bræður mundu því svara, ef hann bæði Hallgérðar? Wel, seigir Høstuldur, ef þér er það alhugad. Gunnar seigir sér það alvöru, en svo stíldum vér næstum, að mörgum mundi það þíja líflegt, að hér mundi ekki samband verða; hversu lítst þér, Rútur frændi? seigir Høstuldur. Rútur svaradi: Ekki þíki mér þetta jafnræði; hvað finnur þú til þess? seigir Gunnar. Rútur mælti: því mun eg svara þér um þetta er satt er; þú ert maður vassur og vel að þér, en hún er blandin mjög; og vil eg þig í augu svífa. Wel mun þér fara, seigir Gunnar, en þó mnn eg það fyrir satt hafa, að þér virðid í fornan fjandskap, ef þér viljid eigi gera mér kostinn; eigi er það, seigir Rútur, meir er hitt, að eg sje að þú mátt nú ekki vídgéra; en þótt vér kaupum eigi, þá víldum vér þó vera vinir þínir. Eg hefi talad við hana, seigir Gunnar, og er það ekki fjærri hennar flapi. Rútur mælti: Veit eg að báðum er þetta girnda ráð, hættid þid og mestu til hversu fer. Rútur sagði Gunnari ófregid allt um flapferði Hallgérðar, og þótti Gunnari fyrst

ærib margt það er áfátt var; en þar kom síðar, að samán bró kaupmála með þeim. Þar þá sendt eftir Hallgerði, var þá talad um málið svo að hún var víð. Éstu þeir nú sem fyrr, og hún festi sig sjálf; stýlði þetta bók vera að Hlíðarenda, og stýlði fara fyrst leinilega, en þó kom þar, er allir vissu. Gunnar reid heim af þingi, og kom til Bergþórshvols, og sagði Njáli frá kaupum sínum; hann tók þessu þingliga. Gunnar spyr: hof Njáli þótti þetta svo óráðlegt? Þvíad af henni mun standast allt hið illa, er hún kemur austur hingat, segir Njáli. Aldrei skal hún spilla okkru vinfeingi, seigir Gunnar; það mun þó svo nær fara, seigir Njáli, en þó munt þú jafnan bæta fyrir henni. Gunnar baud Njáli til bods, og stó um þeim þadan, sem hann vildi að færi. Njáli hét, að fara. Síðan reid Gunnar heim, og reid um héraðið að bjóða mönnum.

34. Kapítulli.

Frá Þráni Sigfúsosyni.

Þráinn hét maður, hann var Sigfússon Sighvats sonar hins rauda, hann bjó að Grétá í Fljótshlíð, hann var frændi Gunnars og virðinga maður mikill, hann átti Þórhilði Skáldkonu, hún var orðgífur mikil og fór með flintan. Þráinn unni henni lítið, honum var búið til bods og konu hans; hún gekk að beina og Bergþóra Skarphéðins-

bóttir kona Njals. Ketill hét annar Sigfús-son, hann bjó í Mørk fyrir austan Markarfljót, hann átti Þorgérði Njalsbóttir. Þorkell hét hinn þriðji Sigfús-son, fjórði Mordur, fimti Lambi, sjötti Sigmundur, sjöundi Sigurdur; þessir voru allir frændur Gunnars, og voru kappar miklir, þeim bauð Gunnar öllum til bodsins. Gunnar hafði og bosið Balgarði enum Grá og Ulfi Nurgoda og sonum þeirra, Runólfi og Merði. Þeir Höskuldur og Rútur komu til bodsins fjölmennir; þar voru synir Höskuldar, Þorleikur og Dlafur; þar var brúdurin í fer með þeim og Þorgérdur dóttir hennar, og var hún kvenna frídust — hún var þá fjórtánvetra gömul — margt var með henni annara kvenna; þar var og Þorkatla dóttir Nsgríms Eldagríms-sonar og dætur Njals tvær, Þorgérdur og Helga. Gunnar hafði marga fyrir bodbmenn og skipaði hann svo sínum mönnum; hann sat á miðjum bekk, en innar frá Þráinn Sigfús-son, þá Ulfur Nurgodi, þá Balgardur enn Grái, þá Mordur og Runólfur, þá Sigfús-synir. Lambi sat yst-ur, en næsta Gunnari utar frá sat Njáll, þá Skarphéðinn, þá Helgi, þá Grímur, þá Höskuldur, þá Dlafur enn spaki, þá Þaggjalður frá Kéldum, þá synir Þóris austan úr Holti. Þórir vildi sitja ysttur virðinga manna, þólab þá þótti hverjum gott þar sem sat. Höskuldur sat á miðjum bekk, en synir hans innar frá honum. Rútur sat utar frá Höskulði, en þá er eigi frá sagt hverfu öðr-

um var flípað; bróður sat á miðjum palli, en til annarar handar henni Þorgérður, dóttir hennar; á aðra hönd sat Þorkatla dóttir Algríms Ellidagrímssonar. Þórhildur gekk um beina og báru þær Bergþóra mat á bord. Þráinn Sigfússon var starfsmann á Þorgérði Glúmsdóttur, þetta sá Þórhildur kona hans, hún reiddist og gérði kvíðing til hans.

Ern gapripur góðar

Geigur er þér í augum.

Þráinn! seigir hún; hann steig þegar fram yfir borðid, og sagði flílið við Þórhildi, vil eg eigi hafa flímtan hennar né fátýrði yfir mér, og svo var hann fappsamur um þetta, að hann vildi eigi vera að veitflunni, nema hún fé í brott refni, og það var, að hún fór í brott, og nú sat hverr maður í sínu rúmi og drukk og voru gladdir. Þá tók Þráinn til orða: ekki mun eg færa það í hljóðmæli er mér er í flápi; þess vil eg spyrja þig Höskulður Dalakollsson: viltu gipta mér Þorgérði frændkonu þína? eigi veit eg það, seigir Höskulður, mér þíkir þú illa flílið við þessa, er þú áttir áður, eða hverr maður er hann, Gunnar? Gunnar svarar: eigi vil eg seigja frá manningum, því að mér er maðurinn flýldur, og seig þú frá Njála, seigir Gunnar, því að allir munu því trúna. Njála mælti: það er frá manni að seigja, að maður er vel audugur að fé og gjörir að sér um allt, og er mestu mikilmenni, og meigib þér fyrir því gera

honum kostinn; þá mælti Høstuldur: hvað sýnist þér ráð, Ríltur frændi? gera mátt þú fyrir því kostinn, að þetta er henni jafnræði; þá tala þeir um kaup og verða á allt fáttir, stendur þá Gunnar upp og Þráinn og ganga að pallinum, spurði Gunnar þær mædgur: hvört þær vildu játa þessum kaupum? þær kváðust eigi bregða mundu, og fastnabi Hallgérður dóttur sína; þá var skipað konum í annað sinn; sat þá Þórhalla meðal brúða, fór nú bod vel fram, og er lofið var, ríða þeir Høstuldur vestur, en Rángæringar til sinna heimila. Gunnar gaf mörgum mönnum gjafir, og virðist það vel. Hallgérður tók við búráðum, og var feingsöm og atkvæða mífíll. Þorgérður tók við búráðum að Grjóta, og var góð húsfreyja.

35. K a p í t u l i.

Heimbod að Bergþórshvoli.

Það var síðvandi þeirra Gunnars og Njális, að sinn vetur þá hverr heimbod að ødrum fyrir vintu áttu safir; þá átti Gunnar að safja veitflu að Njáli, og fóru þau Gunnar og Hallgérður til Bergþórshvols, þá voru þau Helgi eigi heima. Njáll tók vel við þeim Gunnari, og þá er þau höfðu þar verið nokkura hrið, kom Helgi heim og Þórhalla kona hans; þá gekk Bergþóra að pallinum og Þórhalla með henni, og mælti Bergþóra til Hallgérðar: þú skalt þoka fyrir konu þessari;

hinn mælti: hvergi mun eg þófa, þvíab 'eiugi horn-
tefa vil eg vera; eg skal hér ráða, sagði Berg-
þóra; síðan settist Þórhalla niður. Bergþóra
gæf ad bordinu með handlaugar. Hallgérður tók
höndina Bergþóru, og mælti: eigi er þó kosta munur
með ykkur Njáli, þú hefir flartnogi á hverjum
fingri, en hann er flégglaus; satt er það, seigir
Bergþóra, en hvörugt okkar gæfur það öðru ad
søf, en eigi var flégglaus Þorvaldur bóndi þinn,
og réðstu þó honum bana; þá mælti Hallgérður:
til lítils kómur mér ad eiga hinn vassasta mann á
Íslandi, ef þú hefnir eigi þessa, Gunnar! hann
spratt upp og steig fram yfir bordin og mælti:
heim mun eg fara og er það mállegast ad þú sennir
við heimamenn þína, en eigi í annara manna hýbýl-
um, enda á eg Njáli marga sæmd ad launa og
mun eg ekki vera eggjunar fífl þitt; síðan fóru
þau heim. Mun þú það Bergþóra, sagði Hall-
gérður, ad við flulum eigi flildar. Bergþóra
sagði, ad eigi flýlði hennar hlutur batna við það.
Gunnar lagði ekki til og fór heim til flíðarenda,
og var heima allan veturinn; líður nú sumarid
til alþingis.

36. Kapítuli.

Kolur vó Svart.

Gunnar reid til þings, en áður hann reid heiman
mælti hann til Hallgérðar: vertu nú dæl meðan

eg em í brautu, og sýn af þér einga fátæpi, þar
 sem við vini mína er um að eiga. Tröll hafi þína
 vini, seigir Hallgérður. Gunnar reid til þings og
 sá að eigi var gott orðum við hana að koma.
 Njáll reid og til þings og sýnir hana allir. Nú
 er frá því að seigja, hvað heima er tíðinda; þeir
 áttu flög saman Njáll og Gunnar í Raðastribu-
 um, þeir höfðu ekki flípt flögnum, en hvort var
 vanur að höggva sem þyrsti, og talði hvarugur á
 annan um það. Kolur hét verkstjóri Hallgérðar,
 hann hafði verið með henni leingi, og var hild-
 mesta illmenni. Svartur hét maður, hann var
 húskarl Njáls og Bergþóru, þeim líkadi vel við
 hann. Bergþóra mælti við hann: að hann flýði
 fara í Raðastribur og höggva flög, en eg mun
 fá til menn að draga heim viðinn; hann kvaddi
 viðum mundi það sem hún legði fyrir hann; hann
 fór upp í Raðastribur og flýði þar vera vífu.
 Snaudir menn komu til Hlíðarenda, austan frá
 Markarfljóti, og sögðu að Svartur hafði verið í
 Raðastribum, og höggvið flög og gert mikið að.
 Svo mun Bergþóra tilætla, að ræna mig morgu,
 seigir Hallgérður, en því skal eg ráða, að hann
 höggvi eigi optar. Rannveig heyrði, móðir Gunn-
 ars, og mælti: þó hafa húsfrenjur verið góðar,
 þótt eigi hafi stadið í mannráðum. Nú leiddi
 af nóttin, og um morguninn kom Hallgérður að
 máli við Kol og mælti: Verkt hefi eg hugað þér,
 seigir hún, og fékk honum í hendur vopn og mælti:

farðu í Raubastribur, þar munt þú finna Svart; hvað skal eg honum? seigir hann; spyr þú að því, þar er þú ert mesta illmenni; vega skalt þú hann, seigir hún; gert mun eg það gétu, seigir hann, en það er líkara, að eg gefa mig við; ver þér hvervetna í augu, seigir hún, og fer þér illa þar sem eg hefi mælt eptir þér hvern hlut, mun eg fá til annan mann að géra þetta, ef þú þorir eigi; hann tók oxina og var reidur mjög, og tókur hest er Gunnar átti, og ríður nú þar til er hann kemur austur að Markarfljóti, hann steig þar af baki og beid í flóginum þar til er þeir höfðu borid ofan vidinn og Svartur var einn eptir, hleypur Kolur þá að honum og mælti: fleiri munu kunna að höggva stórt enn þú einn, og setti oxina í höfud honum og hjó hann banahogg, og ríður heim síðan og seigir Hallgérði vígib; hún mælti: svo skal eg þig varðveita, að þig skal ekki fara. Bera má það, seigir hann, en hinn veg dreymdi mig þó, áður enn eg vó vígib. Nú koma þeir upp í flógin og finna Svart veiginn og slytja hann heim. Hallgérður sendi Gunnari mann til þings, að sigrja honum vígib. Gunnar hallmælti ekki Hallgérði fyrst fyrir sendimanninum, og vissu menn eigi fyrst hvert honum þókti vel eða illa; litlu síðar slóð hann upp og bað menn sína ganga með sér; þeir gérðu svo og fóru til búðar Njális. Gunnar sendi mann eptir Njáli, og bað hann koma út. Njáll gekk út þegar, og geingu

þeir Gunnar á tal. Gunnar mælti: víg hesti eg að seigja þér, og hestir valdið kona mín og verk-
 síðori minn Kolur, en fyrir hestir orðið Svartur
 húskarl þinn. Njáll þagði meðan hann sagði hon-
 um alla söguna; þá mælti Njáll: þurfa muntu að
 láta hana eigi öllu framfoma. Gunnar mælti:
 sjálfur skalt þú bæma. Njáll mælti: erfíðt mun
 þér verða, að bæta öll slíð Hallgérðar, og mun
 annarsstadar meira flóða draga enn hér, er við
 eigum hlut að, og mun hér þó mikil ávanta, að
 vel sé, og munum við þess þurfa að muna það, að við
 höfum vel við mælt, og vættir mig að þér fara
 vel, en þó munt þú verða mjög aðþreyttur. Njáll
 tók sjálfðæmi af Gunnari og mælti: ekki mun eg
 halda máli þessu til kappð; þú skalt gjalda 12
 aura silfurð, en það vil eg tilfílla — þótt nokkud
 komi það úr votum garði, er þér eigid um að
 gera — að þér stíllid eigi verr gérðinni. Gunnar
 greiddi af hendi féð vel, og reid' heim síðan. Njáll
 kom heim af þingi og sýnir hans. Bergþóra fé
 féð og mælti: vel er þessu í hóf stíllt, en jafn-
 mikil fé skal koma fyrir Kol, er stundir líða. Gunn-
 ar kom heim af þingi og taldi á Hallgérði; hún
 kvad betri menn liggja óbætta margstadar. Gunn-
 ar kvad hana ráða mundu tiltekjum sínum, en eg
 skal ráða hverju málin lúkast. Hallgérður hældist
 jafnan um víg Svartð, en Bergþóru líkadi það
 illa. Njáll fór upp í Þórólfsfell og sýnir hans,
 að flípa þar til búð; en þann sama dag verður

sá atburður, þá er Bergþóra er úti, að hún sjer mann ríða að garði, svörtum hesti; hún nam staðar og géff eigi inn; hún kénndi eigi manninn; sá maður hafði spjót í hendi og gyrður saxi; hún spyr þenna mann að nafni? Atli heiti eg, sagði hann; hún spurði: hvaðan hann væri? eg em Austfirðskur maður, seigir hann; hvert stalt þú fara? seigir hún; eg em maður víslaus, seigir hann, og ætlaðieg að finna Njál og Skarphédinn, og vita ef þeir vildu með mér taka; hvað er þér hentast að vinna? seigir hún; eg em afurgérðar maður, og margt er mér vel hent að gera, seigir hann, en eigi vil eg því leynd, að eg em maður skapharður, og hefir margur jafnan hlotið um sárt að binda fyrir mér; ekki gefeg þér það að sök, þótt þú sért eingi bleyðimaður, seigir hún. Atli mælti: ert þú nokkurs ráðandi hér? seigir hann; eg em kona Njáls, seigir hún, og ræð eg eigi síður hjón einn hann. Vilt þú taka við mér? seigir hann; gera mun eg þér kost á því, seigir hún, ef þú vilt vinna það, er eg legg fyrir þig, og svo þótt eg vilji senda þig til mannráða. Attu svo tilvarid um menn, seigir hann, að þú munt ekki mín að slíku þurfa; það stíl eg, er eg vil, seigir hún. Kaupamunu við að þessu, seigir hann; þá tók hún við honum. Njáll kom heim og synir hans og spurði Bergþóru hvað manna sá væri? hann er húskarl þinn, seigir hún, og tók eg við honum, og tvedst hann vera maður óhandlátur; ærid mun hann stór-

virkur, seigir Njáll, en eigi veit eg hvert hann er svo góðvirkur. Skarphédinn var vel til Atla. Njáll ríður til þings um sumarid og synir hans. Gunnar var á þingi. Njáll tók upp féssóð. Skarphédinn spyr: hvað fé er það, faðir? hér er fé það, er Gunnar greiddi mér fyrir heimamann vorn fyrra sumar. Koma mun þér það til nokkurs, seigir Skarphédinn, og glotti við.

37. Kapítuli.

Víg Kols er Atli drap.

Nú er þar til að taka, að Atli spurði Bergþóru: hvað hann stýlði vinna um daginn? hugað hafi eg þér verkid, seigir hún; þú skalt fara að leita Kols, þar til er þú finnur hann, seigir hún, þvíad nú skalt þú vega hann í dag, ef þú vilt minn vilja geras; hér er vel ákomid, seigir Atli, þvíad hvertveggi okkar er illmennni, en þó skal eg svo til hans ráða, að annarhvert okkar skal deyja; vel mun þér fara, seigir hún, og skalt þú og eigi til eingis vinna; hann tók vopn sín og hest og reid upp til Fljóts-
hlíðar, og mætti þar mönnum er fóru frá Hlíð-
arenda, þeir áttu heima austur í Mörk; þeir spurdu: hvert Atli ætladi? hann svedst ríða stýlði að leita klárs-eins; þeir sváðu það lítid erindi slíkum verk-
manni, en þó er þá helst eptir að spyrja, er á ferli hafa verid í nótt; hverjir eru þeir? seigir hann. Viga Kolur, húskarl Hallgérðar, seigia þeir, fór frá feli áðan og hestir vakad í alla nótt. Eigi

veit eg hvert eg þori að finna hann, seigir Atli, hann er flapillur, og má vera, að eg láta annars vilt að varnadi; hinnig værir þú undir brún að líta, sem þú mundir eigi vera ragur, og vífudu honum til Kols; hann leyrði þá hest sinn og ríður mikinn, og er hann mætir Kol, mælti Atli til hans: geingur vel flyfja bandid? seigir Atli; það mun þig skipta eingu, mannsýlan, seigir Kolur, og eingann þann er þaðan er. Atli mælti: það átt þú eptir er erfðast er, en það er að deyja. Síðan lagði Atli spjóti til hans, og kom á hann midjan. Kolur sveifladi til hans er og misti hans og féll af baki, og dó þegar. Atli reid þar til er hann fann verkmennt Hallgérðar og mælti: farid upp til hestsins, og gétid hans Kols, þólad hann er fallinn af baki, og er hann dauður; hefir þú veigid hann? seigja þeir. Svo mun Hallgérði sýnast, sem hann hafi eigi sjálf dauður orðid; reid síðan Atli heim og sagði Bergþóru; hún þakkar honum verk þetta, og orð þau sem hann hafði um haft; eigi veit eg, seigir hann, hverfu Njáli mun þífa, seigir Atli. Vel mun hann í höndum hafa, seigir hún, og mun eg seigja þér eitt til marks um, að hann hefir haft til þings, þræls gjöld þau er vér tókum við fyrri vor, og munu þau nú koma fyrir Kol; en þótt sættir verði, þá skalt þú þó vera var um þig, því að Hallgérður mun eingor sættir halda. Vilt þú nokkud senda mann til Njáls, að seigja honum vígid? eigi vil eg það, seigir hún; mér þætti bet-

ur, að Kolur væri ógildur; hættu þau talinu. Hallgérði var sagt víg Kols og ummæli Atla; hún kvæðst launa flekibi Atla; hún sendi mann til þings, að feigja Gunnari víg Kols; hann svaradi fá, og sendi mann að feigja Njáli; hann svaradi eingu. Skarphéðinn mælti: miklu eru þrælur aðgærdameiri enn fyrr hafa verið; þeir flugust þá á, og þótti það ekki saka, en nú vilja þeir vegast, og glotti við. Njáll kippiti ofan fjóðinum er uppi var í búðinni og gekk út; synir hans geingu með honum til búðar Gunnars. Skarphéðinn mælti við mann er var í búðardyrum: feigðu Gunnari að faðir minn vill finna hann; hann gærdi svo. Gunnar gekk út þegar, og fagnadi vel Njáli; síðan geingu þeir á tal; illa hefir vordib, feigir Njáll, er húsfreyja mín skal hafa rosið grið og látið drepa húskarl þinn. Ekki skal hún ámæli af þessu hafa, feigir Gunnar; bæm þú nú málið, feigir Njáll. Svo mun eg gera, feigir Gunnar, læt eg þá vera menn jafndýra, Svart og Kol; skaltu greiða mér 12 aura silfurð. Njáll tók fjóðinn og feldi Gunnari. Gunnar fénnði féð, að það var eð sama sem hann hafði honum greiðt; fór Njáll til búðar sinnar, og var jafn vel með þeim síðan sem áður. Þá er Njáll kom heim, taldi hann á Bergþóru, en hún kvæðst aldrei vægja flekibu fyrir Hallgérði. Hallgærdur leitadi á Gunnar mjög er hann hafði sættst á vígib. Gunnar kvæðst aldrei bregðast flekibu Njáli né sonum hans; hún geisadi mjög.

Gunnar gaf eigi gaum að því. Svo gjættu þeir til á þeim misstrum, að ekki varð að.

38. Kapítuli.

Víg Atla þræls.

Um vorid ræddi Njáll við Atla: það vilba eg, að þú réðist austur í fjördu, að eigi skapi Hallgérður þér aldur; ekki hræðumst eg það, seigir Atli, og vil eg gjarna heima vera ef eg á kostis; það er þó óráðleggra, seigir Njáll; betra þíli mér að látaft í þínu húsi, enn flípta um lánarbrottna; en þess vil eg biðja þig, ef eg em veiginn, að eigi komi þrælsgjöld fyrir mig. Svo skal þig bæta sem frjálfsann mann; en Bergþóra mun þér því heita, sem hún mun efna, að fyrir þig skulu koma mannhesndir; réðst hann þá þar að hjóni. Nú er að seigia frá Hallgérði, að hún sendi mann vestur til Bjarnarssjarðar eptir Brynjólfi Rósta frænda sínum, hann var son Svans laungetinn; hann var id mesta fílmenni. Gunnar víði ekki til þessa. Hallgérður kvad hann sér vel fallinn til verkstjóra, Brynjólfur kom vestan, og spurði Gunnar: hvað hann skylði? hann kvadst þar vera skyldu. Ekki munt þú bæta hífýli vor, seigir Gunnar, svo er mér frá þér sagt, en ekki mun eg víska í brott frændum Hallgérðar, þeim er hún vill að sé með henni. Gunnar var til hans fár og ekki illa; leid nú svo fram til þings. Gunnar

ridur til þings og Kolfléggur, og er þeir komu
 til þings, fundust þeir Njáll, og var hann á
 þingi og synir hans, og fór vel með þeim Gunn-
 ari. Bergþóra mælti við Atla: far þú upp í
 Þórólfsfell og vinn þar viku; hann fór upp
 þángað og var þar á laun, og brendi kol í flógi.
 Hallgérður mælti við Brynjólf: það er mér sagt,
 að Atli sé eigi heima, og muni hann vinna verk
 í Þórólfsfelli; hvað þyki þér líkast að hann
 vinni? seigir hann; í flógi nokkud, seigir hún;
 hvað skal eg honum? seigir hann; drepa skal þú
 hann, seigir hún; hann varð um fár. Hallgérð-
 ur mælti: Minna myndi Þjóstósi í augu vara,
 ef hann væri á lífi, að drepa Atla. Ekki skal
 þú hér enn þursa mjög á að fría, seigir hann;
 tók hann þá vopn sín, og tekur hest sinn og sitgur
 á bak, og ridur í Þórólfsfell; hann sá kolreyf
 mikinn austur frá bænum; ridur hann þar til og
 sitgur þá af hestinum og bindur, en hann geingur
 þar sem mestur var reykurinn; sjer hann þá hvar
 kolgröfin er, og er þar maður við, hann sá að
 hann hafði sett spjót í völinn hjá sér. Brynjólf-
 ur geingur með reyflinum allt að honum, en hann
 var ódugur að verki sínu og sá hann eigi. Bryn-
 jólfur hjó í höfud honum með øri; hann brást við
 svo fast, að Brynjólfur lét lausa ørina, og þreif
 Atli spjótið og skaut eftir honum. Brynjólfur
 fastaði sér niður við völinum, en spjótið sló yfir
 hann fram. Nautst þú nú þess er eg var eigi

viðbúinn, feigir Atli, en nú mun Hallgérði vel þífa, þvíad þú munt feigja dauða minn; en það er til bóta, að þú munt eiga slíkan brátt, enda tak þú nú öxi þína er hér hefir verið; hann svarði honum eingu, og tók oxina eigi fyrr enn hann var dauður, og reid heim í Þórólfsfelli og sagði vísib, og reid heim síðan og sagði Hallgérði; hún sendi menn til Bergþórshvols, og lét feigja Bergþóru, að nú var launad víg Kols. Síðan sendi Hallgérður mann til þings, að feigja Gunnari víg Atla. Gunnar stóð upp og Kolsféggur með honum. Kolsféggur mælti: óþarfir munu þér verða frændur Hallgérðar; þeir geingu til fundar við Njál. Gunnar mælti: víg Atla hefi eg að feigja þér; hann sagði honum hvern vo, og vil eg nú bjóða þér bót fyrir, og skaltu gera sjálfur. Njáll mælti: það höfum við ætlað, að láta okkur ekki ágreina, en þó mun eg ekki gera hann að þræli. Gunnar kvad það vel vera, og rétti fram höndina. Njáll nefndi sér votta, og sættuist að þessu. Skarphéðinn mælti: ekki lætur Hallgérður verða ellidauga húskarla vora. Gunnar mælti: svo mun móðir þín tilætla, að ymsir eigi högg í garða; ærib bragð mun að því, sagði Njáll. Síðan gérði Njáll hundrad silfurs, en Gunnar galsbt þegar. Margir mæltu er hjá stóðu, að miðid væri gert. Gunnar reiddist og kvad þá bætta fullum bótum, er eigi væri vassari menn enn Atli var. Ríðu þeir við það heim af þingi. Bergþóra ræddi við

Níðl, er hún sá féð : esnt þílist þú hafa heit þín, en nú eru eptir mín heit. Eigi er nauðsyn á, að þú esnir þau, seigir Níðl; hins hesir þú tilgétib, seigir hún, og skal svo vera. Hallgérður mælti við Gunnar: hesir þú goldib fyrir víg Atla hundrad silfurs, og gért hann að frjálsum manni? frjálss var hann áður, seigir Gunnar, enda skal eg ekki gera að óbótamönnum heimamenn Níðls; jafnkomib mun á með ykkur, er hvertveggi er blaudur; það er sem reynist, seigir hann; var þá Gunnar við hana leingi fár, þar til er hún lét til við hann. Nú er fyrirt þau misfiri; um vorib tók Níðl ekki hjón sta. Nú ríða menn til þings um sumarib.

39. Ka p í t u l i.

Víg Brynjólfs Rósta.

Þórbur hét maður, hann var kalladur leysingja-son. Sigtryggur hét faðir hans, og hafði hann verið leysingi Ásgérðar, og drukknaði hann í Markarfljóti; var Þórbur þvi með Níðli síðan; hann var mikill maður og styrkur, hann hafði fósturad alla sonu Níðls; hann hafði lagt hug á Guðfinnu, frændkonu Níðls, Þóroðsféðottur; hún var matselja heima þar, og var þá óhraust. Bergþóra kom að máli við Þóroð lausingja, hún sagði: þú skalt fara að drepa Brynjólf frænda Hallgérðar; eingi em eg vígamadur, seigir hann, en þó mun eg gera það er þú vilt; það vil eg, seigir

hún; síðan fór hann upp til Glíðarenda, og lét falla Hallgérði út, og spurði: hvar Brynjólfur væri? hvað viltu honum? seigir hún; eg vil að hann seigi mér hvar hann hefir hulid hræ Atla, mér er sagt að hann hafi illa umbúid; hún vissði að til hans og kvad hann vera í Akratúngu-nidri. Gjætt þú, seigir Þórbur, að honum verði eigi það sem Atla; eingi ertu vígamadur, seigir hún, og mun ekki undir hvert þid finnist. Aldrei hefi eg sjóð mannsblóð, og veit eg eigi hvé mér bregdur við, og hleypir úr túninu og ofan til Akratúngu. Þann veig móðir Gunnars hafði heyrt á vídurtaf þeirra; mjög frýr þú honum hugar, Hallgérður, seigir hún; en eg ætla hann öruggann mann, og mun það frændi þinn finna. Þeir mættust á fornum veigi, Brynjólfur og Þórbur. Þórbur mætti: ver þú þig, Brynjólfur, þvíad eg vil eigi níðast á þér. Brynjólfur reid að Þórði og hjó til hans; hann hjó í móti með øxl og í sundur flaptið fyrir fram: an hendur honum Brynjólfi, og hjó þegar í annað sinn til hans, og kom á bringuna, og géff þegar á hol, féll hann þá af baki, og var þegar dauður. Þórbur fann smalamann Hallgérðar, og lýsti vígi á hönd sér, og sagði hvar hann lá, og bað hann seigja Hallgérði vígib; síðan reid hann til Bergþórshvols og sagði Bergþóru vígib og öðrum mönnum; njóttu heill handa, sagði hún. Smalamadur sagði Hallgérði vígib; hún varð beiss við og kvad hór flýði mikib illt afleida, ef hún mætti ráða.

40. Kapítuli.

Sætt Njáls og Gunnars um vig
Brýnjólfs.

Nú koma tíðindin til þings, og lét Njáll segja sér þremsinnum, og mælti síðan: fleiri gérast nú vígamenn enn eg ætlaða. Skarphédinn mælti: sá maður hefir þó helst verið hradseigur, segir hann, er látist hefir fyrir sóstra vorum, er aldrei hefir sjed mannsblóð, og mundu það margir ætla, að vér brædur, myndum þetta fyrir gert hafa, að því skapferli sem vér höfum. Skamt munt þú til þess eiga, seigir Njáll, að þig mun slíkt henda, mun þig þó noudir til reka; þeir geingu þá til móts við Gunnar, og sögðu honum vígib. Gunnar mælti og sagði: að það var lítil mann-
skadi, en þó var hann frjálss maður. Njáll bauð honum þegar settina; Gunnar játti því, og stóldi hann sjálfur dæma; hann dæmdi þegar, og gérði hundrad silfurs. Njáll galdi þegar féð, og voru þeir fátíttir eptir það.

41. Kapítuli.

Utkoma Sigmundar.

Sigmundur hét maður, hann var Lambason Sig-
hvatssonar hins rauða, hann var farmaður mikill,
kurteis maður og vænn, mikill og sterkur, hann
var metnadað maður mikill, og stálb gott, og að.

flestum íþróttum vel búinn; hávada maður mikill, spottsamur og óðæll; hann kom út austur í Horna-
 fyrði. Ekjöldur hét félagi hans, hann var sænst-
 ur maður og illur viðureigna; þeir feingu sér
 hesta, og ridu austan úr Hornafyrði, og létu eigi
 ferð sinni fyrir enn þeir komu í Fljótshlíð til Hlíð-
 arenda. Gunnar tók vel við þeim, þar var frænd-
 semi mikil með þeim. Gunnar baud Sigmundi að
 vera þar um veturinn. Sigmundur kvæðst það
 þiggja mundu, ef Ekjöldur væri þar félagi hans.
 Svo er mér frá honum sagt, sagði Gunnar, að
 hann sé þér engi skapbættir, en þú þarf hins held-
 ur, að bætt sé um með þér, er hér og vönd
 vistin, og vilða eg ráða yður ráð frændum mín-
 um, að þér hlýðið eigi upp við frameggjan Hall-
 gérðar konu minnar, því að hún tekur það margt
 upp, er fjærri er mínum vilja. Velður að sá er
 varar, segir Sigmundur; þá er að gæta ráðsins,
 segir Gunnar, en mjög munt þú verða reyndur,
 og gaff með mér jafnan, og hlíð mínum ráðum.
 Síðan voru þeir í fylgd með Gunnari. Hallgérður
 var vel til Sigmundar, og þar kom, að þar gérð-
 ist svo mikill ákasti, að hún var sé á hann, og
 þjónaði honum eigi verr enn bókna sínum, og
 lagdu margir það til orðs, og þóttust eigi vita
 hvað undir myndi þá. Hallgérður mælti til
 Gunnars: eigi er gott við að una, við það hundrad
 silfurs er þú tókst fyrir Brynjólf frænda minn,
 enda skal eg hefna hans ef eg má, segir hún.

Gunnar kvabst ekki vilja flípta orðum við hana, og gekk í brott; hann fann Kolflégg, og mælti til hans: Farðu og finna Njál, og seg þu honum, að Þórbur sé var um sig, þótt sættir sé, því að mér þíkir eigi trúlega vera; hann reid, og sagði Njáli, en Njáll sagði Þórði. Kolfléggur reid heim, og þakkaði Njáll þeim trúleika sína. Það var einhverju sinni, að þeir voru úti, Njáll og Þórbur, þar var vanur að ganga hafur um túnib, og flýbi eingi hann í brott reka. Þórbur mælti: undarlega bregður nú við, seigir hann; hvað sjer þú þess, er þér þíkir með undarlegu móti, segir Njáll? mér þíki hafurinn liggja hér í lægbinni, og er alblóðugur allur; Njáll kvab þar vera eigi hafur, og ekki annað; hvað er það þá? seigir Þórbur; þú munt vera seigur maður, og munt þú sjed hafa fylgju þína, seigir Njáll, og ver þú var um þig; ekki mun mér það stoda, seigir Þórbur, ef mér er dauðinn ætlaður. Hallgerður kom að máli við Þráinn Sigfússon, og mælti: Mágur þakki mér þú vera, seigir hún, ef þú bræpir Þórb Lysingjason; eigi mun eg það gæra, því að þá mun eg hafa reidi Gunnars frænda míns, seigir hann, mun og þar stórt á liggja, því að við þess mun verða brátt hefnt; hverr mun hefna? seigir hún, hvert karl enn flégg lausi? eigi mun það, seigir hann; hans synir munu hefna. Síðan töludu þau leingi hljóðt, og vissi eingi maður hvað þau höfdu í ráðagærdum.

Einu sinni var það, að Gunnar var eigi heima, og þeir félagar, þar var kominn Þráinn frá Grjóta; þá sátu þau Hallgérður úti og tölubú þá mælti Hallgérður: því hafid þið heitid félaga-
 ar, Sigmundur og Eljöldur, að drepa Þórd Leyf-
 ingjason, en þú hefir mér því heitid, Þrálan, að
 vera viðstaddur. Þeir geingu við allir, að þeir
 hefðu þessu heitid henni. Nú mun eg gefa ráðid
 til, seigir hún; þér skulud ríða austur í Horna-
 fjörd eptir fé ykkru, og koma heim um þing önd-
 verdt, en ef þið erud heima, mun Gunnar vilja
 að þér ríðið til þings með honum. Njáll mun
 vera á þingi, og synir hans og Gunnar, en þið
 skulud þá drepa Þórd; þeir játtu að þessi ráða-
 gærd skyldi fram koma. Síðan bjuggust þeir aust-
 ur í Hjóru, og varadist Gunnar það ekki, og reid
 Gunnar til þings. Njáll sendi Þórd Leyfingja-
 son austur undir Gnjófelli, og bad hann vera í
 brott eina nótt; hann fór austur, og gaf honum eigi
 auðan, því að fljótid var svo mikid, að langt
 var um óreidt. Njáll beid hans eina nótt, því að
 hann ætlaði að hann skyldi ríðid hafa með hon-
 um. Njáll mælti við Bergþóru: að hún skyldi
 senda Þórd til þings þegar hann kæmi heim;
 tveim nóttum síðar kom Þórdur auðan. Berg-
 þóra sagði honum, að hann skyldi til þings, en
 nú skaltu ríða upp í Þórólfsfelli og sjá þar um
 bú, og vera þar eigi lengur enn eina nótt
 eða tvær.

42. Kapítuli.

Vig Þórdar Leysingjasonar.

Sigmundur kom austan og þeir félagar. Hallgérður sagði þeim að Þórbur var heima, en hann skyldi þegar til þings ríða á fárra náttu fresti, mun yður nú sári á við hann, seigir hún, en ef þetta ber undan, náð þér honum eigi. Menn komu til Hlíðarenda frá Þórólfsfelli, og sögðu Hallgérði að Þórbur væri þar. Hallgérður gekk til þeirra Þráins Sigfúsasonar og mælti til hans: nú er Þórbur í Þórólfsfelli, og er yður nú ráð að vega að honum er hann fer heim; það skulu vér nú gera, seigir Sigmundur; geingu þeir þá út og tóku vopn sín og hesta og ríðu á leið fyrir hann. Sigmundur mælti til Þráins: nú skalt þú ekki að gera, því að ofi mun eigi alla tilpurfa. Svo mun eg gera, seigir hann. Þá reid Þórbur að þeim litlu síðar. Sigmundur mælti til hans: gefst þú upp, seigir hann, því að nú skalt þú deyja. Eigi skal það, seigir Þórbur, gakk þú til einvígis við mig; eigi skal það, seigir Sigmundur; vér skulum þess njóta er vér erum fleiri; en eigi er kynlegt, að Skarphéðinn sé hróstur, að það er mælt, að fjórdungi bregði til fósturs; að því mun þér verða, seigir Þórbur, því að Skarphéðinn mun mín hefna. Síðan sækja þeir að honum, og brýtur hann spjót fyrir hverumtveggju þeirra, svo varðist hann vel; þá hjó Skjöldur af honum höndina,

og vardist hann þá með annari nokkura stund, þar til er Sigmundur lagði í gégnum hann, féll hann þá dauður til jarðar; þeir báru að honum torf og grjótt. Þráinn mælti: vér höfum íllt verk unnað, og munu synir Njáls illa kunna víginu, þá er þeir spyrja. Þeir ríða heim og seigja Hallgérði; hún lét vel yfir víginu. Rannveig mælti, móðir Gunnars: það er mælt, að stamma stund verður hönd høggi feigin, enda mun svo hér; en þó mun Gunnar leysa þig af þessu máli, en ef Hallgérður fémur annari flugu í munn þér, þá verður það þinn bani. Hallgérður sendi mann til Bergþórshvols, að seigja vígib, en annan mann til þings, að seigja Gunnari vígib. Bergþóra kvadst ekki mundi berja Hallgérði illyrðum um slíkt, og kvad það einga hefnd fyrir svo mikil mál.

43. K a p í t u l i.

Sætt Njáls og Gunnars um vig Þórdar.

En er sendimadur kom til þings að seigja Gunnari vígib, þá mælti Gunnar: þetta er illa orðib, og eigi fjæmi þau tíðindi til eyrna mér, að mér þækti verri; en þó flulu vér nú fara þegar að finna Njál, og væntir mig enn, að honum fari vel, þótt hann sé mjög aðþreyttur. Geingu þeir þá á fund Njáls, og kældu hann til máls við sig; hann gekk þegar til fundar við Gunnar; þeir tældu og var ekki manna við fleira fyrst,

eun Kolfléggur. Hórb tíðindi hefi eg að seigja þér, seigir Gunnar, víg Þórbjar Leysingjasonar, og vil eg bjóða þér sjálfðæmi fyrir vígib. Njáll þagnadi nokkud fleib, og mælti síðan: vel er slíkt boðið, seigir hann, og mun eg það þyggja; en þó er eigi órvænt að eg hafi ámæli af konu minni eða sonum fyrir þetta, því að þeim mun mjög miðlíka; en þó mun eg á það hætta, því að eg veit að eg á við dreing um; vil eg og eigi að af mér standi brygð ofkar vindattu. Viltu nokkud sonu þína við láta vera? seigir Gunnar; ekki, seigir Njáll, því að eigi munu þeir rjúfa þá fátt er eg géri, en ef þeir eru viðstaddir, þá munu þeir ekki saman draga. Evo mun vera; seigir Gunnar, sjá þú einn fyrir; þeir tókust þá í hendur og sættust vel og skjótt; þá mælti Njáll: tvö hundrud silfurð géri eg, og mun þér miðid þykja; eigi þykki mér þetta ósmíð, seigir Gunnar, og gekk heim til búðar. Sýnir Njálls komu heim, og spurði Skarphéðinn hvaðan fé það væri komið, hið mikla, er faðir hans hélt á. Njáll mælti: eg seigi yður víg Þórbjar fóstura yðars, og hófum við Gunnar nú sætt á málið, og hefir hann tvönum manngjöldum bætt hann; hverjir hafa veigib hann? seigir Skarphéðinn. Sigmundur og Skjöldur, en Þráinn var þó nærstaddir, seigir Njáll; miðils þótti þeim við þurfa, seigir Skarphéðinn, og kváð vísu.

Eigi þótti ægifs
 áfestaundum hesta
 þurfa þróttadjarfum
 þeim lítils vit hlíta
 nær skulum hessa hrærir
 handa laugdis branda
 sverð tudu frægir fyrðar
 fyrr ef nú erum fyrir.

En hvar skal þá komid, er vér skulum handa
 hessa; samt mun til þess, seigir Njáll, og munt
 þú þá eigi þess lattur, en þó þyki mér mikil
 undir, að þér rjúfist eigi þessa sætt. Evo munu
 vér þá gera, seigir Skarphéðinn, en ef til verður
 nokkud með oss, þá munu vér minnast á einn forna
 fjandflok; eingis mun eg þá umbeida, seigir Njáll.

44. K a p í t u l i.

Sigmundur nýddi Njál og sonu hans.

Nú ríða menn heim af þingi, og er Gunnar
 kom heim, mælti hann til Sigmundar: Meiri
 ertu ógiptumadur enn eg ætlada, og hefir þú til
 ills þína ment, en þó hefi eg nú gert þig sáttan
 við Njál og sonu hans, og stalt þú nú eigi láta
 annari flugu koma í munn þér; ert þú mér ekki
 skapískur, þú fer með spott og háð, en það er
 ekki mitt skap; kémur þú þér því vel við Hall-
 gérði, að þið eigid meir skap saman. Gunnar
 taldi á hana lánga hríð; hann svaraði honum vel,

og kvaðt meir hans ráðum stýlbi fram fara, þaðan af, enn þar til. Gunnar sagði honum þá hlýða mundu. Hlést vinda með þeim Gunnari og Njalli, þótt fátt væri meðal annars lífsins. Sá atburður varð, að farandakonur komu til Hlíðarenda frá Bergþórshvoli, þær voru málgar, og heldur illorðar. Hallgérður átti dýngju, og sat hún þar optlega, þar var Þorgérður dóttir hennar, þar var Þráinn og Sigmundur, og fjöldi þvenna. Gunnar var eigi þar né Kolfléggur; farandakonur þessar geingu inn í dýngjuna. Hallgérður heilsaði þeim og lét gefa þeim rúm, og spurði að tíðindum, en þær kváðust eingi seigja. Hallgérður spurði hvar þær voru um nótt? þær sögdu: að Bergþórshvoli; hvað hafði Njall að, seigir hún; stítabíst hann við að sitja, sögdu þær; hvað gérðu synir Njals? seigir hún, þeir þykjast nú helst menn. Miklir eru þeir vexti, en óreyndir eru þeir mjög, seigja þær; Skarphéðinn hvatti or; Grímur stépti spjóti; Helgi hnaud hjalt á sverð. Hóskulður treysti mundrifa í stíli. Til stórræða nokkurra munu þeir ætla, seigir Hallgérður; eigi vitum við það, seigja þær; hvað gérðu húskarlar Njals, seigir hún; eigi vissum við það hvað sumir gérðu, einn ól Karni á hóla; hví mundi það sæta? seigir hún; það sagði hann, að þar yrði taða betri en annarstadar, seigja þær; misvitur er Njall, seigir Hallgérður, þar er hann kann til hverðvetna ráð; hvað er í því, seigja

þær; það mun eg tilfinna, er satt er, seigir hún, er hann lét eigi aka í stégg sér, að hann væri sem aðrir karlmenn, og kolum þar enn stégglausa, en sonu hans tadstégglinga, og kvæð þú um nokkud Sigmundur, og lát oss njóta þess er þú ert stálb; þess em eg alþúinn, seigir hann, og kvæð vissur þessur:

 Kvæð stulu haufasetra
 hildur myndrida í stildi
 traudir trygra ráða
 tadstégglingar negla
 þviad sviphnuggnit seggir
 svanteigs meigu eigi
 elda björt þau er yrkjum
 ord hádnleg fordast.

 Karlin spyri orða illra
 einsætt er það greinir
 vámur nemi víst í tómi
 vart rans hinn stégglausi
 hoddveitir velur heiti
 haullsti gott af spotti
 lid sem eg traudt um trúða
 tadstégglingum veglegt.

 Gét eg maflægast miklu
 - meins leitendum heiti
 traudur rýf eg trygdir síðan
 tadstégglingum vegligs
 heiti þallinn fneytum
 þanha eg opt hugi manna

Þjal í Rómnu máli

Þégglaus tali seggia.

Ólafsemi ert þú, seigir Hallgérður, hversu þú ert mér eptirlátur. Þá kom Gunnar að í því, hann hafði stadið fyrir framan dýngjuna, og heyrði öll orðtölin, brá þeim mjög við, er þau sáu hann inn ganga; þögnudu þá allir, en áður hafði verið hlátur mikill. Gunnar var reidur mjög og mælti til Sigmundar: heimstur maður ertu og óráðhóllur; þú hrópar sonu Njál's og sjálfan hann, er þó er mest verdt, og þó slíkt sem þú hefir þeim áður gert, og mun þetta vera þinn bani. En ef nokkur maður hermir þessi ord, eða vísur, þá skal sá í brottu verða og hafa þó reidi mína; en svo var þeim öllum ótti mikill að þorum, að eingi þordi þessi ord að herma. Síðan gekk hann í brott. Farandkonurnar töludu með sér, að þær myndu taka laun af Bergþóru ef þær segði henni þetta; þær fóru síðan ofan þángað og sögðu Bergþóru á laun ófreigid. Bergþóra mælti er menn sátu undir bordum: gjafir eru yður gífurlegar feðgum, og verðið þér litlir dreingir af, ef þér launið eingu; hversu eru gjafir þær? seigir Skarphédinn; þér synir mínir áttu eina gjaf allir saman; þér erud kalladir það flégglingar, en bóndi minn karl hinn flégglaus. Ekki höfum vér kvennaflap, seigir Skarphédinn, að vér reidumst við öllu; reiddist Gunnar þó fyrir yðra hönd, seigir hún, og þitir hann stopgóður. Og ef þér reidið eigi þessa réttar, þá munu þér

eingra flamma reka. Gaman þífir káríngunni að, móður vorri, seigir Skarphédinn, og glotti að, en þó spratt honum sveiti í enni, og komu raudir flekkir í kinnar honum, en því var ekki vant. Grímur var hljóður og beit á vörina. Helga brá ekki við, og mælti hann ekki. Hóskuldur gekk fram með Bergþóru; hún kom innar og geisadi mjög. Njáll mælti: kemst þó að seinna fari, húsfrenja, og fer svo um mörk mál, þótt menn hafi flapraun af, að jafnan orkar tvímælið þótt hefur sé. En um kvöldið er Njáll var kominn í rekkju, heyrði hann að or kom við þilið og saung hátt við, en lof-rekkja var önnur, og hjengu þar á stíldir, og sjer hann að þeir eru í brottu; hann mælti: hverjir hafa tekið ofan stjöldu vora? synir þínir geingu út með þá, seigir Bergþóra. Njáll kippiti stóm á fætur sér og gekk út þegar og öðrum meigin húsa, og sjer að þeir stefna uppá hvalinn; hann mælti: hvert skal fara Skarphédinn? leita sauða þinna, seigir hann. Njáll mælti: ekki mundu þér þá vopnadir, ef að þér ætlið það, og mun annað vera erindið. Skarphédinn kvad þá vísu.

Erú um girdis jarðar
 auðs varpandi sauða
 eisu einfat fúsir
 opt veitandi leita
 Þeir hafa seima sérir
 smíðendur dráp nída

geystur um geira rostu

gras bita þyn lítid.

og mælti síðan: lara þúlu vér veiba, faðir; vel væri þá ef svo væri, að þá veibi bæri eigi undan; þeir fóru leið sína, en Njáll gekk til hús sinnar; hann mælti til Bergþóru: úti voru synir þínir með vopnum allir, og munt þú nú hafa eggjað þá upp til nokkurs. Alvel skal eg þakka þeim, ef þeir feigja mér víg Sigmundar, sagði Bergþóra.

45. K a p í t u l i.

Víg Sigmundar og Skjaldar.

Nú fara þeir Njálssynir upp til Fljótshlíðar, og voru um nóttina við hlíðina, og fóru nær Hlíðar-enda er morgna tólf. Þenna morgun enn sama stóðu þeir Sigmundur og Skjöldur upp og ætluðu til stóðhrossa; þeir höfðu beið með sér, og tóku hross í túni og ridu í braut; þeir fundu hrossin milli læfja tveggja. Skarphédinn sá þá, þólad Sigmundur var í litlædum. Skarphédinn mælti: hvert sjáib er nú raudálsinn, sveinor? þeir litu til og kváðust sjá hann. Skarphédinn mælti: þú skalt gera að ekki, Hóskuldur, þólad þú munt opt sendur einnsaman óvarlega, en eg ætla mér Sigmund, þíli mér það karlmannlegt, en þeir Grímur og Helgi þúlu vega að Skildi. Hóskuldur settist niður, en þeir geingu þar til er þeir komu að þeim. Skarphédinn mælti til Sigmundar: tak

vopn þín og ver þig; er það nú meiri nauðsyn enn kœða flimt um ofs brædur. Sigmundur tók vopn sín, en Skarphédinn beid meðan. Skjöldur snéri í móti þeim Helga og Grími, og bœrduft þeir í ákafa. Sigmundur hafði hjálm á höfði og skjöld á hlið og gyrður sverði, spjót í hendi; snýr nú í móti Skarphédni, og leggur þegar spjóti til hans, og kémur í skjöldina. Skarphédinn lýstur í sundur spjótflaptid og færir upp ørina, og höggur til Sigmundar, og klýfur skjöldinn ofan øðrum meigin mundrída. Sigmundur brá sverðinu og hjó til Skarphédins, og kémur í skjöldinn svo að festi. Skarphédinn snarði svo fast skjöldinn, að Sigmundur lét laust sverðid. Skarphédinn höggur til Sigmundar með ørinni rímmugði. Sigmundur var í pantsara, ørin kom á ørlina, hann klauf ofan herðarbláðid, og hnykti að sér ørinni. Sigmundur féll á kné bæði, og spratt upp þegar; laustu mér nú, seigir Skarphédinn, en þó skaltu í móðurætt falla áður við stílum; það er illa þá, seigir Sigmundur. Skarphédinn laust hjálminn, og hjó Sigmund stöðan banahögg. Grímur hjó fót af Skildi í ristarlíð, en Helgi lagði sverði í gégnum hann, og féll þegar bana. Skarphédinn sá smálamann Hallgérðar, og hafði hann höggid höfud af Sigmundi, hann seldi smálamanni höfudid, og bað hann færa Hallgérði; kváð hana kenna mundi hvert það höfud hefði ort nið um þá, og kváð vísu.

Höfud þetta skaltu hrotta

hljóðm stærandi fara
 Kom þú ellstérdir ordum
 álmsferdar Hallgérði,
 hygg að þoll muni þekfja
 þynjar logs og stynja
 þýð hvert það hafi smíðað
 þúngt nið bodi stíða.

Smalamabur kastar höfðinu niður, þegar þeir höfðu
 stíð, þólab hann þorði eigi meðan þeir sáu hann;
 þeir fóru þar til er þeir fundu menn niðri við Mark-
 arfljót, og sögðu þeim tíðindin; lýsti Skarphédinn
 vísgi Sigmundar á hendur sér, en Grímur og Helgi
 vigi Skjalðar; fóru þeir þá heim og sögðu Njáli
 tíðindin; hann svarar svo: njótid heilir handar,
 hér stulu eigi sjálfðæmi fyrir koma, að svo búnu.
 Nú er þar til máls að taka, er smalamabur kóm-
 ur heim til Hlíðarenda, hann sagði Hallgérði tíð-
 indin; fékk Skarphédinn mér í hendur höfud Sig-
 mundar og bað mig færa þér, en eg þorðað það
 eigi, seigir hann, að gæra, þólab eg vissá eigi
 hverfu þér myndi það lífa; það var illa er þú
 gérðir það eigi, seigir hún, eg stýlða færa Gunn-
 ari, og mundi hann þá hefna frænda síns, ella
 sitja fyrir hverð manns ámæli. Síðan gekk hún
 til Gunnars og mælti: Eg seigi þér vísgi Sigmund-
 ar frænda þíns, hefir Skarphédinn veigib hann,
 og vilði láta færa mér höfubid. Slíks var hon-
 um von, seigir Gunnar, þólab illa gáfast ill ráð,
 og hefir hvortveggja yllar opt grálega gert til ann-

ars. Gætt þá Gunnar í brott; hann lét ekki búa til vígsmálid og eingan hlut að hafa. Hallgérður minnti opt á, og sagði Sigmund vera óbættan. Gunnar gaf ekki gaum að því. Nú lídu þrjú þing þau er menn ætluðu að hann mundi sækja málid; þá kom eitt vandamál að hendi Gunnari, það er hann vissi eigi hversu upp skyldi taka, reid hann þá til fundar við Njál; hann sagnar vel Gunnari. Gunnar mælti til Njáls: heilræði em eg kominn að sækja að þér um eitt vandamál; mállegur ert þú þeirra, seigir Njáll, og réð honum ráðin. Gunnar stóð þá upp og þakkaði honum. Njáll mælti þá, og tók til Gunnars: ærið leingi hefir Sigmundur frændi þinn verið óbættur; fyrir laungu var hann bættur, seigir Gunnar, en þó vil eg eigi drepa hendi við sóma mínu. Gunnar hafði aldrei illa mælt til Njálsfona. Njáll vildi ekki annað enn Gunnar gérði um málid, hann gérði tvö hundrub silfur, en lét Skjöld vera ógilban; þeir greiddu þegar allt féð. Gunnar sagði sætt þeirra upp á Þingskálafingi, þá er þar var mest fjolmenni, og tjáði hversu vel þeim hafði farið, og sagði þau en illu orð er Sigmund dró til höfnuðsbana, skyldi og eingi herma þau, eða kvæða vísurnar, en ef kvæði, skyldi vera ógilbur sá er mælti; þeir mæltu það báðir Gunnar og Njáll, að eingir hlutir skyldu þeir til verða, að eigi sendi þeir sjálfir; efndist það og vel síðan, og voru þeir jafnan vinir.

46. K a p í t u l i.

Srá Gíseuri Svíta og Geir Goda.

Gísur Hvíti hét maður, hann var Leitsón Ketilbjarnarsonar hins gamla, frá Mosfelli. Móðir Gísurar hét Dlaf, hún var dóttir Þodvars hersis Víkingakárafsonar; hans son var Tisleifur biskup, móðir Leits hét Helga og var dóttir Þórdar Steggja Þrappsonar Bjarnarsonar Þunu, Grímssonar hersis úr Sogni. Gísur hvíti bjó að Mosfelli, og var höfðingi mikill. Sá maður er nefndur til sögunnar er Geir gobi hét, móðir hans hét Þórkátla dóttir Ketilbjarnar gamla frá Mosfelli. Geir bjó í Hlíð, þeir Gísur fylgdust að hverju máli. Í þenna tíma bjó Mordur Valgardsón að Hosi á Mángárvöllum, hann var flægur og illgjarn; þá var Valgardur utan, faðir hans, en móðir hans óndub; hann ófundaði mjög Gunnar frá Hlíðarendu, hann var vel audugur að fé og heldur óvinsæll.

47. K a p í t u l i.

Srá Orkati í Kirkjubæ.

Orkell hét maður, hann var Skarpsón Hallkells-sonar; sá bardist við Grím í Grímnesi og feldi hann á hólm, þeir voru bræður Hallkell og Ketilbjörn hinn gamli. Orkell bjó í Kirkjubæ, Þorgérður hét kona hans, hún var Mársdóttir Run-

ólfsónar Nabbadarsonar hins Færeysta. Dtkéll var audugur að fé, son hans hét Þorgeir, hann var á ungum aldri og gervilegur maður. Skamkéli hét maður, hann bjó að Hosi öðru, hann átti vel fé, hann var maður illgjarn og lýginn, óðæll og illur viðureignar, hann var vinur Dtkéls. Hallkéli hét bróðir Dtkéls, hann var mikill maður og sterkur, og var þar með Dtkéli, bróðir þeirra hét Hallbjörn holti; hann slutti út þræl einn er Melkólfur hét, hann var írskur, og heldur óvinsæll. Hallbjörn fór til vístar með Dtkéli, og svo Melkólfur þræl; þrællinn mælti það jafnan, að hann þæktist sæll ef Dtkéli ætti hann. Dtkéli var vel til hans, og gaf honum kníf og belti og alflæðnað, en þrællinn vann allt það er hann vilði. Dtkéli faladi þrællinn að bróður sínum; hann kveðst myndi gefa honum þrællinn, en kvað þó verri grip í enn hann ætlaði. En þegar er Dtkéli átti þrællinn, þá vann hann allt verr. Dtkéli taladi optlega fyrir Hallbirni, að honum þætti þrællinn lítid vinna; hann sagði Dtkéli, að honum var annað verr gæfid. Í þenna tíma kom hallæri mikid, svo að menn stórti bæði hey og mat, og gæll það um allar sveitir. Gunnar mibladi mörgum mönnum hey og mat, og hófdu allir er þágang komu, meðan til var; svo kom að, að Gunnar stórti bæði hey og mat, þá kvaddi Gunnar Kolsteigg til ferðar með sér, og Þráin Sigfusson, og Lamba Sigurðarson, þeir fóru í Kirkjue

bæ og kóllubu Dtkél út, hann heilsaði þeim. Gunnar mælti: Svo er háttad, að eg em kominn að fara að þér hey og mat, ef til væri. Dtkél svarar: hvertveggja er til, en hvergi mun eg þér selja. Viltu gefa mér þá, seigir Gunnar, og hætta til hverju eg launa þér? eigi vil eg það, seigir Dtkél. Skamkél var tillaga illur. Þráinn Sigfússon mælti: Þess væri verdt að vér tækjum upp bæði hey og mat, og legdum verð í stadinn. Skamkél svaraði: Aldaúda eru þá Mosfellingar, ef er Sigfússynir skyldu ræna þá; með eingi ráni vil eg fara, seigir Gunnar. Vilt þú kaupa þræl að mér? seigir Dtkél; það spari eg eigi, seigir Gunnar. Síðan keypti Gunnar þrælinn, og fór í brott við svobúð. Þetta spurir Njáll og mælti: illa er slíkt gert, að varna Gunnari kaupð, er þar öðrum eigi góðs von, er slíkir fá eigi; hvað þarft þú margt um slíkt að tala? seigir Bergþóra, miklu er dreingilegra, að fá honum bæði mat og hey, er þig flortir hverki til. Njáll mælti: þetta er dagsanna og skal eg víst birgja hann að nokkuru. Fórst hann upp í Þórólfsfjell, og synir hans, og bundu þar hey á 15 hesta, en á fimm hestum höfðu þeir mat. Njáll kom til Hlíðarenda, og kallaði út Gunnar, hann fagnar þeim vel. Njáll mælti: hér er hey og matur er eg vil gefa þér, vil eg að þú leitir aldrei annara enn mín, ef þú þarft nokkurs við. Góðar eru gjafir þínar, segir Gunnar, en meira þífi mér

verð vindatta þín, og sona þinna. Fór Njáll heim síðan, líður nú vorib.

48. Kapítuli.

Sjá því er Hallgérður lét stela úr Kirkjubæ.

Gunnar ríður til þíngs, en að hans gisti fjölmenni mikib austan af Síðu. Gunnar bauð að þeir gisti þar, er þeir ríði af þíngi; þeir kváðust svo gæra myndu, ríða nú til þíngs. Njáll var á þíngi og sýnir hans, þíngið var lýrt. Nú er þar til að taka, að Hallgérður kemur að máli við Melkólf þræl. Sendisfor hafi eg hugað þér, seigir hún, þú skalt fara í Kirkjubæ; og hvað skal eg þá ganga? seigir hann; þú skalt stela þaðan mat á tvo hesta, og hafa smjör og ost, en þú skalt leggja eld í útibúrib, og munu allir ætla, að af vangeymslu hafi orbið, en engi mun ætla, að stolið hafi verið. Þrállinn mælti: vondur hafi eg verið, en aldrei hafi eg þjófur verið; heyr á endsemi, segir Hallgérður; þú gétir þig góðan, þar sem þú hefir bæði verið þjófur og morðingi, og skalt þú eigi þora annað enn fara, ella mun eg láta drepa þig; hann þóttist vita, að hún myndi svo gæra ef hann færi eigi; tók hann um nóttina tvo hesta og lagði á lenur, og fór í Kirkjubæ; hundurinn gó eigi og kændi hann, og hljóp í móti honum. Síðan fór hann til útibúrs, og

flytjandi þáðan tvo hesta af mat, en brendi búrð og drap hundinn; hann fór upp með Ránga, og slitnadi flóþveigur hans, og tefur hann kníf og gérir að stónum; honum liggur eftir knífurinn og beltid, hann fer þar til, er hann kómur til Hlíðarenda, þá saknar hann knífsins, og þorir eigi optur að fara, færir nú Hallgérð matinn, hún lætur vel yfir. Um morguninn, er menn komu út í Ríttjubæ, sjá menn þar stada mikinn, var þá sendur maður til þings, að seigja Dikéli; hann varð vel við stadann, og kvad það valdið mundu hafa, að eldhúsið var áfast út búrinnu, og ætludu það þá allir, að það myndi tilbera. Nú ríða menn heim af þingi, og ríða margir til Hlíðarenda. Hallgérður bar mat á bord, og kom innar ostur og smjör. Gunnar vissi slíks matar þar ekki von, og spurði Hallgérði: hvadan það kjæmi? þáðan sem þú mátt vel eta, seigir hún, enda er það ekki farla að annast um matreidu. Gunnar reiddist, og mælti: Illa er þá, ef eg em þjófsnautur, og lýstir hana finnhest; hún kvadst þann hest muna stjaldi, og launa ef hún mætti. Gælf hún þá fram og hann með henni, og var þá borð allt af bordinu, en borð innar sláfur, og ætludu allir, að það myndi til hafa borð, að þá myndi þíkjja feingid betur; fara þingmenn nú í brott.

49. Kapítuli.

Srá Skamkatli.

Nú er að seigja frá Skamkatli, hann ríður að sandum upp með Ránga, og sjer hann að glóar nokkud í götunni; hann finnur þar kalf og belti, og þikist kenna hvertveggja, hann fer með heimi í Kirkjubæ. Dtkéll var úti er Skamkell kom, hann mælti til hans: kénir þú nokkud til gripa þessa? kenni eg víst, seigir Dtkéll; hverr á? seigir Skamkell. Melkólfur þráll, seigir Dtkéll; kenna skulu þá fleiri, seigir Skamkell enn við tveir, þviad trúr skal eg þér í ráðum; þeir sýndu mörgum mönnum og kénndu þeir allir; þá mælti Skamkell: hvað munt þú nú til ráða taka? Dtkéll svarar: við skulum finna Mord Valgarðsson, og leita ráða við hann. Síðan fóru þeir til Hofs og sýndu Merdi gripina, og spurdu ef hann kénndi? hann kvadst kenna, eða hvað er að því? eða þikist er til Hlidarenda eiga eptir nokkuru að sjá? vant þikistir ofis með slíku að fara, seigir Skamkell, er slíkir ofureflismenn eiga í hlut. Svo er víst, seigir Mordur, en þó mun eg vita þá hluti, úr hlybhlum Gunnars, er hverugur ykkar mun vita. Gefa vildum við þér fé til, seigja þeir, að þú leitadist eptir þessu máli. Mordur svaradi: það fé mun mér fullkæpt, en þó má vera að eg líta á; þeir gáfu honum 3 merkur silfurs til lidveitslu við þá; hann gaf það ráð til, að konur skyldu fara með

smávarning og gefa húsfreyjum, og vita hverju þeim væri launad, þvíad allir hafa það lyndi, að gefa það fyrst upp er stólið er, ef það hafa að varðveita; mun hér og svo, ef af mannavöldum er; skulu þær þá sýna mér af hverju gífíð er hvergi; vil eg þá laus máls þessa ef uppvíft verður; þessu játuðu þeir; sóru þeir heim síðan. Mörður sendi konur um hérað, og voru þær í brottu hálfan mánuð; þær komu aptur og höfðu byrðar stórar. Mörður spurði: hvar þeim væri mest gífíð? þær sögðu: að þeim var að Hlðarenda mest gífíð, og Hallgérður yrði þeim mestur dreingur; hann spurði: hvað þeim væri þar gífíð? ostur, seigja þær; hann beiðbist að sjá; þær sýndu honum, og voru það sneidir margar; tók hann þær og varðveitti. Litlu síðar fór Mörður að finna Dikél, bað hann taka skyldi ostfíslu Þorgérðar, og var svo gért; lagði hann þar í niður sneidarnar, og stóðst það á endum og ostfístan; sjá þeir þá að þeim hafði heill hleifur gífínn verið; þá mælti Mörður: nú meigist þér sjá, að Hallgérður mun stólið hafa ostinum; drógu þeir þá öll dæmi saman, sagði Mörður þá, að hann þóktist laus þessa máls; stíldu þeir að því. Kolsteiggur kom að máli við Gunnar, og sagði: illt er að seigja; alræmt er að Hallgérður muni stólið hafa, og hún valdið þeim mikla flæða er varð í Kirkjubæ. Gunnar kvaddist ætla, að svo mundi vera, eða hvað er nú til ráðs? Kolsteiggur svarar: þú mun þífa skyld-

ástur að bæta fyrir konu þína, og þífi mér ráð
 að þú farir að finna Dtkél og bjóðir honum góð
 höð; þetta er vel mælt, seigir Gunnar, og skal
 svo vera; lítlu síðar sendi Gunnar eftir Þráinn
 Sigfússyni og Lamba Sigurðarsyni, og komu þeir
 þegar; Gunnar sagði þeim hvert hann ætlaði; þeir
 létu vel yfir því. Gunnar reid við tólfta mann í
 Kirkjubæ, og kallaði út Dtkél; þar var Skamkél
 og mælti: eg skal útganga með þér, og mun nú
 betra að hafa vitsmuni við; munda eg það vilja,
 að standa þér þá næst er þú þyrstir mest, og
 sú raun mun á verða; þífi mér það ráð að þú
 lástir drýgilega. Síðan geingu þeir út Dtkél og
 Skamkél, Hallkél og Hallbjörn, þeir heilsuðu Gunn-
 ari, hann tók því vel; Dtkél spyr: hvert hann ætl-
 aði að fara? eigi leingra enn hínagð, seigir Gunn-
 ar, og er það erindi mitt, að seigja þér um skada
 þann hinn illa, er hann er af völdum konu minnar
 og þræls þess er eg keypta af þér. Slíkt var
 von, seigir Hallbjörn. Gunnar mælti: hér vil eg
 bjóða fyrir góð höð, og bjóða að enir bestu menn
 skipi um í héraðinu. Skamkél mælti: þetta eru
 óheyrileg höð, og ójafnleg; þú ert maður vinsæll
 af bændum, en Dtkél er óvinsæll; bjóða mun eg
 þá að gera um og lúfa upp þegar gjörðinni og
 leggja á vináttu mína, og greiða nú allt féð, og
 mun eg bæta þér tvennum bótum. Skamkél
 mælti: þenna kost stalt þú eigi þiggja, og er það
 óvirdulegt að selja honum sjálfðæmi þar, er þú ættir

ad taka. Dtkéll mælti: eigi vil eg selja þér sjálf-
 bæmi, Gunnar. Gunnar mælti: skil, eg hér til-
 lagur manna, nær sem launab verður, enda bæm
 þú nú sjálfur. Dtkéll laut að Skamkéli og mælti:
 hverju skal nú svara? þetta stalt þú kalla vel bod-
 id, en víkja máli þínu undir Gísfur hvíta og und-
 ir Geir goða, munu það þá margir mæla, að þú
 sért líkur Hallkatti fodbursföður þínum, er mestur
 kappi hessir verid. Dtkéll mælti: vel er þetta bod-
 id, Gunnar, en þó vil eg að þú ljáir mér tóm-
 slundar til að finna Gísfur hvíta. Gunnar mælti:
 far þú nú með sem þér líkar, en það munu menn
 mæla, að þú kunnir eigi að sjá sóma þinn, er þú
 vilt eigi þessa kosti, er eg býð þér. Ríður Gunn-
 ar heim, og er Gunnar var í brottu, mælti Hall-
 björn: hér veit eg mestan mannamun. Gunnar
 baud þér góð bod, en þú vilðir eingi að taka;
 eða hvað muntu meiga ætla þér að deila við Gunn-
 ar illbeilsum, þar sem eingi er hans jafningi, en
 þó er hann svo vel að sér, að hann mun láta standa
 bod þessi, þótt þú þiggir síðar; þikir mér ráð,
 að þú farir að finna Gísfur hvíta og Geir goða
 nú þegar. Dtkéll lét taka hest sinn, og bjó sig
 að öllu. Dtkéll var ekki glöggstýgn. Skamkéli
 gekk á leid með Dtkéli, hann ræddi við Dtkéll:
 Unbur þótti mér er bróðir þinn vilði eigi taka af þér
 þetta starf; vil eg bjóða þér að fara fyrir þig, er
 eg veit að þér þikir mikid fyrir ferðum; það mun
 eg þiggja, seigir Dtkéll, og ver þú sem réttorðast-

ur. Ego skal vera, seigir Skamkell; tók Skamkell þá við hesti hans og klæðum, en Dtkell geingur heim. Hallbjörn var úti og mælti til Dtkells: Íllt er að eiga þræl að einka vin, og munu vér þessa jafnan ybrast, er þú hefir aptur horfið, og er það óviturlegt bragð að senda en lýgnasta mann þess erindið, er svo mun meiga aðkveða, að líf manna liggi við; hræddur myndir þú verða, seigir Dtkell, ef Gunnar hefði á lopti atgeirinn, er þú ert nú svo; eigi veit það, hverr þá verður hræddastur, sagði Hallbjörn, en það muntu eiga til að seigja, að Gunnar mun ekki leingi munda atgeirinum, er hann er reidur. Dtkell mælti: hvíð þér allir nema Skamkell, og vóru þeir þá báðir reidir.

50. Kapítulli.

Grá Skamkatli.

Skamkell kom til Mosfells, og hermbi bod öll fyrir Gísburi. Ego lítst mér, seigir Gísbur, sem þetta hafi allvel búið verib, eða hví þá hann eigi bod þessi? það var mest í því, að allir vildu leita þér vegg, og beid hann af því þinna atkveða, enda mun öllum það best gégna; þar var Skamkell um nótt. Gísbur sendi mann eptir Geir goda, og kom hann þar snemma, sagði þá Gísbur honum og mælti: hverfu skal nú með fara? Ego sem þú munt áður ráðið hafa, að gera það af þessu máli, sem best gegnir. Nú munu við láta Skam-

kél selgja söguna í annað sinn, og vita hverfu hon-
 um hermist; þeir gérdu svo. Gísbur mælti: rétt
 muntu sagt hafa sögu þessa, en þó hefi eg þig
 sjeð illmannligstann mann og eigi deilir litur kósti
 ef þú gæfst vel. Þór Skamkél heim, og ríður
 fyrst í Kirkjubæ og kallar út Dtkél; hann fagnar
 vel Skamkéli. Skamkél sagði honum kveðju Gísb-
 urar og Geirs, en um málaferli þessi, þarf eigi
 að tala hljóðlega, að það er vilji þeirra Geirs og
 Gísburar, að sættast ekki á mál þessi; gaf hann
 það til ráðs, að fram væri höfð stefnusér, og
 stefnt Gunnari um afneytflu fjárens, en Hallgerði
 um stuld. Dtkél mælti: svo skal með öllu fara
 sem þeir hafa ráð tilgæfð; þeim þótti og undir
 því mest, seigir Skamkél, að þú hefir látid sem
 drembilegast, en eg gérða þig sem mestan mann af
 öllu. Nú seigir Dtkél bræðrum sínum. Hall-
 björn mælti: þetta mun vera en mesta lígi. Nú
 líða stundir þar til stefnudagar komu hinir síðustu
 til alþingis. Dtkél kvaðði bræður sína og Skam-
 kél að ríða til Hlíðarenda stefnusér. Hallbjörn
 kvaðst fara mundu, en kvað þá þó þessarar ferðar
 idrast mundu, er stundir líða. Nú ríða þeir 12
 saman til Hlíðarenda, en er þeir komu í túnid, þá
 var Gunnar uli, og fann eigi fyrr enn þeir komu
 allt að bænum; hann geingur þá eigi inn. Dtkél
 lætur þegar dýnja stefnuna, en er þeir höfðu slutt
 fram stefnuna, þá mælti Skamkél: hvört er rétt,
 bóndi? þér vitid það, seigir Gunnar, en minna skal

og þig á ferð þessa, Skamkell, eitt hvert sinn og til-
 lögur þínar; það mun ofs ekki saka, seigir Skam-
 kell, ef atgeirinn er eigi á lopti. Gunnar var hinn
 reidasti og gekk inn, og sagði Kolsteppi. Kolsteppi-
 ur mælti; illa var er vér vorum eigi úti, þeir
 fylbu hafa farir hingat ena mestu sneypuför, ef
 vér hefðum við verið. Gunnar mælti: hvað bið-
 ur sinnar stundar, en ekki mun þeim för sú til
 sæmdar verða. Litlu síðar fór Gunnar og sagði
 Njáli. Njáll mælti: láttu lítt á þig fá, því að
 þetta mun þér verða til-ennar mestu sæmdar, að-
 ur þessu þingi sé lokið, flukum vér og fylgja þér
 allir með ráðum og kappi. Gunnar þakkaði hön-
 um og reid heim. Dökkell ríður til þings og bræður
 hans og Skamkell.

51. Kapítuli.

Frá Gunnari.

Gunnar reid til þings og allir Sigfús synir,
 Njáll og hans synir, þeir geingu með Gunnari
 allir, og var það mælt, að eingi flokkur myndi
 jafnhardur snúinn þeim. Gunnar gekk einn dag
 til húðar Dálamanna. Rútur var við húð og
 Hóskuldur, og sögnudu þeir vel Gunnari. Gunn-
 ar seigir þeim nú málavært á þessu; hvað legg-
 ur Njáll til ráðs? seigir Rútur; hann hefur mig
 sinna ykkur bræður, og sagði svo: að eitt ráð
 myndi honum um það sýnast sem ykkur; það vill

hann þá, seigir Rútur, að eg tveða upp fyrir venslasafir, og skal svo vera; þú skalt þora á hólmi Gísfuri hvíta, ef þeir bjóða þér eigi sjálfðæmi, en Kolfléggur Geiri goda, en fást munu menn til að ganga að þeim Dtkéli, og höfum vér nú líð svo mikð allir saman, að þú munt framkoma lítu sem þú vilt. Gunnar gekk heim til búðar, og sagði Njáll; lífs var mér von, sagði Njáll. Ulfur Kurgodi varð víss þessarar ráðagérðar, og sagði Gísfuri; Gísfur mælti til Dtkéls: hverr lagði það til ráðs með þér, að þú flyðir stefna Gunnari? Skamkell sagði mér, að það væri ráðagérð ykkar Geirs goda; En hvar er monnfýla sú, seigir Gísfur, er þetta hefir lagið? hann liggur sjúkur heima að búið, seigir Dtkell; þar er hann standi albrei upp! seigir Gísfur. Nú skulum vér allir ganga að finna Gunnar, og bjóða sjálfðæmi; og veit eg þó eigi hvort hann vill þau nú taka. Margir menn mæltu illa við Skamkell, og lá hann sjúkur um allt þingid. Þeir Gísfur geingu til búðar Gunnars, kænd var fór þeirra, og var sagt Gunnari inn í búðina; þeir geingu út allir og fylktu. Gísfur hvíti gekk fyrstur. Síðan mælti hann: það er bod vort, seigir Gísfur, að þú Gunnar, dæmir þetta mál; fjarri mun það þá þínu ráði, er mér var stefnt? seigir Gunnar; Eigi réð eg því, seigir Gísfur, og hvergi okkar Geirs; þá muntu synja þess með stynsemd; hvers beidist þú? seigir Gísfur; þess, að þú vinn-

tr elb, seigir Gunnar; þad vil eg gæra, seigir
 Gísbur, ef þú vilt þiggja sjálfðæmið; þad baud eg
 fyrir stundu, seigir Gunnar, en nú þíki mér um
 meira að bæma. Njáll mælti: eigi er að neita
 sjálfðæminu; þess meiri sæmdar er fyrir verðt,
 er meira er málið. Gunnar mælti: gæra mun
 eg til flaps vana minna, að bæma málið, en þad
 ræð eg Dikéli, að gæra ekki til saka við mig síðan;
 þá var sendt eftir Hóskulði og Rítti, og komu
 þeir þángað til; vann þá Gísbur eib, og Geir
 gobi, en Gunnar gérði gærbina og réðst við aung-
 an mann um, og síðan sagði hann upp gærbina;
 þad er gærb mín, sagði hann, að eg gæri verð
 húss og matar þess er inni var, en fyrir þærlinn
 vil eg þér ekki bæta, þar er þú leinðir anmarka
 á honum, en eg gæri hann til handa þér, þó þad þar
 eru eyru sæmst sem uru; met eg svo sem þér
 hafi stefnt mér til háðungar, og fyrir því bæmi
 eg eigi minna til handa mér, enn verðt er þetta fé,
 húsið og þad er inni brann, en ef yður þíkir
 betra, að vera sem ófáttir; þá læt eg þess enn
 kost, en gært hefi eg þá enn eitt ráð fyrir mér,
 og skal þad þá fram koma. Gísbur svarar:
 þad viljum vér, að þú gjaldir ekki Dikéli, en þess
 heidum vér mótt, að þú sért vinur Dikéls; þad
 skal verða aldreif, sagði Gunnar, meðan eg lifi, og
 mun hann hafa vináttu Skamkéis, þeirri hefir
 hann leingi hlíðt. Gísbur svarar: þó viljum vér
 nú lúka málinu, þótt þú rádir einn flidaganum.

Þoru þá handfaladar þessar sættir allar. Gunnar mælti til Dikéls: ráðleggra er þér að fara til frænða þinna, en ef þú vilt vera þar í sveit, þá gærdu ekki til saka við mig. Gísbur mælti: þetta er heilræði, og skal hann svo gæra. Gunnar hafði hina mestu sæmb af málinu; ríðu menn svoan heim af þingi. Situr nú Gunnar í búi sínu, og er nú lýrt um hrb.

52. Kapítuli.

Srá Runólfi syni Ulfs Hurgoba.

Runólfur hét maður, son Ulfs Hurgoba, hann bjó í Dal fyrir austan Markarfljót; hann gisti Dikéll er hann reid af þingi. Dikéll gaf honum ura alsvartan, 9 vetra gamlan. Runólfur þakkaði honum gjöfina, og baud honum heim, þá er hann vildi fara, og stóð þetta heimboð nokkud skeið, svo að hann fór eigi. Runólfur sendi honum opt menn, og minnti á, að hann skyldi fara, og hét hann jafnan ferðinni. Dikéll átti hesta 2 bleikálotta, þeir voru bestir hestar að reid í héradinu, og svo elstir hverr að öðrum, að hverr rann eptir öðrum. Austmaður var á víst með Dikéli er Runólfur hét, hann lagði hug á Signýju dóttur Dikéls. Runólfur var mikill maður vexti og styrkur.

53. Kapítuli.

Grá Ottkéli, er hann reid uppá Gunnar.

Það var um vorid, að Ottkell mælti: að þeir myndi ríða austur í Dal, að heimboði, og létu allir vel yfir því. Skamkell var í fer með Ottkéli og brædur hans 2, Audólfur og þeir menn aðrir. Ottkell reid enum bleikalótta hesti, en annar rann hjá laus; stefna þeir austur til Markarfljóts, hleypir hann nú fyrir Ottkell; áraft nú hestarnir báðir, og hlaupa af leibinni upp til Fljótsáhlíðar, fer Ottkell nú meira enn hann vilði. Gunnar hafði farid heiman einn samt af bæ sínum, og hafði kornkippu í hendi, en í annari hendi handæxi; hann geingur á sáðland sitt, og sár þar nidur korninu, og lagði gubveffjar stíkkju sína nidur hjá sér og ørina, og sár nú korninu um hrið. Nú er að seigja frá Ottkeli, að hann ríður meira enn hann vilði; hann hefir spora á fótum, og hleypir neðan um sáðlandið, og sjer hvergi þeirra annan, og í því er Gunnar stendur upp, ríður Ottkell á hann ofan, og rekur sporan við eyra Gunnari, og ristir mikla riftu, og blæðir þegar mjög; þar ríðu þeir félagar Ottkells. Allir meigu þér sjá, seigir Gunnar, að þú hefir blóðgæð mig, og er slíkt ósæmilega farid; hefir þú stefnt mér fyrst, en nú treður þú mig undir fótum og ríður á mig. Skamkell mælti: vel er við orðið, bóndi, en hvergi varst þú óreidulegri á þinginu, þá er

þú tólst sjálfbæmið og þú héldst á atgeirnum. Gunnar mælti: þá er við sinnustum næst, flattu sjá atgeirinn; síðan flíja þeir að því. Skamkell æpti upp og mælti: harðt ríði þér sveinar. Gunnar gekk heim, og gat fyrir aungvum manni um, og ætludu eingir, að þetta myndi af manna völdum vera. Einhverju sinni var það, að hann sagði Kolfléggi bróður sínum. Kolfléggur mælti: þetta flattu þú seigja fleirum mönnum, að eigi sé það mælt, að þú gésir dauðum sök, því að þrætt mun vera í móti, ef eigi vita vitni áður, hvað þér hafid saman átt. Gunnar sagði náðum sínum, og var lítil orðræða á fyrst. Dtkell kemur austur í Dal, og er þar við þeim vel tekið, og sitja þar víku. Skamkell sagði Runólfi allt, hversu fór með þeim Gunnari. Einn maður varð til að spyrja að því: hversu Gunnari varð við? Skamkell mælti: það myndi mælt, ef útláinn maður væri, að grátid hefði; illa er líft mælt, seigir Runólfr, og muntu það eiga til, að seigja næst, er þið finnið, að úr sé grátraust úr flapi hans, og væri vel, ef eigi gylði betri menn þinnar illu; líft mér nú hitt ráð, þá er þér viljið heim fara, að eg fara með yður, því að Gunnar mun eigi gera mér mein; eigi vil eg það, seigir Dtkell, og mun eg ríða neðarlega yfir fljótið. Runólfr gaf Dtkelli góðar gjasir, og kvad þá eigi sjáft myndu optar. Dtkell hafði hann þá muna syni sína, ef svo bæri við.

54. K a p í t u l l.

Vardagi við Rángá.

Nú er þar til máls að taka, að Gunnar var úti að Hlidarenda, og sjer smalamann sinn hleypa að garði; smalamadurinn reid heim í túnið. Gunnar mælti: hví ríður þú svo harðt? e g oíðna vera þér trillyndur; eg sá menn ríða ofan með Markarfljóti 8 saman, og voru 4 í litflæðum. Gunnar mælti: þar-mun vera Stkell; sveinninn mælti: eg hefi opt heyrt mörg skapraunar orð Skamkells, því að Skamkell mælti það austur í Dal, að þú grétir þá er þeir ríðu á þig ofan, og seigi eg þér af því, að mér þíkir illt orðtaf slíkt, vonðra manna. Ekki stulu við vera orðsjúk, seigir Gunnar, en það eitt stalt þú vinna, er þér líkar hédan í frá. Skal eg nokkud seigja Kolfléggi, bróður þínum? sagði smalamadurlun; far þú og sof, seigir Gunnar, eg mun seigja Kolfléggi; sveinninn lagði niður og sofnadi þegar. Gunnar tók smalahestinn og lagði á sódul sinn; hann tók fljóð sinn og gyrðti sig sverðinu Mlviðnaut, settur hjálm á höfuð sér, tók atgeirinn, og saung í hátt, og heyrdi Ránveig móðir hans; hún gekk fram og mælti: reidulegur ert þú nú, son minn? og eigi sá eg þig slíkan fyrr. Gunnar geingur út og slíngur niður atgeirinum og verpur sér í sódulinn og ríður brott. Ránveig móðir hans gekk til stofu, þar var hárausli mikil; hátt kvæði þér,

seigir hún, en þó lét herra atgeirinn, er Gunnar gekk út. Kolsteinnur heyrði og mælti: þar mun eigi eingra tíðinda vita; það er vel, seigir Hallgerður, nú munu þeir reyna, hvert hann geingur grátandi undan þeim. Kolsteinnur tekur vopn sín og leitar sér að hesti, og ríður eptir, slíkt er hann mátti. Gunnar ríður nú um Akrafellingu þvera, og svo til Seilastofna og þáðan til Rángár, og ofan til vads hjá Hofi. Konur voru þar á stöbli. Gunnar hljóp af hesti sínum og batt; þá ríðu hinir að; móhellur voru í gætunum við vadið. Gunnar mælti til þeirra: nú er að verja sig, er hér nú atgeirinn, munu þér nú og reyna það, hvert eg græt nokkud fyrir yður; þeir hlupu þá allir af baki og sóktu að Gunnari. Hallbjörn var fremstur; sæk þú eigi að, seigir Gunnar, þér vilba eg fíft illt gera, en eg mun þó engum hlífa, ef eg á hendur mínar að verja; það mun ekki gera, seigir Hallbjörn, þú munt þó drepa vilja bróður minn, og er það skömm, ef eg sit hjá, og lagði til Gunnars tveim höndum miklu spjóti. Gunnar skaut fyrir skildinum, en Hallbjörn lagði í gegnum skjöldinn. Gunnar skaut svo fast niðr skildinum, að hann stób fastur í jörðinni, en tók til sverðsins, svo skjótt, að eigi mátti auga á festa, og hjó með sverðinu, og kom á hönd Hallbjörni fyrir ofan tilflid, svo að aftók. Skamkell hljóp á bak Gunnari, og höggur til hans með mikilli öxi. Gunnar snérist skjótt að honum, og lýstur við

atgeirinum, og kom undir hvert ørinni, og hraut
hún úr hendi út á Ránga, þá load Gunnar vísu.

Vist spurdir þú vasta
viggrennanda þenna
hreyggvi glópur þá er hleyptud
hardur úr mínum gardi
hvert vígstíðir væri
vær rjóðum spjör blóði
þad skal eg heiptar hvesfi
hesna réttar stefnu.

Gunnar leggur í annad sinn atgeirinum og í
gégnum Stamkél, og vegur hann upp og kastar
honum í leirgötuna að höfðinu. Audólfur aust-
maður þrífur upp spjót og skaut að Gunnari.
Gunnar tók á lopti spjótíð, og skaut aftur þegar
og fló í gégnum skjöldinn og austmanniun, og
nidur í völinn. Dtkél höggur með sverði til
Gunnars, og stefnir á fótinn fyrir neðan kné.
Gunnar hljóp í lopt upp og missir hans. Gun-
ar leggur atgeirinum til hans, og í gégnum hann;
þá kemur Kolfléggur að, og hleypur þegar að
Hallkatti, og höggur hann banahögg með saxinu;
þar vega þeir þá átta. Rona hljóp heim, er sá,
og sagði Merði, og bad hann skilja þá; þeir ein-
ir munu vera, seigir hann, að eg hirði albrei þótt
drepist; eigi munt þú það vilja mæla, seigir hún,
þar mun vera Gunnar frændi þinn, og Dtkél vin
þinn; klifar þú nokkud jafnan, mannsýla þín, seigir.

hann, og lá hann inni meðan þeir börðust. Gunnar reid heim og Kolskeggur, eftir verk þessi, og ríða þeir hardt upp eftir eyrunum, og stótt Gunnar af baki, og kom standandi niður. Kolskeggur mælti; hardt ríður þú nú, frændi! þad lagði Skamkell mér til orðs, er hann mælti svo, er ríðid var á mig; hefnat hefir þú nú þess, seigir Kolskeggur; hvað eg veit, seigir Gunnar, hvert eg mun því óvassari maður enn aðrir menn, sem mér þíkir meira fyrir enn öðrum mönnum, að vega menn.

55. K a p í t u l i.

Heilræði Njáls við Gunnar.

Nú spyrjast tðbindin víða, og mæltu þad margir: að eigi þætti þetta fyrir framkoma enn líflegt var til. Gunnar reid til Bergþórshvols, og sagði Njáli verk þessi. Njáll mælti: Mikid hefir þú að gert, og hefir þú verið mjög aðþreyttur; hverfu mun nú ganga síðan? seigir Gunnar; Vilt þú að eg seigi þér þad, seigir Njáll, er eigi er framkomid? þú munt ríða til þings, og muntu njóta við ráða miuna, og fá af þessu máli ena mestu sæmd, mun þetta upphaf vígaserla þinna; ráð þú mér heilræði nokkur, seigir Gunnar; eg skal þad gera, seigir Njáll. Veg þú aldrei meir í enn sama kverunn enn um sinn, og rjúf aldrei sætt þá, er góðir menn gera meðal þín og annara, og

þó síst á því máli; Gunnar mælti: Öðrum ætlaði eg, að það skyldi hættara enn mér. Svo mun vera, seigir Njáll, en þó skaltu svo um þitt mál hugsa, ef þetta ber saman, að þá mun þú samt eiga ólífad, en ella munt þú verða gamall maður; Gunnar mælti: Veitst þú hvað þér mun verða að bana? veit eg, seigir Njáll; hvað? seigir Gunnar; það sem allir munu síst ætla, seigir Njáll. Síðan reid Gunnar heim. Maður var sendur Gíssuri hvíta og Geiri goda, því að þeir áttu eftir Dókel að mæla, fundust þeir þá að, og tölubur hverfu með skyldi fara, kom það ásamt með þeim, að sótt myndi málið til laga, var þá aðleitað hver við myndi vilja taka, en eingi varð til þess. Svo lítst mér, seigir Gíssur, að nú muni tveir kostir, að annar hver ofkar sæli málið, og munum við þá verða að hluta með ofkur, eða ella mun maðurinn ógildur, munum við og svo ætla meiga til, að þungt mun að hræra málið, er Gunnar frændmargur og vinsæll, en sá ofkar er eigi hlýtur, skal til ríða, og ekki úr gánga fyrr enn til enda kemur málið. Síðan hlutudu þeir, og hlaut Geir godi að fara með sökina. Litlu síðar ríðu þeir vestan yfir ár, og komu þar sem fundurinn hafði verið við Nángá, og grófu upp líflamina, og nefndu votta að benjum; síðan lýstu þeir, og nefndu 9 búa um málið; þeim var sagt: að Gunnar var heima við 30 manna; spurdi þá Geir godi: hvert Gíssur vilði að ríða við hundrab

manna? eigi vil eg það, seigir hann, þótt mikill sé lífs munur. Ríðu þeir þá aftur heim. Mála tilbúnabur spurðist um æli héræð, og var sú orðræða á, að rósumikil myndi verða þingib.

56. K a p í t u l i.

Þingdeild Gunnars og Geirs goda.

Skapti hét maður, hann var Þóroddsson; móðir Þórodds var Þórvör, hún var dóttir Þormóðar Skaptasonar, Oleifssonar Breiðs, Mlvísssonar Barnakarls; þeir voru höfðingjar miklir feðgar og lagamenn miklir. Þóroddur þótti nokkud grályndur og flægur; þeir veittu Gísfuri hvíta að hverju máli; þeir Hlibverjar og Rángaíngar fjölmenntu mjög til þings; var Gunnar svo vinsæll, að allir sammeistust á það að fylgja honum; koma þeir nú allir til þings, og tjalda búdir sínar. Í sambandi með Gísfuri hvíta voru þessir höfðingjar: Skapti Þóroddsson, Ásgrímur Ellidagrímsson, Dóði frá Ríðjabergi, Halbór Dróólfsen. Nú geingu menn til lögbergis einhvern dag, flóð þá upp Geir godi og lýsti vígsof á hendur Gunnari um víg Dólkels; annari vígsof lýsti hann á Gunnar um víg Hallbjarnar hvíta, þá um víg Audúlfss, þá um víg Skamkels; þá lýsti hann vígsof á hendur Kolsteppi um víg Hallkels, og þá er hann hafði lýft öllum vígsofunum, var það mælt, að hann taladi vel; hann spurði að þingsfesti og að heim-

ilis fangi, geingu menn síðan frá lögbergi; lfbur nú þingid þar til er dómar skuldu fara út til sóknar; fjölmenntu þá hvorjirtveggju mjög út líði sínu. Geir gobi og Gísfur hvíti stóðu sunnan að Rángæfnga dómi. Gunnar og Njáll stóðu norðan að bóminum. Geir gobi byður Gunnari að hlýða til eidsþjalls síns, og síðan vann hann eid; eptir það sagði hann fram sök sína; þá lét hann bera lýsingar vætti, þá lét hann bjóða búum í setu, þá baud hann til rudningar um kvidinn, þá beiðdi hann framburðar um kvidinn; þá geingu búar að bóminum þeir er kvaddir höfðu verið, og nefndu sér votta, og létu það standa fyrir kvidburði um mál Audúlfss, að aðili var í Norveigi, og þeir áttu eigi um að stila málið; eptir það báru þeir kvid um mál Dikéls, og báru Gunnar sanna að sökinni. Eptir það baud Geir gobi Gunnari til varna, og nefndi votta að öllum gögnum þeim er fram voru komin. Gunnar baud þá að móti Geiri góða að hlýða til eidsþjalls síns, og þeirra varna, er hann myndi framfæra um málið; þá vaun hann eid. Gunnar mælti: þá færi eg vörn fyrir þetta mál, að eg nefnda votta og óhelgaba eg Dikél fyrir búum af þeirri blóðgri ben, er Dikél veitti mér áverka með spora sínum, en eg ver þér, Geir gobi, góðalýriti mál þetta að sælja og svo dómentum að dæma, og ónýti eg með þessu allan þinn mála tilbúnað; ver eg þér laga lýriti, ífalaufu lýriti fullu og föstu, svo sem eg á að verja að alþingi

máli réttu og allsherjar lögum; eg mun og feigja þér adra meðför mína, feigir Gunnar. Muntu þá skora mér á hölm sem þú ert vanur? feigir Geir, og þola eigi lög; eigi skal það, feigir Gunnar, eg skal stefna þér að lögbergi um það er þú tvaddir þess kvidar, er eigi átti máli að skipta um víg Nudólfs, og telja þig um það sekann fjorbaugsman. Njáll mælti: eigi má þetta svo fara, því að þetta mun nú verða mjög með flappi deilt; hafa hér hvörjirtveggju mikib til sínð máls, að því sem mér líst; eru þau sum víg, að þú munt eigi í móti meiga mæla, að þú mun sekur um verða; hefir þú þann mála tilbúnad á Geir, að hann verður sekur um; skaltu og það vita, Geir góði, að enn er eigi uppkastad þeirri skóggángsöl er á þér stendur, og skal sú eigi niðri liggja, ef þú vilt ekki gera fyrir mín orð. Þóroddur góði mælti: svo líst oss sem það mundi fríðlegast, að sæst sé á málið; eða hví leggur þú svo fátt til, Gísfur hvít? Svo líst mér, feigir Gísfur, sem rammur skordur muni þurfa við að voru máli, má það og sjá, að nær standa vinir Gunnars, og mun sá verða mála hluti vor bestur, að góðir menn geri um, ef Gunnar vill það; sáttgjarn hefi eg verið jafnan, feigir Gunnar, enda eigid þér nú eptir mikib að mæla, en eg þíkjumst þó mjög neyddur til hafa verið. Urðu þær nú málalyftir með ráði hinna vitrustu manna, að málin voru öll lagid í gerd; skýldu gera um 6 menn; var þá þegar gert um málin

á þingi; var það gert, að Skamkell fylgi ógildur, en manngjöld fylgi jöfn látn og spora hoggid, en bætt voru víg sem verdt þókti, og gáfu frændur Gunnars fé til, að þegar voru bætt upp öll vigin á þingi; geingu þeir þá til og veittu Gunnari trygdir, Geir goði og Gísfur hvíti. Reid Gunnar heim af þingi og þakkaði mönnum lífveitilu, og gaf mörgum gjafir, og fékk af ena mestu sæmd. Situr Gunnar nú heima í sæmd sinni.

57. Kapítul.

Sjá Starkaði og sonum hans.

Starkaður hét maður, hann var sonur Þarlar Blátannarféggis, Þorkéls sonar Bundinfóta, er land nam umhverfis Þríhyrning; hann var koongadur maður, og hét kona hans Hallbera; hún var dóttir Hróalbs hins rauda og Hildigunnar, dóttir Þorsteins Titlings; móðir Hildigunnar var Audur, dóttir Eyvindar Karfa, systir Móðólfs ens spaka frá Mosfelli, er Móðýlsingar eru frá komnir. Synir þeirra Starkaðar og Hallberu voru þeir Þorgeir og Þorkur og Þorkell. Hildigunnur læknir var systir þeirra; þeir voru ofsamenn miklir í skipi, hardlyndir og ódælic; þeir sátu yfir hlut manna.

58. Kapítuli.

Sjá Eigli og sonum hans.

Eigill hét maður, hann var Kols son Ottarssonar

Ballar, er land nam meðal Stóralækjar og Reid-
 arvatns; bróðir Eigils var Dnundur í Tröllastögi,
 faðir Halla ens stærka, er var að vígi Hóltapóris
 með sonum Ketils ens fléttmála. Eigill bjó í
 Sandgili; synir hans voru þeir Kolur og Dttar
 og Haukur. Móðir þeirra hét Steinvör, systir
 Starkadar. Synir Eigils voru miklir menn og
 kappsamir og hinir mestu ójafnabarmenn; þeir voru
 að eia mál og synir Starkadar; systir þeirra
 var Gudrún Ráttfól, og var kvenna furteisust.
 Eigill hafði tekið við Kustmönnum tveimur, hét
 annar Þórir en annar Þorgrímur; þeir voru
 frumferlar úthlingar, vinsælir og auðgir; þeir voru
 vígir vel og frækir um allt. Starkaður átti hest
 góðan, raðan að lit, og þótti sem eingi hestur
 myndi hafa við þeim í vígi. Einhverju sinni var
 það, að þeir bræður úr Sandgili voru undir Þrís-
 hyrningi; þeir höfðu viðurmælti mikil um alla bænd-
 ur í Fljótshlíð, og þar kom, að þeir töludn hvert
 nokkur mundi vilja etja hestum við þá, en þeir
 menn voru, að mæltu það til söma þeim og eft-
 irlestis, að bæði mundi vera, að eingi mundi þora
 við að etja, enda mundi eingi elga þvíska hest;
 þá svaraði Hildigunnur: Veit eg þann mann er
 þora mun að etja við yður; nefndu þann, seigja
 þeir; Gunnar á hest brúnan, og mun hann þora
 að etja við yður og við alla aðra. Svo þótti
 yður, konum, sem eingi muni vera hans maki, en
 þótt óvirdilega hafi farið fyrir honum Geir góði

eða Gísfur hvíti, þá er eigi ráðid að ofi fari svo; yður mun fyrst fara, seigir hún, og varð þeim af hin mesta deila. Starfður mælti: á Gunnar vil eg að þér leitið síst, því að erfíðt mun yður verða að ganga í móti giptu hans; leifa muntu ofi að vér bjóðum honum hesta at; leifa mun eg, ef þér prettið hann í eingu; þeir kváðust svo géra mundu. Ríðu þeir nú til Hlíðarenda. Gunnar var heima, og géff út; Kolsteígur og Hjörtur geingu út með honum, og sögnudu þeim vel, og spurdu: hvert þeir ætlaði að fara? eigi leingra, seigja þeir; ofi er sagt er þú eigir hest góðan, og viljum vér bjóða þér hesta at. Litlar sögur meiga ganga frá hesti mínum, hann er ungur og óreyndur að öllu. Kost muntu láta að etja, seigja þeir, og gat þess til Hlíðgunnunar, að þú mundir góður af hestinum; hví töludu þér um það? seigir Gunnar; þeir menn voru, seigja þeir, er þess gátu, að eingi mundi þora að etja við vorn hest; þora mun eg að etja, seigir Gunnar, en grálega þífi mér þetta mælt; skulu vér til þess ætla þá? seigja þeir; þá mun yður fór yðar þífi best, ef þér ráðid þessu, en þó vil eg þess beida yður, að vér etjum svo hestunum, að vér gérum öðrum gaman að, en ofi verbi eingi vandræði, og þér géríð mér einga flömm; en ef þér géríð til mín sem til annara, þá er eigi ráðid nema eg sveigja það á yður, að harðt mun þífi undir að búa, mun eg þar eptir géra sem þér géríð fyrir. Ríða þeir þá heim; spurdi Starfður

ur að : hversu þeim hefði farið? Þeir sögðu að Gunnar gérði góða ferð þeirra; hann hét að etja hesti sínum, og kvaðu vér á nær það hestavíg stýlbi vera; fannst það á t öllu, að honum þótti sig storta við ofi, og badst hann undan; það mun opt á finnast, seigir Hildigunnur, að Gunnar er seinþreyttur til vandræða, en harðdrægur ef hann má eigi undan komast. Gunnar reid að finna Njál, og sagði honum hesta atíð, og hversu orð fóru með þeim, eða hversu ætla þú fara hesta atíð? þú munt hafa meira hlut, sagði Njál, en þó mun hér hljótaf af margi manns bani; mun nokkud hér minn bani af hljótaf? seigir Gunnar; ekki mun það af þessu, seigir Njál, en þó munu þeir minnast á fornan fjandráp og nýjann, er að þér fara, og muntu ekki annað meiga enn hrökkva við. Gunnar reid þá heim.

59. Kapítuli.

Sjá því er Gunnar atti hesti sínum.

Þá spurði Gunnar lát Høskuldar mágs síns; fám nóttum síðar varð Þorgérdur léttari að Grjóta, kona Þráins, og kom þar til sveinbarn; sendi hún þá mann til móður sinnar, og bad hana kjósa hvert heita stýlbi Glúmur eða Høskuldur; hún bad Høskuld heita. Var þá það nafn gefið sveiniunum. Gunnar og Hallgérður áttu 2 sonu, hét annar Høggni, en annar Grani. Høgni var

maður gérpilegur og hljóðlyndur, tortryggur og
 faunordur. Nú ríða menn til hestavígs, og er
 þar komið fjölmenni mikib; var þar Gunnar og
 brædur hans og Sigfúsþynir, Kjáll og þynir
 hans allir; þar var kominn Starkaður og þynir
 hans, og Eiggill og þynir hans, og ræddu til Gunn-
 ars: að þeir mundu samanleida hrossin. Gunnar
 sagði, að það væri vel. Skarphéðinn mælti:
 vilt þú að eg færa hest þinn, Gunnar frændi?
 eigi vil eg það, seigir Gunnar; hér er þó betur
 ákomið, seigir Skarphéðinn, vér erum hvorir-
 tveggju hávabamenn; þér munud fátt mæla, seigir
 Gunnar, eða géra áður yður munu vandræði af-
 standa; en hér mun verða um seinna, þótt allt
 komi fyrir eitt. Síðan voru hrossin samanleidd.
 Gunnar bjó sig að færa, en Skarphéðinn leiddi
 fram hestinn. Gunnar var í raudum fyrtili, og
 hafði um sig breitt belti og hestastaf mikinn í
 hendi. Síðan rennaft að hestarnir, og bitast leingi,
 svo að eingi þurfti á að taka, og var það ed
 mesta gaman; þá báru þeir saman ráð sitt Þor-
 geir og Kolur, að þeir myndi hrinda hesti sínum,
 þá er á rynnist hestarnir, og vita ef Gunnar félli
 fyrir. Nú rennaft á hestarnir, og hlaupa þeir
 Þorgeir og Kolur á lend hestinum. Gunnar hrind-
 ir sínum hesti í móti, og verður þar fljótur at-
 burður, að þeir Þorgeir falla á bak aptur, og
 hesturinn á þá ofan; þá spretta þeir upp og hlaupa
 að Gunnari. Gunnar varpar sér undan, og þríf-

ur Kol og kastar honum á vöðinn, svo að hann liggur í óviti. Þorgeir Starkaðarson laust hest Gunnars, svo að út hljóp augað. Gunnar laust Þorgeir með stafnum, fellur Þorgeir í óvit, en Gunnar geingur til hests síns, og mælti við Kolsteigg: hogg þú hestinn, ekki skal hann víð orkumlífa. Kolsteiggur hjó höfud af hestinum. Þá komst á fætur Þorgeir og tók vopn sín og vílði að Gunnari, en það var stöðvad, og varð þraung mikil. Elarphéðinn mælti: leiddist mér þóf þetta, og er miklu dreingislegra, að menn velgisti með vopnum, og kvad vísu.

 Gér verður þraut á þingi
 þóf geingur langt úr hófi
 síð mun sett með þjóðum
 sett leiddist mér þetta
 röðleggra er rekkum
 rjóða vopn í blóði
 víst tem eg gráðinn geysta
 gjarna ylgjar barni.

Gunnar var fyrr, svo að honum hélt einn maður, og mælti ekki orð illt. Njáll leitadi um sett eða um grib. Þorgeir kvadst hverki vildu selja grib né taka, kvadst heitdur vilja Gunnar dauðan fyrir höggid. Kolsteiggur mælti: fastara hefir Gunnar stöðid, en hann hafi fallid fyrir orðum einum saman, og mun enn svo, seigir hann. Nú ríða menn af hesta þingi, hverr til síns heima; veita þeir Gunnari eingar aðfarar; lídu svo þau mis-

eri. A þingi um sumarib fann Gunnar Dlaf
 Þá mág sinn, og bauð honum heim, en bad hann
 þó vera varan um sig, því að þeir munu of-
 gæra það allt sem þeir meiga, og farðu fjölmenn-
 ur jafnan; hann réð honum mörg heilræði, og
 mæltu þeir til ennar mestu vináttu með sér.

60. Kapítuli.

Srá Nögrimi og Ulf Uggasyni.

Nögrímur Ellidagrímsson hafði mál að sækja á
 þinginu, á Ulf Uggason, það var erfdamál. Nö-
 grími tókst svo til, sem sjaldan var vant, að vörn
 var í máli hans; en sú var vörnin, að hann
 hafði nefnt 5 búa, þar sem hann átti 9 að nefna;
 nú hafa þeir þetta til varna. Gunnar mælti:
 eg mun flota þér á hólum Ulfur Uggason, ef menn
 flutu ei fá réttu máli framkomib; og myndi það
 Njáll ætla og Helgi vinur minn, að eg myndi
 hafa nokkura vörn í málinu, með þér Nögrímur,
 ef þeir væri eigi við. Ekki á eg þetta við þig,
 seigir Ulfur; fyrir hitt mun nú þó ganga, seigir
 Gunnar. Lauk svo því máli, að Ulfur hlaut að
 greiða féð allt; þá mælti Nögrímur til Gunnars:
 heim vil eg þér bjóða í sumar, og jafnan flá með
 þér í málaferlum, en aldrei í móti þér. Ríður
 Gunnar heim af þingi. Litlu síðar fundust þeir
 Njáll. Njáll bad Gunnar vera varan um sig, kváð
 sér sagt, að þeir undan Þríhyrningi ætludu að fara

ad honum, og bad hann albrei fara með fámenni og hafa jafnan vopn sín. Gunnar kvad svo vera fylldi; hann sagði að Ásgrímur hefði búið honum heim, og ætla eg að fara nú í haust; láttu einga menn vita áður þú ferð, hversu leingi þú ert í brottu, en eg býð þér þó að synir mínir ríði með þér, og mun eigi þá á þig ráðið; réðu þeir það þá með sér. Nú líður á sumarid til átta vikna; þá seigir Gunnar Kolfléggi: búðu ferð þína, þvið við flutum ríða til heimboðs í Lúngu; skal nokkud nú gera orð Njálssonum? sagði Kolfléggur; ekki, seigir Gunnar, eigi flutu þeir hljóta vandræði af mér.

61. Kapítuli.

Ráðin aðfær við Gunnar.

Þeir ríða þeir saman Gunnar og bræður hans. Gunnar hafði atgeirinn og sverðið Ólvisnaut, en Kolfléggur hafði saxið; Hjörtur hafði og alvepni, ríðu þeir nú í Lúngu. Ásgrímur tók vel við þeim, og voru þeir þar nokkra hríð, þá lýstu þeir yfir því, að þeir ætludu þá heim að fara. Ásgrímur gaf þeim góðar gjafir, og bað að ríða með þeim austur. Gunnar kvad eingið myndi við þurfa, og fór hann eigi. Sigurdur Svínhöfði hét maður, hann kom undir Prihyrning, hann bjó við Þjórsá, hann hafði heitið, að halda njósnunum um ferð Gunnars; hann sagði þeim nú

til ferða hans, og kvæð ekki munbu verða vænna enn svo, er hann er við enn þriðja mann; hverfu margir munum vér menn þessa, seigir Starkaður í fyrirfát? rýrt mun verða fyrir honum smámenning, seigir hann, og er eigi ráð að hafa færri enn þrjátíu manna; hvar flulum vér fyrir sitja? við Knafahóla, seigir hann, þar sjer eigi fyrr enn að er komið; far þú í Sandgil, og seig Eigli, að þeir hlíft þáðan fimtán, nú munu koma hédan aðrir fimtán, til Knafahóla. Þorgeir mælti til Hilbigunnar: þessi hönd skal þér sýna Gunnar dauðann í kvöld; en eg gét, seigir hún, að þú berir lágt höfubíð af yllrum fundi. Þeir fara sjórir feðgar undan Þríhyrningi, og ellefu menn aðrir, fóru þeir til Knafahóla og sitja þar. Sigurður Svínhöfði kom í Sandgil, og mælti: eg em sendur hingat af Starkaði og sonum hans, að seigja þér, Eigill, að þér feðgar farir til Knafahóla, að sitja fyrir Gunnari; hverfu margir flýbu vér fara? seigir Eigill; fimtán með mér, seigir hann; Kolur mælti: nú ætla eg mér að reyna við Kolflégg; mjög þiki mér þú ætla þér, seigir Sigurður. Eigill bað Austmenn sína fara; þeir kvæðust eingvar sakir eiga við Gunnar, enda þarf hér mikils við, seigir Þórir, er flóði manns skal fara að þremur mönnum; gét þá Eigill í brott og var reidur; húsfreyja mælti þá til Austmannsins: illa hefir Guðrún dóttir mín brotið odd af öflæti sínu, og leigir hjá þér, er þú stalt eigi

þora að fylgja mági þínum, og munt þú vera ragur maður, seigir hún; fara mun eg, seigir hann, með bónda þínum, og mun hvergi okkar aptur koma. Síðan gekk hann til Þorgríms fé- laga síns, og mælti: tak þú nú við listu lyllum mínum, því að eg mun þeim eigi lúfa optar; bið eg að þú eignist flíkt af fé oktru, sem þú vilt, en far utan, og ætla ekki til hessna eptir mig, en ef þú fer eigi utan, þá verður það þinn bani. Austmaburinn réðst í flokk með þeim.

62. Kapítuli.

Draumur Gunnars.

Nú er þar til máls að taka, að Gunnar ríður austur yfir Þjórsá, en er hann kom flamt frá ánni, syfjandi hann mjög, og bað hann þá æja þar; þeir gérðu svo, hann sofnadi fast, og lét illa í svefni. Kolsteinnur mælti: dreymir Gunnar nú. Hjörtur mælti: velja vilba eg hann; eigi skal það, seigir Kolsteinnur, og skal hann njóta draums síns. Gunnar lá mjög lánga hríð, og varp af sér flidinum og var honum varmt mjög. Kolsteinnur mælti: hvað hefir þig dreymt, frændi? það hefir mig dreymt, seigir Gunnar, að eg myndi eigi ríða íð hafa úr Língu svo fámennur, ef mig hefði þá þetta dreymt. Seigir oðr draum þinn, seigir Kolsteinnur. Gunnar kvad vísu.

Þíkjumst flýtur flokka

fámennur ridin sennu
 víft brá eg hrafns á hausti
 húngri brott úr Túngu.
 Þvíad eldveitir öldu
 eg fýsumst því lýsa
 merg etur valur frá vargi
 villur dreymdi mig illa.

Það dreymdi mig, að eg þóktumst ríða fram hjá
 Knafahólum, þar þóktist eg sjá varga marga og
 sóltu þeir allir að mér, en eg snera undan og
 fram að Rángá; þá þókti mér þeir sælja að
 öllum meigin, en eg vordumst, og staut eg alla
 þá er fremstir voru, þar til er þeir geingu svo að
 mér, að eg máttu eigi boganum viðkoma, tólf eg
 þá sverðib og vo eg með annari hendi, en lagða
 með atgeirinum annari hendi, hlífða eg mér þá
 ekki, og þóktumst eg þá eigi vita hvað mér hlífði,
 drap eg þá marga varga, og þú með mér, Kol-
 fléggur; en Hjört þókti mér þeir hafa undir, og
 slíta á honum brjóstið, og hafði einn hjartab í
 munni sér, en eg þóktumst verða svo reidur, að
 eg hóf varginn í sundur fyrir aptan bógana, og
 eptir það þókti mér stökkva vargarnir. Nú er
 það ráð mitt, Hjörtur frændi, að þú ríðir vestur
 aptur í Túngu; eigi vil eg það, seigir Hjörtur,
 þótt eg viti vísan bana minn, þá vil eg þér fylgja.
 Síðan ridu þeir, og komu austur hjá Knafahólum.
 Kolfléggur mælti: Sjerdu, frændi, merg spjót koma
 upp hjá hólunum, og menn með vopnum? ekki

fémur mér það að öðrum, seigir Gunnar, að draumur minn sannist; hvað skal nú til ráða? seigir Kolsteinnur, eg get þess, að þú villir eigi renna undan þeim; ekki skulu þeir að því spotta, seigir Gunnar, en ríða munum vér fram að Ránga í nesid, þar er vígi nokkud; ríða þeir nú fram í nesid, og bjuggust þar við. Kolur mælti er þeir ridu hjá fram: hvert skal nú renna, Gunnar? Kolsteinnur mælti: Seig þú svo fremi frá því, er þessi dagur er allur.

63. Kapítuli.

Víg Hjartar og átján manna.

Þáan eggjafi Starlabur sína menn, snúa þeir þá fram í nesid að þeim; Sigurdur Svínhöfði fór fyrstur, og hafði torgu skjöld einn raðan, en sveðju í annari hendi. Gunnar sjer hann, og stýtur til hans af boganum; hann brá upp hátt skjöldinum, er hann sá örina hátt fljúga, og kom ör in í gegnum skjöldinn og í augað, svo að út kom í hnakkannum, og varð það víg fyrst; annari ör staut Gunnar að Ulshéðni, manni Starlabar, og kom sú á hann midjann, og féll hann fyrir fætur bónda einum, og bóndinn um hann. Kolsteinnur kastar til sleini, og kom í höfud bóndanum, og varð það hans bani. Þá mælti Starlabur: ekki mun of þetta duga, að hann komi boganum við, og gaungum að fram vel og snarplega. Þáan eggj-

æði hver annan. Gunnar varði sig með boganum og ørfum, meðan hann mátti, síðan fastar hann þeim niður, tók hann þá atgeirinn og sverðib, og vegur með báðum höndum, er barðagi enn harðastli leingi, en þó vegur Gunnar brjúgum menn og Kolsteiggur; þá mælti Þorgeir Starkabarnson: eg hét að færa Hilbigunni höfund þitt, Gunnar; þá kvæð Gunnar vísu.

Sýttu að það mun þíttja
þveinggláða njóron augu
dýnu darra reyvir
dripta máli flípta,
móins jarðar gætt þú myrdir
meir fram í dyn geira
leigs ef reidi skal ráða
ringátt höfði mínu.

Ekki mun henni það þíttja svo miklu varða, seigtu Gunnar, en þó munt þú þá nær ganga verða. Þorgeir mælti við bræður sína: hlaupum vér að honum, fram allir senn; hann hefir engan skjöld, og munu vér hafa ráð hans í hendu; þeir hlupu fram Þorkur og Þorkell, og urðu skjótarir enn Þorgeir. Þorkur höggur til Gunnars; Gunnar laust við atgeirinum svo harðt, að sverðib hraut úr hendi Þorkis; sner hann þá til annarar handar Þorkel stönda í höggfæri við sig. Gunnar stóð nokkud höllum fæti. Gunnar sveiflar sverðinu, og kom á hálsinn Þorkatli og fauk af höfundib. Kolur mælti Egilssyni: láti mig fram að Kol-

fléggi og mælti: það hefi ég leingi mælt, að við myndum mjög jafufærir til vísð; slíkt meigum við nú reina, seigir Kolfléggur. Kolur leggur til hans skjóti. Kolfléggur hafði þá veigð mann og átti sem mest að vinna, og kom eigi fyrir sig skilðinum, og kom lagð i lærið utan fótur, og gæf i gegnum. Kolfléggur braut við fast, og óð að honum, og hóð með farinu á lærið, og undan fótinn, og mælti: hvert nam þig eða eigi? Þessi galdr eg nú, seigir Kolur, er eg var berfjaldbadur, og slóð nokkura stund á hinn fótinn, og leit á stúfinn. Kolfléggur mælti: eigi þarftu að líta á; jafnt er, sem þér sýnist, af er fóturinn. Kolur féll þá dauður niður. En er þetta sjer Eigið, hleypur hann að Gunnari, og höggur til hans. Gunnar leggur í móti atgeirinum, og kom á hann miðjan. Gunnar vegur hann upp á atgeirinum, og kastar honum útá Nángá; þá mælti Starkaður: Allvesæll ertu, Þórir austmaður! er þú situr hjá, en nú er veginn Eigið, húsbóndi þinn og mágur; þá spratt upp austmadurina, og var reitur mjög. Hjörtur hafði orðið tveggja manna bani; austmadurinn hleypur að honum, og höggur framan á brjóstið. Hjörtur féll þá þegar dauður niður. Gunnar sjer þetta, og var skjótur til höggs við austmanninn, og jafdur hann i sundur í miðju; litlu síðar stýtur Gunnar til Barlar atgeirinum, og kom á hann miðjan, og i gegnum hann, og niður i völinn; þá höggur Kolfléggur

hofub af Hauki Eigilshyni, en Gunnar höggur
hond af Ottari, í olbogabót; þá mætti Starkadur:
fljum nú, ekki er við menn um að eiga. Gunn-
ar mætti: það mun ykkur illt frásagnar þessa, ef
ekki skal meiga sjá á ykkur, að þið hafið í bar-
daga verið; síðan hljóp Gunnar að þeim fedg-
um, og veltti þeim áverka; eftir það stóðu þeir,
og höfðu þeir Gunnar marga menn þá særða,
er undan hildu á fundinum, létust 14 menn, og
Hjortur hinn 15di. Gunnar reiddi Hjört heima á
stildi sínum, og var hann þar heygður; margir
menn hörmudu hann, því að hann var vinsæll.
Starkadur kom og heim, og græddi Hilbigunnur sær
þeirra Þorgeirs, og mætti: yður væri mikil gæf-
anda til, að þér hefðuð ekki illt átt við Gunnar;
svo væri það, seigir Starkadur.

64. K a p í t u l i.

Rád Njáls við Gunnar.

Steinvör í Sandgili bað Þorgrím Áustmann vera
fyrir fjárförðum sínum, og fara eigi utan, og
muna svo lát félaga síns og frænda; hann sagði
það spáði mér Þórir, félagi minn, að eg mundi
falla fyrir Gunnari, ef eg vera hér á landi, og
myndi hann vita það fyrir, er hann vissi
dauda sinn; eg mun gefa þér til Guðrúnu dóttur
mína, og fé allt, seigir hún; eigi vissi eg að
þú mundir það svo miklu kaupa, seigir hann; síð-

an kaupa þau þessa, að hann skal fá hennar, og er bod þetta um sumarid. Gunnar ríður til Bergþórshvols og með honum Kolsteinnur. Njáll var úti og sýnir hans, og gengu í móti Gunnari, og sögnudu þeim vel; síðan geingu þeir á tal. Gunnar mælti: hínagad em eg kominn að sækja heilræði að þér og traust. Njáll sagðist fylgt er það; eg hefi ratað í vandræði mikil og drepit marga menn, og vil eg vita, seigir Gunnar, hverfu þú vilt vera láta? það munu margir mæla, seigir Njáll, að þú hafir mjög verið tilneyddur; en nú skalt þú gefa mér tóm til ráðagerðar. Njáll gekk í brott einn saman, og hugsadi ráðit, og kom aptur og mælti: nú hefi eg nokkud hugsad málit, og lítst mér sem þetta muni nokkud með harðfengi og kappi verða að gera. Þorgeir hefir barnað Þorfinnu frændkonu mína, og mun eg selja þér í hendur legvörðsólina; aðra stóggángsól sel eg þér á hendur Starfadi, er hann hefir höggvið í stógi mínum á Prihyrningshálsun, og skalt þú sækja þær sakir báðar; þú skalt fara þángad, sem þér berduft, og grafa upp hina dauðu, og nefna votta að benjum, og óhelga þá alla hiva dauður fyrir það, er þeir fóru með þann hug til fundar, að veita þér áverka og bráðan bana, og bræðrum þínum. En ef þetta er prófað á þingi, og því sé við lostit, að þú hafir áður lostit Þorgeir, og meigir hverki sækja þína sól né annara, þá mun eg svara því

máli, og seigja: að eg helgaba þig á Þingskálafingi, að þú fylldir bæði meiga sælja þitt mál, og svo aunara, og mun þá verða svarab máli því; þú stalt og finna Tyrting í Verjanesi og stalt hann selja þér söl á hendur Þnundi í Tröllastógi, er mæla á eptir Eigil bróður sinn. Reid þá Gunnar heim fyrst; en nokkrum nóttum síðar, ridu þeir Njálss synir og Gunnar þángað til, sem lífin voru, og grófu þá upp alla, sem jarðadir voru; stefndi Gunnar þeim þá öllum til óhelgi, fyrir aðför og fjörrád, og reid heim eptir það.

65. Kapítuli.

Grá Valgardi og Merði.

Þetta hausti eð sama, kom út Valgaurdur hinn Grói, og fór heim til Hofa. Þorgeir fór að finna þá Valgaurd og Merð, og sagði hver efni í voru, ef Gunnar fyllði hafa óhelgð þá alla, er hann hafði veigð. Valgaurdur kvæð það vera mundu ráð Njálss, og þó eigi öll upp komið, þau sem hann myndi hafa ráðið honum. Þorgeir bað þá fegga líðveitslu og aðgaungu, en þeir fóru leingi undan, og mæltu til fé mikil að lyftum; var það í ráðagærdum, að Merður fyllði bíðja Þorköllu dóttur Gíseurur hvíta, og fyllði Þorgeir þegar ríða vestur um ár, með þeim Valgaurdi og Merði. Annan dag eptir ridu þeir 12 saman, og komu til Mosfells, var þeim þar vel

fagnad; vefja þeir þá til við Gísfur um hónorðis, lýkur svo með þeim, að ráðin stýlbu takast, og stýlbi bod vera á hálfsmánadar fresli að Mosfelli; ríða þeir heim. Síðan ríða þeir til bodes, var þar fjöldi fyrir bodsmanna, og fór það vel fram; fór Þorkatla heim með Merði, og var fyrir búi, en Valgardur fór utan um sumarid. Mordur eggjar Þorgeir á málalísbúnad við Gunnar. Þorgeir fór að finna Dnund; biður hann nú búa til vígs málib, Eigils bróður síns og sona hans, en eg mun búa til vígs mál bræðra minna, og áverka mál mitt og fœður míns; hann kvæðst þess albuinn; fara þeir þá og lýsa vígunum og kvæðja 9 vatfángs búa; þessi málalísbúnadur spurdist til Hildarenda; ríður Gunnar þá að finna Njál, og sagði honum, og spurði: hvað hann vildi þá láta að gera? Nú stælt þú, seigir Njáll, stefna vætfángsbúum þínum og nábuum saman, og nefna votta fyrir búum, og kjósa Kol til veganda að vígi Hjartar bróður þíns, því að það er rétt; síðan stælt þú lýsa víginu á hönd Kol, þótt hann sé dauður; þá stælt þú nefna þér votta og kvæðja búa alþingis reidar, að bera um það, hvert þeir væri í atvíst og aðsókn, þá er Hjörtur var veiginn; þú stælt og stefna Þorgeiri um legorðsøkina, og svo Dnundi um sökina Tyrfsíngs. Gunnar fór nú með öllu sem honum var ráð til kændt af Njáli; þetta þókti mönnum undarlegur málalísbúnadur; fara nú þessi mál til þings. Gunnar ríð-

ur til þings, og synir Njals og Sigfús synir. Gunnar hafði sendt mann, mágum sínum, að þeir skyldu ríða til þings og fjölmenna mjög, kvæð þeim þetta mundu mjög kappbrægt verða; þeir fjölmentu mjög vestan. Mordur reid til þings, og Mundólfur úr Dal, og þeir undan Þríhyrningi, og Snundur úr Dröllaflógi.

66. Ka p í t u l i.

Grá mannbótum og sættum.

En er þeir koma á þing, ganga þeir í líb með Bissuri hvíta og Geiri goda. Gunnar og Sigfús synir og Njálssynir geingu allir í einum flokki, og fóru svo snúðugt, að menn urðu að gjæta sín er fyrir urðu, að eigi félli, og var ekki jafn tíðrædt um allt þingid, sem um málaferli þessi er miklu. Gunnar gekk til móts við mága sína, og sögnudu þeir Olafur honum vel; þeir spurðu Gunnar um fundinn, en hann sagði þeim frá gjörta, og þar öllum vel sögu, og sagði þeim hvað hann hafði síðan aðgert. Olafur mælti: mikils er verðt hverfu fast Njáll stendur þér um alla ráðagærd, Gunnar kvæðst aldrei það mundi launad geta, en heiddi þá líbveitflu, en þeir sögðu: að það væri skyldt. Fara nú mál hvörtveggi í dóm; flytja hverjir sitt mál. Mordur spurði: hví sá maður skyldi hafa mál fram er áður hafði til óhelgi séð unnið við Þorgeir sem Gunnar? Njáll svaraði: varstu á Þingskálapingi um haustid? var eg víst, seigir

Morður; heyrðir þú, seigir Njáll, að Gunnar baub honum alsætti; þá friðhelgaba eg Gunnar, seigir Njáll, til allra löglegra mála. Rétt er þetta, seigir Morður, en hví sætti það, ef Gunnar lýsti vígi Hjartar á hendur Kol, þar sem Austmaburinn vo hann. Rétt var það, seigir Njáll, þar sem hann kaus hann til veganda með vottum. Rétt mun þetta víst, seigir Morður; en fyrir hvað stefndi Gunnar þeim öllum til óhelgi? eigi þorstu þessa að spyrja, seigir Njáll, þar sem þeir fóru til áverka og manndrápa. Eigi kom það fram við Gunnar, seigir Morður. Njáll mælti: bræður Gunnars voru þeir Kolfléggur og Hjörtur, og hafði annar bana, en annar sár á sér; lög hafði þér að mæla, seigir Morður, þótt harðt sé undir að búa. Þá gekk fram Hjalti Skéggjason úr Þjórsárdal og mælti: Elki hefi eg hlutast til málaferla yðarra, en nú vil eg vita, hvað þú vilt gera fyrir mín orð, Gunnar, og vináttu; hvers beidist þú? seigir Gunnar. Þess, seigir hann, að þér leggið málin öll til jafnabardóms og bæmi góðir menn. Gunnar mælti: þá skalt þú albrei vera í móti mér, við hveriga sem eg á um; því vil eg heita, seigir Hjalti. Eftir það átti hann hlut að við mótsstöðumenn Gunnars, og kom því við, að þeir sættuist allir, og eftir það veittu hverjir öðrum trygdir. En fyrir áverka Þorgeirs kom legorbósin, en flógarhögg fyrir áverka Starkadar, en bræður Þorgeirs voru bættir hálfum bótum, en

hálfar féllu niður fyrir tilför við Gunnar, en jafnt skyldi vera vígð Eigill og sökin Þyrfing; fyrir víg Hjartar skyldi koma víg Kols og Austmannsins; þá voru adrir bættir hálfum bótum. Njall var í gærd þessari og Algrímur Ellidagríms-son, Hjalti Skleggjason. Njall átti mikil fé undir Starkaði og í Sandgilli, og gaf hann það allt Gunnari til bóta þessa. Svo átti Gunnar marga vini á þingi, að hann bætti þá upp öll vígin þegar, en gaf gjafir mörgum höfðingjum þeim er honum höfðu líd veitt, og hafði ena mestu sæmd af málinu, og urðu allir á það sáttir, að eingi væri hans jafningi í Sunnlendingafjórðungi. Ríður Gunnar heim af þingi og situr um kvöld, en þó ofundudu móttökumenn hans mjög hans sæmd.

67. Kapítulli.

Svá Þorgeiri Öfkélsfyni.

Nú er að feigja frá Þorgeiri Öfkélsfyni; hann gérðist maður mikill og styrkur, trúlyndur og óslægur, nokkud talhlyðinn; hann var vinsæll af enum bestum mönnum, og ástæll af frændum sínum. Einhverju sinni hefir Þorgeir Starkaðarson farid að finna Mord frænda sinn; illa uni eg við, feigir hann, málalof þau sem orðid hafa með oss Gunnari, en eg hefi keypt að þér lídveitslu meðan við erum uppi báðir; vil eg að þú hugfir nokkura ráðagærd og leggist djúpt; mæli eg því þetta

svo ljóft, að eg veit að þú ert enn mesti óvinur Gunnars, og svo hann þinn; skal eg auða mikib þína sæmb, ef þú sjer vel fyrir. Sniðst það jafnan, seigir Nórdur, að eg em fégjarn, enda mun svo enn, og er vant fyrir að sjá, að þú sért eigi gríðndingur, eða trygðarofsmadur, en þú komir þó þínu máli fram; en það er mér sagt, að Kolfléggur ætli mál fram að hafa og rípta fjórðung í Móeidarhvoli, er fœdur þínum var góldib í sonar bætur; hefir hann mál þetta tekið af móður sinni, og er þetta ráð Gunnars að gjalda lausafé, en láta eigi landib; skal þess að hída, er þetta geingur fram, og falla hann þá rjúfa sætt á yður; hann hefir og tekið sáðland af Þorgeiri Dtkélsyni, og rofið svo sætt á honum; stalt þú fara að sinna Þorgeir Dtkélsón og kom honum í málid með þér, og fara að Gunnari; en þótt í brestinokkud um þetta, og sáid þér hann eigi veiddan, þá stulud þér þó fara að honum optar, mun eg seigja þér, að Njáll hefir spáð honum, og sagt fyrir um æfi hans, ef hann veigi í enn sama knérunn optar enn um sinn, að það mundi honum leidað til bana; bæri það þá svo vld, að hann ryfi sætt þá, er gérð væri; stalt þú því koma Þorgeiri í málid, að hann hefir veigib fœdur hans áður, og ef þid erud á einum fundi, þá stalt þú hlífa þér, en hann mun gánga fram vel, og mun Gunnar vega hann; hefir hann þá veigib tvoðvar í enn sama knérunn, en þú skal flýja af fundinum; en ef honum vill

Þetta til dauða braga, þá mun hann njóta sættina, er þar til að sitja. Eftir þetta fer Þorgeir heim og seigir föður sínum af hljóði. Næðu þeir það með sér, að með þessu ráðagærdi flyðu þeir af hljóði fara.

68. Kapítuli.

Frá Þorgrími Starkaðarsyni.

Nokkuru síðar fór Þorgeir Starkaðarson í Kirkjubæ að finna nafna sinn, og geingu þeir á einu tal, og töludu dag allann hljóðt, en að lyktum gaf Þorgeir Starkaðarson nafna sínum spjót gullrekið, og reid heim síðan; gærdi þeir með sér ena fjærustu vináttu. A Þingválaþingi um haustid sókti Kolfléggur til lands að Móeidarhvoli, en Gunnar nefndi votta, og bauð þeim lausafé undan Þríhyrningi, eða land annað að löglegru virðingu. Þorgeir nefndi sér votta, að Gunnar ryfi sætt á þeim. Eftir það var lofið þinginu; líðu nú þau misfiri, finnast þeir nafnar jafnan, og eru með þeim enu mestu daleifar. Kolfléggur mælti til Gunnars: sagt er mér að mikil sé vináttu með þeim nöfnum, og er það margra manna mál, að þeir muni vera ótrúlegir, og vilda eg að þú værir var um þig. Komu mun til mín feigðin, seigir Gunnar, hvar sem eg em staddur, ef mér verður þess auðið; flyðu þeir þá talið. Gunnar sagði fyrir um haustid, að þeir flyðu vinna víðu heima

þar, en aðra nðri í eyjum, og hætta þá heyr-
verkum; sagði hann svo fyrir, að allt skyldi fara
manna af bænum, nema hann og konur. Þorgeir
undan Þríhyrnungi fer að finna nafna sinn, en
þegar er þeir fundust, töludu þeir að vanda. Þor-
geir Starkaðarson mælti: eg vilða að við herðum
okkur og færum að Gunnari. Svo að einu hafa
fundir orðið við Gunnar, seigir Þorgeir Diklé-
son, að fáir hafa af því sigrað, enda þífi mér
íllt að heita gríðubíngur; þeir hafa rofið sætt-
ina, en við eigi, seigir Þorgeir Starkaðarson;
töl Gunnar af þér sáðland þitt, en Móðirarhvol
af okkur fedgum. Og semja þeir það með sér, að
fara að Gunnari; sagði þá Þorgeir, að Gunnar
mundi á fárra náttu fresti einn heima vera; stalt
þú koma við enn 12ta mann til móts við mig,
en eg mun hafa jafnarmarga. Síðan reid Þor-
geir heim.

69. Kapítuli.

Sjá Njáli og þeim nosnum.

Þá er þeir húskarlar og Kolfféggur höfðu verið
þrjár nætur í eyjum, þá hefir Þorgeir Starkaðar-
son njósn af þessu, og gérir orð nafna sínum, að
hann skyldi koma til móts við hann á Þríhyrn-
ungs hálsi. Síðan bjóst Þorgeir undan Þríhyrn-
ungi við enn 11ta mann; hann ríður upp á hál-
inn, og bíður þar nafna sín. Gunnar er nú einn

heima á bænum; ríða þeir nafnar í flóga nokk-
 ura, þar kom að þeim svefnhöfði og máttu þeir
 ekki annað enn sofa, festu fljöldu sína í limar, en
 bundu hesta sína, og settu hjá sér vopnin. Njáll
 var þessa nótt í Þórólfsfelli og mátti ekki sofa,
 og gekk ýmist út eða inn. Þórhildur spurði Njál:
 hvi hann mætti ekki sofa? margt ber nú fyrir augu
 mér, sagði hann; eg sje margar fylgjur grim-
 legar óvina Gunnars, og er nokkud undarlega; þær
 láta ólmlega og fara þó ráðlauslega; litlu síðar
 reid maður að dyrum og sté af baki, og gekk inn,
 og var þar saubamalur þeirra Þórhildar; hún mælti:
 hvort fannstu saubina? fann eg það er meira
 mundi varða, sagði hann; hvað var það, seigir
 Njáll; eg fann 24 menn í flóginum uppi, þeir
 höfdu bundid hesta sína, en sváfu sjálfir; þeir
 höfdu fest fljöldu sína í limar, en svo gjörla hafði
 hann athugad, að hann sagði frá allra þeirra
 vopna búnaði og flæðum. Njáll vissi þá gjörla
 hverr þergi hafði verid, og mælti til hans: gott
 hjónatak, ef slíkir væri margir, og stalt þú þessa
 jafnan njóta, en þó vil eg nú senda þig; hann
 játadi að fara; þú skalt fara, seigir Njáll, til Hlíð-
 arenda og seigja Gunnari, að hann fari til Brjót-
 ar og sendi þá eftir mönnum, en eg mun fara
 til móts við þá er í flóginum eru og fæla þá í
 braut; hefir þetta af því vel í móti borist, að
 þeir munu eingið abla í þessari ferd, en láta mikid.
 Saubamalur fór og sagði Gunnari sem gerst frá

öllu; reid þá Gunnar til Grjótar og stefndi að sér mönnum. Nú er að seigja frá Njáli, að hann ríður til fundar við þá nafna; óvarlega liggir þér, seigir hann, eða til hvers skal fór sú gér hafa verið, og er Gunnar eingi kélftunarmadur, en ef satt skal um tala, þá eru þetta en mestu fjórráð. Skulu þér og það vita, að Gunnar er í líbsafnabi, og mun hann hér bráðt koma og drepa yður, nema þér ríðið undan og heim. Þeir brugdu við skjótt, og varð þeim mjög við felmt, og tóku vopn sín og stígu á hesta sína, og hleyptu heim undir Þríhyrning. Njáll fór til móts við Gunnar, og hafði hann ekki eyða fjölmenni, en eg mun fara og leita um sættir; munu þeir nú vera hóflega hræddir; en fyrir þessu fjórráð skal eigi koma minna, er við alla þá er um að eiga, en eigi skal meira koma fyrir víg annarshvors þeirra nafna, þótt það kunni við að vera; skal eg varðveita þetta fé, og svo fyrir sjá, að þá sé þér innau handar, er þú þarft til að taka.

70. K a p í t u l i.

Gjafir Olafs Þá við Gunnar.

Gunnar þakkaði Njáli tilloegur sínar. Njáll reiddist undir Þríhyrning, og sagði það þeim nafnum, að Gunnar mundi ekki eyða flokkum, fyrr enn úr sliti með þeim; þeir buðu bót fyrir sig og voru óttafullir, og báðu Njál fara með sáttarbodum. Njáll

kvadst með því einu fara myndu, er eigi fylgdi
 svik; þeir báðu hann vera í gérðinni, og kvadust
 það halda myndu er hann gérði. Njáll kvadst eigi géra
 myndu, nema á þingi, og væri við enir bestu menns
 þeir játudu því; gekk þá Njáll í meðal, svo að
 hverjir handsöludu öðrum grip og sætt. Skýlði
 Njáll géra um og nefna til þá er hann vildi. Litlu
 síðar fundu þeir Mord Valgarðsson. Mordur
 taldi á þá mjög er þeir höfðu lagid mál undir
 Njál, þar sem hann var vinur Gunnars mikill,
 kvad þeim það illa duga mündu. Ríða menn
 nú til alþingis að vanda, eru nú hverirtveggju á
 þingi. Njáll kvaddi sér hljóðs; spurdi alla ena
 bestu menn er þar voru komnir: hvert mál þeim
 þætti Gunnar eiga á þeim nöfnum fyrir fjórráðs-
 in? þeir sögdu: að þeim þótti slíkur maður mikinn
 rétt á sér eiga. Njáll spurdi: hvert hann ætti á
 öllum þeim, eða ætti fyrimenn að svara fyrir
 alla málinu? þeir seigja: að mest myndi á fyrir-
 mönnum standa, en þó á öllum mikil; það munu
 margir mæla, kvad Mordur, að eigi hafi um sak-
 leyfi verid, þar sem Gunnar rauf sætt við þá
 nafna. Eigi er það sættarrof, seigir Njáll, að
 hverr hafi lög við annan, því að með lögum skal
 land vort byggja, en með ólögum eyða; seigir
 Njáll þeim þá, að Gunnar hafði bodbid land, fyr-
 ir Móeidarhvol, eða annað fé; þóktust þeir þá
 nafnar falsabir af Merði, og tölðu á hann mjög,
 og kvadust af honum hljóta þetta féggjalb. Njáll

nefndi 12 manna dóm á málinu, gælt þá hund-
 rad silfurs hver, er til hafði farið, en tvö hundruð
 hverr þeirra nafna; tók Njáll við þessu fé, og
 vörðveitti, en hverjir veittu öðrum trygðir og grib,
 og mælti Njáll fyrir. Reid Gunnar þá af þingi
 vestur til Dala, í Hjarðarholt, og tók Olafur Þái
 vel við honum, sat hann þar hálfan mánuð, hann
 reid víða um Dali, og tóku allir við honum feig-
 inshendi; en að flítnaði, mælti Olafur: eg vil
 gefa þér þrjá gripi, gullhring og flítkju, er átt hefir
 ír Myrkjartan Þrakonungur, og hund er mér var
 gefinn á Íslandi, hann er mikill, og eigi verri
 til fylgðar enn róstur maður, það fylgir og, að
 hann hefir manns vit; hann mun og gengja að
 hverjum manni heim, er hann veit að óvin þinn
 er, en aldrei að vinum þínum; sfer hann og á
 hverjum manni, hvert til þín er vel eða illa;
 hann mun og lif áleggja, að vera þér trúr; þessi
 hundur, heitir Sámur; síðan mælti hann við
 hundinu: nú skaltú Gunnari fylgja, og vera hon-
 um flíkur semþú mátt; hundurinn gekk þegar að
 Gunnari, og lagðist niður fyrir fætur honum.
 Olafur bad Gunnar vera varan um sig og kvad
 hann eiga marga öfundarmenn, þar er þú þíllir
 ágætur maður nú um allt land. Gunnar þakkaði
 honum gjafir og heilæði, og reid heim. Situr
 Gunnar nú heima nokkura hríð, og er kyrt.

71. Kapítuli.

Rádagærd Mardar.

Litlu síðar finnast þeir nafnar og Mörður, verða þeir eigi áfáttir; þóftust þeir láta fé mikil fyrir Mörði, en hafa ekki í móti, og báðu hann setja aðra rádagærd, þá er Gunnari væri til meins. Mörður kvad svo vera stýlbi; er það nú ráð mitt, að Þorgeir Dttélsón fílli Drmhilbi, frændkonu Gunnars, en Gunnar mun af því láta vara óþokka við þig, skal eg þá ljósta upp þeim kvitt, að Gunnar muni eigi svo hafa við þig gert; stúlud þid þá nokkuru síðar, hafa aðför við Gunnar, en þó stúlud þid Gunnar eigi heimsækja, því að það má eigi ætla, meðan hundurinn lifir. Sömbu þeir nú þessa rádagærd með sér, að sú stýlbi fram koma. Nú líður sumarid, Þorgeir venur komur sívar til Drmhildar. Gunnari þótti það illa, og gærdið óþokki mikil með þeim, fór svo fram um veturinn. Nú kómur sumar, og verða þá enn optlega fundir þeirra á laun; þeir finnast jafnan Þorgeir undan Þríhyrningi og Mörður, og ráða aðför við Gunnar, þá er hann ríði ofan í eyar að sjá verk húskarla sinna. Eitt sinn varð Mörður var við, er Gunnar reid ofan í eyar, og sendi mann undir Þríhyrning, að seigja Þorgeiri, að þá mundi vænast til að leita, að fara að Gunnari; þeir brugdu við skjótt, og fara þaðan 12 saman, en er þeir komu í Kirkjubæ, þá voru þar

fyrir 13 menn, réðu þeir þá það, að fara ofan til Ránga, og sitja þar fyrir Gunnari; en er Gunnar reid nedan úr eyum, reid Kolsteiggur með honum. Gunnar hafði boga sinn og örvar og atgeirinn. Kolsteiggur hafði særid og alvepni.

72. Kapítuli.

Víg Þorgeirs Ottólssonar.

Sá atburður varð, er þeir Gunnar ridu nedan að Ránga, að blóð miðid kom á atgeirinn. Kolsteiggur spurdi: hvi það mundi sæta? Gunnar seigir: ef slíkir atburðir yrði, að það væri kallað í öðrum löndum, benregn, og sagði mér svo Ölver bóndi, að það yrði fyrir stórfundum. Síðan ríða þeir til þess, er þeir sjá mennina við ána sitja, og höfðu bundid hesta sína. Gunnar mælti: fyrirfát er nú. Kolsteiggur svaradi: leingi hafa þeir ótrúlegir verid, eða hvað skal nú til ráða taka? hleypa skulum við upp hjá þeim, seigir Gunnar, til vadsins, og búast þar við; hinir sjá það, og snúa þegar að þeim. Gunnar bendir upp bogann og tekur örvarnar, og steyptir niður fyrir sig, og stýtur þegar er þeir koma í flotsfæri, særði Gunnar við það mjög marga menn, en drap suma; þá mælti Þorgeir Ottólsson: þetta bugir ofs ekki, gaungum að sem hardast; þeir gérðu svo; fyrst gekk Önnundur fagri, frændi Þorgeirs. Gunnar staut atgeirinum til hans, og kom

í skjöldinn, og klofnadi hann í tvo hluti, en atgeirinn hljóp í gégnum Dnund. Dgmundur Flóki hljóp að baki Gunnari. Kolsteigur sá það, og hjó þegar undan Dgmundi báða fætur, og hratt honum út á Rángá og druknadi þegar; gérðist þá bardagi hardur, hjó Gunnar annari hendi, en lagði annari. Kolsteigur vo drjúgt menn, en færði marga. Þorgeir Starkaðarson mælti til nafna síns: Altt sjer það á, að þú eigir fœdur þíns að hefna; hann svarar: víst er eigi vel framm geingid, en þó hefir þú eigi geingid mér í spor, enda skal eg eigi þola þín frýjuorð; hleipur að Gunnari af mikilli reidi, og lagði í gégnum skjöldinn og svo í gégnum höndina; Gunnar snarad svo hardt skjöldinn, að spjótið brotnadi í falnum; Gunnar sjer annan mann kominn í höggfæri við sig, og höggur þann banahögg; eptir það þrífur hann atgeirinn tveim höndum, þá er Þorgeir Dttkelsón kominn nær honum með reiddu sverði. Gunnar snýr að honum með mikilli reidi, og refur í gégnum hann atgeirinn og bregdur honum á lopt, og fleyrir hann út á Rángá, og refur hann ofan á vadid, og festi þar á steini einum, og heitir þar síðan Þorgeirs vad. Þorgeir Starkaðarson mælti: Elhum vér nú, ekki mun ofþ sigur verda auðid, að svo búnu; snéru þeir þá allir í frá; sækjum við nú eptir þeim, seigir Kolsteigur, og taktu bogann og orvarnar, og muntu komast í flotsfæri við Þorgeir Starkaðarson. Gunnar kvad vísu.

Munu, eða beðir, eyðast,
 ár, féssóðar várir,
 geig þó að gjörvím eigi
 geirleika stöfum fleitum,
 enn ef eg skal runna
 tinnvíggs, þá er hér liggja,
 (mín nemi þú mál og greinir
 mætur) gjörvalla bæta.

Gunnar seigir: eyðast munu féssóðarnir, um það
 er þessir eru bættir er hér liggja nú baubir.
 Ekki mun þér fésátt verða, seigir Kolsteiggur, en
 Þorgeir mun eigi fyrr afláta, enn hann ræður þér
 bana. Gunnar kvæð vísu.

Ullur, mun, Ekki's vallar
 andurs, nokkurir standa
 jafnir unda stefni
 á tínar veg mínum:
 ádur gnyjardar girdis
 gædendur munim hræðast
 geisla, gljúfra fösla
 gætir fagra sætis!

Standa munu nokkurir hans mafar á götu minni
 ádur enn eg hræðumst þá, seigir Gunnar. Eld-
 an tíða þeir heimi og feigja tíðindin. Hallgerð-
 ur fagnaði þessum tíðindum, og lofaði mjög verk-
 id. Rannveig mælti: vera má, að gott sé verk-
 id, en verra verður mér við, seigir hún, enn eg
 ætla, að gott muni afleiða.

73. Kapítuli.

Grá vígsóknun á þingi.

Þessi tíðindi spyrjast víða, og var Þorgeir mör-
 um manni harmdaudi; þeir Gísur hvíti ridu til
 og lýstu vígunum, og kvæddu búa til þings, ridu
 þeir þá vestur heim; þeir Njáll og Gunnar fundust,
 og töludu um bardagann; þá mælti Njáll við
 Gunnar: vertu nú var um þig, nú hefur þú veig-
 id tvisvarsinnum í sama lnerunn; hygg nú svo fyr-
 ir hag þínum, að þar liggur við líf þitt, ef þú
 hefur eigi þá sætt sem gér er; hvergi ætla eg
 mér af að bregða, seigir Gunnar, en þó mun eg
 þurfa líðsinni ydvar á þingi. Njáll svarði:
 halda mun eg við þig mínum trúnaði til dauða-
 dags. Ridur Gunnar þá heim; líður nú til þings,
 og fjölmenna hverirtveggju mjög, er um þetta all-
 fjölrædt á þingi, hverfu þessi mál mundu lúfast;
 þeir Gísur og Geir góði töludu með sér, hverr
 þeirra lýsa stýlbi vígsökinni Þorgeirs, en þar kom,
 að Gísur tók undir sig málid, og lýsti söl að
 lögbergi, og kvæð svo að orði: að eg lýsi lögmaetu
 frumhlaupi á hönd Gunnari Hámundarsyni, um
 það er hann hljóp, lögmaetu frumhlaupi til Þor-
 geirs Dikélssonar, og særði hann holundarsári því,
 að ben gérðist, en Þorgeir fékk bana af; tel eg
 hann eiga að verða um söl þá, sekan flógarmann
 óælan, óferjanda, útráðanda öllum bjargráðum; tel
 eg sektef hans hálft mér, en hálft fjórðungs mönn-

um, þeim er sektar fé eiga að taka að lögum; lýfi eg til fjórðungsþóms þess, er sólin á í að koma að lögum; lýfi eg löglýsing, í heyranda hljóði, að lögbergi; lýfi eg nú til sólnar og sektar fullrar, á hönd Gunnari Hámundarsyni. É annað sinn, nefndi Gísfur sér votta, og lýsti sök á hönd Gunnari Hámundarsyni, um það er hann særði Þorgeir Dóttelsfson holundarsári því, er að ben gérðist, en Þorgeir féll bana af, á þeim vefsangi, er Gunnar hljóp til Þorgeirs lögættu frumhlaupi áður. Síðan lýsti hann þessari lýsing, sem hinni fyrri; þá spurði hann að þingfesti og heimilis fangi. Eftir það geingu menn frá lögbergi, og mættu allir: að honum mæltist vel. Gunnar var vel stilltur og lagði fát til; líður nú þingid, þar til er dómar fara út. Gunnar stóð norðan að Rángælinga dómi, og hans menn; Gísfur stóð sunnan að, og nefnir votta, og bauð Gunnari að hlýða til eidsþjalls síns, og til framsögu sakar sinnar, og sólnar gagna þeirra allra, sem hann hugði fram að færa. Eftir það vann hann eid; þá sagði hann fram sök svo stappaða í dóm, sem hann lýsti; þá lét hann bera lýsingar vætti; þá bauð hann búum í setu, og til rudningar um Evdinn.

74. Kapítuli.

Sjá sættum.

Þá mælti Njáll: nú mun eigi meiga síjanda hlut

í eiga; gaungum nú þar til sem búarnir sitja; þeir
geingu þágangad til og kvæddu 4 búa, úr kvæðin-
um, en kvæddu hina 5 bjargkvæðar er eptir vóru,
um málid Gunnars, hvört þeir nafnar þessi far-
id með þann hug til fundar, að vinna á Gunn-
ari ef þeir mætti; en allir báru það stjótt, að það
þessi væri; kalladi Njáll þetta lagvörn fyrir mál-
id, og kvæðst mundi framhera vörnina, nema þeir
legði til sætta; vóru í þessu þá margir höfðingjar
að biðja sættanna, og fékkst það af, að 12 menn
stýlðu gera um málid; geingu hverjirtveggju þá
og handsölubú þessa sætt. Eptir það var gert um
málid og kvæðid á félgjöld og stýlði allt greidd
þegar þar á þingi, en Gunnar stýlði fara utan
og Kolleggur og vera í hrottu á vetur; en ef
Gunnar færi eigi utan og mætti hann komast,
þá stýlði hann dræpur fyrir frændum ens vegna.
Gunnar lét ekki á sig finna að honum þætti eigi
göð sættin. Gunnar spurði Njál að fé þvf, er hann
hafði feingid honum til varðveitslu. Njáll hafði
ávarpað féð, og greiddi þá fram allt féð, og stóðst
það á endum og það er Gunnar átti að gjalda
fyrir sig. Ríða þeir nú heim; þeir Njáll og Gunn-
ar ridu báðir samt af þingi; þá mætti Njáll til
Gunnars; gerðu svo vel, félagi, að þú haldt sætt
þessa, og mun það við höfum viðmælt, og svo
sem þér varð hinn fyrri utanferð mikil til sæmd-
ar, þá mun þér verða þessi miklu meir til sæmd-
ar; muntu koma út með mikilli mannvirðingu og

verða maður gamall, og mun eingi maður hér þá á spordi þér standa; en ef þú fer eigi utan og rýfur sætt þína, muntu brepinn vera hér á landi, og er það illt að vita þeim er vinir þínir eru. Gunnar varðst ekki ætla að rjúfa sættir. Gunnar ríður heim og sagði sættina. Hannveig kvab vel, að hann færi utan og ætti þeir við annan að deila fyrst.

75. Kapítuli.

Utanferð Kolsteiggo.

Þráinn Sigfússon sagði það konu sinni, að hann ætlaði að fara utan það sumar; hún sagði: að það væri vel; tók hann sér þá far með Högna hinum hvíta. Gunnar tók sér far með Arnfinni einum Bifverska og Kolsteiggur. Þeir Grímur og Helgi Njálshynir báðu fœdur sinn leyfa að þeir færi utan. Njáll mælti: erfir mun ykkur verða utanferðin, svo að tvíshynt mun verða, hvort þið fáið haldið lífinu, en þó munuð þið fá sæmd í sumu og mannvirðing, en eigi orðænt að afleiði vandræði er þið komið út; þeir báðu jafnan að fara, og varð það, að hann bað þá fara ef þeir vildu; réðu þeir sér þá far með Bárði Svarta og Olafi Ketilshyni úr Eldu, og er nú mikil umræða á, að mjög leysist á brott hinir betri menn úr sveitinni; þeir voru menn frumvaxta synir Gunnars, Hogni og Grani, þeir voru menn óþaplífir, hafði Grani

mikil af flaplyndi móður sinnar, en Hogni var vel að sér. Gunnar lætur flytja vöru þeirra bræðra til skips, og þá er öll faung Gunnars vöru komin og skip var mjög búit, þá ríður Gunnar til Bergþórshvols og á aðra bæi að finna menn og þakkaði líðveitslu öllum þeim er honum höfðu líð veitt. Annan dag eptir býr hann snemmendis ferð sína til skips, og sagði þá öllu líði, að hann mundi ríða í brott álfari, og hótti mönnum það mikil, en væntu þó til komu hans síðar. Gunnar hverfur til allra manna er hann var búinn, geingu menn út með honum allir; hann stíngur niður atgeirinum og stíklar í sædulinn og ríða þeir Kolfléggur í brott; þeir ríða fram með Markarfljóti, þá drap hestur Gunnars fæti og stólf hann af baki; honum varð lítið upp til hlíðarinnar og bævarins að Hlíðarenda og mælti: fægur er hlíðin, svo að mér hefir hún aldrei jafnfægur sýnst, bleikir afrar, en fleig-in tún, og mun eg ríða heim aftur, og fara hvergi. Gærdi eigi þann óvina fagnad, seigir Kolfléggur, að þú rjúfir sætt þína, þólad þér mundi eingi maður það ætla, og muntu það ætla meiga, að svo mun allt fara sem Njáll hefir sagt. Hvergi mun eg fara, og svo vilði eg að þú gærdir, seigir Gunnar; eigi skal það, seigir Kolfléggur; hvorki skal eg á þessu níðast og á eingu öðru því er mér er tiltrúad, og mun sá einn hlutur svo vera, að skilja mun með okkur, en seig það frændum mínum og móðir minni, að eg ætla ekki að sjá þá.

land, þólab eg mun spyrja þig látinn, frændi, og heldur mig þá ekki til útferðar. Skilur þá með þeim; ríður Gunnar heim til Hildarenda, en Kolfléggur ríður til skips og fer utan. Hallgérður verður feigin Gunnari er hann kom heim, en móðir hans lagði fátt til. Gunnar situr nú heima þetta haust og veturinn, og hafði ekki margt manna með sér; líður nú vetur úr gærði. Olafur Þái bauð Gunnari með sér að vera og Hallgérði, en fái búi í hendur móðir sinni og Högna syni sínum. Gunnari þótti fíflilegt fyrst og játadi því, en þá er aðkom, þá vildi hann eigi. En á þingi um sumarid lýsa þeir Gísfur sekt hans að lögbergi, en áður þinglausnir voru, stefadi Gísfur öllum óvinum Gunnars í Almagnagja, Starkaði undan Þríhyrnfingi og Þorgeiri syni hans, Merði og Þalgardi enum Grá, Geir goba og Hjaltu Skéggjashyni, Þorbrandi og Ásbrandi Þorleikssonum, Eylífi og Þnundi syni hans, Þnundi úr Tröllastögi, Þorgrími austmanni úr Sandgili. Gísfur mælti: eg vil bjóða yður, að vér förum að Gunnari í sumar og þrepum hann. Hjalti mælti: þú hért eg Gunnari hér á þingi, þá er hann gærði mest fyrir mín orð, að eg skyldi eigi vera í aðförum við Gunnar, skal og svo vera; síðan gekk Hjalti í brott, en þeir réðu aðför við Gunnar er eptir voru og höfðu handtaf að og lögðu við sekt ef nokkur geingi úr. Mörður skyldi halda njósnun nær best gjæfi færi á honum, og voru þeir

11 manna í þessu sambandi; þótti þeim sér nú mundu lítið fyrir að veida Gunnar, er á brottu var Kolfléggur og Þráinn og margir aðrir vinir Gunnars. Ríðu menn heim af þingi. Njáll fór að finna Gunnar, og sagði honum seft hans og ráðna aðför við hann. Vel þífi mér þér fara, seigir Gunnar, þú gérir mig varan við. Nú vil eg, seigir Njáll, að Skarphédinn fari til þín og Höskuldur son minn, og munu þeir leggja sitt líf við þitt líf. Eigi vil eg, seigir Gunnar, að synir þínir séu drepnir fyrir mínar sakir, og áttu annað að mér; fyrir ekki mun það koma, seigir Njáll, þángað mun snúid vandræðum, þá er þú ert látinn, sem synir mínir eru. Eigi er það ólíslegt, seigir Gunnar, en eigi vilba eg að það hlytist af mér til, en þess vil eg biðja, að þér sjáið á með Högna syni mínum, en eg tala ekki til Grana, því að hann gérir ekki margt að mínu flapi. Reid Njáll heim og hét því. Það er sagt, að Gunnar reid til allra mannfunda og lögþinga, og þorðu aldrei óvinir hans á hann að ráða; fór svo fram nokkura hróð að hann fór sem ósefur maður.

76. Kapítuli.

Atreid til Glidarenda.

Um haustid sendi Mordur Balgardsson orð, að Gunnar mundi vera einn heima, en líð allt mundi vera níðri í eyum að láka heyverkum. Ríðu þeir

Gissur hvíti og Geir godi austur yfir ár, þegar þeir fréttu það, og austur yfir sanda til Hofs; þá sendu þeir orð Starkaði undir Þríhyrníngi, og fundust þeir þar allir er að Gunnari skyldu fara, og réðu hverfu að skyldi fara. Mörður sagði: að þeir mundu eigi koma á óvart Gunnari, nema þeir tæki bónda af næsta bæ, er Þorkéll hét, og léti hann fara naudgan með sér, að taka hundinn Sám, og færi hann heim einn á bæinn; fóru þeir síðan austur til Hlíðarenda, en sendu eptir Þorkelli; þeir tóku hann höndum og gérdu honum tvo kosti, að þeir mundu brepa hann, ella skyldi hann taka hundinn, en hann leyri helður að leysa líf sitt, og fór með þeim; tradir vóru fyrir ofan gardinn að Hlíðarenda, og námu þeir þar staðar með flokkinn. Þorkéll bóndi gekk heim á bæinn, og lá rakinn á húsum uppi, og tengir hann raklann á brott með sér í geilar nokkurar; í því sjer hundurinn að þar eru menn fyrir, og hleypur á hann Þorkéll upp og grípur nárann. Mundur úr Tröllastógi hjó með øxi í höfud hundinum, svo er allt kom í heilann; hundurinn kvad við hátt, svo að það hósti þeim með ódæmum miklum vera, og féll hann dauður niður.

77. Kapítulli.

Víg Gunnars.

Gunnar vaðnadi í stálanum og mælti: sárt ertu

leikinn, Sámur fóstri, og mun svo til ætlað, að flamt fluli okkar í meðal. Skáli Gunnars var gér af víði einum og súðpaktur utan, og gluggar hjá brúnaðsunum, og snúin þar fyrir speld. Gunnar var svaf í lopti einu í skálanum og Halgérður og móðir hans; þá er þeir komu að, vissu þeir eigi hvört Gunnar mundi heima vera, og báðu að einhverr mundi fara heim fyrir og vita hvers vís yrði, en þeir settust niður á völlinn. Þorgrímur Áustmadr gekk upp á skálann. Gunnar sner að raðan fyrtil þar við gluggann, og leggur út með atgeirinum á hann miðjan. Þorgrími struppu fæturnir og varð laus skjoldurinn, og hratabi hann ofan af þekjunni; geingur hann síðan að þeim Gísburi er þeir sátu á völlum. Gísbur leit við honum og mælti: hvört er Gunnar heima? Þorgrímur sagði: vitid þér það, en hitt vissi eg, að atgeir hans er heima; síðan féll hann niður dauður; þeir sóltu þá að húsinum. Gunnar flaut út örur að þeim og varðist vel, og gátu þeir ekki aðgert; þá hlupu sumir í húsin og ætludu þaðan að sækja. Gunnar kom þágang að þeim örurum, og gátu þeir ekki aðgert, og fór svo fram um hrið; þeir tóku hvíld og sóltu að í annað sinn. Gunnar flaut enn út og gátu þeir ekki aðgert, og hruffu frá í annað sinn; þá mælti Gísbur hvíti: sækjum að betur, ekki verður af oss; gérðu þá hrið ena þriðju, og voru við leingi, eptir það hruffu þeir frá. Gunnar mælti: ör liggur þar úti á vegginn.

um, og er sú af þeirra ørum, og skal eg þeirri
 skjóta til þeirra, og er þeim það flæmm, ef þeir
 fá geig af vopnum sínum; móðir hans mælti: gér
 þú eigi það, son minn! að þú veirir þá, er þeir
 hafa áður frá horfid. Gunnar þreif ørina og
 flaut til þeirra, og kom á Eglíf Snundarson, og
 fékk hann af sár mikil; hann hafði stöðib einn sam-
 an, og vissu þeir eigi, að hann var særður; hönd
 kom þar út, seigir Gísfur, og var á gullhríngur,
 og tók ør er lá á þekjunni, og mundi eigi út leit-
 að viðfanga, ef gnógt væri inni, og flúlu þér nú
 sælja að. Mörður mælti: brennum vér hann inni;
 það skal verða aldrei, seigir Gísfur, þótt eg vita
 að líf mitt liggi yð; er það sjálfráðt að leggja til
 ráð, þau er dugi, svo flægur maður sem þú ert
 kalladur. Streingir lágu á vellinum, og voru hafð-
 ir til að festa með húð jafnan. Mörður mælti:
 tökum vér streingina og berum um áfðendana, en-
 festum aðra endana um steina og snúum í vindáfa
 og vindum af ræfrid af stálanum; þeir töku streing-
 ina, og veittu þessa umbúð alla, og fann Gunn-
 ar eigi fyrir enn þeir höfðu unbid allt þakid af
 stálanum. Gunnar skýtur þá af boganum, svo að þeir
 komust aldrei að honum; þá mælti Mörður í ann-
 að sinn: að þeir mundu brenna Gunnar inni. Gís-
 fur mælti: eigi veit eg hví þú vilt það mæla, er
 eingi vill annara, og skal það aldrei verða; í þessu
 bili hleypur upp á þekjuna Þorbrandur Þorleik-
 son og höggur í sundur bogastreinginn Gunnars.

Gunnar þrífur atgeirinn báðum höndum og snýst að honum fljótt og tekur í gegnum hann og kastar honum á völlinn; þá hljóp upp Ásbrandur bróðir hans. Gunnar leggur til hans atgeirinum, og kom hann flíði fyrir sig; atgeirinum renndi í gegnum fljóðinn, en brotnudu báðir handleggirnir, og féll hann út af veggnum; áður hafði Gunnar sárt 8 menn, en veigði þá 2; þá féll Gunnar sár tvö, og sögðu það allir menn, að hann brygði sér hvorki við sár né við bana; hann mælti til Hallgerðar: fá mér leppa tvo úr hári þínu, og snúld þú móbir mín saman til bogastreings mér; liggur þér nokkud við? seigir hún; Uf mitt liggur við, seigir hann, þvíð þeir munu mig albrel fá sólt, meðan eg kem boganum við; þá skal eg nú, seigir hún, muna þér kinnhestinn, þann er þú laust mig, og hirði eg albrei hvört þú verð þig leingur eða stémur. Gunnar kvad þá vísu:

Gvert hefir dreyrgra datta
 dömreynir til (sóma
 nidur drepur sveigar Sága)
 síns ágjætis (mínum).
 Hlungur skal lítills leingi
 líds ráðandi bidja;
 fús verður fagurmjòls dís
 Senju hönd á venju.

hefir hvert til síns ágjætis nokkud, seigir Gunnar, og skal þig þessa eigi leingi bidja. Mannveig mælti: illa fer þér og mun þín flómm leingi uppi.

Gunnar varði sig vel og fræklega, og færir nú aðra 8 menn svo stórum sárum, að mörgum lá við bana. Gunnar ver sig, þar til er hann féll af mæði; þeir færðu hann mörgum stórum sár-um, en þó komst hann úr höndum þeim og varði sig þá enn leingi, en þó kom þar, að þeir drápu hann. Um vörn hans orkti Þorkell Elfara stólt í vísu þessari.

Spurdu vér, hve varðist
 vígmóður fjalar flóða
 gnýstærandi geiri
 Gunnar fyrir Rjöl sunnan.
 Sóknreyrir vann sára
 sextán Vidris mána
 hridar herðimeida
 haudur mens, en tvo dauda,
 En svo seigir Þormóður Dlafsson.
 Hlungur var sólar slaungvir
 sandheims á Íslandi
 (hróður er af heidnum lýdum
 hægur) Gunnari frægri.
 Tjördur nam hjálma hridar
 hlífnumna tvo líft,
 sár gaf stála stýrir
 stórum tólf og fjórum.

Gísur mælti: mikinn öldung höfum vér nú að velli lagt og hefir ofþ erfíðt veitt, og mun hans vörn uppi meðan landið er byggt. Síðan gekk hann til fundar við Mannveigu og mælti: viltu veita

mönnum vorum tveimur jörð, er dauðir eru, og féu hér hægðir? ad heldur tveimur, ad eg munda gjarna veita yður öllum, seigir hún; vorkunn er það, seigir hann, er þú mælir það, þvíad þú hefir mikils mist, og kvad á ad þar stýlði eingu ræna og eingu spilla. Fóru á braut síðan; þá mælti Þorgeir Starfadarson: eigi meigum vér vera heima í búum vorum, fyrir Sigfúsönum, nema þú, Gissur eða Geir, sért sudur hér nokkura hríd; þetta mun svo vera, seigir Gissur, og hlutudu þeir, og hlaut Geir eptir ad vera. Síðan fór hann í Ddda og settist þar; hann átti sér son, er Hróaldur hét, hann var laungetinn og hét Bjartey móðir hans, og var systir Þorvalds hins Beila, er veiginn var við hestlæk í Grímnesi; hann hrósadi því, ad hann hefði veitt Gunnari banasár. Hróaldur var í Ddda með föður sínum. Þorgeir Starfadarson hrósadi öðru sári, ad hann hefði Gunnari veitt. Gissur sat heima ad Mosfelli. Þig Gunnars spurdist, og mæltist illa fyrir um allar sveitir, og var hann mörgum manni harmdaubi.

78. K a p í t u l i.

Gunnar Kvad vísu dauður.

Njáll kunnir illa láti Gunnars og svo Sigfús-synir; þeir spurdu: hvört Njáli þætti nokkud eiga ad ljáa vígsöl Gunnars, eða búa mál til? hann kvad það ekki meiga, er maður var sekur ordinu,

og kvad helbur verða að veita þeim vegfærð í því að drepa menn nokkura í hefnd eptir hann; þeir urpu haug eptir Gunnar, og létu hann sitja upp í hauginum. Rannveig vilði eigi að atgeirinn færi í hauginn, og kvad þann einn skýlbi á honum taka, er hefna vilði Gunnars; tók því eingi á atgeirinum; hún var svo hörð við Hallgérði, að henni héldt við, að hún mundi drepa hana, og kvad hana valdið hafa vígi sonar síns; stóð þá Hallgérður til Grjótar og Grani son hennar; var þá gert féðskipti með þeim, skýlbi Hogni hafa land að Hlíðarendu og bú á, en Grani skýlbi hafa leigulond. Sá atburður varð að Hlíðarendu, að smalamadur og gríðkona ráku fé hjá haugi Gunnars, þeim þótti hann vera látur og sveða í hauginum; fóru þau heim og sögðu Rannveigu, móður Gunnars, atburðinn, en hún bað þau seigja Njáli; fóru þau þá til Bergþórshvols og sögðu Njáli, en hann lét seigja sér þrisvar sinnum. Eptir það talaði hann leingi hljóðt við Skarphédinn; hann tók vopn sín, og fer með þeim til Hlíðarendu; þau Hogni og Rannveig tóku við honum allvel og urðu honum feigin mjög. Rannveig bað, að hann væri þar leingi, hann hét því; þeir Hogni geingu út og inn jafnan; Hogni var madur vasslegur og vel að sér gér og tortruggur, og þorðu þau fyrir því eigi, að seigja honum fyrirburðinn; þeir Skarphédinn og Hogni voru úti eitt kvöld hjá haugi Gunnars sudur frá, tunglskin var hjart,

en stundum dró fyrir; þeim sýndist haugurinn
opinn, og hafði Gunnar snúist í hauginum, og sá
í móti tunglinu; þeir þóktust sjá 4 ljós í haug-
inum brenna, og bar hvergi flugga á; þeir sjá
að Gunnar var látlegur og með gleðibragði miklu;
hann kvad vísu og svo hátt, að þó mátti heyra
gjörla þótt þeir væri firr.

Mælti dögla deilir
dádum rakkur, sá er háði
hjartur með bestu hjarta
benrögn, fadir Sogna:
heldur kvadst hjálmi faldinn
hjørpilsu sjá vilja
vættidraugur, en vægja,
valfreyju stafur, deyja
ög valfreyju stafur, deyja.

Síðan laukst aptur haugurinn. Mundir þú trúa
fyrirburb þessum, ef Njáll segbi þér eða eg? seigir
Skarphéðinn; trúa munda eg, seigir honn, ef Njáll
segbi, þvíad það er sagt að hann ljúgi aldrei.
Mikib er um fyrirburbi slíka, seigir Skarphéðinn,
er hann sjálfur vitrast okkur, og vilði heldur deyja
enn vægja fyrir óvinum sínum, og kénndi hann
okkur þau ráð. Eingu mun eg til leidar koma,
seigir Högni, nema þú viljir mér að veita. Nú skal
eg það muna, hversu Gunnari fór eptir víg Sig-
mundar frænda yðvars; skal eg nú veita yður
slíkt er eg má; hét fadir minn því Gunnari, þar

er þú ættir hlut að eða móðir hans. Geingu þeir síðan heim til Hlibarenda.

79. K a p í t u l i.

Gefint Gunnars frá Hlibarenda.

Nú skulu við fara, seigir Skarphédinn, þegar í nótt, því ef þeir spyrja, að eg em hér, þá munu þeir vera varari um sig; þínum ráðum vil eg framfara, seigir Hogni. Eptir það tóku þeir vopn sín, þá er allir menn voru í rekkjum. Hogni tefur ofan atgeirinn, og saung í honum hátt. Rannveig spratt upp af æði mikilli og mælti: hverr tefur atgeirinn? þar er eg bannaða öllum með að fara; eg ætla, seigir Hogni, að færa fœður mínum, og hafi hann til Balhallar, og beri þar fram á vopnabingi; hún svaradi: fyrri muntu nú bera hann og hefna fœður þíns, þó að atgeirinn sagði mannsbana eins eða fleiri. Síðan gælt Hogni út, og sagði Skarphédni orðræðu þeirra ömmu hans. Síðan fara þeir til Odda; hrafnar tveir slugu með þeim alla leið; þeir komu um nótt í Odda; þeir ráku fénad heim á húsin; þá hljóp út Hróaldur og Þjörfi og ráku fœð upp í geilarnar og höfdu með sér vopn sín. Skarphédinn spratt upp og mælti: eigi þarft þú að hyggja að, jafat er sem þér sýnist, menn eru hér; síðan höggur Skarphédinn Þjörfa banahögg. Hróaldur hafði spjót í hendi og hleypur Hogni að honum. Hró-

albur leggur til Högna. Hogni hjó í sundur spjót-
 skaptid með atgeirinum, en rekur atgeirinn í gegn-
 um hann. Síðan geingu þeir frá þeim dauðum,
 og snúa þadan upp undir Þríhyrning. Skarp-
 héðinn hleypur á hús upp og reytir gras og ætl-
 udu þeir er inni vóru að fénadur væri; tók Stark-
 adur og Þorgeir vopn sín og klæði og fóru út
 og upp um gardinn. En er Starkadur sjer Skarp-
 héðinn, hræðist hann og vilbi optur snúa. Skarp-
 héðinn höggur hann upp við gardinum; þá kémur
 Hogni í móti Þorgeiri og vegur hann með at-
 geirinum; þadan fóru þeir til Hofs, og var Mörð-
 ur á velli úti, og bad sér gríða, og baud alsætti.
 Skarphéðinn sagði Merði víg þeirra fjöggra. Skarp-
 héðinn kvad vísu.

Vér höfum felda fjóra
 fleinstýranda dýra;
 þeim skaltu, beidir, beimum,
 bylgju logs, of fylgja.
 Rúgum Earl, svo að ægi
 Fálðráðum hlyn stjálða!
 Numr, feldu alla dóma,
 audrunnur, syni Gunnars!

og slíka fór, seigir Skarphéðinn, skaltu fara, eða
 selja Högna sjálfðæmi, ef hann vilbi taka. Hogni
 kvadst hitt hafa ætlað, að sættast ekki við fœður-
 bana sína, en þó tók hann sjálfðæmi um síðir.

80. K a p í t u l i.

Sættst á víg Gunnars við Högna.

Njáll átti hlut að við þá er eptirmál áttu eptir þá Starlab og Þorgeir, að þeir skyldu taka sættum, og var héraðsjúndur tillagður og teknir menn til gérðar, og vóru virðir í allir hlutir, tilfær við Gunnar, þótt hann væri sekur, en slíkt féggjald sem gért var, þá galdbt Mordur allt, því er þeir luku eigi fyrr upp gérðinni á hendur honum, en gért var áður um hitt málið, og létu þeir það á endum standa; vóru þeir þá alsáttir, en á þingi var unnræða mikil, og kom þar, að þeir sættuð Geir godi og Hogni, og héldst sú með þeim síðan; bjó Geir godi í Hlíð til dauðadags, og er hann úr sögunni. Njáll bað konu til handa Högna, Alfeibar dóttur Veturlíða Stálbs, og var hún honum gæfin; þeirra son var Ari, er sigldi til Hjaltlands og Þongabíð þar; frá honum er kominn Einar Hjaltlendingur enn vassasti maður. Hogni héldt vináttu við Njál, og er hann úr sögunni.

81. K a p í t u l i.

Srá Kolfséggi er hann tók skirn.

Nú er að seigia frá Kolfséggi, að hann kemur til Noregs, og er í Bít austur um veturinn; en um sumarid eptir fer hann austur til Danmerkur, og felst á hendi Sveini Dana-Þonúngi Þjúgustégg,

og hafði þar virðingar miklar. Einhverja nótt dreymir hann, að maður kom að honum; sá var ljóss og þókti honum hann vekja sig; hann mælti við hann: statt upp þú og far með mér! hvað vilt þú mér? seigir hana; eg skal fá þér kvonfáng og skaltu vera riddari minn; hann þóttist játa því; eptir það vaðnadi hann; síðan fór hann til spekingis eins, og sagði honum drauminn, en hann tók svo, að hann mundi fara sudur í lónd og verða Guds riddari. Kolsteigur tók stíen í Danmörku, en nam þar þó eigi yndi, og fór austur í Garðaríki og var þar einn vetur; þá fór hann þadan út í Miklagarð, og gekk þar á málá; spurðist það síðast til hans, að hann kvongaðist þar og var hofðingi fyrir Þæringja líbi og var þar til dauðadags, og er hann úr sögu þessari.

82. Kapítuli.

Grá Þráni er hann drap Kol.

Nú er þar til máls að taka, að Þráinn Sigfús-son kom til Noregs, þeir komu norður við Hálögaland, og héldu sudur til Þrándheims, og svo til Glada; en þegar Hákon Jarl spurði það, sendi hann menn til þeirra, og vilbi vita, hvað manna væri á skipi; þeir komu aptur, og sögðu honum hverjir voru. Jarlinn sendi þá eptir Þráni Sigfússyni, og kom hann á hans fund. Jarlinn spurði: hværrar ættar hann væri? hann

sagði, að hann væri skyldur mjög Gunnari að Hlíðarenda. Jarlinn mælti: njóta skaltu þess, því að sjeð hefi eg marga Íslenska menn, og engan hans nóta. Þráinn mælti: herra! vilji þér, að eg sé með yður í retur? Jarl tók við honum, var Þráinn þar um veturinn, og virðist vel. Kolur hét maður, hann var víkingur mikill, hann var son Ásmundar Eftisíðu, austan úr Smálöndum, hann lá í Gautelli austur, og hafði 5 skip og líð mikil; þáðan héldt Kolur, úr elfinni til Noregs, og gekk upp á Fölbinni, og kom á óvart Hallvardi Söta, og fundu hann í lopti einu, hann varðist þáðan vel, þar til er þeir báru eld að, þá gæft hann upp, en þeir drápu hann, og tóku þar fé mikil, og heldu þáðan til Bjóðhúsa. Þessi tíðindi spurði Hákon Jarl, og lét dæma Kol út-laga um allt ríki sitt, og lagði fé til hefuds honum. Einhverju sinni var þáð, að Jarl tók svo til orða: Öffjærri er ofs nú Gunnar að Hlíðarenda, hann myndi drepa útlaga minn, ef hann væri hér, en nú munu Íslendingar drepa hann, og er þáð illa, er hann hefir eigi til vor farid. Þráinn Sigfússon svaradi: Eigi em eg Gunnar, en þó em eg skyldur honum, og vil eg játafst undir þessa ferð. Jarl mælti: þáð vil eg gjarna, skal og þína for allvel búa. Síðan tók Eiríkur, son hans, til orða: við marga hafi þér heit góð, en miðjafnt þíðir út seljast; er þetta hin törvelðasta for, því að víkingur sá, er hardur og illur

viðureignar; muntu þurfa að vanda til ferðar þessárar, bæði menn og skip. Þráinn mælti: þó skal eg fara, þótt ferðin sé órifleg. Síðan fékk Jarl honum 5 skip, og öll vel skipuð; með Þráni var Gunnar Lambason og Lambi Sigurðarson. Gunnar var bróðurson Þráins, og hafði komið til hans úngur, og unni hver öðrum mikið. Eiríkur Jarlsson gekk til með þeim, og hugði að mönnum og vopna aðla, og slípti þar um, er honum þótti þurfa; síðan er þeir voru búnir, fékk Eiríkur þeim leiðsögumann; siglbu þeir þá suður með landi, en hvar sem þeir kjæmi við, heimilabi Jarl þeim það, er þyrfti að hafa; þeir héldu austur til Þjóðhúsa; þá spurðu þeir, að Kolur var farinn til Danmerkur, héldu þeir þá suður þángað, en er þeir komu suður til Helsingjaborgar, þar fundu þeir menn á báti, og sögðu þeir, að þar var Kolur fyrir, og mundi þar dvelja um hríð. Einn tíma er vedurbagur var göður, þá sá Kolur skipin, er að fóru, og kvad sig dreymt hafa Hákon Jarl um nóttina, og kvad þetta vera mundu menn hans, og það alla menn sína taka vopn sín. Síðan bjuggu þeir við, og tekst þar orusta, berjast þeir leingi, svo eigi urðu umslípti. Síðan hljóp Kolur upp á skip Þráins, og ruddist um fast, og drepur margan mann; hann hafði gyltan hjálm. Nú sjer Þráinn, að eigi mun duga, eggjar nú mennina með sér, en hann geingur sjálfur fyrstur og mætur Kol; Kolur höggur

til hans, og kom í skjöldinn Þráinn, og klauf ofan skjöldinn, þá féll Kolur steinshogg á höndina, féll þá niður sverdið; Þráinn hjó til Kols og kom á fótinn svo að af tók, eptir það drápu þeir Kol, hjó Þráinn höfud af honum, en steyptu búkinum fyrir borb, en varðveittu höfud hans; þeir tóku þar fé mikil, héldu þá norður til Þrándheims og fara á fund Karls, tekur Karl vel við honum; hann sýndi Karli höfud Kols, en Karl þakkadi honum verkt það. Eiríkur kvad meira verdt enn orða einna. Karlinn svaradi, að svo var, og bad þá ganga með sér; geingu þeir þágangad, sem Karl hafði gæra látid skip gott, það er eigi var gært sem lángskip, þar var gammahöfud á, og búid mjög. Karl mælti: þú ert skrautmenni mikil, Þráinn! og hafid þið svo verid báðir frændur, þið Gunnar, vil eg nú gefa þér skip þetta, en skipið heitir Gammur; þar skal fylgja með vinátta mín, vil eg að þú sért með mér svo leingi sem þú vilt; hann þakkadi honum velgjörning sinn, og kvadst ekki síðast til Íslands að svo búnu. Karl átti ferð austur til Landamæris, að finna Sofakonung; fór Þráinn með honum um sumarid, og var skipstjórnar maður, og stýrði gamminum, og sigldi svo mikil, að fáið þyrftu við hann, og var hann öfundadur mjög, en það fannst á jafnan, að Karl virðti mikils Gunnar, því að hann setti þá hardlega aptur alla, er á Þráinn leitudu; var Þráinn með Karli allan þann vetur; en um

vorib spurði Jarl Þráinn, hvert hann vilði þat vera, eða fara til Íslands? en hann kvæðst eigi það hafa ráðið við sig, og sagðist vita vilja áður tíðindi af Íslandi. Jarl sagði, að svo skyldi vera, sem honum þótti henta; var Þráinn með Jarli; þá spurðust tíðindi af Íslandi, þau er mörgum þótti mikil, lát Gunnars frá Hlíðarendi; þá vilði Jarl eigi, að Þráinn færi út, og var hann með honum eptir.

83. Kapítulli.

Utanferð Njálsfona.

Nú er þar til máls að taka, að þeir Grímur og Helgi, synir Njáls, fóru af Íslandi það sumar sem þeir Þráinn fóru utan, og voru á skipi með þeim Dlasi út Eldu Ketilsfyni og Bárði Hvíta; þeir tóku norðanveður svo hörð, að þá bar subur í haf, og rak yfir myrkur svo mikil, að þeir vissu eigi hvar þeir fóru, og höfðu þeir útvíft lánga; þá komu þeir þar, er grunnfæsi var mikil, og þóktust þeir vita, að það mundi vera nær löndum; þeir Njálsfynir spurðu, ef Bárður vissi nokkuð til, hverjum löndum þeir mundu næst vera? mörg eru til, seigir hann, að því sem vér höfum vedurföll haft, Eyjar eða Skotland eða Írland. Þveim nóttum síðar sjá þeir lönd á bæði borb, en boda mikinn inn á fjörðinn; þeir köstudu atferum fyrir utan bodann, þá tók að lægja vedrið, en um

morguninn var lög; sjá þeir þá fara 13 skip út að sér; þá mælti Bárður: hvað skal nú til ráða taka? því að menn þessir munu veita ofþóf. Síðan ræddu þeir, hvert þeir skyldu verja sig, eða gefast upp; enn áður þeir höfðu ráðið, komu að víkingar; spurðu þá hverjir aðra að nafnum, hvað fyrimenn hétu? þá nefndust fyrimenn kaupmanna, og spurðu í móti, hverjir fyrir líði þeirra væri? annar nefndist Grjótgarður, en annar Snækölfur, synir Molbans úr Dúngalsbæ í Skotlandi, frændur Melkölfs Skota konungs, og eru kostir tveir af ofþó gérðir, seigir Grjótgarður, að þér gangið á land, en vér munum taka fé yðvart; hinn er annar, að vér munum sækja að yður, og drepa hvern mann er vér fáum. Helgi svarar: það vilja kaupmenn að verja sig. Þá mæltu kaupmenn: mæl þú alþvesæll! hverja vörn munum vér veita? og er fé fjörvi fyrra. Grímur tók það ráðs, að hann æpti á víkingana, og lét þá eigi heyra illan fur kaupmanna. Bárður og Olafur ræddu: hyggid þér eigi, að Íslendingar muni gera spott að látum yðrum; takið heldur vopn yðar, og verjið yður; tóku þeir þá allir til vopna og festu það með sér, að þeir skyldu aldreif uppgefast, meðan þeir mætti verja sig.

84. K a p í t u l i.

Grá Kára Solmundarsyni.

Víkingar flutu á þá, og tóktu orusta, og verja

kaupmenn sig vel. Snækölfur hleypur að Olafi, og leggur í gégnum hann með spjóti. Grímur leggur til Snækölfis spjóti, og svo fast, að hann féll útbhrðis. Helgi snéri þá móts við Grím, og ráðu þeir ofan allá víkinga, og jafnan voru þeir Njálssynir þar, er mest þurfti. Víkingar kölludu, og báðu kaupmenn uppgéfast; þeir sögdu, að þeir mundi aldrei uppgéfast; í þessu varð þeim titid til hafs, sjá þeir skip fara sunnan fyrir nesid, og voru eigi færri enn 10, þeir róa mikinn, og stefna að þágang, er þar skjöldur við skjöld, en á því skipi er fyrst fótr, stóð maður við siglu; sá var í fíltitrenju, og hafði gyltan hjálm, en hárið bæði mífid og fagurt; sá maður hafði spjót gullrefid í hendi; hann spurði; hverjir eiga hér leif svo ójafnan? Helgi sagði til sín, og sagði, að í móti voru þeir Gríotgardur og Snækölfur; en hverjir eru stírimenn? sagði hann; Helgi svaraði: Várður svartir, er lifir, en annar er látinn, er Olafur heitir; erud þið, seigir hann, Íslendstírir menn? svo er víst, seigir Helgi; hann spurði, hvers synir þeir væri? þeir sögdu; þá kunnadist hann við, og mælti: nafnfrægir erud þér fedgar; hver ertu? seigir Helgi; Kári heiti eg, og em eg Sölmundarson; hvaðan komstu að? seigir Helgi; úr Sudureyjum; þú ert þú vel að kominn, seigir Helgi, ef þú vilt veita okkum nokkud; veita slíkt sem þér þurfsið, seigir Kári, eða hvers beiddist þér? veita þeim atlagu, seigir Helgi; Kári sagði: að svo stýldi vera;

lögðu þeir þá að þeim, og tókst þá bardagi í ann-
að sinn, en er þeir höfu barist um hríð, hleypur
Kári upp á skip til Snækólfs, hann snýr í móti
honum, og höggur til hans. Kári hleypur yfir
flá eina, er lá um þvert skipið, optur ofugur.
Snækólfur hjó í flána, svo að fal báða eggteina
sverðsins; Kári höggur til hans, og kom sverðið
á ørlina, og varð högg svo mikill, að hann klauf
frá ofan höndina, og hafði Snækólfur þegar bana.
Grjótgarður flaut spjóti til Kára; Kári sá það,
og hljóp í loft upp, en spjótíð misti hans; í því
voru þeir Helgi og Grímur komnir til móts við
Kára; hleypur þá Helgi að Grjótgarði, og legg-
ur sverði í gégnum hann, og varð það hans bani;
geingu þeir þá um skip öll, með báðum borbúðum;
menn báðu sér þá griba; gáfu þeir þá grid öllu
um, en tóku fé allt; eptir það leggja þeir skipin
öll út undir eyar.

85. Kapítuli.

Srá Sigurði Jarli.

Sigurdur hét Jarl, er réð fyrir Delfneyum; hann
var Hlobviðsson Þorfinnsósonar Hausakljúfs, Þor-
einarósonar Rögnvaldsósonar Jarls af Mæri, Ey-
steinsósonar Glumru. Kári var hirðmaður Sig-
urðar Jarls og hafði tekið flatta af Eyjunum af
Gilla Jarli. Kári biður þá nú fara til Rossey-
ar, og sagði: að Jarl mundi vel við þeim taka;

þeir þágu það og fóru með Kára og komu til Rosseyar. Kári fylgir þeim á fund Jarls, og sagði hverjir menn þeir voru; hverfu komu þeir, seigir Jarl, á þinn fund? eg fann þá, sagði Kári, í Skotlandsfjörðum, og hördust þeir við sonu Moldsans Jarls, og vördust þeir svo vel, að þeir urðu sér jafnan meðal víðanna og voru þar jafnan sem mest var raunin; vil eg nú biðja þeim hirðvistar. Því skalt þú ráða, seigir Jarl, tekist þessir þú svo mikil á hendur við þá áður; þeir voru þá með Jarli um veturinn, og voru vel virðir. Helgi var hljóður, er á leid veturinn. Jarl þóttist eigi vita, hví það mundi sæta, og spurði, hví hann væri hljóður? og spurði, hvað honum þætti? eða þiki þér hér eigi gott? gott þiki mér hér, seigir Helgi; hvað hugsar þú þá? seigir Jarl. Eigi þér nokkurs ríkis að gæta á Skotlandi? seigir Helgi; svo mun of þikja, seigir Jarl, eða hvað er að því? Helgi seigir: Skotar munu hafa tekið sýslumann yðvarn af lífi, og tekið njósnir allar, að aungar stöldi ganga yfir Þetlandsfjörð. Jarl mælti: ertu forspárr maður? hann seigir: lítt er það reynt; auka skal eg sæmb þína, seigir Jarl, ef þetta er svo, ella mun þér gjald að verða; ekki er hann þessháttar maður, seigir Kári, og mun hann satt tilfeigja, því að sáðir hans er forspár. Síðan sendi Jarl menn suður til Straumeyar Arnkjóti Sýslumanni sínum; eftir það sendi Arnkjótur menn suður yfir Þetlandsfjörð, og tóku þar njósnir, og

fréttu það, að Hundi Jarl og Melsnati Jarl höfðu tekið af lífi Hávarð í Þræðvík, mág Sigurðar Jarls; sendi þá Arnljótur orð Sigurði Jarli, að hann skyldi koma sudur með líb mílið, að reka Jarla þessa af ríkinu; þegar Jarl spurði þetta, dró hann saman her mílinn um allar eyar.

86. Kapítuli.

Bardagi með Jorlum.

Þá fór Jarl sudur með herinn, og var Kári í för með honum og svo Njálssýnir; þeir komu sudur við Katanes. Jarl átti þessi ríki í Skotlandi: Ross og Nyrævi, Sudurlönd og Dali; komu þar á móti þeim menn af þeim ríkjum, og sögðu, að Jarlar væri þadan flammt í braut með mílinn her; þá snýr Sigurður Jarl þágang herinum, og heitir þar Dungalónipa, er fundurinn var fyrir ofan, og laust í bardaga með þeim míl-
inn. Skotar höfðu látið fara sumt líbið laust, og kom það í opna fljódu Jarls = mönnum, og varð þar mannfall mílið, þar er þeir Njálssýnir snéru í móti þeim og börðust við þá, og komu þeim á flóttu; verður þá bardagi hardur; snúa þeir Helgi þá fram hjá merkinu Jarls og berjast vel. Nú snýr Kári í móti Melsnata Jarli; Melsnati flaut spjóti til Kára; Kári hendti og flaut aptur spjóti-
inu og í gégnum Jarlinn; þá flýði Hundi Jarl en þeir ráðu flóttann allt þar til er þeir spurðu til

Melkolf's Jarl, að hann dró her saman í Dun-
galsbæ; átti Jarl þá ráð við menn sína, og sýnd-
ist öllum það ráð, að snúa aptur og berjast eigi
við svo mikinn landher; snéru þeir þá aptur. En
er Jarl kom í Straumey, stíptu þeir þar herfangi;
síðan fór hann norður til Rosseyar; Njálssynir
fylgdu honum og Kári. Jarl gérði þá veitslu
mikla, og að þeirri veitslu gaf Jarl Kára sverð-
gott og spjót gullrekið, en Helga gullhring og
skikkju, en Grími skjöld og sverð. Eftir það gérði
hann þá hirðmenn sína, Grím og Helga, og þakkaði
þeim framgaungu góða; þeir voru með Jarli
þann vetur og sumarid, þar til er Kári fór í hern-
ad; þeir fóru með honum; þeir herjudu víða um
sumarid og feingu hvervetna sigur; þeir börðust
við Gudrød konung úr Mön og sigrudu hann, og
fóru við það aptur og höfðu feingid mikil fé;
voru þeir enn með Jarli um veturinn. Um vor-
id beiddust þeir Njálssynir að fara til Noregs.
Jarl mælti, að þeir skyldu fara sem þeim líkadi, og
féll þeim gott skip og ræfva menn. Kári sagði,
að hann mundi þetta sumar koma til Noregs með
skatta Hákonar Jarls, og mundi þeir þá finnast,
og svo kom, að þeir sammæltust á það. Síðan
létu þeir Njálssynir út og sigldu til Noregs, og
komu norður við Þrándheim.

87. Kapítuli.

Utanferð Grapps.

Kolbeinn hét maður og var kallaður Arnliótarson; hann var Prændstur maður; hann siglði það sum-
 ar út til Íslands, er þeir Kolfléggur og Njálssyn-
 ir fóru utan, hann var þann vetur í Breiðdal
 austur, en um vorid eptir, bjó hann skip sitt í
 Gautavík, og þá er þeir voru mjög búnir, réri að
 þeim maður á báti, og festi bátinn við skipid, en
 géll síðan upp á skipid til fundar við Kolbein.
 Kolbeinn spurði þenna mann að nafni; Grappur
 heiti eg, seigir hann; hvað viltu mér? seigir Kol-
 beinn; eg vil biðja þig, að þú flytir mig um Ís-
 lands haf; Kolbeinn spyr: hvers son ertu? eg em
 son Nurgunleiba Geirólfssonar Gervis; Kolbeinn
 spurði: hver naudsýn er þér á? eg hefi veigid víg
 eitt, seigir Grappur; hvert víg er það? seigir
 Kolbeinn, eða hverjir eru til eptirmáls? Bopn-
 firdingar, seigir Grappur, en eg vo Orlyg Or-
 lygsson Hroðgeirssonar hins hvíta; þess gét eg,
 að sá hafi verr, er þig flytur, seigir Kolbeinn.
 Grappur mælti: vinur em eg vinar mín, en
 gæld eg það er illa er til mín gert, enda flortir
 mig eigi fé til að leggja fyrir farid. Síðan tók
 Kolbeinn við Grappi; litlu síðar gaf byr, og
 sigla þeir í haf. Grapp þraut víslir í hafi, setti
 ist hann þá að með þeim er næstir voru; þeir
 spruttu upp með illyrðum, og svo kom, að þeir

ráðast á, og hefir Hrappur þá þegar undir 2 menn; þá var sagt Kolbeini og baud hann Hrapp í mótuneyti sitt, og hann þá það; þeir koma af hafi, og leggja utan við Agðanes; þá spurði Kolbeinn, hvar fé það væri er hann baud í leigu undir sig? Hrappur svarar: það er út á Íslandi; verða muntu fleirum þrettóttur enn mér, en þó vil ég þér nú uppgéfa alla leiguna. Hrappur bað hann hafa þótt fyrir, eða hvað leggur þú nú til ráðs með mér? Það fyrst, seigir hann, að þú far sem bráðast frá skipi, því að allir austmenn munu illa tálka fyrir þér, en þó ræð eg þér, það annað heitir, að þú svíf aldrei lánarbrotinn þinn. Síðan gekk Hrappur á land upp með vopnum sínum, og hafði öxi eina mikla í hendi, vafin-
 fléptu, hann fer þar til, er hann kemur til Gudsbrandis í Dala, hann var hinn mesti vin Hákonar Jarls; þeir áttu hof báðir saman, og var því aldrei upplofið, nema þá Jarl kom þágangad; það var annað mest hof í Noregi, en annað á Hlødum. Þrándur hét sonur Gudsbrandis, en Gudrún dóttir. Hrappur gekk fyrir Gudsbrand, og kvaddi hann vel; hann spurði, hvað manna hann væri? Hrappur sagði til sín, að hann væri utan af Íslandi. Síðan bidur hann Gudsbrand, að hann taki við honum; Gudsbrandur mælti: Ekki lífi mér svo á þig, sem þú munir gæsumadur vera. Mjög þiki mér og logið frá þér, seigir Hrappur, er það var sagt, að þú tækir við öllum þeim er þig bæði, og

engi maður væri jafnáðgætur sem þú; mun eg því í móti mæla ef þú tekur eigi við mér. Gudsbrandur mælti: hér muntu vera hljóta; hvar vísar þú mér til sefs? seigir Hrappur; á hinn óædra bekk gagnvart öndvegi mínu. Hrappur fór í sæti sitt, hann kunnir frá morgu að seigja, var það fyrst að Gudsbrandi þótti gaman að og morgum öðrum, en þó kom svo, að morgum þótti ofsefi, og svo kom, að hann slóft á tal við Gudrúnu, svo að margir töludu að hann mundi físla hana. En er Gudsbrandur varð þess var, taldi hann á hana mjög er hún átti tal við hann, og bað hana varast að mæla nokkud við hann, svo að eigi heyrdi allir menn; hún hét góðu um fyrst, en þó dró til vanda um tal þeirra; þá setti Gudsbrandur til Ásvarð verkstjóra sinn, að ganga með henni út og inn, og hvert er hún færi. Einhverju sinni vor það, að hún beiddist að fara á hnotskóg að skemta sér, og fylgdi Ásvarður henni. Hrappur leitar eftir þeim og fann þau, og tók í hönd henni, og leidði hana eina saman; síðan fór Ásvarður að leita hennar, og fann þau liggja í runni bæði saman, hann hleypur að með øri reidda, og hjó til fótar Hrapps, en Hrappur brast við fast, og misli hann Hrapps; hann sprettur á fætur sem stjótast, og þreif øri sína. Síðan vilði Ásvarður undan snúast. Hrappur höggur í sundur í honum hrygginn, þá mælti Gudrún: Nú hefir þú það unnid, er þú mun eigi með fædur

mínum leingur vera, en þó mun honum enn sumt verr þíja, þvíad eg fer með barni. Þrappur seigir: eigi skal hann þetta af öðrum spyrja, og skal eg fara heim, og seigja honum hvertveggja; þá muntu eigi með fjörvi í brott komast, seigir hún; á það skal hætta, seigir hann; eptir það fylgir hann heuni til kvenna annara, en hann fór heim. Guðbrandur sat í öndvegi, og var fátt manna í siofunni. Þrappur gekk fyrir hann og bar hátt oxina. Guðbrandur spurði: hví er blóðug ox þín? Eg gérða að bakverki Ásvarðar verkstjóra þíns, seigir Þrappur; það mun eigi af góðu, seigir Guðbrandur, þú mun hafa veigib hann; Evi er víst, seigir Þrappur; hvað var til saka? seigir Guðbrandur; lítið myndi þú ur þíja, seigir Þrappur, hann vilði hoggva undan mér fótinn; hvað hafdir þú tilgért áður? seigir Guðbrandur; það er hann átti enga sök á, seigir Þrappur; þó muntu seigja, hvað það var; Þrappur mælti: ef þú vill vita, þá lá eg hjá dóttur þinni, og þókti honum það illa; Guðbrandur mælti: standi menn upp og taki hann, og skal hann drepa. Allt lætur þú mig njóta mágsemdar, seigir hann, en hefir þú eigi það mannval, að þetta muni stjótlega géra; þeir stóðu upp, en hann hópadi út undan, þeir hlupu eptir, en hann lémsi á stóg undan, og hófdu þeir hans efki. Guðbrandur sakaar líði, og lét fanna stógiun, og finna þeir hann eigi, því að stógurinn var mik-

ill og þraungur. Grappur fer um flóginn, þar til er hann kom í rjóður nokkud, þar fann hann húsabæ, og mann úti og klauf stíð, hann spurði þenna mann að nafni, og nefndist hann Tósi. Tósi spurði að hans nafni, og nefndist Grappur, sem hann hét; Grappur spurði: hví bóndi byggir svo fjærri öðrum mönnum? því, seigir hann, að eg þikjumst hér lítt þurfa að amast við aðra menn; við förum kynlega með okkur um málin, seigir Grappur, og mun eg fyrr seigja þér hver eg em; eg hefi verið með Gudbrandi í Dölum, og stóll eg þaðan fyrir það, er eg drap verkfjóra hans, en eg veit að við erum báðir illmennir, því að þú mundir ekki hér kominn, frá öðrum mönnum, nema þú værir nokkurs manns útlagi, og géri eg þér tvo kosti, að eg mun seigja til þín, eða við njótum báðir jafnt þess er hér er; bóndi mælti: þetta er jafnt sem þú seigir, eg nam konu þessa er hér er hjá mér, og hefir margur maður eptir mér leitad. Síðan leiddi hann Grapp inn með sér, þar voru hús lítil og vel gjör, bóndi sagði húsfreyju síni að hann hafði Grapp ráðið með sér; flestir munu af manni þessum lást hljóta, seigir hún, en þó muntu ráða vilja. Síðan var Grappur þar, hann var förull mjög, og var aldrei heima; hann fær náð fundi Gudrúnar jafnan, þeir sátu um hann feðgar Þrándur og Gudbrandur, og varð það aldrei að þeir fengi honum náð, og fór svo fram öll þau misfiri. Gudbrand-

ur lét segja Háloni Jarli, hverr vandræði hann hefði af Grappi. Jarl lét dæma hann útlaga, og lagði fé til höfuds honum, en hét þó að fara sjálfur að leita eftir honum, en það fórst þó fyrir, og þótti Jarli þeim sjálfrátt að taka hann, er hann fór svo óvarlega.

88. Kapítulli.

Þráinn tók við Grappi.

Þetta sumar hild sama fóru Níðlskyrir til Norðs af Dröneyum sem fyrr var ritad, og voru þar í kaupstefnu um sumarid. Þráinn Sigfússon bjó þá skip sitt til Íslands, og var þá mjög albulin; þá fór Hálon Jarl á veitflu til Gudbrands; um nóttina fór Þigahrappur til godahúss þeirra Jarls og Gudbrands; hann gekk inn í húsið, hann sá Þorgérði Hóldabrúði sitja og var hún svo mikil sem maður roslinn; hún hafði mikinn gullhring á hendi, og fald á höfði; hann sviptir hana faldinum, og tekur af henni gullhringinn; þá sjer hann férru Þórs og tekur af honum annan gullhring; hann tók hinn þriðja af Trpu og dró þau öll út, og tók af þeim allan búnaðina; síðan lagði hann eld í godahúsið og brenndi upp; eftir það geingur hann brott, tók þá að morgna; hann geingur um afurland nokkud, þar spruttu upp 6 menn með vopnum og sæfja þegar að honum, en hann verfi vel; verba þær málalyktir, að hann vegur þrjá menn, en færir

Þránd til ólífis, en eltir tvo til flógar, svo að
 þeir báru eingva njósn Jarli; hann gekk þá að
 Þrándi og mælti: kosti á eg nú að vega þig ef
 eg vil, og vil eg nú eigi það; skal eg meira virða
 mágsæmd við þig, en þér virðid við mig. Þrapp-
 ur ætlar nú að snúa aptur á flóginn, sjer hann
 nú að menn eru komnir milli flógarins og hans;
 treystist hann þá eigi þágang að að leita, leggst hann
 þá niður í runna nokkura og liggur þar um stund;
 þeir Hákon Jarl og Guðbrandur geingu þenna
 morgun snemma til goðahússins og fundu það
 brunnid upp, en úti þrjú goðin og úr øllum strúð-
 anum, þá tók Guðbrandur til orða: mikill mátt-
 ur er gefinn goðum vorum er þau hafa geingid
 sjálf úr eldinum; eigi munu goðin þessu valda,
 seigir Jarl, maður mun brennt hafa höfð, en
 borid út goðin, en goð hefna eigi alls þegar;
 mun sá maður braut rekinn úr Balhöllu og þar
 aldrei koma, er þetta hefir gert; í því bili hljópu
 þágang að mena Jarls fjórir, og sögðu þeim ill tíð-
 indi, kváðust fundid hafa á akrinum menn þrjá
 þegna, en særðan Þránd til ólífis; hverr mun slíku
 valda? seigir Jarl. Vigahrappur seigja þeir; þá
 mun hann hafa brennt upp goðahúsið, seigir Jarl;
 þeim þótti hann víst til þess líklegur; hvar mun
 hann nú vera? seigir Jarl; þeir sögðu að Þránd-
 ur segdi að hann hefði lagst niður í runna nokk-
 ura. Jarl fer þágang að leita, og var Þrappur
 þá allur í brottu; flípaði Jarl þá til að leita hans,

og fundu þeir hann eigi; Þarl var sjálfur í leitinni og bad hann þá hvílast fyrst. Þarl gekk einn saman frá ødrum mönnum, og bad eingvan mann með sér ganga, og dvaldist um stund, hann féll á kné bæði og héldi fyrir augu sér; síðan gekk hann aftur til þeirra, hann mælti við þá: gangið þér með mér; þeir geingu með honum; hann snýr þvers af leiðinni þeirri er þeir höfðu áður farið, og komu að dalverpi einu, þar spratt Þrappur upp fyrir þeim, og hafði hann þar fólgið sig áður. Þarl eggjar menn að hlaupa eftir honum, en Þrappur var svo fótþvatur að þeir komust hvergi í nánd honum. Þrappur stefndi til Glada; þar voru þeir þá búna til hafs hvörjirtveggju, Þráinn Sigfússon og Njálshynir. Þrappur hleypur þar að sem þeir eru fyrir Njálshynir, hann mælti: bjargið mér, góðir dreingir! þviáð Þarl vill drepa mig. Helgi leit við honum og mælti: ógjæfufamlegur maður ert þú, seigir Helgi, og mun sá betur hafa, er eigi tekur við þér; það munda eg vilja, seigir Þrappur, að þið hlytið af mér mest illt; maður em-eg til þess, seigir Helgi, að hefna þér þess, þá er stundir líða. Þrappur snéri þá til móts við Þráinn Sigfússon og bad hann afjá; hvað er þér á höndum? seigir Þráinn; breunt hafi eg goðahús fyrir Þarli og drepid menn nokkura og mun hann hér koma bráðt, þvíáð hann er sjálfur í eftirleitinni. Þarla sáemir mér það, seigir Þráinn, svo mikil gott sem

Þarl hefir mér gert; þá sýndi hann Þráni grip-
 ina þá er hann hafði borð úr goðahúsinu, og
 bauð að gefa honum féð. Þráinn sagði, að hann
 mundi eigi þiggja nema annað fé fjæmi í móti.
 Þrappur mælti: hér mun eg stadd nema og skal
 mig hér drepa fyrir augum þér, og mun þú þá
 bíða af hvers manns ámæli. Þá sjá þeir ferd
 Þarls og manna hans; þá tók Þráinn við Þrappi,
 en lét stjóta báti og sluttist út á skipið. Þráinn
 mælti: nú er þetta fylgni helst, að brjóta botna úr
 tunnum tveimur, og skaltu þar fara í. Svo var
 gert, að hann fór í tunnurnar, og voru bundnar
 saman síðan og látnar fyrir borð, þá kómur Þarl
 með líbi sínu til Njálssona og spurði ef Þrappur
 hefði komið þar? þeir sögdu, að hann kom. Þarl
 spurði hvert hann færi þaðan? þeir kváðust eigi
 reidur hafa á hent. Þarl mælti: sá skyldi mikla sæmd
 af mér hafa, er mér segði til Þrapps. Grímur
 mælti hljóðt við Helga: fyrir því skulum við eigi
 feigja? eg veit eigi nema Þráinn launi okkur
 eingu góðu; eigi skulu við feigja að heldur, feigir
 Helgi, þar er líf hans liggur við. Grímur mælti:
 vera kann að Þarl snúi á okkur. Hefndinni, því að
 hann er svo reidur, að niður munu nokkur verða
 að koma; ekki munu við að því fara, feigir Helgi,
 en þó skulu við nú brott leggja skipinu og í haf
 þegar gefur; þeir leggja út undir eina ey, og bíða
 þar byrjar. Þarl gekk að skipamönnum og leit-
 adi við alla þá, en allir duldu að neitt vissi

til Grapps; þá mælti Jarl: nú munu vér ganga til Práins félaga míns, og mun hann selja fram Grapp ef hann veit nokkud til. Eptir það tóku þeir lángskip eitt, og fóru út til kaupskipans. Práinn kénfir ferð Jarls, og stendur upp og heilsar honum blislega. Jarl tók þó vel og mælti svo: Manns þess leitum vér er heitir Grappur og er íslendstur; hann hefir gert ofð hvervetna illt; viljum vér nú þess biðja yður, að þér seljið hann fram, eða seigid til hans. Práinn mælti: vissu þér að eg drap útlaga yðvarn, herra! og hætta þar til lífi mínu, og þá eg fyrir það af yður stórsæmdir; meiri sæmdir skaltu nú hafa, seigir Jarl. Práinn hugsadi nú fyrir sér, og þótti íst eigi vita hvað Jarl mundi mest meta; þrættir þó nú að Grappur sé þar, og bað Jarl leita; hann hafði lítid við það, og géll á land einn frá øðrum mönnum, og var þá reidur mjög, svo að eingi maður þorði við hann að mæla. Jarl mælti: vissi mér til Njálssona, og skal eg naudga þeim til, að þeir seigi mér ed sanna; þá var honum sagt, að þeir höfðu út látid; ekki má það þá, seigir Jarl, en vatnsléröld tvö vóru þar við skipid Práins, og má þar maður vel hafa fólgið í, og ef Práinn hefir fólgið hann, þá mun hann þar í vera, og munu vér nú fara í annað sinn að finna Práinn. Práinn sner þetta, að Jarl ætlar enn út og mælti: svo reidur sem Jarl var næstum, þá mun hann nú vera hálfu reidari, og liggur nú við líf

allra manna þeirra er á skipinu eru; þeir hétu allir að leyndu, því að hver var um sig mjög hræddur; þeir tóku sekkja nokkura úr búskanum, en létu Grapp koma þar í stöðina, fóru nú aðrir sekkir á hann ofan þeir er léttir voru. Nú kómur Zarl er þeir höfðu um Grapp búið. Þráinn kvaddi vel Zarl. Zarl tók kveðju hans og ekki skjótlega, sá þeir að Zarl var allmjög reidur. Zarl mælti til Þráins: sel þú fram Grapp, því að eg veit víst að þú hefir fólgið hann; hvar mun eg hafa fólgið hann, herra? seigir Þráinn; þér mun það kunnugt, seigir Zarl, en ef eg skal geta til, þá ætla eg að þú hafir áðan fólgið hann í kúrbúnum; eigi vilða eg að þér vænduð mig lígi, heldur vilða eg að þér leitadið um skipið; þá fór Zarl upp á skipið og leitadi og fann eigi; þér þú mig nú undan? seigir Þráinn; fjærri fer það, seigir Zarl, en eigi veit eg því þér finnum hann eigi, en eg þíkjumst sjá allt í gegnum, þá er kóm á land, en þá sje eg ekki til, er eg kóm hér; lætur hann þá róða til lands með sig; hann var svo reidur að ekki mátti við hann mæla. Sveinn, son hans, var þar með honum; hann mælti: undarlegt skapshendi er það að láta óverða menn gjalda reibi sinnar. Zarl gekk þá einn í brott frá öðrum mönnum; síðan gekk hann þegar aftur til þeirra og mælti: Nú er enn til þeirra, þeir gérðu svo; hvar mun hann fólgin verid hafa, seigir Sveinn; eigi mun það nú skipta, seigir Zarl.

Þvíad hann mun nú í brautu vera þadan; sekkir tveir lágu þar hjá búlfanum, og mun Grappur þar hafa komid í stadinn þeirra í búlfann. Þráinn tók til orða: fram hrinda þeir enn flöpinu, og munu enn ætla út hingat til vor, flulu vér nú taka hann úr búlfanum og koma ødru í stadinn, en þó flulu sekkirnir lausir; þeir gérðu svo. Þráinn mælti þá: látum vér Grapp nú í seglib, það var hestad upp við rána; þeir géra svo. Jarl kómur þá til þeirra Þráins, var hann þá allreidur og mælti: viltu nú selja fram manninn, Þráinn, og er nú verra enn fyrr. Þráinn svarar: fyrir laungu felda eg hann fram ef hann væri í minni varðveitslu, eða hvar mun hann verid hafa? í búlfanum, seigir Jarl; hví leitudu þér hans eigi þar þá? seigir Þráinn; eigi kom ofþ það í hug, seigir Jarl. Síðan leitudu þeir hans um allt flöpið og fundu hann eigi. Viljib þér mig nú undan bera? seigir Þráinn; víst eigi, seigir Jarl, þvíad eg veit að þú hefir fólgið manninn, þótt eg finna hann eigi, en heldur vil eg að þú nðist á mér, en eg á þér, seigir Jarl; fór hann þá til lands. Nú þíkjumst eg sjá, seigir Jarl, að Þráinn hefir fólgið Grapp í seglinu; þá rann á byr, og sigldu þeir Þráinn til hafs; hann mælti þá þetta, er leingi hefir uppi verid haft síðan: Látum geisa gamminn, gérad Þráinn vægja. En er Jarl spurdi orð Þráins, þá mælti hann: eigi ber hér til óvitska mín, heldur það samband þeirra er þeim

dregur báðum til bana. Þráinn var flamma
 stund í hafi og kom til Íslands, og fór heim til
 blis síns. Þrappur fór með Þráni og var með
 honum þau misfiri, en um vorid eptir fékk Þrá-
 inn honum bú á Þrappstöðum, og bjó hann þar;
 hann var þó leingstum að Grjóta; hann þókti þar
 öllu spilla; það mæltu sumir menn, að vingott
 væri með þeim Hallgérði og hann físladi hana,
 en sumir mæltu því í móti. Þráinn fékk Mörði
 órækju frænda sínum, Gamminn; sá Mörður vo
 Odd Halldórsson austur í Gautavík í Berufirði,
 allir frændur Þráins héldu hann fyrir höfðingja.

89. K a p í t u l l.

Hákon Jarl bardist við Njálsönu.

Nú er þar til máls að taka, er Hákon Jarl
 misti Þráns, að hann mælti við Svein son sinn,
 tökum við lángríp 4, og forum að Njálsönum
 og drepum þá, því að þeir munu vitad hafa
 með Þráni; það er eigi gott ráð, seigir Sveinn,
 að snúa sökinni á óvalda menn, en láta þann
 undan setja er sekur er. Eg flak þessu ráða,
 seigir Jarl; halda þeir nú eptir Njálsönum, og
 leita þeirra og finna þá undir enju einni. Grímur
 sá fyrst skip Jarlsins, og mælti til Helga: her-
 skip fara hér, og kenni eg að hér er Jarl, og
 mun hann oss aungvan frið bjóða; það er mælt,
 sagði Helgi, að sá sé hverr vasskur, er sig verr

við hvörn sem hann á, flútu vér og verja ofð; allir báðu hann fyrir sjá, tóku þeir þá vopn sín. Jarl kémur nú að, og kalladi á þá, og bað þá upp gefast. Helgi sagði, að þeir mundu verjast, meðan þeir mætti. Jarl bað öllum gíð, þeim er eigi vilði verja sig, eða Helga; en svo var Helgi vinsæll, að allir vilðu deyja með honum. Jarl sækir að, og hans menn, en þeir verjast vel, og voru þeir Njálssynir þar jafnan, sem mest var raun. Jarl bað opt gíð, en þeir svörubú hinu sama, og sögbúst aldrei mundu upp gefast, þá sótti að þeim fast Alslákur úr Eangehju, og komst uppá skipið þrisvar sinnum; þá mælti Grímur: þú sækir fast að, og væri vel, að þú hefðir eyrinði. Grímur þreif upp spjót og flaut undir lverfina, og hafði Alslákur þegar bana. Litlu síðar vó Helgi Eigil merkismann Jarls; þá sótti að Sveinn Hákonarson og lét bera að þeim skjöldu, og urðu þeir handteknir. Jarl vilði láta þegar drepa þá, en Sveinn kvad það eigi skjöldu, og sagði, að væri nótt; þá mælti Jarl: drepið þá á morgun, en bindi þá ramlega í nótt. Svo mun vera verða, seigir Sveinn, en eigi hefi eg vassari menn fyrir fundið enn þessa, og er það hinn mesti mannskadi að taka þá af lífi. Jarl mælti: þeir hafa drepið tvo ena vöðustu vora menn, og skal fyrir það drepa þá; menn voru þeir að vassari, seigir Sveinn, en þó mun þetta gæra verða, sem þú vilt; voru þeir bundnir

og fjötradir. Eptir það sofnadi Jarl; en þá er menn voru sofnadir, mælti Grímur til Helga: braut vilda eg komast, ef eg mættá; leitum við nokkurra bragða þá, seigir Helgi. Grímur sner, að þar liggar ör ein og horfði upp eggín. Grímur streið þágang til, og fær flórid af sér bogastreinginn við örinni, en þó fékk hann sár mikil á höndunum, þá leyfði hann Helga; eptir það streiddust þeir fyrir borb, og komust á land, svo að þeir Hákon urðu eigi varir við, þeir brutu af sér fjötrana, og geingu annan veg á eyrna, tók þá að morgna; þeir fundu þar skip, og féndu, að þar var kominn Kári Sölmundarson; fóru þeir þegar á fund hans, og sögðu honum hrakning sína, og sýndu honum sár sín. og kváðu þá Jarl munda í svefni. Kári mælti: illa verður líkt, að þér skulub taka hrakning, fyrir vonda menn, eða hvað er nú gert að skipi ykkru? fara að Jarli og drepa hann, seigja þeir; ekki mun þess auðib verða, seigir Kári, en ekki skortir ykkur áhuga, en þó skulu vér vita, hvert hann er þar nú. Síðan fóru þeir þágang, og var Jarl þá í brottu; þá fór Kári inn til Hlada á fund Jarls, og færði honum skattinn. Jarl mælti: hefir þú tekið Njálssonu til þín? Svo er víst, seigir Kári; viltu selja mér fram Njálssonu? seigir Jarl; það vil eg eigi, sagði Kári; viltu sverja þess, að þú vildir eigi að mér fara með Njálssonum? seigir Jarl; þá mælti Ei-

riður Jarlson: ekki er líkð að leita, hefir. Kári
 jafnan verid vinur vor, og flyði eigi svo farið
 hafa, ef eg hefda við verid. Njálssynir flyðu
 hafa halðid öllu, en hinir flyðu haft hafa refs-
 ing er til höfdu gert; þætti mér nú samilegra að
 gefa Njálssonum góðar gjafir fyrir hrafníngar þær
 er þeir höfdu og fírafar. Jarlinn mælti: svo
 mundi vera víst, seigir hann, en eigi veit eg hvert
 þeir vilja taka sættir; þá mælti Jarl, að Kári
 flyði leita við Njálssönu um sættir. Síðan ræddi
 Kári við Helga, hvört hann vilði taka sámbir af
 Jarli eða eigi. Helgi sagði: taka vil eg af syni
 hans Eiríki, en ekki vil eg eiga við Jarl; þá sagði
 Kári Eiríki svör þeirra. Evi skal vera, seigir Eir-
 íkur, að hann skal af mér taka sámbina, ef hon-
 um þikir það betra, og seigi þeim það, að eg býð
 þeim til mán og skal fíðir minn þeim ekki mein-
 gera; þetta þágu þeir og fóru til Eiríks og voru
 með honum þar til er Kári var búinn vestur að
 sigla um haf á fund Sigurðar Jarls; þá gérði
 Eiríkur Kára veitslu og gaf honum gjafir og svo
 Njálssonum. Síðan fór Kári vestur um haf á
 fund Sigurðar Jarls, og tók hann við þeim all-
 vel, og voru með Jarli um veturinn. En um vor-
 id bað Kári þá Njálssönu að þeir færi í hernað
 með honum, en Grímur kvaddi það mundi gera
 ef hann vilði fara með honum út til Íslands.
 Kári hét því; fóru þeir þá með honum í hern-
 að; þeir herjodu sudur um Hlungulseyar og allar

Sudureyar, þá héldu þeir til Salltfrís og geingu þar upp og börduft við landsmenn og feingu þar fjár mikils, og fóru til flipa; þádan fóru þeir sudur til Bretlands og hejndu þar; þá héldu þeir til Manar, þar mættu þeir Gudraudi Konungi úr Mani og börduft þeir við hann og höfdu figur, og drápu Dúngal son Konungs, þar tóku þeir fé mikil; þádan héldu þeir norður til Kolni og fundu Gilla Jarl, og tók hann við þeim vel og dvöldu þeir með honum nokkura hrið. Jarl fór með þeim til Drkneya á fund Sigurðar Jarls, en um vorid gipti Sigurður Jarl Gilla Jarli Nereibi systur sína; fór hann þá í Sudureyar.

90. Kapítull.

Utkoma Njálssona og Kára.

Það sumar bjuggu þeir Kári og Njálssynir til Íslands, og þá er þeir voru albúna, geingu þeir á fund Jarls. Jarl gaf þeim góðar gjafir og flíðu þeir með mikilli vináttu, láta þeir nú í haf; þeir hafa útivistir flámmar, og gaf þeim vel byri og komu við Eyrar; þeir feingu sér hesta og ríða frá flípi til Bergþórshvols, en er þeir komu heim, urðu allir menn þeim fegnir; þeir sluttu heim fé sitt og réðu flípi til hlunnis, þar var Kári þann vetur með Njáli. En um vorid haf Kári dóttur Njals, og sluttu þeir Grímur og Helgi með honum og lauk svo, að hún var föstnud Kára, og var

skveðin brúðkaupstefna, og var boðid hálfum mánuði fyrir midt sumar, og voru þau þonn vetur með Njáli; þá keypti Kári land að Dyrhólsum austur í Mýdal, og gérði þar bú, þau feingu þar fyrir ráðamann og ráðafonu, en þau voru með Njáli jafnan.

91. Kapítulli.

Deild Njálsóna og Þráins Sigfúsónar.

Þrappur átti bú á Þrappstöðum, en þó var hann að Grjóta jafnan, og þótti hann þar öllu spilla; Þráinn var vel til hans. Einhverju sinni var það, þá er Ketill úr Mörk var að Bergþórs-hvoli, þá sögðu Njálsynir frá hrafningum sínum, og kváðust mikib eiga að Þráni Sigfúsyni, nær sem þeir taladi til. Njáll sagði, að það væri best að Ketill tali við bróður sinn Þráinn, hann hét því; gáfu þeir Katli tómstund til að tala við Þráinn. Litlu síðar inntu þeir til við Ketil, en hann kvæðst fátt mundi herma frá orðum þeirra, því að það fannst á, að Þráni þóttu eg mikils virðamágsemd við yður; síðan hættu þeir talinu, og þóktust þeir sjá að erfisblega horfði, og spurðu fædur sinn ráðs hverfu með stýlbi fara; þeir kváðust eigi una, að svo búid stæði. Njáll sagði: eigi er slíkt svo óvant, það mun þikja um sakleysi, ef þeir eru drepnir, og er það mitt ráð, að stjóta að sem flestum um að tala við þá, að sem flestum verði heyrnum kunn-

ugt ef þeir svara illa um; þá skal Kári um tala, þvíad hann er flapdeildarmadur, mun þá vara óþóff með yður, þvíad þeir munu hlada illyrðum saman er menn eiga hlut ad, þeir eru menn heimskir; þad kann og vera, ad mælt sé, ad synir mínir séu seinir til adgérða, og flulub þér þad þola um stundar sakir, þvíad allt orkar tvímælis, þá er gért er, en svo fremi flulub þér orði áfoma, er þér ætlið nokkud ad adgéra, ef yðrar er illa leitad, en ef þér hefdið við mig umráðið í fyrstu, þá mundi albrei orði á hafa verið komið, og mundi yður þá eingi þvívirða í vera, en nú hafði þér af ena mestu raun, og mun þad þó svo aukanda fara um ydra þvívirðing, ad þér munud ekki fá adgért, fyrr enn þér leggið vandræði á yður, og veigði með vopnum, og er því lánga nótt ad ad draga. Eptir þad hættu þeir talinu, og varð hér margð manns umræða á. Einhverju sinni var þad, ad þeir brædur töludu til, ad Kári mundi fara til Grjótár. Kára kvadst önnur ferd þíja betri, en létst þó mundi fara, ef þetta væri ráð Njál's. Síðan fer Kári til fundar við Þráinn; tala þeir þá um málið, og þikir þeim eigi einn veg báðum. Kári kémur heim, og spyrja þeir Njál'ssynir Kára hverfu farid hefir með þeim. Kári kvadst ekki herma mundu orðin, og er meiri von, ad mælt sé slíkt svo ad þér heyrið. Þráinn hafði 15 karla vígra á bæ sínum, og ridu 8 með honum hvert er hann fór. Þráinn var flautmenni mikil og reid jafa-

an í blárri kápu og hafði gyltan hjálm og spjótið Jarlshnaut í hendi og fagran stjöld og sverði gyrðtur; með honum var jafnan í för Gunnar Lambason og Lambi Sigurðarson og Grani son Gunnars frá Hlíðarenda. Vígahraппur gefl honum þó næst jafnan. Þodinn hét heimamaður hans, hann var og í ferðum með Þráni. Þjorfi hét bróðir Þodins, er enn var í ferðum með honum; þeir lögðu vest til þeirra Njálssona, Þrappur og Grani, og völdu mest er þeim var eingi sætt bodin. Njálssynir ræddu opt við Kára, að hann mundi fara með þeim, og það varð um síðir, og sagði hann, að það var vel, að þeir heyrði svo Þráins. Þjuggust þeir þá fjórir Njálssynir og Kári enn fimti; þeir fara til Grjótar, þar var andhyri breitt og máttu margir menn standa jafnfram. Kona ein var úti og sá ferð þeirra og sagði Þráni; hann bað menn ganga í andyríð og taka vopn sín; þeir gérðu svo; stóð Þráinn í miðjum dyrum; en þeir stóðu til sinnar handar hvorr, Vígahraппur og Grani Gunnarsson, þá þar næst Gunnar Lambason, þá Þodinn og Þjorfi, þá Lambi Sigurðarson, þá hverr að hendi, því að karlar voru allir heima; þeir Skarphéðinn ganga að neðan og gefl hann fyrstur, þá Kári, þá Höskuldur, þá Grímur, þá Helgi, en er þeir komu að neðan, þá féllust þeim allar kveðjur er fyrir voru. Skarphéðinn mælti: allir séu vér velkomnir. Hallgérður stóð í andyrinu, og hafði

talab hljóðt við Grapp; hún mælti: það mun eingi mæla fá er fyrir er, að þér séud velkomnir. Skarphédinn kvad þá vísu.

Og munu, elda síka,
ord þín meiga, storda,
(gjarn sed eg úlf og ornu)
ekki þessum reffum.
Hornkérling ertu (Hernar
hríngs vidda freka stíða
Baldur semur Odins öldu),
útigánga eða púta.

Skarphédinn mælti: ekki munu meiga ord þín, þvíad þú ert annaðhvört hornkérling eða púta; goldin skulu þér verða þessi ord, seigir hún, aður þú fer heim. Helgi mælti: þig em eg kominn að finno, Þráinn, ef þú vilt gera mér samb nokkura, fyrir hrafníngar þær, er eg hlaut í Nor-egi fyrir þínar sakir. Þráinn mælti: aldrei visska eg, að þú brædur mundub gera dreingskap ykkarn til fjár, eða hverfu leingi skal fjárbón sú yfir standa? það munu margir mæla, seigir Helgi, að þú ættir að bjóða sættina, þar sem líf þitt lá við; þá mælti Grappur: þar gérði nú gjæfu muninn, er fá hlaut stéllinn er stíldi, og dró yður undir hrafníngina, en ofþ undan; lítil var það gjæfa, seigir Helgi, að bregða trúnaði við Þarl, en taka þig við; þífast þú eigi að mér bótina eiga? seigir Grappur, eg mun bæta þér því, sem mér þíki máflegt; þau ein stípti munu við eiga, seigir Helgi,

ad þér mun ekki betur gégna. Skarphédinn mælti: skiptið ekki orðum við Hrapp, en gjalðið honum rauban belg fyrir gráan. Hrappur mælti: þeigi þú Skarphédinn, ekki skal eg spara, ad bera mína øri ad höfði þér; reynt mun slíkt verða, seigir Skarphédinn, hverr grjóti hleður ad höfði öðrum; farið heim taðflégglingar, seigir Hallgérður, og munu vér yður svo jafnan kalla héðan í frá, en fœður yðvarn karl hinn flégglausar; þeir fóru eigi fyrr enn allir urðu sefir þessara orða, þeir er fyrir vóru, nema Þráinn, hann þekkti menn af orðum þessum; þeir fóru í braut Njálssynir, og fóru þar til er þeir komu heim, þeir sögðu fœður sínum; nefndu þér nokkura votta ad orðunum? seigir Njáll; einga, seigir Skarphédinn, vér ætlum ekki ad sækja þetta nema á vopnabingi; það mun eingi nú ætla, seigir Bergþóra, ad þér þorid vopn ad hefja; hafðu lítið við, húsfreyja, seigir Kári, ad eggja sonu þína, þvíad þeir munu þó ærið framgjarnir. Eptir það tala þeir leingi hljóðt allir fœðgar og Kári Sölmundarson mágur þeirra.

92. K a p í t u l i.

Víg Þráins Sigfússonar.

Nú verður umræða mikil um beild þeirra, og þóftust allir vita, ad ei mundi svo gjört sjatna. Runólfr son Ulfs Kurgoda austur í Dal, var vin Þráins mikill, og hafði boðið Þráni heim, og

var ákvæðib, að hann skyldi koma austur er 3 vikur væri af vetrar eða mánuður; Þráinn báð til þessara ferðar Þrapp með sér og Graua, Gunnar Lambason og Lamba Sigurðarson, Þobinn og Þjörva, þeir voru 8, þær skyldu og fara Þorgerður og Hallgerður, því lýsti og Þráinn, að hann ætlaði að vera í Mörk með Katli bróður sínum, og kvæð á hversu margar nætur hann ætlaði heiman að vera; þeir höfðu allir alvæpni. Ríðu þeir austur yfir Markarfljót og fundu þar konur snaudar, og báðu að þær skyldi reida yfir fljótið vestur, þeir gærdi svo. Þá ríðu þeir í Dal, og höfðu þar góðar viddar, þar var fyrir Ketill úr Mörk, sátu þeir þar 2 nætur. Runólfur og Ketill báðu Þráinn að hann mundi semja við Njálssonu, en hann kvæðst albrei mundu fé gjalda, og svaraði stýggt, en hann kvæðst hvergi þífast varbúinn við Njálssonum, hvar sem þeir fundu. Vera má að svo sé, seigir Runólfur, en eg hefi hina flílaing, að eingi sé þeirra maki, síðan Gunnar að Hlíðarenda lést, og er það líkara, að hér dragi öðrumhverjum til bana; Þráinn kvæðst ekki það mundu hræðast, þá fór Þráinn upp í Mörk, og var þar 2 nætur, síðan reid hann ofan í Dal og var hvertveggja útleystur með sæmiligum gjöfum. Markarfljót féll í millum höfundis, og voru spengur á hér og hvar. Þráinn sagði, að hann ætlaði heim að ríða um kvæðib. Runólfur mælti, að hann skyldi eigi heim ríða, sagði það varlegra

vera, að fara eigi sem hann hefði sagt. Þráinn
 svarar: hræðsla er það, og vil eg það eigi.
 Gaungufonur þær, er þeir reiddu yfir fljótið, komu
 til Bergþórshvols, og spurði Bergþóra, hvadan
 þær væri? en þær sögdu vera austan undan
 Gnafjöllum; hverr reiddi yður yfir Markarfljót?
 sagði Bergþóra; þeir er mestir oflátar voru, sögdu
 þær; hverjir voru þeir? sagði Bergþóra. Þrá-
 inn Sigfússon, sögdu þær, og fylgðar menn hans,
 en það hótti ofs helst að, seigja þær, er þeir voru
 svo fljórdir og illrdir híngr til bónda þíns og
 sona hans; Bergþóra seigir, margir ljósa ekki
 orð á sig. Síðan fóru þær í brott, og gaf Berg-
 þóra þeim gjafir, og spurði þær hvænær Þráinn
 myndi heim koma? þær sögdu, að hann mundi
 vera heiman 4 nætur eða 5. Síðan sagði Berg-
 þóra sonum sínum og Kára mági sínum, og töl-
 udu þau leiugi leynilega. En þann morgun hinn
 sama, er þeir Þráinn ridu austan, þá vaknabi
 Njáll snemma, og heyrði að ör Skarphédins kom
 við þilið, stendur þá Njáll upp, og geingur út,
 og sjer að synir hans eru með vopnum allir, og
 svo Kári mágur hans. Skarphédinn var fremst-
 ur, hann var í blám stakki og hafði torgustjöld,
 og öxi sína reidda um öxl, næst honum gekk
 Helgi, hann var í raudum kyrtli, hjálm á höfði
 og raudan stjöld og markadur á hjörtur; næst
 honum gekk Kári, hann hafði silkitreyju, hjálm,
 gyltan stjöld, og var dreigð á leon, allir voru

þeir í litflæðum. Njáll kalladi á Skarphéðinn, hvert skal fara, frændi? í sauda leit, sagði hann. Svo var eitt sinn fyrr, sagði Njáll, og veidbu þér þá menn. Skarphéðinn hló ad, og mælti: heyrir þér hvað karlinn seigir, eigi er hann gromlaus; hvænær mæltu þér þetta fyrr? seigir Kári; þá vo eg Sigmund hvíta, frænda Gunnars, seigir Skarphéðin; fyrir hvað? seigir Kári; hann hafði drepid Þórd Þessingjason fóstura minn. Njáll gekk heim, en þeir fóru nyp í Raubuskríður, og bíðu þar, máttu þeir þádan sjá, þegar hinir ridu austan frá Dal. Sólstín var um daginn og heidvidri. Nú ríða þeir Þráinn ofan frá Dal, eptir eyrunum. Lambi Sigurðarson mælti: Skildir blífa við í Raubaskríðum er sólin stín á og mun þar vera nokkurra manna fyrirsát; þá stulum vér snúa ofan með fljótinu, seigir Þráinn, og munu þeir þá til móts við ofs, ef þeir eiga við ofs nokkur eyrinði, snúa þeir þá ofan með fljótinu. Skarphéðinn mælti: nú hafa þeir sjeð ofs, þvólad þeir snúa nú leiddinni, og er ofs nú engi annar til, en hlaupa ofan fyrir þá. Kári mælti: margir munu fyrir sitja, ad hafa eigi þannig líðsmun sem vér, eru þeir 8, en vér 5; snúa þeir nú ofan með fljótinu, og sjá yfir spaung nídri, og ætla þar yfir; þeir Þráinn námu stadar upp frá spönginni á ífinum. Þráinn mælti: hvað munu menn þessir vilja? þeir eru 5, en vér erum 8; Lambi Sigurðarson mælti: þess gét eg, ad þó mundu þeir til hætta,

þótt manni stæði fleira fyrir. Þráinn fer af láps-
 unni, og tekur af sér hjálminn; það varð Skarphédni,
 er þeir hljópu ofan með fljótinu, að stoð í
 fundur flópveingur hans, og dvaldist hann eptir;
 því hvíkar þér svo, Skarphédinn? kvad Grímur;
 bind eg stó minn, seigir hann; forum vér fyrir,
 seigir Kári; svo lítst mér, sem hann muni eigi
 verða seinni enn vér, snúa þeir ofan til spánga-
 innar, og fara mikinn. Skarphédinn spratt upp
 þegar, er hann var búinn, og hafði uppi örina
 rimmughgi, hann hleypur að fram að fljótinu, en
 fljótíð var svo djúpt, að langt var um ófært. Mik-
 íð sveið var hlaupið upp öðrum meigin fljótsins,
 og svo hált sem gler, og stóðu þeir þar á miðju
 sveiðinu. Skarphédinn hefur sig á lopt, og hleyp-
 ur yfir fljótíð meðal höfudisa, og stóðvar sig ekki,
 og rennir þegar af fram fótstribu; sveið var
 hált mjög, og fór hann svo harðt sem fugl flýgt.
 Þráinn ætladi að setja á sig hjálminn. Skarphédinn
 bar nú að heim, og höggur til Þráins
 með örinni rimmughgi, og kom í höfudid, og
 klauf ofan í jarlana svo að þeir féllu niður á
 isinn; þessi atburður varð með svo stjótri svipan,
 að eingi kom hoggi á hann, hann rendi þegar frá
 óðsluga. Þjóvi rendi fyrir hann törgu, og stóð-
 abi hann yfir upp, og stóðst þó, og rennir á
 enda sveiðsins, þá koma þeir Kári í móti honum.
 Karlmannlega er að farid, seigir Kári; eptir er
 enn yðar hluti, seigir Skarphédinn, og kvad vísu.

Muds, Éóm eg eigi síðar
 en til vopna sennu
 ér, því að æðirýri
 allhardan lét eg falla.
 En, því að jarl hraud unnar
 elg fyrir Grími' og Helga,
 nú er eldvidum öldu
 esni lífs að hefna.

Ög þessa adra:

Brátt lét eg brynju hætta
 bengríði fram ríða:
 fylði heldur á holdi
 hrafn vond Gjálpar nafna.
 Veitid Hrapp, sem hétud,
 hrið á ísl vidum;
 reid saung róstu ljóðum
 Rímnugýgur til dímum.

Það mun nú vel fallid, seigir Helgi. Enísa þeir
 þá upp að þeim; þeir Grímur og Helgi sjá,
 hvar Hrappur var, og snéru þegar að honum.
 Hrappur höggur þegar til Gríms með ørinni.
 Helgi sjer þetta, og höggur á höndina Hrappi,
 svo að aftók, en niður féll ørin. Hrappur mælti:
 þetta hefir þú mífid naufshnjaverk unnid, því að
 þessi hönd hefir mörgum mönnum mein gert og
 bana; hér skal nú og endir á verða, seigir Grím-
 ur, og lagði spjóti í gegnum hann; féll Hrappur þá
 dauður niður. Þjörfi snýr í móti Kóru, og
 flýtur að honum spjóti. Kári hljóp í loft upp,

og slaug spjótið fyrir neðan fætur Kára. Kári hleypur að honum, og höggur til hans með sverðinu á brjóstið, og þegar á hol; hafði hann þegar bana. Skarphédinn grípur þá báða, Gunnar Lambason, og Grana Gunnarsson, og mælti: tel-
ið hafi eg hér hvolsa 2, eða hvað skal við gera; kosti áttir þú, seigir Helgi, að drepa hverntveggja, ef þú vildir þá feiga; eigi nenni eg að hafa það saman, að veita Höggna, enda drepa bróður hans; koma mun þar einhverju sinni, seigir Helgi, að þú mundir hafa viljad drepa hann, því að aldrei mun hann þér trúir verða, og eingi þeirra, er hér er nú. Skarphédinn svarar: ekki mun eg hræðast þá. Síðan gáfu þeir grip Grana Gunnarssyni og Gunnari Lambassyni og Lamba Sigurdarsyni og Þodni. Eptir það snéru þeir heim, og spurði Njáll tíðinda, þeir sögðu honum öll sem gerst. Njáll mælti: Mikil eru tíðindi þessi, og er það líkara, að hér leidi af dauði eins sonar míns, ef eigi verður meira að. Gunnar Lambason flutti líf Þráins með sér, til Grjótar, og var hann þar heygður.

93. K a p í t u l i.

Sáttarfundur eptir víg Þráins.

Rétill úr Mork átti Þorgérði, dóttir Njáls, en var bróðir Þráins, og þóttist hann vant við kominn, og reid til Njáls, og spurði: hvert hann vildi

nokkud bæta víg Þráins. Njáll svaraði: bæta vil eg svo að vel sé, og vil eg að þú leitir þessa við bræður þína, þá er bætur eiga að taka, að þeir taki sættum. Ketill kvæðst það vilja gera gjarna. Ketill reid heim fyrst; litlu síðar stefndi hann öllum bræðrum sínum til Hlíðarenda, tekur hann þar umræðu við þá, og var Hogni með honum í allri umræðu, og kom svo, að menn voru til gérðar teknir, og lagðir til fundar, og voru gjörð manngjöld fyrir víg Þráins, og tóka þeir allir við bótum, sem lög flóðu til. Síðan var mælt fyrir trygdum, og búið um, sem trúlegast; greiddi Njáll fé allt af hendi, vel og flórulega, var þá lýrt um stund. Einhverju sinni reid Njáll upp í Mörk, og töludu þeir Ketill allan dag; reid Njáll heim um kveldið, og vissi eingi maður, hvað í ráðagærd hafði verið. Litlu síðar fer Ketill til Grjótár; hann mælti til Þorgérðar: leingi hefi ég miðid unnt Þráni bróður mínum, mun eg það nú sýna, því að eg vil bjóða Hóskuldi til fósturs, sýni Þráins. Gera skal þér kost á þessu, seigir hún; þú skalt veita þessum sveini, allt það, er þú mátt, þá er hann er roskinn, og hefna hans, ef hann er með vopnum veiginn, og leggja fé til koonarmundar honum, og skaltu þó sverja þess; hann játtadi þessu öllu; fer Hóskuldur nú heim með Katli, og er með honum nokkura hríð.

94. Kapítuli.

Njáll tók við Hóskuldi.

Einhverju sinni ríður Njáll upp í Mørk, og var
 tekid við honum vel; þar var hann um nóttina;
 um kveldið kalladi Njáll á sveininn Hóskuld, og
 géff hann að honum þegar. Njáll hafði fingur-
 gull á hendi, og sýndi sveininum; hann tók við gull-
 inu, og leit á, og dró á fingur sér. Njáll mælti:
 viltu þiggja gullid að gjöf? vil eg, seigir sveinn-
 inn. Beitstu, seigir Njáll, hvað fœdur þínum
 vardi að bana? sveinninn svarar: veit eg að Skarp-
 hébinn vó hann, og þursum við ekki á það að
 minnast, er sætst hefir á verid, og fullar bætur
 fyrir komid; betur er svarad, sagði Njáll, en eg
 spurda, og munt þú verða góður maður, seigir
 hann; góðar þilja mér spásögur þínar, seigir
 Hóskuldur, því að eg veit, að þú ert forspár og
 óhýginn. Njáll mælti: nú vil eg bjóða þér fóst-
 ur, ef þú vilt þiggja; hann kvaddi þiggja vilja,
 bæði þann sóma og annan þann, sem hann gérði hon-
 um, Urðu þær málalyktir, að Hóskuldur fór
 heim með Njáli, til fósturs; hann lét sveininum
 ekki í mein, og unni mikil. Sýnir Njáls leiddu
 hann eptir sér, og gérdu honum allt til sóma.
 Nú líður þar til er Hóskuldur er frumvaxti,
 hann var bæði mikill og sterkur, manna fríðastur
 sýnum, og hærður vel; blíður í máli, orlátur,
 flílltur vel; manna best vígur, góðorður til allra

manna, og vinsæll. Njálssonu og Höskuld stíðbi
albrei á orð né verk.

95. Kapítuli.

Stá Glosa Þórdarsyni.

Máður er nefndur Glosi, hann var sonur Þórð-
ar Freyðgoda Þóburarsonar Ásbjarnarsonar Ey-
jángurs, Bjarnarsonar Helgasonar Bjarnarsonar
Bunu Grímssonar Hersis úr Sogni. Móðir Glosa
var Ingunn dóttir Þóris af Espihóli Hámund-
arsonar Heljarfinns Hjörðssonar Hálfssonar, þessi
er réð fyrir Hálfsrekkum Hjörleifs hins kvennsama.
Móðir Þóris var Ingunn, dóttir Helga hins
magra er nam Eyjafjörð. Glosi átti Steinvöru,
dóttir Halls af Síðu, hún var laungétin og hét
Sólvegr móðir hennar, dóttir Herjólfss hvíta. Glosi
bjó að Svínafelli, og var höfðingi mikill; hann
var mikill verti og styrkur, manna kappsamastur;
bróðir hans hét Starkaður, hann var sammædur
við Glosa; móðir Starkaðar var Þraslaug, dóttir
Þorsteins Titlings Geirleifssonar, en móðir Þras-
laugar var Uður, hún var dóttir Eivindar karfa
landnámmanns, og systir Móbólfs ens spaka;
bræður Glosa voru þeir Þorgeir og Steinn, Kol-
beinn og Eigill; Hildigudur hét dóttir Starkaðar,
bróður Glosa, hún var flóringur mikill og kvenna
fríðust sýnum, hún var svo hög, að fáar konur
voru jafnhagar henni, hún var allra kvenna grimmust.

og flapharbusi og dreingur góður þar sem vel skyldi vera.

96. Kapítuli.

Frá Síðu Halli.

Hallur hét maður, er kalladur var Síðu Hallur, hann var Þorsteinsson Þodvarðsonar. Móðir Halli hét Þórdís og var Þósurardóttir Þrøðlaugs-sonar Rognvalds-sonar Tars af Næri Eisteins-sonar Glumru. Hallur átti Þóreiði Þíðranda-dóttur hins spaka Ketils-sonar Þryms Þórirssonar Þíðranda út Þeradal; bróðir Þíðranda var Ketill Þrymur í Þjardvík og Þorvaldur fabir Helga Droplangar-sonar. Hallkatla var systir Þóreidar, móðir Þorkéls Geitiss-sonar og Þíðranda. Þorsteinn hét bróðir Halli, og var kalladur Breiðmagi; son hans var Kolur er Kári vegur í Bretlandi. Synir Halli á Síðu voru þeir Þorsteinn og Eigill, Þorvaldur og Þjótur, og Þíðrandi þann er sagt er að dísir vægi. Þórir hét maður og var kalladur Holta Þórir; hans synir voru þeir Þorgeir Skorargeir og Þorleifur Krákur er Skógverjar eru frá komnir og Þorgrímur hinn mikli.

97. Kapítuli.

Kvönfáng Hóskuldar Svitanesgoda.

Nú er þar til máls að taka, að Njáll talaði við

Höskuldur fóstur sinn: kvonsfángs vilða eg leita þér. Höskuldur bað hann fyrirráða, og spurði, hvar hann mundi helst áleita? Njáll svarar: kona heitir Hildigunnur, og er Starkaðardóttir, Þórðarsonar Freisgoba, hann veit eg kost bestann. Höskuldur mælti: sjá þú fyrir, fóstri! það skal mitt ráð, sem þú vilt vera láta; hér munum við áleita, seigir Njáll. Litlu síðar kvaddi Njáll menn til ferðar með sér; þar fóru Sigfúðsynir og Njálssynir allir, og Kári Sölmundarson; þeir ridu austur til Svínafells, fá þeir þar góðar viðtökur. Um daginn eftir ganga þeir Njáll og Flófi á eintal, koma niður ræður Njálls, að hann sagði svo: það er erindi mitt hýngab, að vér förum bönorðs för að biðja Hildigunnar frændkonu þinnar; fyrir hvers hönd? seigir Flófi; fyrir hönd Höskuldar fóstura míns, seigir Njáll. Vel er slíkt stofnab, seigir Flófi, en þó hafid þér hættumikid hverjir við aðra; eða hvað seigir þú frá Höskuldi? Gott má eg frá honum seigja, seigir Njáll, og skal eg þar til fé leggja, svo að yður þyki sæmilega, ef þér viljid þetta mál að álíktum géra; kalla munum vér á hana, seigir Flófi, og vita hverfu henni lítið madur; var þá kallab á Hildigunni, og kom hún þángab. Flófi sagði henni bönorðib; hún kvaddi vera kona flapsfór, og veit eg eigi hverfu mér er hent við það, er þar eru svo menn fyrir, en það þó eigi síður, að fá madur hefir ekki manna forráð, og hefir

þú þad mælt, að þú mundir eigi gipta mig gods-
ordslausum manni; þad er ærð eitt til, seigir
Flofi, ef þú vilt eigi giptast Høstulbi, að þá mun
eg engan kost ágera; þad mæli eg eigi, seigir hún,
að eg vilji eigi giptast Høstulbi, ef þeir fá hon-
um manna forráð, en ella mun eg engan kost á-
gera. Njáll mælti: þá vil eg bída láta mín um
þetta mál 3 vetur. Flofi sagði, að svo stýlbi
vera; þann hlut vilda eg til stílla seigir Hildi-
gunnur, ef þessi ráð tákast, að við værum austur
hér. Njáll kvadst þad villja stílla undir Høstuld,
en Høstulbur kvadst mörgum vel trúa, en eingum
jafnvel sem fóstura sínum. Nú ríða þeir austan.
Njáll leitadi Høstulbi um manna forráð, og vilði
eingi selja sitt godord, líður nú sumarid til al-
þingið; þetta sumar voru þingdeildir miklar; gérði
þá margur, sem vant var, að fara til fundar við
Njál, en hann lagði þad til mála manna, sem
ekki þótti líflegt, að eyddust sóknir og varnir, og
væð af því þræta mikil, er málin máttu eigi
lúlast, og ríðu menn heim af þingi ósáttir; líður
nú þar til er kómur annað þing. Njáll reid til
þings, og er fyrst fyrst þingid, allt þar til, er
Njáll talar, að mönnum væri mál að lýsa sökum
sínum; margir mæltu, að til lítils þætti þad
toma, en eingi fjæmi sínu máli fram, þótt til al-
þingið væri stefnt, og viljum vér heldur, seigja þeir,
heimta með oddi og eggju. Svo má eigi vera,
seigir Njáll, og hlýðir þad hvergi að hafa eigi.

lög í landi. En þó hafid þér mikid til yðars máls um það, og kémur það til vor, er lögin funnum og þeim skulum sýra, að setta mennina, og efla friðinn, þyki mér það ráð, að vér kœllumst saman, allir höfðingjar og tölum um; þeir geingu þá til lögréttu. Njáll mælti: þig kœð eg að þessu, Skapti Þóroddsson, og aðra höfðingja, að mér þikir sem málum vorum sé komid í ónýtt efni, ef vér skulum sækja mál í fjórðungsðómum, og verði svo vafid, að eigi meigi lyftast né framganga, þækti mér það ráðleggra, að vér ættum einn fimtardóm, og sæltum þau mál þar f, er eigi meiga lyftast í fjórðungsðómi, skaltu, sagði Skapti, nefna fimtardóminn, er fyrir forn goðord er nefndur fjórðungsðómur, þrennar tylstir í fjórðungi hverjum. Sjá mun eg ráð til þess, seigir Njáll, að taka upp ný goðord, þeir er best eru tilfallnir, úr fjórðungi hverjum, og seigist þeir í þing með þeim, er það vilja samþykkja. Þenna kost viljum vér, seigir Skapti, eða hve vandar sóknir skulu hér vera? þau mál skulu hér í koma; seigir Njáll, um alla þings afgöngun, ef menn bera ljúgvitni og ljúgvöidu, hér skulu og í koma vefangs mál öll þau, er menn vefeingja í fjórðungsðómi, og skal þeim stefna til fimtardóms, svo og ef menn bjóða fé, eða taka til lífs sér; í þessum dómi skulu vera allir enir styrkustu eidar, og fylgja 2 hverjum eidi, er það skulu leggja undir þegnskap sinn, er hinir sverja.

Svo skal og, ef annar fer með rétt máli, en annar með rángt, þá skal eptir þeim dæma, er rétt fara að sóln, hér skal og sækja hvert mál sem í fjórðungsþómi, utan það, þá er nefndar eru fernar tölftir í fimtarþómi, þá skal sækjandi nefna 6 menn úr þómi, en verjandi aðra 6 menn, en ef hann vill eigi nefna úr, þá skal sækjandi nefna þá úr sem hina; en ef sækjandi nefnir eigi úr, þá er ónýt málid, því að þrennar tölftir skulu um dæma. Ver skulum og hafa þá lögrettuskipun, að þeir skulu réttir að ráða fyrir lögum, er sitja á miðjum þóllum, og skal þá velja til þess, er vitrastir eru, og best að sér; þar skal og vera fimtarþómur, en ef þeir verða eigi áfáttir, er í lögrettu sitja, hvað þeir vilja lofa, eða í lög leida, þá skulu þeir ryðja lögrettu til, og skal ráða afl með þeim; en ef sá er nokkur, fyrir utan lögrettu, að eigi nái inn að ganga, eða þikist. Þorinn vera máli, þá skal hann verja lýriti svo, að heyri í lögrettu, og hefir hann þá ónýt fyrir þeim öll lof þeirra, og allt það er þeir mæltu til lögskila, og varði lýriti. Eptir það leiddi Skapti Þóroddsson í lög fimtarþómi, og allt það er upp var talid. Eptir það geingu menn til lögbergis, tófu menn þá upp ný gobord í Norðlendínga fjórðungi, voru þessi ný gobord: Melmanna gobord í Miðfirði, og Laufæínga gobord í Eyjafirði; þá kvaddi Mjall sér hljóðs, og mælti: það er mörgum mönnum kunnugt, hverfu fór með sonum mínum og Grjótar

mönnum, er þeir drápu Þráinn Sigfússon, en þó sættumst vér á málið, og hefi eg nú tekið við Høstuldi, og ráðið honum kvonfáng, ef hann fær godorð nokkud, en eingi vill selja sitt godorð; vil eg biðja yður, að þér lofið mér, að taka upp nýtt godorð á Hvítanesi til handa Høstuldi; hann fékk það af öllum. Síðan tók hann upp godorð til handa Høstuldi, og var hann síðan kallaður Høstuldur Hvítanes godi. Eptir það ríða menn heima af þingi. Njáll dvaldist stamma stund heima áður hann ríður austur til Svínafells, og synir hans, og vekur bönorðið við Flosa; en Flosi kveðst efna mundu við þá öll mál, var þá Hildigunnur föstnud Høstuldi, og kveðid á brúðkaups stefnu, og lýkur svo með þeim, ríða þeir þá heim; en í annað sinn ríðu þeir til brúðkaups, leysti Flosi út allt fé hennar eptir búið, og fór það vel af hendi, fóru þau til Bergþórshvols, og voru þau þar en næstu misári, og fór allt vel með þeim Hildigunni og Bergþóru. En um vorið eptir, keypti Njáll land í Dfsabæ, og fær það Høstuldi, og fer hann þángað, bygdum sínum. Njáll réð honum hjón öll, og svo var dætt með þeim öllum, að engum þókti ráðið, nema hverr réðist við annan um, bjó Høstuldur í Dfsabæ leingi, svo að hverjir studdu annara sæmd, og voru synir Njáls í ferðum með honum. Svo var ákæft um vindaftu þeirra, að hverjir buðu öðrum heim hvert haust, og gáfu stórgjafir, fer svo leingi fram.

98. Kapítulli.

Dráp Høskuldar Njálssonar.

Maður hét Þýtingur, hann bjó á Sámstøðum, hann átti konu er Steinvör hét, hún var Sigfús-
 dóttir systir Þráins. Þýtingur var mikill maður
 vexti og styrkur, auðugur að fé og illur viðureign-
 ar; það var einhverju sinni, að Þýtingur hafði
 búið inni á Sámstøðum; hann hafði þángað búið
 Høskulbi og Sigfús-sonum, og komu þeir allir; þar
 var og Grani Gunnarsson og Gunnar Lambason
 og Lambi Sigurðarson. Høskuldur Njáls-son og
 móðir hans áttu búi í Holti, og reid hann jafnan
 til bús síns frá Bergþórshvoli, og lá leið hans
 um garð á Sámstøðum. Høskuldur átti son er
 Amundi hét, hann hafði blindur verið borinn,
 hann var þó mikill vexti og óblugur. Þýtingur
 átti bræður tvo, hét annar Hallsteinn, en annar
 Hallgrímur; þeir voru enir mestu óeirðarmenn, og
 voru þeir jafnan með bróður sínum, þó að
 komu ekki flápi við þá. Þýtingur var úti um
 daginn, en stundum gekk hann inn; hann gekk til
 fætis síns, þá kom kona inn er úti hafði verið, hún
 mælti: offjárri voru þér úti að sjá, er oflátinn
 reid um garð; hverr ofláti var sá? seigir Þýting-
 ur, er þú seigir frá. Høskuldur Njáls-son reid hér
 um garð, seigir hún. Þýtingur mælti: opt ríður
 hann hér um garð, og er mér eigi flápraunar-
 laust, og bjóðumst eg til þess, Høskuldur, að fara

med þér, ef þú vilt hefna föður þíns og drepa Hósti-
 uld Njálsson; það vil eg eigi, seigir Hóstiuldur,
 og launa eg þá verr enn vera skyldi, Njáli föðra mín-
 um, og þrýfðu albrei fyrir heimboð, og spratt upp
 undan borðinu og lét taka hesta sína og reid heim.
 Þýtingur mælti þá til Grana Gunnarssonar: þú
 varst hjá er Þráinn var veiginn, og mun þér það
 minnisamt, og svo þú Gunnar Lambason og Lambi
 Sigurðarson; vil eg nú að vér risum að honum
 í kvöld og drepum hann; nei, seigir Grani, ekki
 mun eg fara að Njálssonum né rjúfa sætt þá er
 góðir menn gérdu; líkum ordum mælti hverr
 þeirra, og svo Sigfúsþynir, og tóku það ráðs að
 ríða í brott; þá mælti Þýtingur er þeir voru í
 brott: það vita allir, að eg hefði við eingum böð-
 um tekið eptir Þráinn mág minn; skal eg og ald-
 rei una því, að eingi komi mannhesnd eptir hann.
 Síðan kvaddi hann til ferðar með sér bræður sína
 tvo og húskarla þrjá, þeir fóru á leið fyrir Hósti-
 uld, og sátu fyrir honum norður frá garði í gróf
 nokkurri, og bidu þar, til þess er var midur aptan, þá
 reid að þeir Hóstiuldur; þeir spretta þá upp all-
 ir með vopnum og sækja að honum. Hóstiuldur
 varðist svo vel að þeir fáu eigi leingi sólt hann,
 en þar kom um síðir, að hann særði Þýting á
 hendi, en drap heimamenn hans 2, og féll síðan;
 þeir særðu Hóstiuld 16 sárum, en eigi hjuggu þeir
 höfuð af honum; þeir fóru í flógana fyrir austan
 Múgá og fólu sig þar; þetta kvöld hið sama

hafði smalamadur Hróbnyjar fundið Høstulb dauðan og fór heim og sagði Hróbnyju víg sonar hennar; hún mælti: mun hann dauður, eða var af höfundib? eigi var það, seigir hann; vita mun eg ef eg sje, seigir hún, og taktu hest minn og af-færi; hann gérði svo og bjó um með öllu, og síðan fóru þau þángad sem Høstulbur lá; hún leit á færin og mælti: Svo er sem mig varði, seigir hún, að hann mundi eigi dauður með öllu og mun Njáll græða stærri fát. Síðan tóku þau lífid og lögðu í vagarnar og fóru til Bergþórshvols og dróga þar inn í sandahús og láta hann sitja upp við vegginn; síðan geingu þau heim bæði og drápu á dyr og gætt húskarl til dyra; hún snarar þegar inn hjá honum, og fer þar til er hún kemur að hólmu Njáls; hún spurði, hvört Njáll velti? hann loaðst sofið hafa til þessa, en sagðist þá vaka, eða hví ertu hér komin svo snemma? Hróbny mælti: stattu upp úr binginum frá elju minni og gætt út og svo hún og synir þínir. að sjá Høstulb son þinn; þau stóðu upp og geingu út. Skarphédinn mælti: tökum vér vopn vor og höfum með oss. Njáll lagði ekki til þess og hlupu þeir inn og geingu út vopnabir; fer hún fyrir, til þess er þau koma að sandahúsinu; hún geingur inn og bad þau ganga eftir; hún vatt upp skridljósi, hún mælti: hér er Høstulbur son þinn, Njáll, og hefir feingib á sér fát mörög og mun hann nú þurfa lækningar. Njáll mælti: daudamörk sje eg á honum, en eingi lífs-

mætt, eða hví hefir þú eigi veitt honum nábjargir? er opnar eru nasirnar; það ætlaði eg Skarphédni, seigir hún. Skarphédinn gekk að veita honum nábjargir. Skarphédinn mælti við födur sinn: hverr seigir þú að hann hafi veigib? Njáll seigir: Þýtingur af Sámstöðum mun hafa veigib hann og brædur hans. Þróðný mælti: þér fel eg á hendur, Skarphédinn, að hefna bróður þíns, og vænti eg að þér muni vel fara þótt hann sé eigi stílgétinn, og þú munir mest eptir ganga. Bergþóra mælti: undarlega er yður farib, er þér veigib vög þau, er yður rekur lítið til, en meltið slíkt og sjóðid fyrir yður svo að ekki verður af, og mun þegar spurn koma til Hóskuldar Hóstaneggoða og mun hann biðja yður sætta, og munu þér veita honum það, og er nú til að ráða ef þér viljið. Skarphédinn mælti: eggjar móðir vor osk nú lögeggjan, og kvad vísu.

Rénnunum landa linna
 leygs gjörvallir þeygi
 satt er að þöllu, né, þetta,
 þín líft, födur mínum.
 Safgeymir mun heimann
 hyrs, ef það má spyrjast,
 stendur af stála stýndi
 stríð, hins verra biða.

Síðan hlupu þeir út allir. Þróðný gekk inn með Njáli og var þar um nóttina.

99. K a p í t u l i.

Dráp brædra Lýtings.

Nú er að feigja frá þeim Skarphédni, að þeir stefna upp til Rángár. Skarphédinn mælti: stöndum vér hér og hlýðum og förum hljóðlega, því að eg heyrí mannamál uppi með ánni, eða hvört viljið þið Helgi eiga við Lýting xinn eða við bræður hans báða? Þeir kváðust heldur vilja eiga við Lýting einn; í honum er þó veibin meiri, seigir Skarphédinn, og þífi mér illa ef undan ber, en eg treysti mér best að eigi dragi undan; til stuku við svo stefna, seigir Helgi, ef við komumst í færi, að eigi reki undan. Síðan gingu þeir þángaðir þeir heyrdu mannamál, og sjá hvar þeir Lýtingur eru við læk einn. Skarphédinn hleypur þegar yfir lækin og í melbakkann öðru meigin, þar stendur Hallgrímur á uppi og þeir bræður. Skarphédinn höggur á lærið Hallgrími, svo að þegar tók undan sóttinn, en þreifur Hallkél með annari hendi. Lýtingur lagði til Skarphédins. Helgi kom þá að og brá við stílbínum og kom þar í lagið. Lýtingur tók upp stein og laust Skarphédinn, og varð Hallkél laus. Hallkél hleypur þá upp á melbakkann, og kómst eigi á upp annan veg enn hann stýtur niður knýðum. Skarphédinn flæmir til hans oxinni rimmugýgi, og höggur í sundur í honum hrygginn. Lýtingur snýr nú undan, en þeir Grímur og Helgi eptir, og kómur sínu færi

Hværr á hann. Þýtingur komst út á ána undan
 heim og svo til hrossa og hleypur til þess er
 hann kemur í Þorsabæ. Høskuldur var heima og
 finnur hann þegar. Þýtingur sagði honum verk-
 in; slíks var þér von, seigir Høskuldur, þú forst
 rasandi mjög, og mun hér sannast það, sem mælt
 er: að flamma stund verður hönd høggi feigin,
 þíki mér þér sé nú íssárvert, hvört þú munt fá
 haldbið þig eða eigi. Svo var víst, seigir Þý-
 tingur, að eg komumst nauduglega í brott, en þó
 vilða eg nú að þú kjæmir mér í sætt við
 Njál og sonu hans, og mætta eg halda þúi
 minu. Svo skal vera, seigir Høskuldur. Síðan lét
 Høskuldur sœla hest sinn, og reid til Bergþórs-
 hvals við Óta mann; þá voru synir Njáls heim-
 komnir og höfðu lagst til svefns. Høskuldur fór
 þegar að finna Njál, og geingu á tal. Høskul-
 dur mælti til Njáls: hringað em eg kominn að biðja
 fyrir Þýtingi mági mínum, hefir hann stórt af-
 gætt við yður, rauf sætt og drap son sinn. Njál
 mælti: Þýtingur mun þikjast mikil afrað goldið
 hafa í láti bræðra sinna, en ef eg géri nokkurn
 kost á, þá mun eg þín láta að njóta, og mun eg
 þér þó seigja fyrir settina, að bræður Þýtings skulu
 óhelgir fallið hafa. Þýtingur skal og ekki hafa fyr-
 ir sár sín, en bæta Høskuld fullum bóttum. Høsk-
 uldur seigir: það vil eg að þú bæmir. Njál
 seigir: það mun eg nú gera sem þú vilt; viltu
 nokkud, seigir Høskuldur, að synir þínir séu við?

Njáll seigir: ekki mun þá nær sættinni enn áður, en halda munu þeir þá sátt sem eg géri; þá mælti Hóskuldur: lífum við málinu og sel þú honum guld fyrir sonu þína. Svo skal vera, seigir Njáll; það vil eg, seigir Njáll, að hann gjaldi 2 hundruð silfurs fyrir víg Hóskuldar, en búi á Sámstöðum, og þífi mér þó ráðleggra að hann selji land og ráðist í brott, en eigi fyrir því, eigi mun eg rjúfa trygðir á honum né synir mínir, en þífi mér vera meiga, að nokkur rísi sjá upp í sveit, að honum sé viðsjáverðt, en ef svo þífir sem eg gera hann héraðssekann, þá leysi eg að hann sé hér í sveit, en hann ábyrgist mestu til. Síðan fór Hóskulur heim; þeir vöknudu Njálshynir og spurdu södur sinn, hvað komið hefði? en hann sagði þeim, að Hóskuldur var þar fóstri hans; hann mundi biðja fyrir Þýtingi, seigir Skarphéðinn. Svo var, seigir Njáll; það var, seigir Grímur, illa; ekki mundi Hóskuldur hafa stótið stíldi fyrir hann, seigir Njáll, ef þú hefur drepit hann, þá er þér var það ætlað; teljum vér ekki á södur vörn, seigir Skarphéðinn. Nú er að seigja frá því, að þessi sætt hélst með þeim síðan.

100. Ka p í t u l i.

Srá Sidaskeipti og útkomu Þángbrands.

Hofðingja skeipti varð í Norveigi. Hákon Jarl var líðinn undir lof, en kominn í stadinn Olafur Tryggvason, urðu þau orlög Hákonar Jarls, að

Skarfur þræll flar hann á hális á Rimul í Gaul-
 ardal; það spurdist þar með, að fíðaskipti var
 orbið í Norveigi; hófðu þeir kastad enum forna
 fíð, en Olafur Konungur hafði kristnað Vestur-
 land, Hjaltland og Orkneyar og Færeyar; þá
 mæltu margir svo að Njáll heyrði, að slíkt væri
 mikil fírn að hafna fornum átrúnabi. Njáll sagði
 þá: svo lífst mér sem enn nýi átrúnabur muni
 vera miklu betri, og sá mun sœll, er þann
 fær helður, og ef þeir menn koma út hínagð
 er þann fíð bjóða, þá skal eg það vel flytja;
 hann fór opt frá öðrum mönnum einn sam-
 an, og þuldi; þetta hið sama haust kom skip
 út austur í fjörðum í Verufirði þar sem heitir
 Gautavík, -hét Þángbrandur stýrimabur, hann var
 son Vilbaldurs greifa úr Saxlandi. Þángbrand-
 ur var sendur út hínagð af Olafi konungi Trygg-
 vafsyni, að boda trú; með honum fór sá maður
 Íslendsskur er Gubleifur hét, hann var son Ara
 Máfssonar Atlaðssonar Ulfssonar ens stjálga Högna-
 sonar ens hvíta Dtrygðssonar Dblauðssonar Hjer-
 leifssonar ens kvennsama Hórbalands Konungs.
 Gubleifur var vígamabur mikill, og manna hraust-
 astur og harðgér í öllu. Bræður 2 bjuggu á
 Verunefi, hét annar Þorleifur, en annar Ketill,
 þeir voru Hólmsteinsfynir Þóðurarsonar Breið-
 dælfka; þeir bræður lögðu til fund og bønnubú
 mönnum að eiga kaup við þá. Þetta spurði
 Hallur af Síðu, hann bjó að Þvottá í Alfta-

fyrði, hann reid til skips við 30 manna, hann fer þegar á fund Þángbrands, og mælti til hans: gónga ekki mjög. kaupin? hann sagði, að svo var. Nú vil eg seigja mitt eyrindi, seigir Hallur, að eg vil bjóða yður öllum heim til mín, og hætta á hvert eg gæta keypt fyrir yður. Þángbrandur þakkaði honum, og fór til Þvottár um haustið; það var einn morgun, að Þángbrandur var úti snemma, og lét skjóta landtjalði, og saung meður í, og hafði mikid við, því að hátíð var mikil. Hallur mælti til Þángbrands: í hverja minning hefur þú þenna dag? Þángbrandur seigir: í minning Michaels höfund engils; hvað fylgir engli þeim? segir Hallur; margt gott, seigir Þángbrandur, hann skal meta allt það er þú gérðir vel, og er hann svo misfunsamur, að hann metur það allt meira, er honum þikir vel. Hallur mælti: eiga vilda eg hann mér að vin; það muntu meiga, seigir Þángbrandur, og gefst þú honum þá í dag, með Gudi; það vil eg þá skilja til, seigir Hallur, að þú heitir því fyrir hann, að hann sé þá fylgiengill minn; því mun eg heita, seigir Þángbrandur. Tók Hallur þá skirn, og öll hjú hans.

101. Ka p í t u l i.

Sjá ferðum Þángbrands.

Um vorid eptir fór Þángbrandur að boda Kristni,

og Hallur með honum, en er þeir komu vestur um Lónsheiði til Stafafells, þar bjó Þorkéll, hann mælti mest í móti trúnni, og flóðaði Þángbrand á hölm; þá bar Þángbrandur róðurskrók fyrir skjöldinn, og lauk svo með þeim, að Þángbrandur hafði sigur og drap Þorkél; þáðan fóru þeir til Hornafjarðar, og gistu í Borgarhöfn fyrir vestan Heinabergssand, þar bjó Hildir enn gamli, hans son var Glúmur er fór til brennu með flosa, þar tók við trú Hildir og hjú hans öll. Þáðan fóru þeir til Fellsbæjar, og gistu að Kálfaelli, þar bjó Kolur Þorsteinsson, frændi Halls, og tók hann við trú, og hjú hans öll; þáðan fóru þeir til Svínafells, og tók flosi þrímínging, en hét að fylgja þeim á þingi; þáðan fóru þeir vestur til Skógahverfis, og gistu í Kirkjubæ, þar bjó Svartur Ásbjarnarson Þorsteinssonar Ketilssonar eus sífsta, þeir höfdu allir verið kristnir lángefðar. Eftir það fóru þeir úr Skógahverfi, og til Hofsabrekku, þá spurdist allt um ferdir þeirra. Maður hét Galdrabæddinn, er bjó í Kerlingardal, þar kœptu heidnir menn að honum, að hann skyldi beyða Þángbrand og fœruneyti hans; hann fór upp á Arnarstaðlaheiði, og esldi þar blót mikid, þá er Þángbrandur reid austan, þá brast í sundur jörðin undir hesti hans, en hann hljóp af hestinum, og komst upp á bakkan, en jörðin svalg hestinn með öllum reidíngi, og sjá þeir hann aldrei síðan; þá lofadi Þángbrandur Guð.

102. K a p í t u l i.

Srá Þáנגbrandi og Gudleifi.

Gudleifur leitar nú Galdrabókina og finnur hann á heidinni, og eltir hann ofan að Kérlingardal, og komst í flotsfæri við hann og flýtur spjótinu til hans og gegnum hann. Þáðan fóru þeir til Dyrhólma og áttu þar fund, og budu þar trú og Kristnabist þar Ingjaldur son Þorkéls Hæyrar-tyrðils; þáðan fóru þeir til Fljótsahlíðar og bodu þar trú; þar mæltu mest í móti Veturlíði Fláib og Ari son hans, og fyrir þáð vógu þeir Veturlíða, og er þar um kvæðin vísa þessi.

Ryðsfjónar gæf reynir
randa sudur á landi
bærs í bóna smíðju
baldurs síktolum halda.
Sídreynt lét síðan
snjallur mórðhamar gjalla
handurs í hattar stéðja
hjaldur Veturlíða Fláib.

Þáðan fór Þáנגbrandur til Bergþórshvols og tók Njáll við trú og eil hjá hans, en þeir Mórður og Valgardur geingu mjög í móti, og fóru þeir þáðan út yfir ár; þeir fóru í Haukadal, og stírdi þar Hall og var hann þá 3 vetur; þáðan fór hann til Grímsnes, þar esldi flokk í móti honum Þorvaldur hinn veili, og sendi orð Ulfi Uggasyni,

ad hann fylbi fara ad Þángbrandi og brepa hann,
og kvad til hans vísu þessa.

Ugga bjálfa mun eg úlf,
Endils og bod senda
(mér er víð stála stýri
stugglaust) syni Ugga:
ad gnýstuta geitis
godvarg fyrir argan,
þann er víð røgn of rignir,
reki hann, eg mun annan.

Úlfur kvad adra vísu í móti.

Tekka eg, sumis þótt sendi
fann elbodi, tanna
hvarfs víð hleypistarfi
Harbarðs vea fjardar.
Þó ad ráfáka ræfinn
raung eru mál á gáangi
sje eg fyrir mínu meini
mínligt flugu ad gína.

og ætla eg ekki, seigir hann, ad vera ginníngarfífi
hans, en gjæti hann, ad honum vefjist eigi tunga um
höfud, og eptir það fór sendimadur aptur til Þor-
valds ens Weila og sagði honum orð Úlfs. Þor-
valdur hafði margt manna um sig og hafði það
víð orð, ad sitja fyrir þeim á Bláskógahéið; þeir
Þángbrandur og Gudleifur ridu úr Haukadal, þeir
mættu þar manni einum er reid í móti þeim,
spurði sá ad Gudleifi, og er hann fann hann, mælti
hann: njóta staltu Þorgils bróður þíns ad Reykja-

hólum, að eg vil gera þér njósu, að þeir hafa margat fyrirfátir, og þar með, að Þorvaldur enn Weili er með flokk sinn við Hestlæk í Grímsnesi; ekki flutu vér ríða að síður, seigir Gudleifur, til fundar við hann, og snéri þeir síðan ofan til Hestlækjar. Þorvaldur var kominn yfir lækinn. Gudleifur mælti til Þáangbrands: hér er nú Þorvaldur, og hlaupum nú að honum. Þáangbrandur flaut spjóti í gegnum Þorvald, en Gudleifur hjó á ørlina og frá ofan höndina, og varð það hans bani. Eptir það ríða þeir á þing upp, og hafði svo nær, að frændur Þorvalds mundu ganga að honum; veittu þeir Njáll og austfirðingar Þáangbrandi. Hjalti Skéggjason kvad þá kvíðling þenna að lögbergi.

Spari eg eigi god geyja,

grey þítti mér Freyja;

æ mun annaðtveggja

Odinn grey eda Freyia.

Hjalti fór utan um sumarid og Gísbur hótti, en skip Þáangbrands braut austur við Búlandsnes og hét skipid Bífund; þeir Þáangbrandur fóru allt vestur um sveitir. Steinvör kom í móti honum, móðir Skálhress; hún bodadi Þáangbrandi heidni og talði leingi fyrir honum. Þáangbrandur þogði meðan hún taladi, en taladi leingi eptir og snéri því í villu er hún hafði mælt; hefir þú heyrt það, sagði hún, er Þór bauð Krísti á hólum, og þorði hann eigi að berjast við Þór; heyrst hefi eg, seigir

Þáנגbrandur, að Þór var ekki nema mold og aska, ef Guð vilði eigi að hann lifði. Veistu, seigir hún, hverr brotið hefir flípi þitt? hvað seigir þú til? seigir hann; það mun eg seigja þér, seigir hún.

Bráut fyrir bjöllu gjæti
(bænd ráðu val strandar)
möggfelli milli
mostalls vísand allan.
Glífdit Krístur, þá er Enýfði
Enör, málfeta varra;
lítt gét eg að Guð gjætti
gylfa reyns að einu.

Ög enn fvað hún aðra vísu.

Þórr brá þvinnills dýri
Þáנגbrands úr stad laungu,
hrísti bus og beysti
bard og laust við jörðu.
Mun—a flid um sjá síðan
fundfært Atals grundar,
hregg þvi að hart tók leggja
hánum kénnt í spánu.

Óptir það flíldu þau Þáנגbrandur og Steinvör,
og fóru þeir vestur til Barðastrandar.

103. Kapítuli.

Grá Gesti Oddleifs syni.

Gestur Oddleifsson bjó í Haga á Barðaströnd,
hann var manna vitrastur, svo hann sá fyrir öðr

lög manna, hann gérði veitslu í móti þeim Þángbrandi; þeir fóru í Haga við 60 manna, þá var sagt, að þar væri fyrir 2 hundrub heidinna manna, og þángað væri von berserkja þess, er Dyrnggur hét, og voru allir við hann hræddir; frá honum var sagt svo mikil, að hann hræddist hvorki egg né eld, og voru heidnir menn hræddir mjög; þá spurði Þángbrandur, ef menn vildu taka við trú, en allir heidnir menn mæltu í móti. Kosti mun eg yður gera, seigir Þángbrandur, að þér skulud reyna hver betri er trúan; vér skulum vígja 2 elda, skulu þér vígja einn heidnir menn, en eg annan, en hinn þriðji skal óvígður vera, en ef berserkurinn hræðist þann er eg vígða, en vadi hina báða, þá skulud þér taka við trú; þetta er vel mælt, seigir Géstur, og mun eg þessu játa fyrir mig og heimamenn mína; og er Géstur hafði þetta mælt, þá játudu miklu fleiri; þá var sagt, að berserkurinn færi að bænum, og voru þá gérvir elbarnir og brunnu; tóku menn þá vopn sín og hlupu upp í bekkina og bidu svo; berserkurinn hljóp inn með vopnum, hann kémur í stofuna og vedur þegar þann eldinn er hinir heidnu menn vígðu, og kémur að eldinum þeim er Þángbrandur hafði vígt, og þorir eigi að vada, og kvadst brenna allur; hann hoggur sverdinu upp á bekkinn og kémur í þvertréd er hann reiddi hátt. Þángbrandur laust með róðukrossi á höndina og varð jarteikn svo mikil, að sverðid féll úr hendi berserkinum;

Þá leggur Þángbrandur sverdi fyrir brjósti honum, en Gubleifur hjó á höndina svo af tól; geingu þá margir að og drápu berserfinn. Eftir það spurdi Þángbrandur, ef þeir vildu við trú taka? Géstur kvaddi það eitt um háfa mælt, er hann ætlaði að halda. Þángbrandur flirði þá Gést og hjú hans öll og marga aðra. Næðst þá Þángbrandur um við Gést, hvört hann skyldi nokkud fara í fjördu vestrur, en hann latti þess, kvad þar vera menn harða all illa viðureignar, en ef það er ætlað fyrir, að trúa þessi flúli viðgángaft, þá mun á alþingi í lög leidd, og munu þar þá vera allir höfðingjar úr hérudum; slutta eg á þingi, seigir Þángbrandur, og varð mér þar erfðilegaft um; þú hefir þó mest aðgætt, seigir Géstur, þótt öðrum verði auðið í lög að leida, en það er sem mælt er, að eigi fellur maðr við fyrsta högg. Síðan gaf Géstur Þángbrandi góðar gjafir, og fór hann sudur aftur. Þángbrandur fór í Sunnlendingafjörðung, og svo til Austfjarða; hann gisti að Bergþórshvoli. Þá gaf Þjáll honum góðar gjafir; þaðan reid hann austur í Austfjörð til móts við Síðu-hall; hann lét bæta skip sitt og kœlluðu heidnir menn það Tárneis, á því skipi fór Þángbrandur utan og Gubleifur með honum.

104. K a p í t u l i.

Frá Gíseuri hvíta og Hjalta.

Þetta sama sumar varð Hjalti Skleggjafson sekur

á þingi um godga. Þá angbrandur sagði Olafi Konungi frá meingjörðum Íslendinga við sig, sagði þá vera svo fjölkunnuga, að jörðin sprýngi í fundur undir hesti hans, og fylgi hestinn; þá varð Olafur Konungur svo reidur, að hann lét taka alla Íslendfsta menn, og setja í myrkvastofu, og ætlaði þá til dráps; þá geingu þeir Gísfur hofsti að, og Hjalti, og buðu að leggja sig í veb fyrir þessu menn, og fara út til Íslands, og boda trú. Konungur tók þessu vel, og þágu þeir þá alla undan. Þá bjuggu þeir Gísfur og Hjalti skip sitt til Íslands, og urðu snembúnir; þeir tóku land á Eyrum, er 10 vikur voru af sumri; þeir feingu sér þegar hesta, en feingu menn til að ryðja skip sitt; ríða þeir þá við 30 manna til þings og gjörðu þá orð kristnum mönnum, að viðbúnir stýldu vera. Hjalti var eptir að Reidarmúla, því að hann hafði spurt, að hann var sekur orðinn um godga; en þá er þeir komu til Wellankötlu, ofan frá Gjabakka, þá kom Hjalti eptir þeim, og kvadst eigi vilja sýna það heidnum mönnum, að hann hræddist þá. Ríðu þá margir kristnir menn í móti þeim, og ríðu þeir með fylktu líði á þing; heidnir menn höfðu og fylkt fyrir, og lagði þá svo nær, að allur þingheimur myndi herjast; en þó varð það eigi.

105. K a p í t u l i.

Srá Þorgeiri að Ljósavatni.

Þorgeir hét maður, er bjó að Ljósavatni; hann var Þjorfason Þorkélssonar lángs, Kétilssonar lángháls; móðir hans hét Þórun, og var Þorsteinsdóttir Sigmundarsonar gnúpa Bárðarsonar. Guðrður hét kona hans; hún var dóttir Þorkéls ens svarta úr Gleibrargardi, hans bróðir var Drmur tóflubak, faðir Glenna ens gamla úr Saurbæ; þeir Kétill og Þorkéll voru synir Þóris sneþils Kétilssonar brimils Þrónólfssonar Þjórólfssonar Grimssonar Lóðinlinna Kétilssonar hængs Hallbjarnarsonar, hálftróls úr Þrafniðu. Kristnir menn tóldu þá búðir sínar, og voru þeir Gísli úr og Hjalti í Mosfellunga búð. Um daginn eftir geingu hverirtveggju til lögbergs, og nefndu hverir votta, kristnir menn og heidnir, og sögdust hverjir úr lögum annara, og varð þá svo mikil óhljóð að lögbergi, að einginn nam mál annars. Síðan geingu menn í brott, og þókti öllum horfa til enna mestu vafninga. Kristnir menn tóku sér til lögsegumanns Hall af Síðu, en Hallur fór að finna Þorgeir góða, lögsegumann frá Ljósavatni, og gaf honum til 3 merkur silfurs, að hann segði upp lögin; en það var þó ábyrgdarráb, er hann var heidinn. Þorgeir lá dag allan, og breiddi feld á höfud sér, svo að eingi maður mælti við hann; en annan dag geingu menn til

lögbergð, þá beiðði Þorgeir sér hljóðs og mælti: Svo lítst mér, sem málum vorum sé komið í dætt efni, ef eigi hafa ein lög allir; en ef sundurskipt er lögnum, þá mun sundurskipt friðnum, og mun eigi við það meiga búa. Nú vil eg þess spyrja kristna menn og heidna, hvert þeir vilja hafa lög þau er eg seigi upp? Því játudu allir; hann kvaddist vilja hafa svardaga af þeim, og festu að halda; þeir játudu því allir, og tók hann af þeim festu. Það er upphaf laga vorra, sagði hann, að menn skulu allir vera kristnir, hér á landi, og trúá á einn Guð Föður og Son og Anda helgan, en láta af allri flurðgöða villu, bera eigi út börn, og eta eigi hrossa slátur; skal fjörhaugssef á vera, ef víst verður; en ef leynilega er með farib, þá skal vera vítiðslauft; en þessi heidni var öll afsámin á fárra vetra fresti, að eigi fleyði þetta heidur gjöra á laun, heidur enn opinberlega; hann sagði þá upp, um Drottins daga halda og föstudaga, Sóladaga og Þáfastadaga, og allra enna stærstu hátíða, þóktust heidnir menn mjög svinir vera; en þá var í lög leidd trúan, og allir menn gjörðir kristnir hér á landi, fara þeir við það heim af þingi.

106. K a p í t u l i.

Sjá Amunda blinda.

Sá atburður varð þrem vetrum síðar á Þingi.

Stálafíngi, að Amundi enn blindi var á þíngi, Hestuldsfson Njálssonar; hann lét leida sig báða í millum; hann kom í búð þá, er Þýtingur var inni af Sámstöðum; hann lætur leida sig inn í búðina, og þar fyrir sem Þýtingur sat; hann mælti: er hér Þýtingur af Sámstöðum; hvað viltu? seigir Þýtingur; eg vil vita, seigir Amundi, hverju þú vilt bæta mér fœður minn, eg em laungétinn, og hefi eg við eingum bótum tekið. Þýtingur mælti: bætt hefi eg víg fœðurs þíns fullum bótum, og tók við fœðursfæðir þinn og fœðurbræður, en bræður mínir voru ógildir, og var bæði, að eg hafði illa tilgjört enda kom eg allharðt niður; ekki spyr eg að því, seigir Amundi, að þú hefir bætt þeim, veit eg að þér erud sáttir, og spyr eg að því, hverju þú vilt mér bæta. Als eingu, seigir Þýtingur; eigi stíl eg, seigir Amundi, að það muni rétt fyrir Guði, svo nær hjarta sem þú hefir mér höggvið, enda kann eg að feigja þér, ef eg væri heileygur báðum augum, að hafa stýlba eg annaðhvort fyrir fœður minn fœðetur eða mannhefnir; enda stípti Guð með okkur. Eptir það gekk hann út; en er hann kom í búðardyrin, snýst hann innar eptir búðinni, þá lufust upp augu hans; þá mælti hann: lofabor sé Drottinn! sje eg nú hvað hann vill; eptir það hleypur hann innar eptir búðinni, þar til er hann kómur fyrir Þýting, og höggur með øxi í höfub honum, svo að hún stóð á hamri, og kippir

að sér þrinni. Þýtingur féll áfram, og var þegar dauður. Amundi geingur út í búðarðýrrin, og er hann kom í þau en sömu spor, sem upp höfðu lokið augu hans, þá lúfust optur, og var hann alla æfi blindur síðan. Eftir það lætur hann fylgja sér til Njál's, og sona hans; hann sagði þeim víg Þýtings; ekki má saka þig um þetta, seigir Njáll, því að slíkt er mjög ákveðið; en viðvörðunar verdt, ef slíkir atburðir verða, að stínga eigi af stólki við þá er svo nær standá. Síðan bauð Njáll sætt frændum Þýtings. Hofstuldur Hofstanesgodi átti hlut að við frændur Þýtings, að þeir tæki bótina og var þá lagt mál í gærd, og féllu hálfar bætur áður fyrir sakastadi þá, er hann þótti á eiga. Eftir það geingur menn til trygða, og veittu frændur Þýtings Amunda trygðir. Menn ridu heim af þingi, og er nú fýrt leingi.

107. Kapítuli.

Sjá Valgardi hinum grá.

Valgardur enn grái kom þetta sumar út, hann var þá enn heidinn, hann fór til Hof's, til Marðar sonar síns, og var þar um veturinn, hann mælti til Marðar: ridið hafi eg hér um bygdina víska, og þífi mér eigi meiga kenna, að en sama sé; kom eg á Hvítanes, og sá eg þar búðartostir margar og umbrot mikil, eg kom og á Þingstála.

þing, og sá eg þar ofanbrotna búð vora alla, eða hvi sæta firn slif? Mordur svarar: hér eru tekin upp ný godorb og fimtarbómslög, og hafa menn sagt sig úr þingi frá mér og í þing með Hóstiuldi. Balgaurdur mælti: illa hefir þú launad mér godorbid er eg fékk þér í hendur, er þú fórst svo ómannlega með, vil eg að þú launir þeim því, að þeim dragi öllum til bana, en það er til þess, að þú rægir þá saman, og brepi synir Njálss Hóstiuld, en þar eru margir til eptirmáls um hann, og munu þá Njálssynir af þeim málum brepnir verða; eigi mun eg það gert geta, seigir Mordur; eg skal leggja ráðin til, seigir Balgaurdur, þú skalt bjóða Njálssönnum heim, og leyfa þá í brott með gjöfum, en svo fremi skaltu rógid í frammi hafa, er orðin er vinátta með yður mikil, og þeir trúa þér eigi verr enn sér; máttu svo hefna við Skarphédinn þess, er hann tók féð af þér, eptir lát Gunnars, muntu svo fremi taka höfðingskap, er þessir eru allir dauðir; þessa ráðagerð festu þeir með sér, að sú skýlbi framkoma. Mordur mælti: það vilda eg, fadur, að þú tækir við trú, þú ert maður gamall; eigi vil eg það, seigir Balgaurdur, helbur vil eg, að þú fastir trúnni, og sjá hversu þá fari að; Mordur kvaddi það eigi gera mundu; Balgaurdur braut krossa fyrir Merði, og öll heiðög tákn; litlu síðar tók Balgaurdur sótt, og andaðist, og var hann heygður hjá Hósti.

108. Ka p í t u l i.

Af Merði og Njálssonum.

Nokkru síðar, reid Mordur til Bergþórshvols, og fann þá Skarphédinn, hann fló á mikil fagur-
mæli við þá, og taladi hann dag allan, og kvabst
við þá margt vilja eiga. Skarphédinn tók því
öllu vel, en kvad hann ekki leitad hafa fyrr. Svo
gérðist, að hann kom sér í svo mikla vináttu við
þá, að hvörigum þótti ráð ráðid, nema við aðra
ræðist um. Njáli þótti jafnan illt, er hann kom
þángað, og fór svo jafnan, að hann amabist við
Einhverju sinni var það, að Mordur kom til
Bergþórshvols. Mordur mælti til þeirra Njál-
sona: Veitstu hefi eg þar stofnad, og ætla eg
að drekka erfi eptir fœdur minn, en til þeirrar
veitstu vil eg bjóða yður Njálssonum og Kára, og
því heita, að þér skulud eigi gjafalaust í brott fara,
þeir hétu að fara; fer hann nú heim, og býr veit-
suna, hann baud þángað mörgum bændum, og var
veitsla sú fjölmenn; koma þángað Njálshnir og
Kári. Mordur gaf Skarphédni gullspylgu mikla,
en Kára silfurbelti, en Grími og Helga góðar gjaf-
ir, þeir koma heim, og hrósa gjöfum þessum, og
sýna Njáli; hann sagði, að þeir mundu fullu kœpt
hafa, og byggid að því, að þér launid eigi því,
sem hann mundi vilja.

109. K a p í t u l l i.

Grá rógi Mardar Valgardssonar.

Þittu síðar höfðu þeir heimboð með sér Njálssynir og Höskuldur, og budu þeir fyrir Höskuldi. Skarphédinn átti hest brúnan, 4 vetra gamlan, bæði mikinn og sjálegan, hann var gradur, og hafði ekki verid framleiddur; hann hest gaf Skarphédinn Höskuldi, og með merhryssi 2, allir gáfu þeir Höskuldi gjafir, og mæltu til vináttu. Síðan bauð Höskuldur þeim heim í Dsábæ, og lét marga fyrir boðsmenn vera, og mikil fjölmennir; hann hafði látið taka ofan skála sinn, en hann hafði ittibúr 3, og voru þar búnar upp hvíkur í, þeir koma þar allir er hann hafði boðid. Þeirslan fór allvel fram, og er menn skyldu heim fara, valdi Höskuldur mönnum góðar gjafir, og fór á leið með Njálssonum. Sigfúsynir fylgdu honum, og fjölmennir allt, mæltu hverjir, að engir skyldu á millum þeirra komast. Mordur síðar kom Mordur í Dsábæ, og kalladi Höskuld til máls við sig, þeir geingu á tal. Mordur mælti: mikill mannamunur verður með yður Njálssonum, þú gaffst þeim góðar gjafir, en þeir gáfu þér gjafir með miklu spott; hvað færir þú til þess? seigir Höskuldur; þeir gáfu þér hest, er þeir kölluðu vanfola og gérðu það til spotts við þig, þvíad þú þóktir þeim og óreyndur, eg kanna og það að seigja þér, að þeir ófunda þig um goðorðid, tók Skarphéd-

inn það upp á þingi, er þú komst eigi til þings á fimtardóms stefnu; ætlar Skarphédinn og aldre-
 ei laust að láta godorðid. Eigi er það satt, seig-
 ir Hóskuldur, eg tók við á leidmóti í haust. Njáll
 hefir því valdið þá, seigir Mörður; þeir rusu og,
 seigir Mörður, sætt á Þýtingi; ekki ætla eg það
 þeim að kenna, seigir Hóskuldur. Eigi muntu
 mæla í móti því, seigir Mörður, þá er þið Skarp-
 hédinn fóruð austur að Markarfljóti, féll ox und-
 an belti honum, og hafði hann ætlað að drepa þig;
 það var, seigir Hóskuldur, víðaræxi hans, og sá
 eg, er hann lét undir belti sér; og er þér það,
 Mörður, svo fljótt frá mér að seigja, seigir Hósk-
 uldur, að þú seigir aldrei svo illt frá Njálssonum,
 að eg muna því trúá, en þótt því sé að skipta, og
 seigir þú satt, að annaðhvert sé, að eg drepi þá,
 eða þeir mig, þá skal eg miklu heldur þola dauða
 af þeim, en veita þeim neitt mein, en þú ert mað-
 ur að verri, er þú hefir þetta mælt. Síðan fór
 Mörður heim. Nokkuru síðar fer Mörður að
 finna Njálsonu, hann talar margt við þá bræð-
 ur og kára. Sagt er mér, seigir Mörður, að
 Hóskuldur hafi mælt, að þú, Skarphédinn, hafir
 rofið sætt á Þýtingi, en eg varð þess viss, að
 honum þóttir þú hafa haft við hann fjorráð, er
 þið fóruð til Markarfljóts; en þó þítti mér þau
 eigi minni fjorráð, er hann bað þér til heim-
 bogs, og skipaði þér í útibúr, það er fyrst var
 húsum, og var þar borinn að vidur alla nóttina,

og ætlaði hann að brenna yður inni, en það bar
 yð, að Hogni Gunnarsson kom um nóttina, og varð
 þá ekki af því, að þeir geingi að, þvíad þeir hrædd-
 ust hann, síðan fylgdi hann þér á leið, og mikill
 flokkur manna, þá ætlaði hann þér aðra aðgaungu
 að veita, og setti til Grana Gunnarsson og Gunn-
 ar Lambason, að vega að þér, en þeim varð bilt
 og þorðu þeir eigi á þig að ráða. En er hann
 hafði þetta talad, þá mæltu þeir fyrst í móti, en
 þar kom, að þeir trúðu, og gærdust þá í fáleik-
 ar af heirra hendi til Hóskuldar, og mæltu nær
 ekki við hann, hvar sem þeir fundust, en Hósk-
 uldur gaf þeim lítill tillæti, og fór svo fram um
 hrið. Hóskuldur fór austur til Svínafells um
 haustid, að heimbodi, og tók Glosi vel við hon-
 um. Hildigunnur var þar og. Glosi mælti til
 Hóskuldar: það seigir Hildigunnur mér, að fá-
 leikar sé miklir með yður Njálsonum, og þiki
 mér það illa, og vil eg bjóða þér, að þú rðdir eigi
 vestur, og mun eg fá þér bústað í Skaptafelli,
 en eg mun senda Þorgeir bróður minn, að búa í
 Dfsabæ; þá munu það mæla sumir, seigir Hósk-
 uldur, að eg flýja þaðan fyrir hræðslu sakir, og
 vil eg það eigi; þá er það líkara, að stór vand-
 ræði leidi af, seigir Glosi; illa er það þó, seigir
 Hóskuldur, því að heldur vilða eg vera ógildur
 enn margir hlýti illt af mér. Hóskuldur bjóst
 heim fáum nóttum síðar, en Glosi gaf Hóskuldi
 flaxlaté flískj, og var hlabbuinn í flaut niður.

Steid Hóskuldur heim í Dísabæ, er nú kyrt um hrib. Hóskuldur var svo vinsæll, að fáir voru hans óvinir, en hin sama er óþykkt með þeim allan veturinn. Njáll hafði tekið til fósturs son Kára er Þórbur hét, hann hafði og fósturð Þórhall, son Algríms Elidagrímssonar. Þórhallur var róstur maður, og hardgætt í öllu, hann hafði numið svo lög, að hann var enn þridji mestur lagamaður á Íslandi. Nú vorar snemma um vorid, og fara menn niður korn sín.

110. Kapítul.

Frá Mörði og Njálssonum.

Það var einn dag að Mörður kom til Bergs þórshvols; þeir geingu þegar á tal Njálshnir og Kári. Mörður rægir Hóskuld að vanda sínum og hefir nú enn margar nýjar sögur, og eggjar einart Skarphédinn og þá að drepa Hóskuld, og kvad hann mundi verða stjótara, ef þeir færi eigi þegar að honum; gæra skal þér kost á þessu, seigir Skarphédinn, ef þú vilt fara með oss og gæra að nokkud; það vil eg til vinna, seigir Mörður, og bundu þeir það með fastmælum og skýlði hann þar koma um kvöldid. Bergþóra spurði Njál: hvað tala þeir úti? ekki em eg í ráðagærd með þeim, seigir Njáll; sjaldan var eg þá frákvaddur er en góðu voru ráðin. Skarphédinn lagði ekki niður um kvöldid og ekki bræður hans né Kári. Þessa

nótt ena sönnu kom Mordur ofanverda Balgarðs-
son og tófu þeir vopn sín Kjálfsýnir og Kári og
ridu í brott; þeir fóru þar til er þeir komu í
Dfsabæ og bidu þar hjá garði nokkrum; vedur
var gott og sól uppkomin.

111. Kapítuli.

Dráp Høstuldar Hvítanesgoda.

Þ þenna tíma vaðnadi Høstuldur Hvítanesgodi,
hann fór í flæði sín og tók yfir sig skykkjuna
Flosanaut; hann tók kornkippu og sverð í abra-
hönd og fer til gérðisins, og sáir niður korninu;
þeir Skarphéðinn höfðu það mælt með sér, að þeir
skyldu allir á honum vinna. Skarphéðinn spratt
upp undan gárdinum, en er Høstuldur sá hann,
vildi hann undan snúa; þá hljóp Skarphéðinn að
honum og mælti: hird eigi þá að hropa á hæl,
Hvítanesgodi, og höggur til hans og kom í höf-
udid og féll hann á knén. Høstuldur mælti þetta
við er hann féll: Gud hjálpi mér, en fyrirgef-
ndur; hlupu þeir þá að honum allir og unnu á
honum. Eptir það mælti Mordur: ráð kémur mér
í hug; hvort er það? seigir Skarphéðinn; það er:
eg mun fara heim fyrst, og síðan mun eg fara
upp til Grjótár og seigja þeim tldindin og láta
illa yfir verfinu, en eg veit víst, að Þorgérður
mun bjða mig að lýsa víginu, og mun eg það
géra, þvíad þeim meiga það mest málaspell verða;

eg mun og senda mann í Dfsabæ, og vita hverfu
 fljótt þau tæki til ráða, og mun sá spyrja þar
 tíðindin, og mun eg láta sem eg tæki af þeim;
 fardu svo með vísst, seigir Skarphédinn; þeir bræð-
 ur fóru heim og Kári, og er þeir komu heim,
 sögdu þeir Njáli tíðindin; hörmuleg tíðindi eru þetta,
 seigir Njáll, og er slíkt íllt að vita, þvíad það er
 satt að seigja, að svo fellur mér þetta nær um
 trega, að mér þækti betra að hafa látid tvo sonu
 mína og lifdi Høstuldur; það er nokkur vorkunn,
 seigir Skarphédinn, þú ert maður gamall, og er
 von að þér falli nær; eigi er það síður enn elli,
 seigir Njáll, að eg veit gjör enn þér hvað eptir
 mun koma; hvað mun eptir koma? seigir Skarp-
 hédinn; dauði minn, seigir Njáll, og konu minnar
 og allra sona mína; hvað spár þú fyrir mér?
 seigir Kári; erfídt mun þeim veita að ganga í
 móti giptu þinni, þvíad þú munt þeim öllum brýg-
 ari verða. Sá einn hlutur var svo, að Njáli féll
 svo nær, að hann mátti aldrei óflökkvandi um tala.

112. K a p í t u l l i.

Grá Gíldigunni og Merdi Valgards syni.

Gíldigunnur vaknadi og fann að Høstuldur var
 í brottu úr rúminu, hún mælti: harðir hafa draum-
 ar verið og eigi góðir, og leitid þér að honum
 Høstuldi; þeir leitudu hans um bæinn og fundu
 hann eigi; þá hafði hún klædda sig, fer hún þá

og tveir menn með henni til garðsins, finna þau þar Hóskuld veiginn, þar kom þá og smalamadur Mardar Balgardssonar, og sagði henni að þeir Njálssynir hefði farid neðan þadan, og kallaði Skarphédinn á mig, og lýsti víginu á hönd sér. Kallmannlegt verk væri þetta, seigir hún, ef einn maður hefði að verið; hún tók flíkkjuna og þerði með blóðid allt, og vasði þar í blóðlifrarnar, og braut svo saman og lagði í fistu niður. Nú sendi hún mann upp til Grjótár að seigja þángað tífbindin; þar var Mordur fyrir og hafði sagt áður tífbindin; þar var og kominn Ketill úr Mørk. Þorgérbur mælti til Ketils: nú er Hóskuldur dauður sem vér vitum, og mun þú nú hverju þú hétst, þá er þú tókst hann til fösturs; það má vera, seigir Ketill, að eg hafa ærid morgu heitid þá, því að eg ætlaða ekki að þessir dagar mundu verða sem nú eru orðnir, enda em eg víð vandt um kominn, því að náð er nef augum, þar er eg á dóttur Njális; hvort viltu, seigir Þorgérbur, að Mordur lýsi víginu? eigi veit eg það, seigir Ketill, því að fleirum þíli mér sem illt leiddi af honum enn gótt; en þegar er Mordur talaði við Ketil, þá fór honum sem öðrum, að svo þótti sem Mordur mundi honum vera trúr, og varð það ráð þeirra, að Mordur fleyði lýsa víginu og búa mál að öllu til þings; fór Mordur þá ofan í Dísabæ, þángað komu 9 búar þeir er næst bjuggu vefsfangi. Mordur hafði 10 menn með sér; hann sýnir búum sár

Höfðuldar og nefnir votta að benjum, og nefnir mann til hvers sárs nema eins, það lét hann eigi sem hann vissi hverr því hefði sært, en því hafði hann sjálfur sært, en hann lýsti víginu á hendur Skarphédni, en sárum á hendur bræðrum hans og Kára. Síðan kvaddi hann heiman vefsangs búa 9 til alþingis, eftir það reid hann heim; hann fann nær aldrei Njálssönu, en þá stýggt þá er þeir fundust, og var það ráðagérðir þeirra. Vig Höfðuldar spurðist um allar sveitir og mæltist illa fyrir; þeir Njálssynir fóru að finna Nægism Ellidagrímsson og báðu hann líðveitslu; þess meigu þér von vita, seigir hann, að eg mun yður veita að öllum enum stærnum málum, en þó seigir mér þingt hugur um málin, því að margir eru til eftirmáls, og mælist vig þetta all illa fyrir um allar sveitir. Nú fara Njálssynir heim.

113. K a p í t u l i.

Ættartala Gudmundar ríka.

Maður er nefndur Gudmundur hinn ríki, er bjó á Mødruvellum í Eyjafirði, hann var Eyjólfsson Einarssonar Audunarsonar rotins Þórólfsssonar Smjors Þorsteinssonar skrofa Grímssonar Rambans. Móðir Gudmundar hét Hallbera dóttir Þóródds hjálms, en móðir Hallberu hét Reiginleif dóttir Sæmundar ens Sudureyfa, við þann er kinnð Sæmundarhlíð í Skagafirði. Móðir Ey-

jólfs födur Gudmundar var Valgérður Runólfs-
dóttir, móðir Valgérðar var Valbjörg, hennar mó-
ir var Tórun en óborna dóttir Dvalds konungs
hins helga. Móðir Einars födur Enjólfs var
Helga, dóttir Helga hins magra er nam Enja-
fjörð. Helgi var son Egvindar Austmanns; móð-
ir Helga var Raforta dóttir Kjarvals Tra kon-
ungs; móðir Helgu dóttur Helga var Þórun
Hyrna, dóttir Ketils Flatnefs Bjarnarsonar Bunu
Grímssonar Hersis úr Sogni; móðir Gríms var
Hervör, en móðir Hervarar var Þorgérður dóttir
Háleygs konungs af Hálogalandi. Þórlaug hét
kona Gudmundar en ríka, dóttir Alls en Ramma
Eilífssonar Arnar Bárðarsonar Talskétilssonar
Refssonar Skíðasonar en gamla. Herðis hét
móðir Þórlaugar dóttir Þórdar að Hofða Bjarn-
arsonar Þyrðusmjørs Þróaldssonar Þróblaugs-
sonar Hryks Bjarnarsonar Tárnsfðu Ragnarssonar
Lodbrokar Sigurðarsonar Hríngs Randvessonar
Rabbarðssonar. Móðir Herðisar dóttur Þórdar
var Þorgérður Skíðadóttir, hennar móðir var
Þrúðgérður dóttir Kjarfals Tra konungs. Guð-
mundur var höfðingi mikill, auðugur að fé; hann
hafði með sér hundrad hjóna; hann sat yfir virðingu
allra höfðingja fyrir norðan land, svo að sumir
létu bústadi sína, en sumu tólf hann af lífi, en
sumir létu goðorð sín fyrir honum, og er frá hon-
um komið allt eð mesta mannvæl á landinu, Döða-
verjar og Sturlúngar og Hvamverjar og Fljóta-

menn og Ketill biskup og margir enir mestu menn. Gudmundur var vinur Ásgríms Ellidagrímssonar, og ætlaði hann þar til líðveitflu.

114. Kapítuli.

Frá Snorra goda og ætt hans.

Snorri hét maður er kalladur var góði, hann bjó að Helgafelli áður Guðrún Þólfurisdóttir keypti að honum landið, og bjó hún þar til elli, en Snorri fór þá til Hvammsfjarðar og bjó í Sælingsdals túngu. Þorgrímur hét faðir Snorra og var son Þorsteins Þorsteins Þórólfs sonar Mostastréggis Þórólfs sonar Fiskreka, en Atri enn Fróði feigir hann vera son Þorgíls Reyðarsíðu. Þórólfr Mostastrégg átti þessu dóttur Þorsteins ens Rauda; móðir Þorgríms hét Þóra dóttir Þleifs feilans Þorsteins sonar Rauda, Þleifs sonar Hvíta Ingjalðs sonar Helgasonar, en móðir Ingjalðs hét Þóra dóttir Sigurðar Drúms í Kuga Ragnars sonar Lodbókar, en móðir Snorra goda var Þórðis Súrsdóttir, systir Gísla. Snorri var vinur mikill Ásgríms Ellidagrímssonar og ætlaði hann þar til líðveitflu. Snorri var vitrastur maður á Íslandi þeirra er eigi vóru forspáir, hann var góður vinur sínum, en grimmur óvinum; í þenna tíma var þingreið mikil úr öllum fjórðungum, og höfðu menn mörg mál tilbuin.

115. Kapítuli.

Srá Glosa Þórdarsyni.

Flosi sýr víg Høskuldar, og fær honum það mikillar áhyggju og reidi, og var hann þó vel stilltur; honum var sagtur málátillbúnadur sá, sem hafður hafði verið, eptir víg Høskuldar, og lagði hann fát til; hann sendi orð Halli á Síðu, mági sínum, og Þjóti syni hans, að þeir flykka fjölmenna mjög til þings. Þjótur þótti best höfðingja efni austur þar; honum var það fyrirspád, ef hann ríði í sumur til þings, og kjæmi heill heim, að þá mundi hann verða mestur höfðingi í ætt sinni, og elstur; hann hafði þá ríðið eitt sumar til þings, en nú ætlaði hann annað. Flosi sendi orð Kol Þorsteinsyni, og Blúmi, syni Hildis ens gamla, Geirleifssonar Dnundarsonar tóflubaks, og Robólfi Ketilsyni, og ríðu þeir allir til móts við Glosa. Hallur hét og að fjölmenna mjög. Flosi reid þar til, er hann kom í Kirkjubæ, til Gúrs Ásbjarnarsonar; þá sendi Flosi eptir Kolbeini Eigilssyni, bróðursyni sínum, og kom hann þar; þáðan reid hann til Høðabrekku; þar bjó Þorgrímur skrauti, son Þorkéls ens fagra. Flosi bað hann ríða til alþingis með sér, en hann játaði ferðinni, og mælti til Glosa: Dýtar hefir þú gladari verið, bóndi, enn nú, og er þó nokkur vorkunn á, þótt svo sé. Flosi mælti: það hefir nú víst að hendi borid, er eg

mynda gefa til mína eigu alla, að það hefði eigi framfomid, er og illu forni til sáð, enda mun illt af gróa; þáðan reid hann um Arnarstaðs-
 heidi, og á Gólheima um kveldid; þar bjó Þod-
 mundur Ulfsón, en hann var vinur mikill Þlofa,
 og var hann þar um nóttina, en um morguninn
 reid Þodmundur með honum í Dal; þar bjó Run-
 ólfur son Ulfs Kurgoda. Þlofi mælti til Run-
 ólfs: hér munu vér hafa sannar sögur um víg
 Þóskuldar Þvítanesgoda, ertu maður sannorður
 og fominn nær frétt, og mun eg því trúa öllu, er
 þú seigir mér frá, hvað til saka hefir orðid með
 þeim. Runólfur mælti: ekki þarf það orðum að
 fegra, að hana hefir meir enn saklaus veiginn
 verid, og er hann öllum mönnum harmdauid;
 þikir aungvum jafnmikil sem Njáli fóstra hans;
 þá mun þeim verða illt til líðveitslu manna, seig-
 ic Þlofi, og eftir mælanda; svo mun það, seigir
 Runólfur, ef ekki dregur til; hvað er nú að gjört?
 seigir Þlofi; nú eru kvaddir bular, og lýst víginu,
 seigir Runólfur; hverr gérði það? seigir Þlofi.
 Mörður Valgardsón, seigir Runólfur; hve trútt
 mun það? segir Þlofi; Þýlður er hann mér, segir
 Runólfur, en þó mun eg satt frá honum seigia,
 að fleiri hljóta illt af honum, enn gott; þess vil
 eg nú biðja þig, Þlofi, að þú gefir ró reidi, og
 takir það upp, er minst vandræði standa af, því
 að Njáll mun góð bod bjóða, og aðrir enir
 bestu menn. Þlofi mælti: ríð þú þá til þings,

Rúnólfur! og flúlu miðid þín orð meiga við mig, nema til verra dragi enn vera flýði. Síðan hættu þeir talinu, og hét Rúnólfur ferdinni. Rúnólfur sendi orð Hásti enum spaka, frænda sínum; hann reid þegar þángað. Flósi reid þaðan í Dfsabæ.

116. K a p í t u l i.

Strá Flósa og Hildigunni.

Hildigunnur var úti og mælti: nú flúlu allir heimamenn mínir vera úti, er Flósi ridur í garð, en konur flúlu ræsta húsin, og tjálba, og blá Flósa endugi. Síðan reid Flósi í túnid. Hildigunnur snéri að honum, og mælti: kom heill og sæll, frændi, og er feigid orðid hjarta mitt, tilkomu þinni; hér flúlu vér, seigir Flósi, eta dagverð, og ríða síðan; þá voru bundnir hestar þeirra. Flósi gekk inn í stofuna, og settist niður, og fastaði í pallinn undan sér háfætinu, og mælti: hvorki em eg Konungur né Jarl, og þarf ekki að gjöra háfæti undir mér, og þarf ekki að spotta mig. Hildigunnur var nærstödd, og mælti: það er illa, ef þér miðlíkar, því að þetta gjörðum vér af heilum hug. Flósi mælti: ef þú hefir heilan hug við mig, þá mun sjálfst losa sig, ef vel er, enda mun sjálfst lasta sig, ef illa er. Hildigunnur hló kaldahlátur, og mælti: ekki er enn mark að, nær munu við gángast enn áður lýkur;

hún settist niður hjá Flosa, og tóluðu þau leingi hliótt. Síðan voru borb tekin, en Flosi tók laugar og líb hans. Flosi hugði að handklæðinu, og var það raufar einar, og numið til annars endans; hann fastaði í bekkinn, og vildi eigi þerra sér á, og reist af borðdukinum, og þerdi sér þar á, og fastaði til manna sinna. Síðan settist Flosi uðir borb, og það menn eta; þá kom Hildigunnur í stofu, og gekk fyrir Flosa, og greiddi hárið frá augum sér, og grét. Flosi mælti: Skapþúngt er þér nú, frændkona! er þú grætur; en þó er það vel, er þú grætur góðann mann; hvert eptirmæli skal eg af þér hafa, seigir hún, eða liðveitstu? Flosi mælti: Sækja mun eg mál þitt, til fullra laga, eða veita til þeirra sætta, er góðir menn sjá, að vér séum vel sámbir af í alla stöð; hún mælti: hefna myndi Hóskuldur þín, ef hann ætti eptir þig að mæla. Flosi svaraði: eigi stórtir þig grimmleik, og sjed er hvað þú vilt. Hildigunnur mælti: minna hafði misgjört Arnór Drólfsson úr Forðarflógum, við Þórd Freysgoda föður þinn, og vógu bræður þínir hann á Skaptafells þingi, Kolbeinn og Eigill. Hildigunnur gekk þá fram í skálann, og lauk upp listu sinni; tók hún þá upp flíktjuva Flosanaut, og í þeirri hafði Hóskuldur veiginn verid, og hafði hún þar varðveitt í blóðid allt; hún gekk þá innar í stofuna, með flíktjuna, hún gekk þeigjandi að Flosa; þá var Flosi mettur, og afborid af bordinu, Hildi-

gunnur lagði yfir Flosa flíkkjuva, bundi þá blóðid um hann allann; hún mælti þá: þessa flíkkju gaf þú, Flosi, Hóskuldi, og vil eg nú gefa þér aptur; var hann í þessu veiginn; flýtt eg því til Guds og góðra manna, að eg særi þig fyrir alla frapta Krists þíns, og fyrir manndóm og karlmennsku þína, að þú hefnir þeirra allra sára, sem hann hafði á sér daudum, eða heit hvers mauns nidingur ella. Flosi fastaði af sér flíkkjunni, og rak í fang henni og mælti: þú ert ed mesta forað, og vilðir að vér tækjum það uny er öllum osó gég्नir verst, og eru kólb kvennarab. Flosa brá svo við, að hann var í andliti stundum sem blóð, en stundum fótur sem gras, en stundum blár sem hel; þeir Flosi ridu í brott, hann reid til Hóltavads og bíður þar Sigfúsóna og annara sinna manna. Ingjalður bjó að Kéldum bróðir Hróðnýjar móður Hóskuldar Njálssonar, þau voru böru Hóskuldar hins hvíta, Ingjalðssonar ens sterka Geirfinnssonar ens raunda Sölfasonar Þorsteinssonar berserkjabana. Ingjalður átti Þraslaugu dóttur Egíls Þórdarsonar Freysgoda, móðir Egíls var Þraslaug dóttir Þorsteins Titlings, móðir Þraslaugar var Unnur, dóttir Eyvindar karpa. Flosi sendi orð Ingjalði, að hann kæmi til hans. Ingjalður fór þegar við enn 15da mann, þeir voru allir heimamenn hans; Ingjalður var mikill maður og styrkur, og fálátur, og enn hraustasti karlmadur, og feldrengur góður við vini sína. Flosi fagnadi hon-

um vel, og mælti til hans: mikill vandi er kominn að hendi oss mágum, og er nú vandt úr að ráða, bið eg þig, að þú skiljast eigi við mitt mál fyrr enn lýkur yfir vandræði þessi; Ingjalður mælti: við vandt em eg um kominn, fyrir teingda sakir við Njál og sonu hans og annara stórra hluta, er hér hverfa í milli. Þlofi mælti: það ætlada eg, þá er eg gipta þér bróðurbóttur mína, að þú hétst mér því, að veita mér, að hverju máli; það er og líkost, seigir Ingjalður, að eg gera svo, en þó vil eg nú heim ríða fyrst, og þaðan til þings.

117. Kapítuli.

Frá Þlofa og Merði og Sigfúsasonum.

Sigfúsþynir spurðu, að Þlofi var við Hóltavab, og ríðu þágang til móts við hann, og var þar Ketill úr Mork og Lambi bróðir hans, Þorkéll og Mordur Sigfúsþynir, Sighvatur bróðir þeirra og Lambi Sigurðarson og Gunnar Lambason og Grani Gunnarsson, Webrandur Hámundarson. Þlofi stóð upp í móti og sagnadi þeim gladliga; þeir geingu fram að dæmi. Þlofi hafði af þeim sannar sögur, og skildi þá ekki á, og Rúnólf úr Dal. Þlofi mælti til Ketils úr Mork: þig kveð eg að þessu, hversu harðsnúinn ertu á þetta mál, eða aðrir Sigfúsþynir? Ketill mælti: það vilða eg, að sættir yrði með oss, en þó hefi eg svarið eitt, að skiljast eigi við þessi mál, fyrr enn yfir lýkur með

noðkuru móti, og leggja líf á. Þlofi mælti: dreingur ertu góður, og er slíkum mönnum allvel farid; þeir tóku báðir fenn til orða, Grani Gunnarðson og Gunnar Lambason: sektir viljum vér að framfomi og mannráð; Þlofi mælti: eigi er ráðid, að bædi sé, að við fjósum og deilum. Grani mælti: það var mér þá í hug, er þeir drápu Þráinn við Markarfljót, en síðan Høstuldr son hans, að eg mundi aldrei sættast við þá heilum sáttum, því að eg vilda vera þar gjarna, er þeir væri allir drepnir; Þlofi mælti: setid hestir þú svo nær, að þú mættir hafa hest þessa, ef þú hestdir haft til þess og karlmannsku, þíki mér sem þess beidist þú nú, og margir aðrir, er mundir mikid sé til gæfa, að þú hestdir eigi orðid við staddur; sje eg það gjörla, þótt vér drepum Njal eða sonu hans, þá eru þeir svo mikilsháttar menn, og stóráttadur, að þar mun svo mikid eptirmál verða, að vér munum fyrir margð manns lne ganga verða, og biðja ofð líðs áður vér komum ofð í sætt, og úr þessum vanda, meigid þér og svo til ætla, að þeir munu margir snaudur, er áður eiga stór fé, en sumir munu láta bædi féð og lífid. Mordur Valgarððson reid til fundar við Þlofa, og kvadst ríða vilja til þings með honum, með öllu lídi sínu. Þlofi tók því vel og hóf bönord við hann, að hann skyldi gjpta Rannveigu dóttur sína Starkaði, er bjó að Stafafelli, bróðursyni Þlofa. Gætt Þlofa það til, að hann þóktist svo ráða undir sig trúnað hans og

fjølmanni. Mörður tók vænlega á, og veif undir Gífsur hvíta, og bad tala um á þingi. Mörður átti Þorkellu dóttur Gífsurar hvíta. Þeir Mörður og Flósi ridu báðir saman á þing, og töludu alla daga, og víssi eingi þeirra ráðagærd.

118. K a p í t u l i.

Um vidurtal Njáls og Skarphédins.

Njáll mælti við Skarphédinn: hverja ráðagærd hafid þér nú fyrir yður bræður og Kári? Skarphédinn mælti: lítt rekjum vér drauma til flestra hluta, en þér til að seigja, þá munu vér ríða í Tungu til Nsgríms Ellidagrímsesonar, og þaðan til þings, en hvað ætlar þú um ferð þína, faðir? Njáll seigr: ríða mun eg til þings, því að það er sömi minn að skiljast eigi við yðvart mál meðan eg lífi; væntir mig þess að margir verpi þar góðum orðum á mig og njótid þér min en gjaldbid hvergi. Þar var Þórhallur Nsgrímsson, fóstri Njáls; þeir Njálsynir hlóu að honum er hann var í fasti mórendu og spurdi hve leingi hann ætlaði að hafa það? hann svaradi: fastað skal eg því hafa, þá er eg á að mæla eptir fóstura minn. Njáll mælti: þá muntu best gefast er mest liggur við; þeir bjuggust allir heiman þaðan og voru nær 30 manna og ridu þar til er þeir komu til Þjórsár, þá komu þeir eptir frændur Njáls, Þorleifur, Krákur og Þorgrimur enn mikli; þeir voru

synir Hóltapóris, og budu líb sitt Njálssonum og atgaungu, og þeir þágu það; ríða þá allir saman yfir Þjóðá, og þar til er þeir komu á Þaxá bakka og æja þar og kom þar til móts við þá Hjalti Skéggjason, og tóku þeir Njálssynir þegar tal með sér og töludu leingi hljóðt. Hjalti mælti: það mun eg sjána jafnan, að eg em ekki myrður í flapi. Njáll hefir bedid mig líbveitslu, hefi eg og í geingid og heitid honum mínu líbsinni, hefir hann áður felt mér laun og mörgum öðrum í heitræðum. Hjalti seigir Njáli allt um ferdir Flósa; þeir sendu Þórhall í Lúngu fyrir að seigja Ásgrími, að þeir mundu þángað um kvöldid; Ásgrímur bjóst þegar við, og var úti er Njáll reid í tún. Njáll var í blárri kápu og hafði þófaðott á höfði og taparöxi í hendi. Ásgrímur tók Njál af hesti og bar hann inn og setti hann í sæti, síðan geingu þeir inn allir Njálssynir og Kári; Ásgrímur gekk þá út. Hjalti vildi snúa í braut og þókti þar ofmargt vera. Ásgrímur tók í taumana og kvad hann eigi flýði ná í braut að ríða, og lét taka af hestum þeirra, og fylgdi Hjalta inn og setti hann hjá Njáli, en þeir Þorleifur sátu á annon bekk og menn þeirra. Ásgrímur settist á stól fyrir Njál og spurdi: hversu seigir þér hugur um mál vor? Njáll seigir: heldur þúnglega, þvíad mig uggir að hér muni eigi gjæfumenn í hlut eiga, en það vilda eg, vinur, að þú sendir eptir öllum þingmönnum þínum og ríðir til þings með mér;

Það hefi eg ætlað, seigir Aðgrímur, og því mun eg heita þér með, að úr yðrum málum mun eg aldrei ganga meðan eg fæ nokkura menn með mér, en allir þokkudu honum þeir er inni vóru og kváðu slíkt dreingilega mælt; þar vóru þeir um nóttina, en um daginn eftir kom þar allt lið Aðgríms. Eðan ríða þeir allir saman þar til er þeir koma á þing upp og tjalda búdir sínar.

119. Ka p í t u l i.

Lidebón Aðgríms og Njálsons.

Flósi var þá kominn á þing og skipaði alla búð sína. Runólfur skipaði Dalverjabúð, en Mörður Rángæringabúð. Hallur af Síðu var leingst kominn austan, en nær ekki annara manna. Hallur af Síðu hafði þó fjölmennt mjög, og fór þegar í lið með Flósa og bað hann sætta og friðar. Hallur var vitur maður og góðgjarn; Flósi svaraði öllu vel og tók þó lítið af. Hallur spurði, hverjir honum höfðu liðsinni heitið. Flósi nefndi til Mörð Valgarðson og kvadst hafa beðið dóttir hans til handa Starfadi frænda sínum. Hallur kvad góðan kost í henni, en kvad allt illt við Mörð að eiga, og muntu það reyna áður þessu þingi sé lokid; síðan hættu þeir talinu; það var einhvern dag að þeir Njáll og Aðgrímur töludu leingi hljóðt; þá spratt Aðgrímur upp og mælti til Njálsons: Gangu munu vér og leita ofð vina

ad vér verðum eigi bornir oflíði, þvíad þetta mál mun verða sólt með kappi. Aðgrímur gekk þá út og næst Helgi Njálsson, þá Ræri Solmundarson, þá Grímur Njálsson, þá Skarphéðinn, þá Þórhallur, þá Þorgrímur mikli, þá Þorleifur krákur, þeir geingu til búðar Gísurar hvíta og inni búðina. Gísur stóð upp í móti þeim og bað þá sitja og drekka. Aðgrímur seigir: eigi veit þannig við og skal þetta ekki á mútur mæla; hverja líðveitstu skal eg þar eiga er þú ert, frændi? Gísur mælti: það mundi Þórun systir mín ætla, ad eg munda eigi undan fléraft þér ad veita, skal og svo vera nú og optar, ad eitt skal yfir okkur ganga. Aðgrímur þakkadi honum og gekk í brott síðan; þá spurði Skarphéðinn: 'hvert flutu vér nú ganga? Aðgrímur seigir: til búðar Dvúðinga; síðan geingu þeir þágangad. Aðgrímur spurði hvert Skapti Þóróddsson væri ad búð? honum var sagt, ad hann var þar; geingu þeir þá inni búðina. Skapti sat á pallinum og fagnadi Aðgrími, hann tól því vel. Skapti bað Aðgrími ad sitja hjá sér. Aðgrímur kvadst flamma dvöl eiga mundi, en þó er við þig erindib; lát heyra það, seigir Skapti; eg vil biðja þig líðfinnið, ad þú veitir ad málum vorum. Þitt hafða eg ætlað, seigir Skapti, ad ekki mundi koma vandræði yður í hlyli mín. Aðgrímur seigir: illa er síft mælt, ad verða mönnum þá síft ad líði, er mest liggur við; hverr er sá maður, seigir Skapti, er 4 menn ganga

fyrir, mikill maður og felleitur, ógjæfufamlegur, hardlegur og tröllelegur? hann svarar: Skarphédinn heiti eg, seigir hann, og hefir þú sjeð mig jafnan á þingi, en vera mun eg því vittrari enn þú, að eg þarf eigi að spyrja hvað þú heitir; þú heitir Skapti Þóroddsson, en fyrr kalladur þú þig Burstaðoll, þá er þú hafdir drepid Ketil úr Elbu, gerdir þú þér þá koll og bar tjöru í hofud þér, síðan fleyptir þú af þrælum að rísta upp jardarmen og fleid þú þar undir um nóttina; síðan fórstu til Þórólfs Roptssonar á Eyrum og tók hann við þér og bar þig út í mjölselkjum sínum. Eptir það geingu þeir Asgrímur út. Skarphédinn spurdi: hvert skulum vér nú ganga? til búðar Snorra Góða, seigir Asgrímur. Síðan geingu þeir til búðar Snorra; þar var einn maður úti fyrir búðinni. Asgrímur spurdi, hvert Snorri væri í búð? Sá sagði, að hann væri þar. Asgrímur gekk inn í búðina og þeir allir. Snorri sat á þalli; Asgrímur gekk fyrir hann og kvabði hann vel. Snorri tók honum blíðlega og bað hann sitja. Asgrímur kvadst þar flamma dval mundi eiga, en við þig er erindib. Snorri bað hann feigja það. Asgrímur mælti: eg vilba að þú færir til dóma með mér og veittir mér líb, því að þú ert vitur og framkvæmdur maður mikill; þúngt ganga ofþ nú málaferlin, seigir Snorri Góði, og draga sig nú fram mjög margir í móti ofþ, og eru vér því tróðir að taka vandræði annarra í aðra fjórð-

ánga. Þorkunn er það, seigir Ásgrímur, þvíð þú átt ofþ ekki varlaunad. Veit eg að þú ert góður dreingur, seigir Snorri, og vil eg því heita þér, að eg skal hvergi í móti þér vera, og eigi veita líb óvinum þínum. Ásgrímur þakkaði honum. Snorri góði mælti: hverr er sá maður er 4 gánga fyrir, fólleitur og skarpleitur og glottir við tann, og hefir öxi reidda um öxl? Hédinn heiti eg, seigir hann, en sumir menn kalla mig Skarphédinn öllu nafni, eða hvað viltu fleira til mín tala? Snorri góði mælti: það, að þú þik mér maður harðlegur og mikilfeinglegur, en þó gét eg, að þotín sé þín en mesta gjæfa, og flammt gét eg eftir þínnar æsi. Vel er það, seigir Skarphédinn, þvíð þá flulð eiga allir að gjalda, en þó er þér meiri naufsyn að hefna fobur þíns, en spá mér slíkar spár; margir hafa það mælt áður, seigir Snorri, og mun eg ekki við slíku reidafl. Eftir það geingu þeir út, og feingu þar einga líbveitflu; þaðan fóru þeir til búðar Skagfirðinga, þá búð átti Hafur hinn Auðgi, hann var son Þorkéls Eiríkssonar úr Góðdølum Geirmundarsonar Þróaldarsonar Eiríkssonar Árdumfléggja er felði Grjótagarður í Sóluradal í Noreigi. Móðir Hafurs hét Þórunn og var dóttir Ásbjarnar Myrkárflalla Þróðbjarnarsonar; þeir Ásgrímur geingu inni búðina. Hafur sat í midri búðinni og talaði við mann. Ásgrímur gekk að honum og heilsaði á hann, hann tók því vel og bauf hon-

um að sitja. Ásgrímur mælti: hins vilba ég biðja þig, að þú veittir mér líf og mágum mínum. Hafur svaraði fljótt, og kvaddi ekki tala mundi undir vandræði þeirra. En þó vil ég spyrja, hverr sá er hinn fólleiti er 4 menn ganga fyrir, og svo illilegur sem geinginn sé út úr sjáar hömrum. Skarphéðinn mælti: hild ekki þú það, mikli þinn, hverr eg em, þvíad eg mun þora þar fram að ganga er þú situr fyrir og munda eg all-lítt hræðast, þótt slíkir sveinar væri á götu minni. Er þér og fýlbra að sækja Ewanlaugu systur þína, er Eibís járnfaxa og þau Stedjakollur tóku í braut úr hihýlum þínum, og þorðir þú ekki að að hafa. Ásgrímur mælti: gaungum út, ekki er hér von lídveitlu. Síðan geingu þeir til Mòdruvellínga búðar og spurðu, hvört Gudmundur hinn ríki væri í búðinni? en þeim var sagt, að hann var þar, þeir geingu þá inní búðina; háfæti var í miðri búðinni og sat þar Gudmundur ríki. Ásgrímur gæll fyrir hann og kvaddi hann. Gudmundur tók honum vel og bað honum að sitja. Ásgrímur mælti: eigi vil eg sitja, en biðja vil eg þig líd-sinnis, þvíad þú ert kappsamur og mikill hófðingi. Gudmundur mælti: ekki skal eg móti þér vera, en ef mér sýnist að veita þér líf, þá munu við vel meiga tala um það síðar og tók á öllu vel. Ásgrímur þakkadi honum orð sín. Gudmundur mælti: maður er sá einn í líði yðru er eg hefi horft á um hrið, og lífst mér ógurlegri flestum

monnum þeim, er eg hefi sjeð; hverr er sá? seigir
 ír Ásgrímur; sjórir ganga fyrir, er hann, seigir
 Gudmundur, farpur á hát og föllitabur, mikill
 vortum og ernlegur, og svo fljótlegur til karl-
 mennsku, að helður vilða eg hans folgi hafa enn
 10 annara, og er þó madurinn ógjæfufamlegur.
 Skarphédinn mælti: veit eg að þú þikist til mín
 mæla, og er eigi einn veg farir ógjæfu okkarri, eg
 hefi á mæli af vígi Hestuldar Hvítanesgoda, sem
 vorkun er, en þeir gérðu illmæli um þig, Þorkell
 Hákur og Þórir Helgason, og hefir þú af því
 ena mestu flapraun; geingu þeir þá út. Skarp-
 hédinn mælti þá: hvert flulu vér nú ganga?, til
 Þjóðvetninga búðar, seigir Ásgrímur; þá búð hafði
 tjaldað Þorkell Hákur, hann var son Þorgeirs
 goda Þjorfasonar Þorkéls sonar lángs, en móðir
 Þorgeirs var Þórun Þorsteinsdóttir Sigmundar-
 sonar gnúpa Bárðarsonar. Móðir Þorkéls háls
 hét Gudríður, hún var dóttir Þorkéls hins svarta
 úr Hleibrargarði Þórissonar snepils Brimléssonar
 Þrénólfs sonar Björnólfs sonar Grímssonar Iðin-
 finna Ketils sonar heings Hjalbjarnarsonar hálf-
 tröls. Þorkell Hákur hafði verið utan og fram-
 íð sig í öðrum löndum, hann hafði drepib spilla-
 virkja austur á Samtastógi, síðan fór hann austur
 í Solþjóð, og fór til laga með Sörkvi karli og
 herjodu þeir í Austurveg, en fyrir austan Bal-
 gardsíðu átti Þorkell að sækja þeim vatn eitt
 töld, þá mætti hann Finngálfnu og varðist því

leingi, en svo lauk með þeim, að hann drap Finn-
gálfnib, þáðan fór hann austur í Adalsýslu, þar
vo hann að flugdreka. Síðan fór hann aptur
til Svíþjóðar og þáðan til Noregs og síðan út
til Íslands, og lét hann gera þrekvirki þessi yfir
lofhyölu sinni, og á stóli fyrir háseti sínu; hann
bardist og á Þjóðvetningaleid við Gudmund hian
Ríka með bræðrum sínum, og höfðu Þjóðvetning-
ar sigur; gærdu þeir síðan illmæli um Gudmund,
Þórir Helgason og Þorkéll hákur. Þorkéll mælti
svo, að fá væri eingi á Íslandi, að hann mundi
eigi ganga til einvlgis við ef þyrfti eða á hæl
hopa fyrir, var hann fyrir því kalladur Þorkéll
hákur, að hann eirði eingu, hverki forðum né verðum
við hvern sem hann átti.

120. Ka p í t u l l.

Grá Skarphédni og Þorkéli Hálf.

Ásgrímur og þeir félagar geingn til búðar Þor-
kéis háfs. Ásgrímur mælti þá til féлага sinna:
þessa bið á Þorkéll hákur, kappi mikill, og væri
ofs mikil undir, að vér feingjum lífsinni hans;
stulum vér hér til gjæta í alla stadi, því að hann
er einlyndur og skapvandur; vil eg nú biðja þig,
Skarphédinn, að þú létir ekki til þín taka, um
tal vort. Skarphédinn glotti að, og var svo búinn,
að hann var í blám fyrtili, og í blárendum brók-
um og uppháfa svarta stóla á fótum; hann hafði

silfurbelti um sig, og øxi þá í hendi, er hann hafði drepid Þráinn með, og hann kalladi rimmugígi, og torgubúklara, og silkihlad um höfud, og greitt hárið aptur um eyrun; hann var allra manna hermannlegastur, og kénndu því hann allir menn, hann géff sem honum var skipað, og hverki fyrir né síðar; þeir geingu nú iun í búðina innanverða. Þorkéll sat á miðjum palli, og menn hans alla vega út í frá honum. Ásgrímur kvaddi hann. Þorkéll tók því vel. Ásgrímur mælti til hans: til þess erum vér hínagad komnir, að biðja þig líðveitslu, að þú gangir til bóma með oss. Þorkéll mælti: hvað munu þér þurfa minnar líðveitslu, þar sem þér geingud til Gudmundar, og mundi hann heita yður líði sínu. Ekki feingu vér hans líðsinni, seigir Ásgrímur. Þorkéll mælti: þá þótti Gudmundi óvinsælt vera málið, og mun svo og vera, því að slíkt verk hafa verft verid unnin, og veit eg eigi, hvað þér hefir til geingid, hínagad að fara að; þú ætladist að eg myndi vera óhlutvandari enn Gudmundur, og tnynda eg vilja fylgja að raungu máli. Ásgrímur þagnadi þá, og þótti þúngt fyrir. Þorkéll mælti: hver er sá enn mikli, og enn ferligi, er 4 menn ganga fyrir, fólleitur og skarpleitur, ógjæfufamlegur og illmannlegur? Skarphédinn mælti: eg heiti Skarphédinn, seigir hann, og er þér skuldblaust, að velja mér hæðyrði saklausum manni; hefir mig aldrei það hendt, að eg hafa fúgad

fœdur minn, og barist við hann, sem þú gjörðir
 við þinn fœdur; hefir þú og lítt ríðid til alþing-
 is, eða starfað í þingdeildum, og mun þér kríngro,
 að hafa ljósaverk að blá þínu, en að Drara í fá-
 sinninu; er þér og nær, að stanga úr tönnum
 þér rasgarnarendann merarinnar, er þú áttst, að-
 ur þú reidst til þings, og sá smalamadur þinn, og
 unradist það, er þú gjörðir slíka fullmennsku.
 Þorkell spratt þá upp, af mikilli reidi, og þreif
 fax sitt og mælti: þetta fax fékk eg í Gólfjóðu,
 og drap eg eun mesta kappi; en síðan vó eg
 margann mann með, og þegar eg náði til þín, skal
 eg reka það í gegnum þig, og skaltu það hafa,
 fyrir fátýrði þín. Skarphédinn stóð með reidda
 ørina, og glotti við, og mælti: þessa øri hafða
 eg í hendi, þá er eg hljóp 12 álma yfir Markar-
 fljót, og vó eg Þráinn Sigfússon, og stóðu þeir
 átta fyrir, og fékk eingi þeirra fang á mér; hefi
 eg og aldrei svo reidt vopn að manni, að eigi hafi
 við komid; síðan hrott hann þeim frá bræðrum
 sínum, og Kára mági sínum, og óð fram að
 Þorkelli. Skarphédinn mælti þá: gjördu nú ann-
 aðhvert, Þorkell hákur! að þú slíðra faxid, og
 setst niður eða eg keyri ørina í höfud þér, og flýf
 þig í herðar niður. Þorkell settist þá niður, og
 slíðradi faxid, og hafði hverfi orðid á fyrir
 honum áður né síðan; þeir Ásgrímur geingu þá
 út. Skarphédinn mælti: hvert flulum vér nú
 ganga? Ásgrímur svaradi: heim til búðar vortar;

þá fórum vör bókaleidir til búðar, seigir Skarphéðinn. Ásgrímur mælti þá: margstadar hefir þú verið heldur orðhvaðs, en hér er Þorkell átti hlut að, þífi mér þú það eitt hafa á hann leifið, er mállegt er. Seingu þeir þá heim til búðar sinnar, og sögðu Njáli frá öllu sem gerst; hann mælti: búid dragi til þess sem vera vill. Gudmundur iun rífi spurði nú, hversu farið hefði með þeim Skarphéðni og Þorkelli, og mælti svo: funnugt er yður, hversu farið hefir með oss Þjóðvetningum, og hefi eg aldrei farið jafnmikla flómm né sneypu fyrir þeim, sem nú fór Þorkell fyrir Skarphéðni, og er þetta allvel orðið; hann mælti þá til Einarar Þveræings bróður síns: þú skal fara með öllu líði mínu, og veita Njálsönnum, þá er dómar fara út; en ef þeir þurfa líðs við, annað sumar, þá skal eg sjálfur veita þeim líð. Einar játadi því, og lét seigja Ásgrími. Ásgrímur mælti: ólíkur er Gudmundur flestum mönnum að höfðingsflap, og sagði síðan Njáli.

121. K a p í t u l i.

Áf mála tilbúnadi.

Ánnan dag eptir fundust þeir Ásgrímur og Gísur hólti, Hjalti Skéggjason, og Einar Þveræingur; þar var þá og Mörður Valgarðsson; hann hafði þá látið af höndum sökina, og selt í hendur Sigfússonum; þá mælti Ásgrímur: þig kveð eg

að þessu fyrstann, Gísbur hólti, og Hjalti og
 Einar, að eg vil seigja yður í hvert efni komið er
 málum þessum; yður mun það lunnugt, að Mörð-
 ur hefir sóft málið, en svo er við varð, að Mörð-
 ur hefir verið að vígi Høstuldar og sært hann því
 sári er eingi var til nefndur; sýnist mér sem þetta
 mál muni ónýtt vera fyrir lagasakir; þá viljum
 vér það frambera þegar, seigir Hjalti. Þórhall-
 ur Akgrímsson mælti: það er ekki ráð að eigi
 fari þetta leynt, allt þar til er dómur fara út; hverju
 flíptir það? seigir Hjalti. Þórhallur mælti: ef
 þeir vita nú það þegar, að rángt hafi verið til-
 búið málið, þá meiga þeir svo bjarga sökinni, að
 fenda mann heim af þingi, og stefna heiman til
 þings, en kveðja búa á þingi og er þá rétt sóft mál-
 ið. Vitur maður ertú, Þórhallur, seigja þeir, og skal
 þín ráð hafa. Eptir þetta gekk hverr til sinnar
 búðar. Sigfúsfinir hóstu sökum að lögbergi og
 spurdu að þingfesti og heimilisfáangi, en föstu-
 nóttina flýðu fara út dómur til söknar; er
 nú þyrft þingid þar til. Margir leitudu um
 sættir með þeim, og var Flósi erfidur, en aðr-
 ir þó miklu orðfleiri, og þótti óvænlega horfa.
 Nú fémur að því, sem dómur flýðu útfara, föstu-
 kvöldid. Gekk þá allur þingheimur til dóma.
 Flósi stóð sunnan að Róngæingadómi og lið hans,
 þar var með honum Hallur af Síðu og Runólf-
 ur úr Dal sonur Ulfs Kurgoda, og aðrir þeir,
 sem Flósa hófðu liði heitid, en norðan að Róngæ-

Ingabómi, stóðu þeir Ásgrímur Ellibagrímsson, og Gísfur hvíti, Hjalti Skeggjason og Einar Þveræingur, en Njálssynir voru heima við búð og Kári og Þorleifur krákur og Þorgeir Skorargeir og Þorgrímur mikli, þeir sátu allir með vopnum, og var þeirra flokkur ódrennilegur. Njáll hafði beðið dómendur, að ganga í dóminn. SigfúsSynir sækja nú málið, þeir nefndu votta og budu Njálssonum að hlýða til eidsþjalls síns, síðan unnu þeir eib; þá sögðu þeir fram sæk, þá létu þeir frambera lýsingar vætti, þá budu þeir búum í setu, þá budu þeir til rudningar um kvíðinn, þá stóð upp Þórhallur Ásgrímsson, og nefndi votta og varði lýriti kvíðurbíðinn, fann það til, að sá hafði lýst sokinni er sannir lagalestir voru á, og sjálfur var útlagi. Til hvers mæltir þú þetta? seigir Flosi. Þórhallur mælti: Mörður Valgarðsson fór til vígs Hóskuldar með Njálssonum, og færði hann því sári, er engi maður var tilnefndur, þá er vottar voru nefndir að benjum, meigir þér eigi í móti mæla, að ónýtt sé málið.

122. Kapítuli.

Frá sættargærd þeirra Flosa og Njáls.

Njáll stóð þá upp og mælti: Þessi bíð eg Hall af Síðu og Flosa og alla Sigfúsönu og alla vora menn, að þér gangið eigi í brott og heyrðið mál mitt; þeir gærdu svo; hann mælti þá:

Svo sýnist mér sem mál þetta sé komið í ónýt efni, og er það að líkindum, því að af illum rötum hefir upprunnib; vil eg yður það kunnugt gera, að eg unna meira Høskuldi enn sonum mínum, og er eg spurda, að hann var veiginn, þótti mér flótt eð sætasta ljós augna minna, og heldur vilða eg mist hafa allra sona minna, og lifði hann; nú bið eg þig, Hallur af Síðu og Runólfur úr Dal, Hjalti Skéggjason og Einar Þveræing og Hafur inn spaki, að eg ná að sættast á við Høskuldar fyrir hönd sona minna, og vil eg að geri um þeir er best eru til fallnir; þeir Gissur og Hafur og Einar taladi sitt erindi hverr þeirra, og báðu Flösa sættar og hétu honum sinni vináttu í móti. Flösi svarði þá öllu vel, en hét þó eigi. Hallur af Síðu mælti þá til Flösa: viltu nú efna orð þín, og veita mér bæni mína er þú hefir áður heitið mér, þá er eg kom utan Þorgrími syni Þigurs Ketils, frænda þínum, er hann hafði veigib Halla enn rauba; Flösi mælti: veita vil eg þér, mágur, því að þú munt þess eins biðja, að mín sæmb sé þá meiri enn áður. Hallur mælti: þá vil eg, að þú sættist skjótt, og látir góða menn gera um, og kaupir þú þér svo vináttu góðra manna. Flösi mælti: það vil eg yður kunnugt gera, að eg vil gera fyrir orð Hallar mágs míns, og annara enna bestu dreingja, að hann geri um, og enir bestu menn, af hverra líði löglega til nefndir, þífi mér Njáll mállegur vera, að eg unna honum þess.

Njáll þakkaði honum og þeim öllum, og aðrir þeir er hjá voru, og kváðu Glosa vel farid hafa. Glosi mælti: Nú vil eg nefna mína gérðarmenn, nefni eg fyrstan Hall mág minn, Þóður frá Breiðá, Surt Ásbjarnarson úr Kirkjubæ, Móðólf Ketilsson, hann bjó þá í Ásum, Hafur enn spaka og Runólf úr Dal, og mun það einmælt, að þessir sé best tilfallnir af öllum mínum mönnum, það hann nú Njál nefna sína gérðarmenn. Njáll stóð þá upp og mælti: Til þessa nefni eg fyrstan Ásgrím Ellidagrimsson og Hjalta Skéggjason, Gísbur hvíta, Einar Þveræing, Snorra goða og Gudmund enn ríka. Síðan tókust þeir í hendur Njáll og Glosi og Sigfúsýnir, og handsalaði Njáll fyrir alla sonu sína og Kára mág sinn, það sem þessir 12 menn bæmbi, og mátti svo aðfoeda, að allir þingheimur yrði þessu feiginn, voru þá sendir menn eptir Snorra og Gudmundi, því að þeir voru í búðum sínum, var þá mælt, að dómendur fylldu sitja í lögrettu, en allir aðrir geingi í brott.

123. K a p í t u l i.

Grá dómendum.

Snorri goði mælti svo: nú eru hér 12 dómendur er málum þessum er til stöð, vil eg nú biðja yður alla, að vér hefum aungan trega í málum þessum, svo að þeir-meigi eigi fáttir verða.

Gudmundur mælti: viljið þér nokkud héraðseftir gæra eða utanferðir? Nungar, seigir Snorri, því að það efnast opt illa, og hafa menn fyrir það drepnir verið, og orðið ófáttir, en gæra vil eg fésett svo mikla, að eingi maður hafi dýrri verið hér á landi, enn Höskuldur; hans orð mæltust vel fyrir. Síðan töludu þeir um málið, og urðu eigi ófáttir hver fyrst stýlði uppkveða hversu mikil fésett vera stýlði, og kom svo, að þeir hlutudu um, og hlaut Snorri upp að kveða. Snorri mælti: Ekki mun eg leingur yfir þessu sitja, mun eg nú seigja yður, hvað mitt ákvæði er, að eg vil Höskuld bæta láta þrennum manngjöldum, en það eru sex hundrud silfurs, stulud þér nú aðgæra, ef yður þiðir ósmíðid eða ófíðid; þeir svörudu, að þeir stýlðu hvergi aðgæra; það skal og fylgja, að hér skal allt féð uppgjaldast á þinginu; þá mælti Gísbur hvíti: þetta þíki mér varla vera meiga, því að þeir munu hafa lítinn einn hlut að gjalda fyrir sig. Gudmundur inn ríki mælti: eg veit hvað Snorri vill, það vill hann, að vér gefum til allir gærdarmenn slíkt sem vor er dreingskapur til, og mun þar þá margur eptir gæra. Hallur af Síðu þakkaði honum, og kvaddist gjarna vilja til gefa sem sá er mest gæfi til, játudu því þá allir gærdarmenn. Eptir það geingu þeir í brott, og ræddu það með sér, að Hallur stýlði segja upp gærdina að lögbergi; eptir það var hríngt, og geingu allir menn til lögbergs. Hallur af Síðu

stóð upp, og mælti: Mál það er vér höfum gert um, höfum vér orðið vel ásáttir, og höfum vér gert sex hundrad silfurs, skulum vér gjalda upp helminginn gérðarmenn, og skal hér allt uppgjaldast á þinginu. En það er bænarstaður minn til allrar alþýðu, að nokkurn hlut gefi til fyrir Guds sakir; því svörðu allir vel, nefndi Hallur þá votta að gérðinni, að hana skyldi engi rjúfa meiga. Njáll þakkaði þeim gérðina. Skarphéðinn stóð hjá og þagði, og glotti við, gengu menn þá frá lögbergi, og til búða sinna, en gérðarmenn báru saman í búanda kirkjugarði, fé það sem þeir höfðu heitið til að leggja. Njállsynir seldu fram fé það, er þeir höfðu, og svo Kári, og var þar hundrad silfurs. Njáll tók það fé er hann hafði, og var það annað hundrad silfurs, síðan var fé þetta borið allt saman í lög réttu, og gáfu menn þá svo mikil til, að eingan pening vantaði á. Njáll tók þá silkisflæður og bóta og lagði á hrúguna ofan. Síðan mælti Hallur til Njáls, að hann skyldi ganga eptir sonum sínum, en eg mun ganga eptir Flösa og veiti nú hverjir öðrum trygðir. Njáll gekk þá heim til búðar sinnar og mælti til sona sinna: nú er málum vorum komið í gott efni, vér erum nú menn sáttir, en fé allt komið í einn stað, skulu nú hverjirtveggju ganga til og veita öðrum grip og trygðir; vil eg þess nú biðja yður sonu mína, að þér spilið í einu um. Skarphéðinn strauk um ennib og glotti við. Ganga þeir nú allir til lög,

réttn. Hallur gekk til móts við Flosa og mælti: gæftu nú til lögrettu, þvíad nú er fæð allt vel af hendi golðib og saman komib í einn stad. Flosi bad þá Sigfríðsonu ganga til með sér; geingu þeir þá út allir, þeir geingu austan. Njáll gekk vestan að lögrettu og sýnir hana. Skarphéðinn gekk á meðalpallinn og stóð þar. Flosi gekk í lögrettu að hyggja að fénu og mælti: þetta fé er bæði mikib og gott og vel af höndum greibt, sem von er að; síðan tók hann upp flæðurnar og veifði og spurði, hverr þær mundi hafa til gæfð? en eingi svaraði honum; í annað sinn veifði hann flæðunum, og spurði, hverr til mundi hafa gæfð? og hló að, og svaraði honum eingin. Flosi mælti þá: hvort er, að eingin yðvar veit, hverr þenna búning hefir átt? eða þori þér eigi að seigja mér? Skarphéðinn mælti: hvað ætlar þú hverr til hosi gæfð? Flosi mælti: ef þú vilt það vita, þá mun eg seigja þér, að eg ætla að til hosi gæfð fadir þinn, Karliun flégglausi, þvíad margir vita eigi, er hann sjá; hvort hann er heldur kona eður karlmadur. Skarphéðinn mælti: slíkt er illa mælt, að sneiða honum af-gömlum, er eingi hefir áður til orðib dugandi manna; meigib þér það og vita að hann er karlmadur, þvíad hann hefir sonu átt við konu sinni; hafa fáir vorir frændur leigib óbættir hjá garði vorum, svo að vér höfum eigi hefat. Síðan tók Skarphéðinn til sín flæðurnar, en kastadi brókum blám til Flosa, og kvæð hann

þeirra meir þurfa. Þlofi mælti: hví mun eg þeirra meir þurfa? Skarphédinn mælti: því þá ef þú ert brúður Svínafellsáfs, sem sagt er hverja hina níundu nótt, að hann geri þig að konu. Þlofi hratt þá fénu, og kvadst þá eingann pening hafa stýldu af, kvad þá vera stýldu annaðhvert, að Höskuldur stýldi vera ógilbur, ella stýldu þeir hefna hans. Vilði þá Þlofi eingi gríð selja og eingi taka, og mælti til Sigfússoða: gaungum vér nú heim, eitt skal yfir ofs líða alla. Síðan geingu þeir heim til búðar. Hallur mælti: helst til miklir ógjæfumenn eiga hér í hlut að; þeir Njáll og synir hans geingu heim til búðar. Njáll mælti: nú kómur það fram sem mér sagði laungu hugur um, að ofs mundi þúngt falla þessi mál. Eigi er það, seigir Skarphédinn, þeir meigu albreið sælja ofs að landslögum; þá mun það fram koma, seigir Njáll, er öllum ofs mun verr gégna; þeir menn töludu um, er gífir höfðu féð, að þeir mundu í brott taka. Gudmundur hinn ríki mælti: þá stömmi þú eg mér eigi til handa, að taka það aptur er eg gef, hverki hér né annarstaðar; vel er þetta mælt, sögdu þeir; vilði þá og eingi í brott taka. Snorri góði mælti: það er mitt ráð, að Gísfur hvíti og Hjalti Skéggjason varðveiti féð til annars alþingið, seigir mér svo hugur um, að eigi muni langt líða, áður til muni þurfa að taka þessa fjár. Hjalti tók og varðveitti helmíng fjáring, en Gísfur sumt; geingu menn þá heim til búða sinna.

124. K a p í t u l i.

Ráðin atfar við Njál og sonu hans.

Þlofi stefndi öllum sínum mönnum upp í Mannagjá, og géll þángað sjálfur, þá voru þar komnir allir hans menn og voru það 10 tugjir manna. Þlofi mælti til Sigfúsena: hversu veiti eg yður þá að málum þessum, að yður sé flapsfellegaft. Gunnar Lambason mælti: ekki líkar oss fyrr enn þeir bræður eru allir vegnir, Njálshyir. Þlofi mælti: því vil eg heita Sigfúsonum, að fliljast eigi fyrr við þetta mál, enn aðrir hverjir hnsa fyrir öðrum, vil eg og það vita, hvert nokkur er í á hér, að oss vilji eigi veita að þessu máli, en allir kváðust honum veita vilja. Þlofi mælti: gangi nú allir til mín og sverji eida, að einginn flérift úr þessu máli; þá geingu allir til Þlofa og svorðu honum eida. Þlofi mælti: vér flulum og allir hafa handtak að því, að íá flai hafa fyrirgjört fé og fljóvi, er úr þessu máli geingur, fyrr enn yfir líkur. Þessir voru höfðingjar með Þlofa: Kolur son Þorsteins breidmaga, bróðurson Halla af Síðu, Hróaldur Þseurason frá Breiða, Þseur Dnundarson töffubak, Þorsteinn hinn fagri Geirleifson, Glumur Hilðíson, Móðólfur Kétillson, Þórir son Þórdar Illugasonar úr Mauratúngu, frændur Þlofa, Kolbeinn og Eígill, Kétill Sigfús-son og Mordur bróðir hans, Ingjaldur frá Kélb-um, Þorkell og Lambi, Grani Gunnarsson, Gunn-

ar Lambason og Sigurdur bróðir hans, Þróar frá Grómundarstöðum. Þlofi mælti til Sigfúsþona: Takid þér yður nú höfðingja þann, er yður þíkir best tilfallinn, þvíad einhverr mun þurfa að vera fyrir málinu. Rétill úr Mork svaradi: ef undir ofþ brædur skal koma fjörð, þá munu vér það skjótt fjösa, að undir þig falli sá vandi; heldur þar margt til þess, þú ert maður ætistór og höfðingi mikill, harðbrægur og vitur, virðu vér og svo, að þú setjist fyrir vora naufsyn í málid. Þlofi mælti: það er líkast að eg játumst undir þetta sem bæen yðar stendur til, mun eg nú og ákveða hverja aðferð vér flulum hafa, og er það mitt ráð, að hverr maður ríði heim af þingi og fjái um bú sitt í sumar meðan töður manna eru undir, eg mun og heim ríða og vera heima í sumar, en Drottinsdag þann er 8 vikur eru til vetrar, þá mun eg láta fýngja mér mefðu heima og ríða síðan vestur yfir Lómagnúpsfand, hverr vor maður skal hafa 2 hesta; ekki mun eg líð auka úr því sem nú hefir til eida geingid, þvíad vér höfum ærid margt, ef ofþ fjæmi það vel að haldi. Eg mun ríða Drottinsdaginn og svo nóttina með, en annan aptan vífunnar mun eg ríða á Þríhyrnings hálsa fyrir miðjan aptan, flulub þér þar þá allir komnir er eidsvarar erud við þetta mál. En ef nokkur er sá eigi þar kominn, er í mál þessi hafa geingid, þá skal eingu fyrir týna nema lífinu, ef vér meigum ráða. Rétill mælti: hverfu má það sam-

an fara, að þú ríðir Drottinsdag heiman en komir annan dag vífunnar á Þríhyrningss hálsa. Flosi mælti: eg mun ríða upp úr Skaptártúngu og fyrir norðan Eyjafjalla = jökul og ofan í Godaland, og mun þetta endast ef eg ríð hvatlega. Mun eg nú og seigja yður alla mína fyrirætlan, að þá er vér komum þar saman, flukum vér ríða til Bergþórshvols með öllu líðinu, og sækja Njálssonu með eldi og járn, og ganga eigi fyrir frá, enn þeir eru allir dauðir; flukub þér þessa ráðagærd leynd, því að líf vort allra liggur við; munu vér nú leita til hesta vorra, og ríða heim. Seingu þeir þá allir til brúða sinna. Síðan lét Flosi fæðla hesta sína, og biðu eingra manna, og ríða síðan heim. Flosi vildi eigi sinna Hall mág sinn, því að hann þóftist vita, að Hallur mundi letja allra stórvirkja. Njáll reid heim af þingi, og synir hans; voru þeir heima um sumarid. Njáll spurði Kára mág sinn, hvert hann mundi nokkub ríða til Dyrhólmna, til brúð síns. Kári svaradi: ekki skal eg austur ríða, því að eitt skal ganga yfir mig og sonu þína. Njáll þakkaði honum, og kvæð slíkt að honum von; þar var jafnan nær 30 vígra karla með húskörum; það var einhverju sinni, að Gróðný Hestuldsdóttir, móðir Hestuldar Njálssonar kom til Keldna. Ingjalður bróðir hennar fagnaði henni vel; hún tók ekki kvæðu hans, en bað hann þó ganga út með sér. Ingjalður gjörði svo, að hann gekk út með henni,

og geingu úr garði bæði saman; síðan þreif hún til hans, og settu þau niður bæði. Gróðný mælti: hvert er það satt, að þú hefir svarið eitt að fara að Njáli, og drepa hann og sonu hans? hann svaraði: Satt er það, seigir hann. Allmikill niðingur ertu, seigir hún, þar sem Niáll hefir þrisvar laust þig úr flógi. Svo er nú þó komið, seigir Ingjalður, að líf mitt liggur við, ef eg geri eigi þetta. Eigi mun það, seigir hún; lífa muntu allt að einu, og heita að betri maður, ef þú svíkur eigi þann, er þú átt þessur að vera; hún tók þá línúfu úr þússi sínum alblóðga alla og rauf-ótta og mælti: þessa húfu hafði Hestkuldur Njáls-son og systurson þinn á höfði sér, þá er þeir vögu hann; þífi mér þér því verr fara, að veita þeim, er þaðan standa að. Ingjalður svarar: svo mun og fara, að eg mun eigi vera í móti Njáli, hvað sem á bað kémur; en þó veit eg, að þeir munu að mér snúa vandræðum. Gróðný mælti: þá máttu nú mikil líð veita Njáli, og sonum hans, ef þú seigir honum þessa ráðgjörð alla; það mun eg eigi gjöra, seigir Ingjalður, því að þá em eg hvers manns niðingur, ef eg seigi það, er þeir trúðu mér til, en það er karlmannlegt bragð að fliljast við þetta mál, þar sem eg veit vissar hefndar von; en seig það Njáli og sonum hans, að þeir sé varir um sig þetta sumar allt, því að það er þeim heilræði, og hafi margt monna. Síðan fór hún til Bergþórshvols, og sagði Njáli

þessa viðræðu alla. Njáll þakkadi henni, og kvæð hana vel hafa gjört, því að honum mundi best misgjört í vera, að fara að mér allra manna; hún fór heim, en hann sagði þetta sonum sínum. Kérling var sú að Bergþórshvoli, er Sæun hét; hún var fróð að morgnu, og framsýn, en þá var hún gömul mjög, og kœlludu Njálssýnir hana gamalæra, er hún mælti margt, en þó gekk það sumt eftir; það var eina dag, að hún þreif lurk í hönd sér, og gekk upp um hús að arfasátu einni; hún laust arfasátuna, og bað hana aldrei þrífast, svo vesöl sem hún var. Skarphédinn hló að, og spurði: hvi hún ábbadist upp á arfasátuna. Kérlingin mælti: þessi arfasáta mun telin og sveiktur við eldur, þá er Njáll bændi er innibrennur, og Bergþóra fóstira mín, og bert þér hana á vatn, seigir hún, eða brennid hana upp sem skjótast. Eigi munu vér það gjöra, seigir Skarphédinn, því að fást mun annað til eldsvæfna, ef þess verður ándið, þótt hún sé eigi. Kérling klifadi allt sumarid um arfasátuna, að inn stýlbi bera, og fórst það fyrir ávallt.

125. K a p í t u l i.

Af fyrirburdum.

Að Reykjum á Sleidum, bjó Runólfur Þorsteinsson. Hilðiglúmur hét son hans, hann gekk út Drottinsdagseótt, þá er 9 vikur voru til vetrar; hann heyrði breft mikinn, svo að honum þókti

Þjálfra bæði jörð og himinn; síðan leit hann í vesturættina; hann þóktist sjá þángað hring, og eldsklit á, og í hringinum mann á grám hesti; hann bar skjótt yfir, og fór hann harðt; hann hafði loganda eldbrand í hendi; hann reid svo nær honum, að hann mátti gjöra sjá hann; hann var svartur sem bíl; hann kvad vísu þessa með mikilli raust:

Eg ríð hesti
 helugbarða,
 Urigtoppa,
 ílls valdanda,
 eldur er í endum,
 eitur er í midju;
 svo er um Slosa ráð,
 sem fari Fesli,
 og svo er um Slosa ráð,
 sem fari Fesli.

Þá þókti honum hann skjóta brandinum austur til fjallanna fyrir sig, og þókti honum hlaupa upp eldur mikill í móti, svo að hann þóktist ekki sjá til fjallanna fyrir; honum sýndist þá maður ríða austur undir eldinn, og hvarf þar; síðan gekk hann til rúms síns, og fékk langt óvit, og rétti þó við úr þól; hann mundi allt það, er fyrir hann hafði borid, og sagði födur sínum, en hann bað hann feigja Hjalta Skéggjashni; hann fór og sagði Hjalta, en hann kvad hann sjed hafa gandreid, og er það jafnan fyrir stórtíðindum.

126. K a p í t u l i.

Seimanferð Glosa.

Glosi bjó sig austan, þá er 2 mánuðir voru til vetrar, og stefndi til sín öllum sínum mönnum, þeim sem honum höfðu líbi og ferð heitid; hverr þeirra hafði tvo hesta og góð vopn; þeir komu allir til Svínafells, og voru þar um nóttina. Glosi lét snemma veita sér tíðir Drottinsdaginn, en síðan gekk hann til borðs; hann sagði fyrir öllum heimamönnum sínum, hvað hvergi stýldi starfa meðan hann væri í brottu; síðan gekk hann til hesta sinna; þeir Glosi ridu fyrst vestur á Sand. Glosi bad þá fyrst ekki allálast ríða, og kvad þó hinn veg lífa myndu; hann bad alla bíða, ef nokkur þyrfti að dveljast; þeir ridu vestur til Skógahverfis, og komu í Kirkjubæ. Glosi bad alla menn koma til Kirkju, og biðjast fyrir, menn gjördu svo; síðan stigu þeir á hesta sína, og ridu á fjall, og svo til Gistivatna, og ridu nokkuru fyrir vestan vötnin, og stefndu svo vestur á Sandinn; létu þeir þá Eyjafjalla jökul á vinstri hönd sér, og svo ofan í Godaland, og svo til Markarfljóts, og komu um nónsfeid annan dag víkunnar á Þríhyrningshálsa, og biðu til miðs aptans; komu þar þá allir, nema Ingjalður frá Kéldum. Sigfúsþynir tóldu á hann mjög, en Glosi bad þá ekki ámæla Ingjalði, meðan hann væri eigi hjá, en þó stulu vér gjalda honum síðar.

127. K a p í t u l i.

Strá fyrirburdum að Bergþórshvoli.

Nú er þar til máls að taka að Bergþórshvoli, að þeir Grímur og Helgi fara til Hóla, þar voru þeim fósturð börn, og sögðu móður sinni, að þeir mundu ekki heim koma um kvöldið; þeir voru í Hólum allan dag, þar komu fátækar konur, og kváðust komnar að langt; þeir bræður spurðu þær tíðinda; þær kváðust eingi tíðindi seigja kunna, en seigja kunnum vér nýlundu nokkura; þeir spurðu hver sú væri, og báðu þær eigi leynd; þær sögðu svo vera stýlbu; vér komum að ofan úr Fljótshlíð, og sjá vér Sigfúsönu alla ríða með alvepni, þeir stefndu upp á Þríhyrningshálsa, og voru 15 í flokki, vér sáum og Grana Gunnarðson og Gunnar Lambason, og voru þeir 5 saman, þeir stefndu ena sömu leið, og kalla má, að nú sé allt á fer og flaugum um héraðið. Helgi Njálsson mælti: Þá mun Flósi kominn austan, og munu þeir; allir komnir til móts við hann, og stulum við, Grímur, vera þar Skarphéðinn er; Grímur kváð svo vera stýlbi, og fóru þeir heim; þenna aptan enn sama, mælti Bergþóra til hjóna sinna: nú stulub þér kjósa yður mat í kvöld, að hverr hafi það er mest fýfir til, þvíad þenna aptan mun eg bera síðast mat fyrir hjón mín; það stýlbi eigi vera, seigja þau; það mun þó vera, seigir hún, og má eg miltu fleira afseigja, ef eg vil, og mun það til

merkja, að þeir Grímur og Helgi munu heim koma áður menn eru settir í kvöld, og ef þetta geingur eptir, þá mun svo fara fleira sem eg segi. Síðan bar hún mat á bord. Njáll mælti: Undarlega sýnist mér nú, eg þíffjumst sjá um alla stofuna, og þífi mér, sem undan sé gaslveggurinn, en blóð eitt allt borbíð og maturinn; þá fannst öllum mik-
ið um þetta nema Skarphédni, hann bað menn ekki sýrgja né láta öðrum herfilegum látum, svo að menn mætti orð á því gera, og mun ofis vand-
ara gértenn öðrum, að vér berum ofis vel, og er það að vonum; þeir Grímur og Helgi komu heim áður borbíð voru ofan tekin, og brá mönnum mjög við það. Njáll spurði: hví þeir færir svo hverft? en þeir sögðu slíkt sem þeir höfðu frétt. Njáll bað aungan mann til svefnis fara, og vera vara um sig.

128. Kapítuli.

Heimsókn til Bergþórshvols.

Nú talar Glosi við sína menn. Nú munum vér ríða til Bergþórshvols, og koma þar fyrir mat-
mál, þeir gera nú svo. Dalur var í hvalinum og ríðu þeir þágangad, og bundu þar hesta sína, og hvöldu þar til þess er mjög leidd á kvöldið. Glosi mælti: nú skulu vér ganga heim að bænum og ganga þraungt og fara seint, og sjá hvað þeir taki til ráðs. Njáll stóð úti, og sýnir hans og Rári

og allir heimamenn, og skipubust fyrir á hlabinu; og voru þeir nær 30. Flosi nam stabar, og mælti: nú skulum vér að hyggja hvað þeir taka ráðs, þvíad mér lífst svo, ef þeir standa úti fyrir, sem við munum þá aldrei sókta geta; þá er vor sér ill, seigir Grani Gunnarsson, ef vér skulum eigi þora að að sælja; það skal og eigi vera, seigir Flosi, og munu vér að sælja, þótt þeir standi úti, en það afráð mannu vér gjalda, að margir munu eigi kunna frá að seigja hverjir sigrast. Njáll mælti til sinna manna: hvað sjái þér til, hverfu mikid líd þeir hafa? þeir hafa bæði mikid líd og hardfauð, seigir Skarphédinn, en því nema þeir þó nú stad, að þeir ætla, að þeim muni illa sækjast, að vinna ofs; það mun ekki vera, seigir Njáll, og vil eg, að menn gangi inn, þvíad illa sóktist þeim Gunnar að Hlidarenda, og var hann einn fyrir, en hér eru hús ramleg sem þar voru, og munu þeir eigi skjótt sælja; þetta er ekki þannveg að stíla, seigir Skarphédinn, þvíad Gunnar sóktu heim þeir höfðingjar, er svo voru vel að sér, að heldur vildu frá hverfa, enn brenna hann inni; en þessir munu þegar sælja ofs með eldi, er þeir meiga elgi annan veg. þvíad þeir munu allt til vinna, að yfirtaki við ofs, munu þeir það ætla, sem eigi er ólíklegt, að það sé þeirra hani, ef ofs dregur undan, eg em og þess ófús, að láta svæla mig inni sem melrakka í greni. Njáll mælti: Stú mun sem optar, að þér munu bera mig ráðum,

synir mínir, og virða mig einfíls, en þá er þér vorub hngri, gjörðub þér það eigi, og fór yðvart ráð þá betur fram. Helgi mælti: gérum vér sem faðir vor vill, það mun ofþ best gégna; eigi veit eg það víst, seigir Skarphédinn, þvíad hann er nú seigur, en vel má eg géra það til flaps fodb-
ur míns, ad brenna inni með honum, þvíad eg hræðumst ekki dauða minn; hann mælti þá við Kára: fylgjumst vel, mágur, svo ad engi skilist við annan; það hefi eg ætlað, seigir Kári, en ef annars verður auðið, þá mun það verða fram ad koma, og mun eg ekki meiga við því géra. Þessu vor en vér þín, seigir Skarphédinn, ef vér lifum eptir; Kári kvað svo vera stýlbi. Geingu þeir þá inn allir, og skipuðust í byrin. Flofi mælti: nú eru þeir seigir, er þeir hafa inn geingib, og flum um vér heim gánga sem stjótast, og skipast sem þykkaðst fyrir byrin, og geyma þess, ad eingi komist í brott, hverfi Kári né Njálssynir, þvíad það er vor bani; þeir Flofi komu nú heim, og skipuðust umhverfis húsin, ef nokkrar væri laundyr á. Flofi gekk framan ad húsunum, og hans menn. Þróalður Þskurarson hljóp þar ad, sem Skarphédinn var fyrir, og lagði til hans; Skarphédinn hjó stjótib af flapti fyrir honum, og hjó til hans og kom oxin ofan í stjöldinn, og bar ad Þróalði þegar allan stjöldinn, en hynnan sú hin fremri tók andlitib, og féll hann á bað aptur og þegar dauður. Kári mælti: lítt dró enn undan við þig,

Skarphédinn, og ertu vor fræknastur. Eigi veit eg það víst, seigir Skarphédinn, og brá við grön-
um og glotti að. Ráti og Grímur og Helgi, lögðu
út mörgum spjótum, og særðu marga menn, en
Flosi og hans menn fengu ekki aðgert. Flosi mælti:
Vér höfum feingið mikinn mannskæða á mönnum
vorum, eru margir sárir, en sá veiginn, er vér
mundum síft til fjósa, er nú það sjöð, að vér gét-
um þá eigi með vopnum sókta, er nú sá margur,
er eigi geingur jafnskruglega að sem létu, en þó
eggjudu mest, mæli eg þetta mest til Grana Gunn-
arðsonar og Gunnarð Lambasonar, er sér létu vest
eira, en þó munum vér nú verða, að gera annað
ráð fyrir ofs; eru nú tveir kostir til, og er hvergi
góður, sá annar að hverfa frá, og er það vor
bani, hinn annar, að vera að eld, og brenna þá
inni, og er það stór ábyrgðar hlutur fyrir Guði,
er vér erum menn kristnir sjálfir, en þó munum
vér það bragð taka.

129. Kapítulli.

Njálsbrenna.

Þeir tóku nú eld og gérðu bál mikil fyrir býr-
unum; þá mælti Skarphédinn: eld fveykid þér nú,
fveinar, eða hvert skal nú búa til seyðis? Grani
Gunnarðson svarði: svo skal það vera, og skaltu
eigi þurfa heitara að baka. Skarphédinn mælti:
Því launar þú mér sem þú ert maður til, er eg

hefnda fœdur þíns, og virðir það meira er þér er
 ófyllbara. Þá báru konur sýru í eldinn og slökktu
 niður fyrir þeim, sumar báru vatn eda hland.
 Kolur Þorsteinsson mælti til Glosa: ráð kémur
 mér í hug, eg hefi sjeð lopt í skálanum á hver-
 trjám, og skulu vér þar innbera eldinn og kveykja
 við arfasátu þá er hér stendur fyrir ofan húsin.
 Síðan tóku þeir arfasátuna og báru í eld; fundu
 þeir eigi fyr, er inni voru, enn logaði ofan allur
 skálinn; gérðu þeir Glosi þá stór bál fyrir öllum
 dyrum, tók þá kvennafólkid illa að þola það sem
 inni var. Njáll mælti til þeirra: verðið vel við
 og mælið eigi æðru, þó það el eitt mun vera og
 skýlði langt til annars slíks, trúið þér og því, að
 Guð er svo miskunnsamur, að hann mun ofþ eigi
 bæði brenna láta þessa heimis og annars. Elst-
 ar fortölur hafði hann fyrir þeim og aðrar hraust-
 legri. Nú tafa öll húsin að loga, þá gekk Njáll
 til dyra og mælti: hvert er Glosi svo nær, að
 hann meigi heyra mál mitt? Glosi kvaddist heyra
 meiga. Njáll mælti: vilt þú nokkud taka sættum
 við sonu mína, eda leyfa nokkrum mönnum út-
 gaungu? Glosi svarar: eigi vil eg við sonu þína
 sættum taka, og skal nú yfir lúfa með ofþ, og eigi
 fyrr frá ganga, enn þeir eru allir dauðir, en losa
 vil eg útgaungu konum og börnum og húskörum.
 Njáll gekk þá inn og mælti við fólkid: nú er þeim
 út að ganga öllum er leyft er, og gekk þú út
 Þórhalla Négrímisdóttir og allur liður með þér,

sá er lofab er. Þórhalla mælti: annar verður nú flinnabur okkar Helga, enn eg ætlaði um hrið, en þó skal eg eggja fœður minn og bræður að þeir hefni þessa mannfæða er hér er gærr. Njáll mælti: vel mun þér fara, því að þú ert góð kona. Síðan gekk hún út og margt lið með henni. Ástríður af Djúparbakka mælti við Helga Njálsfon: gættu út með mér, og mun eg kasta yfir þig Evensstíkju, og falda þig með höfuddúki; hann talðist undan fyrst, en þó gærdi hann þetta fyrir bæni þeirra. Ástríður vafði höfuddúki að höfði Helga, en Þórhildur kona Skarphéðins lagði yfir hann stíkkjuna, og gekk hann út á meðal þeirra, og þá gekk út Þorgérður Njálsdóttir og Helga systir hennar og margt annað fólk. En er Helgi kom út, mælti Flósi: sú er há kona og mikil um herðar, er þar fór, talið og haldið henni. En er Helgi heyrði þetta, kastaði hann stíkkjunni; hann hafði haft sverð undir hendi sér, og hjó til manns og kom í skjólbinn og af spordinn og fótinn af mannum; þá kom Flósi að og hjó á hálsinu Helga svo að þegar tók af höfudid. Flósi gekk þá að dyrum og kallaði á Njál, og kvaddist vilja tala við hann og Bergþóru. Njáll gærir nú svo; Flósi mælti: útgaungu vil eg bjóða þér, Njáll bóndi, því að þú brennur ómaklegur inni. Njáll mælti: eigi vil eg útgaunga, því að eg em maður gamall, og lítt tilbúinn að hefna sona minna, en eg vil eigi lifa við flömm. Flósi mælti þá til Berg-

þóru: gættu út, húsfreyja, þviad eg vil þig fyrir eingan mun inni brenna. Bergþóra mælti: eg var ung gæfin Njáli, hafi eg því heitib honum, að eitt skýlbi ganga yfir okkur bæði. Síðan geingu þau inn bæði. Bergþóra mælti: hvað skulu vér nú til ráða taka? Gangu munu við til hvílu okkar, seigir Njáll, og leggjast niður, hafi eg leingi værugjarn verið; hún mælti þá við sveininn Þórð Kárafson: þig skal útbera og skaltu eigi inni brenna; hinu hafi þú mér heitib, amma, seigir sveinninn, að við skýlbum albrei skilja, meðan eg vilbi hjá þér vera, en mér þifir miklu betra að deyja með ykkur Njáli, enn lifa eptir; hún bar þá sveininn til hvíluunar. Njáll mælti við brytja sinn: nú skaltu sjá hvar við leggjumst niður og hverfu eg bý um okkur, þviad eg ætla héðan hvergi að hrærast, hvert sem mér ángur reykur eða bruni, máttu nú nær gæta hvar beina okkar er að leita; hann sagði svo vera skýlbi; þar hafði slátrab verið ura einum og lá þar húðin. Njáll mælti við brytjann, að hann skýlbi breiða yfir þau húðina, og hann gérði svo; þau leggjast nú niður bæði í rúmið og leggja sveininn í millum sín, þá signdu þau sig og sveininn og fólu Guði önd sína á hendi, og mæltu það síðast, svo menn heyrði; þá tók brytinn húðina og breiðði yfir þau, og gætt út síðan. Ketill úr Mörk tók í móti honum og lippti honum út, og spurði vandlega að Njáli mági sínum, - en brytinn sagði allt hið fanna. Ketill mælti: mik-

ill harmur er að oss kveðinn, er vér stulum svo mikla ógjæfu saman eiga. Skarphédinn sá er fadur hans lagdist niður og hverfu hann bjó um sig; hann mælti þá: snemma fer fadir vor í rekkju, og er það sem von er, hann er maður gamall. Þá tóku þeir Skarphédinn og Kári og Grímur brandana jafnstjótt sem ofan duttu, og stutu út á þá, og gekk því um hrið; þá stutu þeir spjótum inn að þeim, en þeir tóku öll á lopti, og sendu út aftur. Þósi haf þá hætta að stjóta, því að oss munu öll vopnastípti þungt ganga við þá, meigi þér nú vel blíða þess, er eldurinn vinnur þó; þeir gera nú svo, þá féllu ofan stórvíðirnir úr ræfrinu. Skarphédinn mælti þá: nú mun fadir minn dauður vera, og hefir hverfi heyrt til hans stund né hósta; þeir geingu þá í Skálaendaann, þar var fallið ofan þvertré og brunnid mjög í miðju. Kári mælti til Skarphédins: hlauptu hér út og mun eg beina að með þér, en eg mun hlaupa þegar eptir, og munu við þá báðir í brott komast ef við breytum svo, því að hingat leggur allan reyfinn. Skarphédinn mælti: þú skalt hlaupa fyrir, en eg mun þegar á hæla þér; ekki er það ráð, seigir Kári, því að eg komumst vel annarstadar út, þótt hér gangi eigi. Eigi vil eg það, seigir Skarphédinn; hlauptu út fyrir, en eg mun þegar eptir; það er hverjum manni boðið að leita sér lífs meðan kostur er, seigir Kári, og skal eg og svo gera, en þó mun þó sá flíknadur með okkur verða,

ad við munum aldrei fjáft síðan, þvíad ef eg hleyp úr eldinum, þá mun eg eigi hafa flap til, að hlaupa inn aftur í eldinn til þín, og mun þá sína leið fara hverr okkar; það hlægir mig, seigir Skarphédinn, ef þú kémst í brott, mágur, að þú munt hefna mín; þá tól Kári einn setstokk loganda í hönd sér, og hleypur út eptir þvertrénu, flaungvir hann þá stokkinum út af þekjunni, og féll hann að þeim er úti vóru fyrir, þeir hlupu þá undan; þá logudu flæðin öll á Kára og svo hárið; hann stæpir sér þá út af þekjunni og stíklar svo með reykinum; þá mælti eina maður er þá var næstur: hvört hljóp þar maður út af þekjunni? fjærri fór það, seigir annar, heldur fastadi þar Skarphédinn eldstokki að ofi. Síðan grunudu þeir það ekki. Kári hljóp til þess er hann kom að læf einum, hann fastadi sér þar í ofan og stókti á sér eldinn, síðan hljóp hann með reykinum í gróf nokkura og hvíldi sig, og er það síðan kállub Kára gróf.

130. K a p í t u l i.

Líflát Skarphédins.

Nú er að seigja frá Skarphédni, að hann hleypur út á þvertréb þegar eptir Kára. En er hann kom þar er mest var brunnid þvertréb, þá brast niður undir honum. Skarphédinn kom fótum undir sig og réb þegar til í annað sinn, og rennur

upp vegginn, þá reid að honum brúnaðinn, og hrataði hann inn aptur. Skarphédinn mælti þá: sjeð er nú hverfu vera vill; géll hann þá fram með hliðvegginum. Gunnar Lambáson hljóp upp á vegginn og sjer Skarphédinn; hann mælti svo: hvört grætur þú nú, Skarphédinn? eigi er það, seigir Skarphédinn, en hitt er satt, að súrnar í augunum, en hvört er sem mér sýnist, hlærðu? Svo er víst, seigir Gunnar, og hafi eg aldrei fyrr hleigid, síðan þú vatt Þráinn á Markarfljóti. Skarphédinn mælti þá: er þér hér nú menjagripurinn, tók hann þá jaxl úr þússi sínum, er hann hafði hoggvið úr Þráni og fastaði til Gunnars, og kom í augað, svo þegar lá úti á flinninni; féll Gunnar þá ofan af þekjunni. Skarphédinn géll þá til Gríms bróður síns, héldust þeir þá í hendur og tröðu eldinn, en er þeir komu í miðjan fláslann, þá féll Grímur dauður niður. Skarphédinn géll þá til enda hússins, þá varð brestur mikill; brast þá ofan þekjan, varð Skarphédinn þá þar í millum og gasladsins, mátti hann þá þaðan hvergi hræstast; þeir Flösi voru við eldana þar til er morgnada var mjög; þá kom þar maður einn risandi að þeim. Flösi spurði hann að nafni, en hann nefndist Geirmundur, og kvadst vera frændi Sigfússoða, þér hafið mikil stórvirkni unnid, seigir hann. Flösi mælti: bæði munu menn þetta kalla stórvirkni og illvirkni, en þó má nú ekki að hafa; hverfu margt hefir hér fyrir manna látist? seigir Geirmundur.

Flosi svarar: hér hefir látist Njáll og Bergþóra og synir þeirra allir, Þórbur Kárafson, Kári Sölmundarson, enn þá vitum vér ógjörla um fleiri menn þá er ofð eru ófunnari. Geirmundur mælti: dauðann seigir þú þann nú, er vér höfum hjaðað við í morgun; hverr er sá? seigir Flosi. Kára Sölmundarson fundu við Bárður búi minn, seigir Geirmundur, og féll Bárður honum hest sinn, og var brunnid af honum hárið og svo flæðin; hafði hann nokkud vopna? seigir Flosi; hafði hann sverðið Fjörsvafnt, seigir Geirmundur, og var bláadur annar eggteinninn, og sögdu við Bárður, að dignað mundi hafa, en hann svaraði því, að hann stýlði herða í blóði Sigfússoða eða annara brennumanna. Flosi mælti: hvað sagði hann til Skarphéðins? Geirmundur svarar: á lífi sagði hann þá Grím báða, þá er þeir stýlðu, en þó kvað hann þá nú mundu dauða. Flosi mælti: sagt hefir þú ofð þá sögu, er ofð mun eigi setugrið bjóða, því að sá maður hefir nú á brott komist, er næst geingur Gunnari að Hlíðarendu um alla hluti; stýlud þér nú það vita, Sigfús synir, og aðrir brennumenn, að svo mikil eptirmál mun hér verða um brennu þessa, að margan mun það gera höfudlausan, en sumir munu ganga frá öllu fénu. Grunar mig uú það, að eingin yður Sigfússoða, þori að sitja í búi sínu, og er það rétt að vonum, vil eg nú bjóða yður öllum austur til mín, og láta eitt yfir ofð ganga alla; þeir þokkudu

honum bod sitt, og kváðust það þiggja mundu;
þá kváð Móðólfur Ketilsón vísu.

Stafur lifir einn, þar er inni
unnfors vidir brúnnu
(synir öllu því snjallir
Sigfús), Njáls húsa.
Nú er Gollnis son goldid
(gélfr eldur of sjót rekka:
ljófs brann hyrr í húsum)
Hofkúlds bani ens røfva.

Öðru nokkuru munu vér hælaf meiga enn því, er
Njáll hefir inni brunnid, þvíad það er eingi frami,
seigir Flósi; hann gélfr þá upp á gafladid og
Glúmur Hildisón og nokkurir menn adrir; þá
mælti Glúmur: hvert mun Skarphédinn daudur?
en adrir sögðu hann fyrir laungu daubann mundu
vera; þar gauð upp stundum eldurinn, en stund-
um flokknadi nidur; þeir heyrðu þá nidri í eldin-
um fyrir sér að kvæðin var vísa.

Nundi—t mellu Findar,
midjúngs burar, Þóða
gunnur um geira sennu
galdurs bráregni halda;
er hræstyffis glakka,
hjárfings vinir mínir,
(tryggvi eg óð) og eggjar
undgeingin spor dundi.

Grani Gunnarðson mælti: hvert mun Skarphéd-
inn hafa kvæðid vísu þessa lífs eða daudur? eing.

um gétum mun eg um það leida, seigir Þlofi; leita viljum vér Skarphéðins, seigir Grani, eða annara manna þeirra sem hér hafa inni brunnid; eigi skal það, seigir Þlofi, og eru flíkt heimskir menn sem þú ert, þar sem menn munu safna líbi um allt héraðid; mun sá allur einn er nú á dvalar, og þá mun verða svo hræddur, að eigi mun vita hvert hlaupa skal, og er það mitt ráð, að vér ridum allir í braut sem stjóstast. Þlofi gekk þá flýndilega til hesta sína og allir hans menn. Þlofi mælti þá til Geirmundar: hvert mun Ingjalður heima að Kéldum? Geirmundur kvaddi ætla að hann mundi heima vera; þar er sá maður, seigir Þlofi, er rosið hefir eida við oss og aðann trúnað. Þlofi mælti þá til Sigfúsena: hvern kost vilji þér nú gera Ingjalði? hvert viljið þér gefa honum upp, eða flúu vér nú fara að honum og drepa hann? Þeir svorðu allir, að þeir vilðu nú fara að honum og drepa hann. Þlofi hljóp þá á hest sinn og allir þeir og ridu í braut. Þlofi reid fyrir og stefndi upp til Rángár, og upp með ánni; þá sá hann mann ríða ofan öðrum meigin árinnar, hann kénndi, að þar var Ingjalður frá Kéldum. Þlofi kallar á hann. Ingjalður nam þá stadar og snéri við fram að ánni. Þlofi mælti til hans: þú hefir rosið sátta við oss, og hefir þú fyrirgert fé og fjörvi, eru hér nú Sigfúsennir og vilja gjarnan drepa þig, en mér þíkir þú við vant um kominn, og mun eg gefa þér líf ef þú vilt

selja mér sjálfbæmi; fyrr skal eg nú ríða til móts við Kára enn selja þér sjálfbæmi, en eg vil því svara Sigfúsísonum, að eg skal eigi hræðbari við þá, enn þeir eru við mig. Glosi mælti: bíð þú þá, ef þú ert eigi ragur, því að eg skal senda þér sending; bíða skal eg víst, seigir Ingjalður. Þorsteinn Kolbeinsson, bróðurson Glosa, reid fram hjá honum og hafði spjót í hendi; hann var rofástur maður með Glosa einhvert og mest verður. Glosi þreif af honum spjótib og staut til Ingjalðs, og kom á ena vinstri hliðina og í gegnum skjöldian fyrir neðan mundriðann, og klofnadi hann allur í sundur, en spjótib hljóp í lærið fyrir ofan knéskelna og svo í söðulshjolina, og nam þar stadar. Glosi mælti þá til Ingjalðs: hvert kom á þig? á mig kom víst, seigir Ingjalður, og kalla eg þetta steinu, eg ekki sár. Ingjalður kippði þá spjótinu út sárinu og mælti til Glosa: bíð þú nú, ef þú ert eigi blautur; hann staut þá spjótinu aftur yfir ána. Glosi sjer að spjótib stefnir á hann miðjan, hopar hann þá hestinum undan, en spjótib fló fyrir framan hestinn Glosa og misti hans; spjótib kom á Þorstein miðjann, og féll hann þegar dauður af hestinum. Ingjalður hleypir nú í skógin, og uáðu þeir honum ekki. Glosi mælti þá til sinna manna: nú höfum vér feinginn mannstada, meigu vér nú og vita, er þetta hestir abborist, hvert heillaleysi vér höfum; er það nú mitt ráð, að vér ríðum á Þrúhyrningshálsa, meigum vér þaðan sjá manna-

relb um allt héraðib. því að þeir munu nú hafa sem mestan líbsafnað, og munu þeir ætla, að vér höfum ríðib anstur til Fljótshlíðar, af Þríhyrningshálfum, og munu þeir þá ætla, að vér ríðum norður á fjall, og svo austur til héraða; mun þágang eptir ríða mestur hluti líbsins, en sumir munu ríða íð fremra austur til Seljalandsmúla, og mun þeim þó þíja þágang vor minni von; en eg mun uð gjöra ráð fyrir oss, og er það mitt ráð, að vér ríðum upp í fjallið Þríhyrning, og bíðum þar til þess, er þrjár sólir eru af himni.

131. Kapítull.

Grá Kára Solmundarsyni.

Nú er að seigja frá Kára, að hann fór úr gróf þeirri, er hann hafði hólt sig, þar til er hann mætti Bárði, og fóru svo orð með þeim, sem Geirmundur hafði sagt. Reid Kári þaðan til Mardar, og sagði honum tíðindin, og harmaði mjög. Kári kváð þá annað karlmannlegra, enn gráta þá dauda, og bað hann helður safna líði, og koma til Hóllsþvæðs. Síðan reid hann í Þjórsárdal, til Hjálta Skéggjasonar, og þá er hann kom upp með Þjórsá, sjer hann mann ríða eptir sér hvatlega. Kári beid mannsins, og kunnir, að þar var Ingjalður frá Kéldum; hann sjer, að hann var alblóðugur um lærið; Kári spurði In-

gjalb: hverr hann hefði særbán? en hann sagði; hvar funduist þú? seigir Kári; við Ránga, seigir Ingjalbur, og flaut hann yfir ána til mín; gærdir þú nokkud í móti? seigir Kári; aptur flaut eg spjótinu, seigir Ingjalbur, og sögðu þeir, er maður yrði fyrir, og var sá þegar dauður; vissir þú eigi, seigir Kári, hverr fyrir varð? líft þótti mér vera Þorsteini, bróðursyni Flösa, seigir Ingjalbur; njóttu heill handa, seigir Kári. Síðan ritu þeir báðir saman, til móts við Hjalta Stéggjason, og sögðu honum tíðindin; hann tók illa á verkum þessum, og kvad hina mestu naudsýn, að ríða eptir þeim, og drepa þá alla. Síðan safnadi hann líði, og kveður upp almenning; ríða þeir Kári nú við þetta líð, til móts við Mörð Balgardsón, og funduist þeir við Hóltsvað, var Mörður þar fyrir allmiklu líði; þá skiptu þeir leitinni, fóru sumir fremra, austur til Seljalandsmúla, en sumir upp til Fljótsblíðar, en sumir efra, til Þrúhyrningshálsa, og svo ofan í Góðaland; þáðan ridu þeir norður til Sands, en sumir til Fiskivatna, og hvurfu þar aptur, sumir íd fremra, austur í Hólt, og sögðu Þorgeiri tíðindin, og spurðu: hvert þeir hefði ekki þar um ridið, Þorgeir mælti: þann veg er, þótt eg sé ekki mikill höfðingi, þá mun Flösi annað ráð taka, enn ríða fyrir augu mér, þar sem hann hefir drepid Mjal fœdurbróður minn, og bræðrunga mína, og er yður eingi annar ágjör, enn snúa aptur, þvi að þér

munub hafa leitab langt um stamt fram, en seig-
 id þad Kára, ad hann rídi hingat til mín, og
 veri hér með mér, ef hann vill þad; en þótt
 hann vilji eigi austur hingat, þá mun eg annast
 um bú hans ad Dyrhólmum, ef hann vill, en
 seigid honum þad, ad eg mun veita honum, og
 ríða til alþingið, mun hann og vita þad, ad við
 brædur erum aðilar um eptirmálið, ætlum vér og
 svo ad ad ganga málinu, ad sektir skuli verða, ef vér
 meigum ráða, og síðan mannhefnir, en eg fer
 af því hvergi nú með yður, ad eg veit, ad ekki
 mun gæra, og munu þeir nú vera sem varastir
 um sig. Ríða þeir nú aftur, og fundust allir ad
 Hosi, og töludu þar um með sér, ad þeir hefði
 svívirðing af feingid, er þeir höfðu eigi fundid
 þá. Mordur kvad þad ekki vera; þá eggjudu
 margir, ad fara skilbi til Gljótsklíðar, og taka
 upp bú þeirra allra, er ad þessum verkum höfðu
 verið; en þó var því víðid til atkvæða Mardar,
 hann kvad þad vera ed mesta óráð; þeir spurdu:
 hví hann mælti þad? því, seigir hann, ef bú þeirra
 standa, þá munu þeir vitja þeirra og kvenna
 sinna, og mun þá þar meiga veida á, er stundir
 líða, skulud þér nú ekki efa yður, ad eg skal yður
 Kára trúir í öllum ráðum, því ad eg á fyrir
 sjálfann mig ad svara. Gjalti bað hann svo gæra
 sem hann hét; þá baud Gjalti Kára til sín, hann
 kvadst þangat mundu fyrst ríða; þeir sögðu,
 hvad Þorgeir hafði boðid honum, en hann lét

Þess bóðs sáðar neyta fýlbu, en kvad sér vel hug um seigja, ef slíkir væru margir, dreifdu þeir þá öllu lífinu; þeir Flosi sáu öll tíðindi, þar sem þeir voru í fjallinu. Flosi mælti: nú skulu vér taka hesta vora, og ríða í brott, því að nú mun of þad duga; þeir Sigfúsþynir spurdu: hvert þeim myndi duga, að komast til búa sinna, og seigja fyrir; þad mun Mordur ætla, seigir Flosi, að þér munud vitja kvenna yðarra, og er þad gétast mín, að þad sé ráð hans, að standa stuli bú yðar órænt, og er þad nú mitt ráð, að eingi skiljist við annan, og ríði allir austur með mér; tóku þeir þad ráðs allir. Ríðu þeir þá allir austur, og fyrir norðan jökul, og svo uns þeir komu til Svínafells. Flosi sendi þegar menn, að draga að faung, svo að eingan hlut fýlbi skorta. Flosi hælðist aldrei um verkin, enda fann eingi hræðslu á honum, og var hann heima allann veturinn, fram um Tól.

132. Kapítuli.

Sundin bein Njáls og Bergþóru.

Rári þad Hjaltu, að fara að leita beina Njáls, þvíad því munu allir trúa, er þú seigir frá, og þér sýnist. Hjalti kvadst þad gjarna gera vilja, að flytja bein Njáls til kirkju; þadann ríðu 15 menn, þeir ríðu austur yfir Þjórsá, og kvæddu þar menn með sér, til þess er þeir höfðu hundrad

manna með náðilum Njáls; þeir komu til Berg-
 þórshvols, að háðeigi dags. Hjalti spurði Kára,
 hvar Njáll mundi undir liggja? en Kári vísaði
 þeim til, og var þar mikilli östu af að moka, þar
 fundu þeir undir húðina, og var sem hún væri skorpn-
 ud við eld; þeir tóku upp húðina og voru þau óbrunn-
 in undir, allir lofuda. Gud fyrir það, og þókti stór
 jarteikn í vera. Síðan var tekinn sveinninn er
 leigib hafði í millum þeirra, og var af honum
 brunninn fingurinn, er hann hafði rétt út undan
 húðinni. Njáll var út borinn og svo Bergþóra.
 Síðan geingu til allir menn að sjá líkami þeirra.
 Hjalti mælti: hverju lítafst yður líkamir þessir? þeir
 svörðu: þinna atkvæða viljum vér að bida. Hjalti
 mælti: ekki mun mér um þetta einarðarfátt verða; lík-
 ami Bergþóru þiki mér að líkindum, og þó vel, en lík-
 ami Njáls og ásjóna sýnir mér svo bjartur, að eg hef
 eingís dauðs manns líkama sjed jafnbjartann; allir
 sögðu að svo sýndist; þá leitudu þeir Skarphéd-
 ins, þar vísudu þeir heimamenn til sem þeir Flósi
 heyrðu, að vísan var kveðin, og var þar þekjan
 fallin að gaslinum, og þar mælti Hjalti, að til
 kynldi leita. Síðan gæra þeir svo, og fundu líkama
 Skarphédins þar, og hafði hann stöðib upp við
 gaslabib, og voru brunnir fætur af honum mjög
 svo neðan til knjá, en allt annað óbrunnið á hon-
 um, hann hafði bitid á kámpinum, augu hans voru
 opin og óprútin, hann hafði rekid oxina í gaslab-
 ib svo fast, að geingib hafði upp á miðjan fetann,

og var hún ekki af því dignub; síðan var út brot-
in ørin. Hjalti tók upp ørina og mælti: þetta
er fægætt vopn, og munu fáir bera meiga. Kári
mælti: sje eg mann til, hverr bera skal ørina;
hverr er sá? leigir Hjalti; Þorgeir Skorargeir,
seigir Kári, sá er eg ætla nú mestan mann í þeirri
ætt vera; þá var Skarphédinn flettur af klædun-
um, þvíad þau voru ekki brunnin, hann hafði lagib
hendur sínar í kross, og á ofan ena hægri, þíla
fundu þeir á honum, í millum herdanna en ann-
an á bríngunni, og var hvertveggi brendur í kross,
og ætludu menn að hann myndi sig sjálfur brennt
hafa; allir menn mæltu það, að betra þækti hjá
Skarphédni dandum enn þeir ætludu, þvíad engi
maður hræddist hann; þeir leitudu beina Grímð
og fundu bein hans í midjum skálanum, þeir fundu
þar gégnit honum undir hliðvegginum, Þórb Leys-
ingja, en í vefjarstofunni fundu þeir Sæunni ker-
lingu og þrjá menn aðra, alls fundu þeir þar bein
af 9 mönnum, sluttu þeir nú lífin til kirkju; þá
reid Hjalti heim og Kári með honum. Blástur
kom í fótinn Ingjalði, fór hann þá til Hjalta,
og var þar græddur, og var hann þó jafnan halt-
ur síðan. Kári reid í Dúngu til Aðgrímð Ell-
idagrímðsonar, þá var Þórhalla heim komi, og
hafði hún þá sagt áður tíðindin. Aðgrímur tók við
Kára báðum höndum, og bað að hann skyldi
vera þar öll þau misfiri; Kári kvad svo vera
skyldi. Aðgrímur bað því öllu líði til sín, er

að Bergþórshvoli hafði verið. Kári kvad það vel
 bobid, og létst það þiggja mundu fyrir þeirra hönd,
 var þá flutt þángað allt líbið. Þórhalli Ás-
 grímssyni brá svo við, er honum var sagt, að
 Njáll fóstri hans var dauður, og hann hafði inni
 brunnid, að hann þrútnaði allur, og blóðbogi stóð
 úr hvertveggja eyranu, og varð eigi stöðvab, og
 féll hann í óvit og þá stöðvabist. Eptir það stóð
 hann upp og kvad sér lítillmannlega verða, en það
 munda eg vilja, að eg hefnda þessa á þeim nokk-
 urum, er hann brenndu inni, er nú hefir mig hent,
 en aðrir sögðu, að eingi mundi honum þetta
 virða til flámmar, en hann kvadst eigi taka meiga
 af því hvað mælt væri. Ásgrímur spurði hvers
 trausts Kári mundi von eiga af þeim fyrir aust-
 an árnar? Kári sagði, að Mörður Valgarðsson
 og Hjalti Sleggjason mundu veita honum slíkan
 styrk sem þeir mætti, og Þorgeir Skorargeir og
 þeir allir bræður. Ásgrímur sagði það mikinn
 ofla. Hvern styrk stulum vér af þér hafa? seigir
 Kári; allan þann sem eg má veita, seigir Ásgrím-
 ur, og skal eg lif á leggja; gérðu svo, seigir Kári.
 Eg hefi og komið Gíssuri í málid, og spurda eg
 hann ráðs, hversu með stýlbi fara, seigir Ásgrím-
 ur; hvað lagði hann til? seigir Kári; Ásgrímur
 svarar: það lagði hana til, að vér stýlbum öllu
 fyrru fyrir halda til vors, enda ríða þá austur,
 og búa mál til á hendur Flösa, um víg Helga, og
 kvæðja búa heiman, og lýsa á þingi brennumálun-

um, og kvedja þar ína sömu búa í dóm; eg spurða og Gísfur, hverr sælja skyldi vígsmálid? en hann sagði, að Mordur skyldi sælja, hvert sem honum þætti gott eða illt, skal hann því þungast af hasa, að honum hasa öll málin vest farid hér til. Kári skal og síreidur jafnan, er hann finnur Mord, og mun hann slíkt til draga, ef hann er þræddur gérr, og forsjá mín í annan stad, sagði Gísfur. Kári mælti þá: þínum ráðum munu vér framfara meðan þeirra er kostur, og þú vilt fyrir vera. Svo er að seigja frá Kára, að hann mátti ekki sofa um nætur. Úsgrímur vaknadi eina nótt, og heyrdi, að Kári vakti. Úsgrímur mælti: hvert verður ekki svefnsamt á næturnar? Kári kvad þá vísu þessa.

Kemrat ullur um allar,
 álmssímar mér grímur,
 bedhlinar man eg bænir
 bauga svefn á augu;
 síst brandvidir brendu
 bədvars naufts á hausti,
 eg em, að mínu meini
 minnigur Njál inni.

Eingra manna gat Kári jafnopt, sem Njáls og Skarphédins og Bergþóru og Helga; aldrei á-mælti hann óvinum sínum, og aldrei heitabíst hann við þá.

133. Kapítuli.

Draumur Glosa.

Gina nótt bar svo til að Svínafelli, að Þlofi lét illa í svefni. Glúmur Hilbisson vakti hann, og var leingi, áður enn hann gjæti vakid hann. Þlofi mælti þá: Kalli mér Ketil úr Mörk. Ketill kom þángað; Þlofi mælti: seigja vil eg þér draum minn; það má vel, seigir Ketill. Mig dreymbi það, seigir Þlofi, að eg þóttist staddur að Lómagnúpi, og ganga út og sjá upp til gnúpsins og opnast hann, og gekk madur út úr gnúpinum, og var í geithédni, og hafði járnstof í hendi, hann fór kallaandi og kallaði á menn mína, suma fyrr en suma síðar, og nefndi á nafn; hann kallaði fyrstan Grím enn Rauda frænda minn og Arna Kolsson; þá þótti mér undarlega viðbregða; mér þótti hann þá kalla Eyjólf Bolverðsson og Þjót son Þalls af Síðu og nokkura 6 menn, þá þagnadi hann stund nokkura. Síðan kallaði hann 5 menn af voru líði, og voru þar Sigfús synir, bræður þínir; þá kallaði hann aðra 6 menn, og var þar Lambi og Móðólfur og Glúmur; þá kallaði hann 3 menn, síðast kallaði hann Gunnar Lambason og Kol Þorsteinsón. Eftir það gekk hann að mér, eg spurda hann tíðinda; hann létst kenna að seigja tíðindin; þá spurda eg hann að nafni, en hann nefndist Þórgrímur; eg spurda, hvert hann flyði fara? hann kvadst fara flyðu til alþingis; hvað

staltu þar gæra? sagða eg; hann svarar: fyrst skal eg ryðja kvíðu, en þá dóma, þá vígvöll fyrir vegundum; síðan kváð hann þetta.

Hoggorma mun hefjast
herðipundur á landi;
sjá meigu menn á moldu
margar heilaborgir.
Nú ver blárra brodda
beystifullur í fjöllum;
Toma mun sumra seggja
sveita dagg á leggi.

Síðan æpti hann svo mikil óþ, að mér þótti allt skjálfa í nándir og laust niður stafinum og varð brestur mikill. Gætt hann þá inn fjállið, en mér baub ótta. Vil eg nú að þú seigir, hvað þú ætlar drauminn vera. Það er hugbod mitt, seigir Ketill, að þeir muni allir seigir ér kalladur voru; sýnist mér það ráð, að þenna draum seigjum vér eingum manni að svo búnu. Flosi kváð svo vera stýlbi. Nú lsbur veturinn þar til er lokid var jóluum. Flosi mælti þá til sinna manna: nú ætla eg að vér skulum fara heiman, þvíad mér þikir sem vér munum eigi setugrið hafa meiga, skulu vér nú fara í liðsbón, mun nú það sannast sem eg sagða hður, að vér mundum fyrir mörgum tne ganga verða áður enn lokid er þessum málum.

134. K a p í t u l í.

Grá ferdum Glosa og líðsbón hans.

Éðan bjuggu þeir heiman allir. Glosi var í leistabrofum, þólab hann ætlaði að ganga, vissi hann þá og, að þá mundi öðrum minna fyrir þíja að ganga; þá fóru þeir heiman á Knappa-völl, en annan aptan til Breiðár, en þá til Kálfa-fells, þáðan í Björnanes til Hornaffjarðar, þáðan til Stafafells í Lóni. en þá til Þvottár til Síðu-halls. Glosi átti Steinvöru dóttir hans. Hallur tók við þeim allvel. Glosi mælti til Halls: biðja vil eg þig. mágur, að þú ríðir til þíngs með mér með alla þíngmenn þína. Hallur svaraði: nú er svo orðið sem mælt er, að flamma stund verður hönd höggi feigin, og er sá nú allur einn í þínu líði, er nú hefir eigi höfuds, og hinn er þá eggjandi ens versta verkis, er eigi var fram komið, en líðveitslu mína er skylt að eg leggja til í alla stadi slíka sem eg má. Glosi mælti: hvað leggur þú nú til ráðs með mér, þar sem nú er komið? Hallur mælti: fara skaltu allt norður í Bopna-fjörð og biðja alla höfðingja líðsinnis, og muntu þó þurfa þeirra allra áður enn þíngi sé lokið. Glosi dvaldi þar þrjár nætur og hvíldi sig, og fór þáðan austur til Geitahellna, og svo til Beru-fjarðar, þar voru þeir um nótt, þáðan fóru þeir austur til Breiddals. í Hryðali, þar bjó Hallbjörn hinn sterki, hann átti Döðnyju systur Sörla Broðð-

helgasonar, og hafði Flofi þar góðar viðtökur. Hallbjörn spurði, hversu langt Flofi ætlaði norður í fjorduna? hann kvadst fara ætla til Bopnarsfjardar. Flofi tók þá félsjóð af beltí sér, og kvadst vilbi gefa Hallbirni; hann tók við fénu, en kvadst þó ekki gjafir eiga að Flosa, en þó vil eg vita, hverju þú vilt að eg launa þér; ekki þarf eg fjár, seigir Flofi, en vilba eg að þú ridir til þíngs með mér og veittir að málum mínum, en þó á eg hverfi að telja til við þig mægdir né frændsemi. Hallbjörn mælti: það mun eg veita þér, að ríða til þíngs með þér og veita að málum þínum sem eg munda bróður mínum; Flofi þakkaði honum. Hallbjörn spurði margt úr brennunni, en þeir sögðu honum frá öllu sem gjörft. Flofi fór þaðan Breiðdalshéidi og svo á Ráfnkelsstaði, þar bjó Hrafnkell Þórisson Hrafnkelssonar Raums. Flofi fékk þar góðar viðtökur, og leitadi hann eptir um þíngreið við Hrafnkél og líðveitflu, en hann fór leingi undan, en þar kom er hann hét, að Þórisson hans mundi ríða við alla þíngmenn þeirra, og vera í slíkrí líðveitflu sem aðrir samþíngisgóðar hans. Flofi þakkaði honum og fór í braut og á Bersastadi; þar bjó Hólmsteinn Spakversason, og tók hann allvel við Flosa; Flofi bað hann líðveitflu. Hólmsteinn kvad hann laungu hafa laun selt um líðveitflu; þaðan fóru þeir á Balþjófsstaði, þar bjó Sörli Broddhelgason, bróðir Bjarna; hann átti Þórdísi, dóttur Gudmundar ens ríka á

Mókruvöllum; þeir höfðu þar góðar viðtökur. En um morguninn vakti Þlofi til við Sörla, að hann mundi ríða til alþingis með honum, og baud honum fé til; eigi veit eg það, seigir Sörli, meðan eg veit eigi víst, hvadan Gudmundur hinn ríki stendur að, mágur minni, því að eg ætla honum að veita hvadan sem hann stendur að. Þlofi mælti: finni eg það á svörum þínum, að þú hefir konu-ríki. Þlofi stóð þá upp og bað taka klæði þeirra og vopn; fóru þeir þá í brott og feingu þar einga líbveitslu; fóru þeir fyrir neðan Lagarfljót og yfir heiði til Njarðvíkur, þar bjuggu bræður tveir, Þorkéll fullspakur og Þorvaldur bróðir hans; þeir voru synir Ketils Þidrandasonar hins spaka Ketils-sonar Þryms Þóris-sonar Þidranda. Móðir þeirra Þorkéls fullspaks og Þorvalds var Ungvelbur Þorkélsdóttir fullspaks. Þlofi hafði þar góðar viðtökur; hann sagði þeim bræðrum beili á um erindi sín og bað þá líbveitslu; en þeir synjudu, áður enn hann gaf þeim þrjár merkur silfurð hverjum þeirra til líbveitslu, þá játuðu þeir að veita Þlofa. Ungvelbur móðir þeirra var hjá, er þeir hétu alþingisreiðinni og grét. Þorkéll spurði: hví hún gréti? hún svarar: mig drembi að Þorvaldur bróðir þinn var í raðum fyrsti, og þótti mér svo þraungur vera sem saumadur væri að honum, mér þótti hann og vera í raðum höðum undir og vafid að vandum dreiglum, mér þótti illt á að sjá, er eg vísa að honum var svo

óhægt, en eg máttu ekki að gera; þeir hlóu að og kváðu vera vitlessu og kváðu geip hennar ekki skyldi standa fyrir þingreið þeirra. Flosi þakkaði þeim vel, og fór þáðan til Bopnassjarðar og kom til Hofs; þar bjó Bjarni Broddhelgason Þorgilssonar Þorsteinssonar ens hvihta Olvissónar Eyvaldssonar Þrnapórissonar; móðir Bjarna var Halla Lýtíngsdóttir, móðir Broddhelga var Ásver dóttir Þóris Grautatlassonar Þórissonar Þiðranda. Bjarni Broddhelgason átti Manuveigu Þorgeirsdóttur Girfissonar úr Góðdølum Geirmundarsonar Þrðaldssonar Girfissonar Þrdigstéggja. Bjarni tók við Flosa báðum höndum. Flosi bað Bjarna fé til líðveitflu. Bjarni mælti: aldrei hefi eg felt karlmennsku mína við fémuðu eða líðveitflu, en mi er þú þarft líðs, mun eg gera þér um vinveitt og ríða til þings með þér og veita þér sem eg mundi bróður mínum; þá snýrdu öllum vanda á hendur mér, seigir Flosi, en þó var mér slíkt að þér von, þáðan fóru þeir Flosi til Krossavíkur. Þorkéll Geitissón var vin hans mikill. Flosi sagði honum erindi sitt. Þorkéll kvad það skyldt vera, að hann veitti honum slíkt sem hann væri tilfær og skiljast eigi við hans mál. Þorkéll gaf Flosa góðar gjafir, að skilnabi; þáðan fóru þeir norður til Bopnassjarðar og upp í Þjóttsdalshérad, og giftu að Hólmsteins Spakbedvarssonar. Flosi sagði honum, að allir hefði vel staðið undir hans nauðsyn og erindi, nema Eorli Broddhelgason. Hólm-

steinn kvad það til þess bera, að hann væri eingi ofstopamaður. Hólmsteinn gaf Flosa góðar gjafir. Fór Flosi upp Fljótsdal og þaðan suður á fjall um Drnähraun og ofan Svínhornadal og út um Alptafjörð fyrri vestan, og lauk eigi fyrir enn hann kom til Þvottár til Halls mágs síns; þar var hann hálfan mánuð og menn hans og hvíldi sig. Flosi spurði Hall, hvað hann legði nú til ráðs með honum, hversu hann stýldi nú með fara eða breyta hógum sínum? Hallur mælti: það ræð eg, að þú fært heima við þú þitt og Sigfúsþynir, en þeir fendi menn til að skipa til búa sinna, en farir heim að sinni; en þá er þér ríðid til þings, ríðid allir saman og breiðid ekki flokki yðrum, fari þá Sigfúsþynir að hitta konur sínar. Eg mun og ríða til þings og Þjótur son minn með alla þingmenn okkra, og veita þér slíkt líd sem eg má mér viðtoma. Flosi þakkaði honum. Hallur gaf honum góðar gjafir að skilnadi. Flosi fór þá frá Þvottá, og er ekki um hans ferðir að tala fyrir enn hann kemur heim til Svínafells, er hann þá heima það er eptir var vetrarins og um sumarid allt til þings framan.

135. K a p í t u l i.

Grá Þórhalli og Kára.

Þórhallur Ásgrímsson og Kári Solmundarson, ríðu einhvern dag til Mosfells, að finna Gísfur

hvíta; hann tók við þeim báðum höndum, og voru þeir þar að hans mjög lönga hróð; það var einhverju sinni, þá er þeir Gísur töludu um brennu Njáls, að Gísur koad það allmikla giptu, er Kári hafði í brott komist, þá varð Kára vísa á munni.

Gjálmskassa fór hvesir,
herdimeidur, af reidi
út úr elris sveita
Ófus Njáls húsa:
Þá er eldgunnar inni
(oddrunnar) þar brunnu
[menn nemi mál sem eg inni,
mín] (harmfakir tína).

Þá mælti Gísur: vorkun er það, er þér sé minnisamt, og skulu vér nú ekki fleira til tala að sinni. Kári seigir, að hann vill heim ríða. Gísur mælti: eg mun nú gera mér dælt um ráðagærd við þig, þú skal eigi heim ríða, en þó skaltu í braut ríða, og austur undir Eyjafjöllum, að finna Þorgeir Skorargeir og Þorleif kálf, þeir skulu ríða austan með þér, þeir eru aðilar sakanna; með þeim skal ríða Þorgrímur inn mikli, bróðir þeirra, þér skuluð ríða til Marðar Balgarðssonar, og seigja honum orð mín til, að hann taki við vígsmáli eptir Helga Njáls son á hendur Glosa, en ef hann mælir uokkuru orði í móti þessu, þá skaltu gjöra þig sem reibastan, og láta sem þú munir hafa öxi í höfði honum, þú skalt og í ann-

an stadd seigja á reidi mína, ef hann lætur illa að komast, þar með staltu seigja, að eg mun láta sækja Þorköflu dóttur mína, og láta hana fara heim til mín, en það mun hann eigi þola, því að hann ann henni sem augum í höfði sér. Kári þakkaði honum sína ráðagæð; ekki talaði Kárium líbveitflu við hann, því að hann ætlaði það, að honum myndi það fara vinveitlega sem annað. Kári reid þaðan austur yfir ár, og þaðan til Fljótsþhlíðar og austur yfir Markarfljót, og svo til Seljalandsmúla, þeir ríða austur í Holt. Þorgeir tók við þeim með inni mestu blíðu; hann sagði þeim umferðir Flösa, og hverfu mikil líb hann hafði þeigið í Austfjörðum. Kári sagði, að það væri vorkun, að hann bæði sér líbs, svo mörgum sem hann myndi svara eiga. Þorgeir mælti: því betur er þeim fer öllum verr að, því harðara stulu vér á þá sækja. Kári sagði Þorgeiri tillofur Gíssurar. Síðan ríða þeir austan á Rángárvöllu til Marðar Valgarðssonar; hann tók vel við þeim. Kári sagði honum orðsending Gíssurar mágs hans; hann tók seinlega undir það, og kvad meira, að sækja Flösa einn, en 10 aðra. Kári mælti: þetta fer þér, sem hann ætlaði, því að þér eru allir hlutir illa gefnir, því að þú ert bæði hræddur og huglaus, enda skal það á þak koma, sem þér er mállegt, að Þorkatla skal fara heim til föður síns; hún bjóst þegar, og kvadst þess fyrir laungu tíðin, að stíðbi með

þeim Merði; hann flípti þá fljótt flapi sínu, og svo orðum, og þad af sér reidi, og tók þegar við málinu. Kári mælti: nú hefir þú tekið við málinu, og sæk nú óhræddur, því að líf þitt liggur við. Mordur kvaddist allan hug skyldi áleggja, að gera þetta vel og dreingilega. Eptir það stefndi Mordur til sín 9 búum, þeir voru allir vetvangsbúar. Mordur tók þá í hönd Þorgeiri og nefndi votta tvo í það vætti, að Þorgeir Þórisson selur mér vísgef á hendur Glösa Þórðarsyni, að sækja um vís Helga Njálssonar, með sófnargögnum þeim öllum, er sófinni eigu að fylgja, selur þú mér sof þessa að sækja, og að sættast á, svo allra gagna að njóta, sem eg sé réttur aðili; selur þú mér að lögum, en eg tek að lögum. Á annað sinn nefndi Mordur sér votta, í það vætti sagði hann, að eg lýfi lögmaetu frumhlaupi á hönd Glösa Þórðarsyni, er hann veitti Helga Njálssyni heilundarsár, eða holundar, eða mergundar, það er að ben gérðist, en Helgi fékk hana af, lýfi eg handseldbri sof Þorgeirs Þórissonar. Á öðru sinni nefndi hann votta í það vætti, að eg lýfi heilundarsári, eða holundar, eða mergundar, á hönd Glösa Þórðarsyni, því sári er að ben gérðist, en Helgi fékk hana af, á þeim vætvangi, er Glösi Þórðarson hljóp til Helga Njálssonar, lögmaetu frumhlaupi áður, lýfi eg fyrir búum 5; síðan nefndi hann þá alla, lýfi eg löghýsing, lýfi eg handseldbri sof Þorgeirs Þórissonar; þá nefndi

Mörður sér votta; í það vætti, sagði hann, að eg fæð vætvangsbúa þessa alla 9, og nefndi þá alla á nafn, alþingisreidar og búa kvíðar að bera um það, hvert Glosi Þórdarson hljóp lögæmtu frumhlaupi til Helga Njálssonar á þeim vætvangi, er Glosi Þórdarson veitti Helga Njálssyni helundarsár eða holundarsár eða mergundar, það er að ben gjörðist, en Helgi fékk bana af, fæð eg yður þeirra orða allra, er yður stýlba lög til um að bera, og eg vil yður að dómi beiðt hafa, og þessu máli eigu að fylgja, fæð eg yður lögfæð, svo að þér heyrið á sjálfir, fæð eg um handselt mál Þorgeirs Þórissonar. Mörður nefndi sér votta í það vætti, að eg fæð vætvangsbúa þessa 9, alþingisreidar og búakvíðar, að bera um það, hvert Glosi Þórdarson særði Helga Njálsson helundarsári eða mergundar eða holundar, því er ben gjörðist, en Helgi fékk bana af, á þeim vætvangi, er Glosi Þórdarson hljóp að Helga Njálssyni lögæmtu frumhlaupi áður, fæð eg yður þeirra orða allra, er yður stýlba lög til um að bera, og eg vil yður að dómi beiðt hafa, og þessu máli eigu að fylgja, fæð eg yður lögfæð, fæð eg yður svo, að þér heyrið á sjálfir; fæð eg yður um handselt mál Þorgeirs Þórissonar; þá mælti Mörður: Nú er mál tilbúið sem þér beiðduft, vil eg nú biðja þig Þorgeir Skorargeir, að þú komir til mín, er þú ríður til þings, og ríðum við þá báðir saman með hverutveggja flokkinn, og

hóldum okkur sem best saman, því að flokkur minn skal þegar búinn til endverðs þings, og skal eg yður í öllum hlutum trúr vera; þeir tóku því öllu vel, og var þetta bundid svardögum, að eingi skyldi við annan stjilja, fyrr enn Kári vildi, og hverr þeirra skyldi leggja sitt líf, við annars líf. Skyldu þeir nú með vináttu, og mæltu mót með sér á þingi. Ríður nú Þorgeir austur aftur, en Kári ríður vestur yfir ár, þar til er hann kom í Dúngu til Alsgríms; hann tók við þeim ágætta vel. Kári sagði Alsgrími alla ráðagærd Gísurar hvíta, og mála tilbúnaðinn. Stífs var mér að honum von, seigir Alsgrímur, að hann mundi vel fara, enda hefir hann það nú sýnt. Alsgrímur mælti: hvað spyr þú austan frá Flosa? Kári svarar: hann fór allt austur í Bopnassjörð, og hafa nálíga allir höfðingjar heitid honum sinni líbveitíslu og alþingiðreid, þeir vænta sér og líðs af Reykdælum og Þjóðvetningum og Erfirðingum, þeir töludu þar margt um. Ríða nú stundir, allt framan til alþingiðs. Þórhallur Alsgrímsson tók fótarmein svo mikið, að fóturinn fyrir ofan øflla, var svo digur og þrútin sem konu lær, og mátti hann ekki ganga nema við staf, hann var mikill maður verti og ramur að afli, dóttur á hárslit og stinnslit, vel orðstílltur og þó skapbráður, hann var enn þriðji mestur lögmaður á Íslandi. Nú kemur að því sem menn skyldu fara heiman til þings. Alsgrímur mælti til Kára: þú skalt ríða til endverðs

þings og tjálða búdir vorar, og með þér Þórhallur son minn, þú mun best og höglegast með hann fara, er hann er fótlaumi, en vér munum hans mest þurfa á þessu þingi, með þessum skulu ríða 20 menn aðrir. Eptir það var búin ferð þeirra, og ridu þeir síðan til þings, og tjöldudu búdir, og bjuggust vel um.

136. Ka p í t i l l i.

Frá Slosa og Brennunarmonnum.

Þessi reid austan og þeir tsutugir manna, er að brennunni höfðu verið með honum, þeir ridu þar til er þeir komu til Fljótshlíðar, skipudu þá Sigfrúðsynir til búa sinna, og dvöldust þar um daginn, en um kvöldið ridu þeir vestur yfir Þjórsá og sváfu þar um nóttina, en um morguninn suemma, tóku þeir hesta sína og ridu fram á leið. Þessi mælti til sinna manna: nú munu vér ríða í Dúngu til Ásgríms, til dagverðar, og troða við hann ill-sakar; þeir kváðu það vel gert, þeir ridu þar til er þeir áttu stamt til Dúngu. Ásgrímur stóð úti og nokkurir menn með honum, þeir sjá þegar-flokkinn er mátti heiman; menn Ásgríms mæltu: þar mun vera Þorgeir Skorargeir; Ásgrímur mælti: eigi enn heildur ætla eg það, þvíad þessir menn fara með hlátri og gapi, en frændur Njáls, slíkir sem Þorgeir er, munu eigi hlæja fyrr enn nokkud er hefst brennunnar, og mun eg gæta annars til, og

má vera að yður þífi það ólíklegt; það er ætlun mín, að vera muni Flosi og brennumenn með honum, og munu þeir ætla að troða illsaðar við of, og stulu vér nú inn ganga allir, þeir gera nú svo. Asgrímur lét sópa húsin og tjalda, og setja bord og bera á mat, hann lét setja forseti með endilöngum bekkjunum um alla stofuna. Flosi reid í tún, og það menn slíga af hestum og ganga inn; þeir gærdi svo, þeir Flosi komu í stofuna. Asgrímur sat á palli; Flosi leit á bekkina, og sá að allt var reidubúið, það er menn þurftu að hafa. Asgrímur kvaddi þá ekki, en mælti til Flosa: því eru bord sett, að heimull er matur, þeim er hafa þurfa. Flosi gengur undir bordið og allir menn hans, en lagdu vopn sín upp að þíli, þeir sátu á forsetum, er eigi máttu uppi sitja á bekkjunum, en 4 menn stóðu með vopnum fyrir framan þar sem Flosi sat, meðan þeir mótudust. Asgrímur þagði um matmálið, og var svo raudur á að sjá sem blóð. En er þeir voru mettir, báru konur af bordum, en sumar báru innar handlaugar. Flosi fór að engu óðara enn hann væri heima; bolex lá í pall's horninu. Asgrímur tók hana tveim höndum og hljóp upp á pall'stöfkinn, og hjó til höfuðs Flosa; Glúmur-Hildisson gat sjed tilræðid, og hljóp upp þegar og gat tekið oxina fyrir framan hendur Asgrími, og snéri þegar egginni að Asgrími, þvíad Glúmur var ramur að afli; þá hljópu upp miklu fleiri menn, og tóku Asgrím,

en Þlofi þaðan engan mann. Ásgrími sýlbu meina gæra, því að vér gærdum honum ofraun, en hann gærdi það eina að, er hann átti, og sýndi hann það, að hann var ofurhugi. Þlofi mælti til Ásgríms: hér munum vér nú stílast heilir og sinnast á þingi, og taka þar til óspiltra málanna. Evi mun vera, seigir Ásgrímur, og munda eg það vilja, um það er þessu þingi er lofið, að þér færð lægra. Þlofi svaraði engu, geingn þeir þá út, og stígu á hesta sína, og ridu í brott, þeir ridu þar til, er þeir komu til Laugarvatns, og voru þar um nóttina, en um morguninn ridu þeir fram á Beitivöllu, og áðu þar; þar ridu að þeim flokkar margir, var þar Hallur af Síðu og allir Áustfirðingar. Þlofi fagnaði þeim vel, og sagði þeim frá ferðum sínum, og viðskiptum þeirra Ásgríms. Margir lofðu þetta, og sögðu líft ræðlega gært vera; þá mælti Hallur: þetta lífst mér annan veg enn yður, því að þetta þífi mér óviturlegt bragð, mundu þeir þó muna harmsakir sínar, þótt væri eigi að nýju áminntir, en þeim mönnum allvant um, er svo þunglega leita annara; fannst það á Halli, að honum þótti þetta mjög ofgært; þeir ridu þaðan allir saman, uns þeir komu á Völlu ena efri og fylktu þar líði sínu og ridu á þing ofan. Þlofi hafði látið tjalda Byrgisbúð, áður hann ridi til þings, en Áustfirðingar ridu til sinna búða.

137. K a p í t u l l.

Srá Þorgeiri Skorargeir.

Þorgeir Skorargeir reid austan með miklu líði, voru þeir bræður hans með honum, Þorleifur kráfur og Þorgrímur enn mikli, þeir komu til Hofs, til Mardar Valgardssonar og bidu þar til þess er hann var búinn. Mardur hafði safnað hverjum manni er vopnfær var, og fundu þeir það eina á, að hann var enn øruggasti í öllu, ridu þeir nú, uns þeir komu vestur yfir ár, þá bidu þeir Hjalta Skéggjasonar, hann kom þá er þeir höfdu stamma stund beðið; sögnudu þeir honum vel og ridu síðan allir saman til þess er þeir komu til Reykja í Biskupstúngu, og bidu þeir þar Ásgríms Ellibagrímssonar, og kom hann þar til móts við þá, ridu þeir þá vestur yfir Brúará. Ásgrímur sagði þeim þá allt sem farir hafði með þeim Hlóa. Þorgeir mælti: það munda eg vilja, að vér reyndum karlmennsku þeirra áður lyki þinginu, ridu þeir allt þar til er þeir komu á Beitivöllu, kom þar til móts við þá Gissur hvíti með allmikil fjölmenni, tóku þeir þá tal sín á milli, ridu þeir þá á Völluma efri, og fylktu þeir þar öllu líði sínu, og ridu svo á þing. Hlói og menu hans tóku til vopna allir, og var þá við sjálfst, að þeir mundu berjast. En þeir Ásgrímur og þeirra sveit gjörðist ekki til þess, og ridu til búða sinna, var nú lýrt þann dag, svo að þeir áttuð ekki við; þar voru komn-

ir höfðingjar úr öllum fjórðungum á landinu, og hafði aldrei verið þing jafnsfólmennt áður, svo að menn myndi.

138. Kapítuli.

Grá Eyjólfur Bolverksfyni.

Eyjólfur hét maður, hann var Bolverksfyn Eyjólfssonar ens Grá úr Dtrardal, Þórdarsonar Gellis, Sleifs sonar Feilans. Móðir Eyjólfssonar Grá var Þróðun dóttir Midfjardarstéggja. Eyjólfur var virðingamaður mikill, og allra manna lögkænnstur, svo að hann var hinn þriðji mestur lögmaður á Íslandi, hann var allra manna fríðastur synum, mikill og sterkur og hid besta höfðingja efni, hann var fégjarn sem aðrir frændur hans. Fíosi gekk einn dag til búðar Bjarna Broddhelgasonar. Bjarni tók við honum báðum höndum og settist Fíosi niður hjá honum; þeir töludust margt við. Fíosi mælti þá til Bjarna: hvað skulu vér nú til ráða taka? Bjarni svaradi: eg ætla nú úr vöndu að ráða, en það sýnir mér þó ráðlegast, að biðja sér liðs, því að þeir draga abla að yður. Eg vil og spyrja þig, Fíosi, hvert nokkur er allmikill lögmaður í líði yðru, því að yður eru tveir fóstir til, annaðhvort að biðja sætta, og er sá allgóður, en hinn annar, að verja mál með lögum, ef varnir verða til, þótt það þífi með flappi að geingid; þífi mér því þann verða upp að taka, að þér hafið

áður með ofstöpa farid, og sómir nú eigi að þér min-
 id yður. Flosi mælti: þar er þú spurdir eptir um
 lögmennt, þá mun eg þér því skjótt svara, að sá
 er eingi í vorum flokki, og eingis veit eg von, nema
 Þorkéls Geitissónar frænda þíns. Bjarni mælti:
 Ekki munu við hann telja, þótt hann sé lögvitur, þá
 er hann þó forsjáll mjög, þarf það og eingi maður sér
 að ætla, að hafa hann að flotsþæni, en fylgja mun
 hann þér sem sá annar er best fylgir, þvíad hann er
 ofurhugi, en eg mun seigja þér, að það verður þess
 manns bani, er vörn færir fram fyrir brennu málið,
 en eg ann eigi þess Þorkéli frænda mínum, munub
 þér því verða annarslædar áleita. Flosi kvadst
 eigi vita flýn á hverjir lögmean væri mestir.
 Bjarni mælti: Eyjólfur heitir maður og er Bole
 verksson, hann er mestur lagamaður í Vestfirðinga-
 fjórðungi, og mun honum þurfa að gefa til fé
 mikil, ef honum skal verða komið í málið, en þó
 munu vér ekki að því fara. Vér flulum og ganga
 með vopnum til allra lögstíla og vera sem varastir
 um of, en ráða eigi á þá fyrr, nema vér eigum
 hendur vorar að verja, mun eg nú ganga með þér
 og fara í liðsbónina, þvíad mér þlífir sem nú muni
 eigi meiga fyrru fyrir halda. Síðan geingu
 þeir út úr húðinni, og til þeirra Vestfirðinga; tal-
 ar Bjarni þá við Lýting og Blæing og Hróa
 Arnsteinsson, og fékk hann skjótt af þeim slíkt er
 hann beiddi; þeir fóru þá til fundar við Kol son
 Vígaflútu og Eyvindr Þorkélsson Kélfélssonar Goda,

og báðu þá líðveitflu, en þeir fóru leingi undan, en þó kom svo, að þeir tóku til þrjár merkur sílfurs, og geingu þá í málid með þeim. Þeir geingu þá til Þjóðvetningabúðar og dvöldust þar nokkura hríð. Þlofi beiddi Þjóðvetninga líðveitflu, en þeir voru erfiðir og torfóttir. Þlofi mælti þá með mikilli reiði: illa er yður farid, þér erud ágjarnir heima í héraði og ránglátir, en viljið mönnum ekki að líði verða á þingum, þótt menn þurfi þess við; það mun og allmjög að bráðum haft við yður á þingum, og yður til ámælis lagt, ef þér munid eigi háðung þá og bityrði, er Skarphéðinn hrakti yður Þjóðvetninga. Í annan stöð hafði hann við þá hljóðmæli, og baud þeim fé til líðveitflu, og lofkadi þá svo með fagurmælum; þar kom, að þeir hétu líðveitflu, og gérðu sig þá svo örugga, að þeir kváðust berjast stýldu með Þlofa, þótt þess þyrfti við. Bjarni mælti þá til Þlofa: vel er þér farid, þú ert höfðingi mitill og rostur madur og einardur og fter lítt af manni. Síðan fóru þeir í brott og vestur yfir ána og svo til Glöðubúðar, þeir sjá margt manna úti fyrir búðinni, þar var einn madur, sá er hafði skarlatóssíftju á herdum sér og gullad um höfud og öxi sílfur-
refna í hendi. Bjarni mælti: hér ber vel til, hér er haun nú Eyjólfur Bolverksson, ef þú vilt finna hann, Þlofi. Síðan geingu þeir til móts við Eyjólf og kvæddu hann. Eyjólfur féndi Bjarna þegar og tók honum vel. Bjarni tók í hend Eyjólf

og leiddi hann upp í Almannagjá. Mennt þeirra
 Bjarna og Flosa geingu eftir; menn Eyjólfss geingu
 og með honum; þeir báðu þá vera uppi á gjár-
 bakkanum og sjáft þadan um; þeir Flosi geingu
 þar til er þeir koma þar, er gatan liggur ofan að
 inni efri gjánni. Flosi kvad þar gott að sitja og
 meiga víða sjá; þeir settust þá niður, þeir voru
 þar 4 menn saman og eigi fleiri. Bjarni mælti
 þá til Eyjólfss: þig erum vér komnir að finna,
 vinur, þólad vér þurfum mjög þinnar líðveitslu í
 alla stadi. Eyjólfur mælti: hér er nú gott mann-
 val á þinginu og mun yður lítid fyrir að finna
 þá, er yður er miklu meiri styrkur að, enn hér sem eg
 em. Bjarni mælti: það er ekki svo, þú hefir
 marga þá hluti, er eingi er þér meiri mætur hér
 á þinginu; það fyrst, að þú ert ættabur svo vel
 sem allir þeir menn sem komnir eru frá Ragnari
 Þobbrók, hafa og foreldrar þínir jafnan í stórmæl-
 um stöðib bæði á þingum og heima í héraði og
 hefdu jafnan enn meira hlut, þikir of því líflegt,
 að þú munir sigursæll í málum sem frændur þínir.
 Eyjólfur mælti: vel mælir þú, Bjarni, en lítid ætla
 eg mig í þessu eiga. Flosi mælti þá: ekki þarf hér
 að mynda til þess er of er í hug; líðveitslu vilj-
 um vér þig biðja, Eyjólfur, að þú veitir of að
 málum vorum og gangir að dómum með of, og
 takir varnir ef verða og færir fram fyrir vora
 hönd og veitir um alla hluti of á þingi þessu,
 þá er til kunnu fara. Eyjólfur spratt upp reið-

ur og sagði svo, að eingi maður þurfti sér það að ætla, að hafa hann að ginnfingarsíðli eða for-
 hleppi fyrir sér, ef hann drægi ekki til. Eg sje nú
 og, seigir hann, hvað yður hesir geingid til fagur-
 mælis þess, er þér höfðub við mig. Hallbjörn
 enn sterki þreif til hans og setti hann niður hjá
 sér í millum þeirra Bjarna og mælti: eigi fellur
 tré við fyrsta högg, vinur, og sit hér fyrst hjá
 oss. Þlofi dró þá gullhring af hendi sér; þenna
 hring vil eg gefa þér, Eyjólfur, til vináttu og líf-
 veitslu og sýna þér svo, að eg vil eigi ginna þig,
 er þér fyrir því best að þiggja hringinn, að eingi
 er hér sá á þingi, að eg hafa þvílíka gjof gefið.
 Hringurinn var svo góður og vel gjör, að hann
 tók 12 hundrub mórend. Hallbjörn dró á hönd
 Eyjólfí hringinn. Eyjólfur mælti: það er nú líf-
 ast að eg þiggja hringinn, svo vel sem þér fer,
 muntu til þess ætla meiga, að eg mun taka við
 vörn og gera slíkt að er þarf. Bjarni mælti: nú fer
 hverumtveggja ykkurum vel, eru menn hér nú vel
 til fallnir að vera vottarnir, þar sem við Hall-
 björn erum, að þú takir við málinu. Stóð þá
 Eyjólfur upp og svo Þlofi og tókust í hendur; tók
 Eyjólfur þá öll varnargögn af Þlofa, og svo ef
 sáttir nokkurar gérðist af vörninni, þvíad það er
 opt annars máls vörn, er annars er sófn, þá tók
 hann þau öll sófnargögn er þessum sökum áttu
 að fylgja, hvert sem sælja stýlbi í fjórðungsðóm
 eða fimtardóm. Þlofi seldi að lögum, en Eyjólf-

ur tók að lögum; hann mælti þá til Flösa og Bjarna: nú hefi ég hér tekið við máli sem þér beiðduð, nú vil ég þó að þér leynið þessu fyrst, en ef málið kemur í fimtarðóm, þá skulu þér það mest varast að seigja, að þér hafið fé gæfið til liðveitslunnar. Flösi gekk þá heitu til búðar sinnar og Bjarni, en Eyjólfur gekk til búðar Snorra góða og settist niður hjá honum, þeir töludust margt við. Snorri góði þreif til handarinnar Eyjólfis og fletti upp af erminni, og sner að hann hafði gullhring mikinn á hendi. Snorri góði mælti: hvert er þessi hringur keyptur eða gefinn? Eyjólfur fannst um fátt og varð orðfall. Snorri mælti: ég skil gjörka að þú munt að gjöf þeigð hafa, og skýldi hringurinn eigi verða þér að höfudsbana. Eyjólfur spratt upp og gekk í braut og vildi ekki um tala. Snorri mælti er Eyjólfur stóð upp: það er líkara, um það er þessu þingi er tokið, að þú vitir hvað þú hefir þeigð. Gekk Eyjólfur þá til búðar sinnar.

139. Kapítuli.

Frá Negrími og Gísfuri og Kára.

Nú talar Negrímur Ellidagrímsson við Gísfur hvíta og Kára Sölmundarson, Hjalta Skéggjason, Mörð Valgarðsson, Þorgeir Skorargeir. Ekki þarf þetta í hljóðmæli að færa, því að þeir einir menn eru hér, að hverr veit annars trúnað; vil

eg nú spyrja yður, ef þér vitið nokkud til ráða-
 gjörðar þeirra? sýuist mér sem vér munum verða
 að gera ráð vort í annan stað. Gísfur hvíti svar-
 ar: Snorri góði sendi manu til mín og lét seigja
 mér, að Flósi hafði þeigð mikilid líb af Norðlend-
 ingum, en Eyjólfur Bolverksón, frændi hans, hafði
 þeigð gullhring af nokkorum og fór leynilega með,
 og kvad Snorri það ætlan sína, að Eyjólfur Bøl-
 verksón mundi ætlaður vera til að færa fram lög-
 varnir í málinu, og mundi hringurinn til þess gef-
 inn vera; þeir urðu allir á það sáttir, að það
 mundi svo vera. Gísfur mælti þá til þeirra: nú
 hefir Mordur Valgarðsón, mágur minn, tekið við
 málinu því er öllum mun torveldlegast þíja að
 sækja Flósa, vil eg nú að þér skiptid öðrum sókn-
 um með yður, þvíad nú mun brátt verða að lýsa
 sökum að lögbergi; vér munum og þurfa að biðja
 oss líbs. Ásgrímur seigir svo vera skylbi, en biðja
 viljum vér þig, að þú sért í líbsbóninni með oss.
 Gísfur kvadst það mundi tilleggja. Síðan valdi
 Gísfur með sér alla ena vitrustu menn af líbi
 þeirra til fylgðar við sig; þar var Hjalti Skégg-
 jason og Ásgrímur og Kári, Þorgeir Skorargeir;
 þá mælti Gísfur hvíti: nú munu vér fyrst ganga
 til búðar Skapta Þóroddsósonar; þeir gera nú svo.
 Gísfur hvíti gekk fyrstur, þá Hjalti, þá Kári, þá
 Ásgrímur, þá Þorgeir Skorargeir, þá bræður
 hans, þeir geingu inni búðina. Skapti sat á palli,
 og er hann sá Gísfur hvíta, stóð hann upp í

móti honum og fagnabi honum vel og öllum heim, og bad Gísfur sitja hjá sér; hann gérir nú svo. Gísfur mælti þá til Ásgríms: nú flattu vefja til um líðveitfluna við Skapta fyrst, en eg mun leggja til slíkt sem sýnist. Ásgrímur mælti: til þess er-um vér hínagð komnir, Skapti, að sælja að þér transt og líðfinni. Skapti mælti: torsoftur þótti eg vera næstum, er eg vilði ekki taka undir vandræði yðar. Gísfur mælti: nú er annan veg tilfarid, nú er að mæla eptir Njál bónda og Bergþóru húsfreyju, er saklaus voru inni brenn, og eptir þrjá sonu Njáls og marga aðra góða menn, og muntu aldrei það vilja gera, að verða mönnum eigi að líði og veita frændum þínum og mágum. Skapti svarar: það var mér þá í hug, er Skarphéðinn mælti við mig, að eg hefða sjálfur borid tjöru í höfud mér, og florið á mig jarðarmen, og hann kvad mig orðið hafa svo hræddann, að Þórólfur Þoptsson af Eyrum bæri mig á skip, útt mjólkhlum sínum, og slutti mig svo til Íslands, að eg munda eigi eptir hann mæla. Gísfur hótti mælti: ekki er nú á slíkt að minnast, því að sá er nú dauður, er þetta mælti, og muntu vilja veita mér, þóttú viljir eigi gera fyrir sakir annara manna. Skapti seigir: þetta mál lémur ekki til þín, nema þú viljir vasaft í með heim. Gísfur reiddist þá mjög, og mælti: ólíkur ertu þínum föður, þótt hann þækti nokkud blandinn, varð hann mönnum þó jafnan

ad líði, er menn þurftu hans mest. Skapti mælti: vér erum óskapstíkir, þið þiðist hafa stadið í slóðum, þú Gísbur hvíti, þá er þú sóttir Gunnar að Hlíðarendu, en Asgrímur af því, er hann drap Gauk fóstbróður sinn. Asgrímur svarar: fár bregdur inn betra, ef hann veit ed verra, en það munu margir mæla, að eigi dræpa eg Gauk, fyrir enn mér væri naðurbur á, er það nokkur vorkunn, að þú verdir ofs eigi að líði, en hitt et vorkunnarlaust, að þú bregdir ofs brixlum, munda eg það vilja, um það er þessu þingi er lofið, að þú feingir af þessum málum, ina mestu óvirding, og bætti þér eingi þá skomm; þeir Gísbur slóðu þá upp allir, og geingu út, og svo til búðar Snorra goda. Snorri sat á palli í búðinni; þeir geingu inn í búðina, hann kénndi þegar mennina, og slóð upp í móti þeim, og bad þá alla vel komna, og gaf þeim rúm að sitja hjá sér. Síðan spurdu þeir almæltra tíðinda. Asgrímur mælti til Snorra: til þess eru við Gísbur frændi minn komnir hringad, að biðja þig líðveitslu. Snorri góði svarar: það mælit þú, þar er þér helbur vorkun til að mæla eptir mága þína, slíka sem þú áttir, þaðum vér mærg ráð þægileg af Njáll, þótt nú muni það fáir, enda veit eg eigi hverrar líðveitslu þér þiðist mest þurfa. Asgrímur svarar: mest þurfum vér, ef vér berjumst hér á þinginu, vaftra dreingja og vopna góðra. Snorri mælti: svo er og, að mikil liggur yður þá við, er það og líf-

ast, að þér sælið með kappi, enda munu þeir svo verja og munu hverugir gera öðrum rétt, munu þér þá eigi þola þeim og ráða á þá, er þá og sá einn til, því að þeir vilja þá gjalda yður skömm fyrir mannskada, en svöirðing fyrir frænda lát, fannst það á, að hann hvatti þá fram í öllu. Gissur hvíti mælti þá: vel mælir þú, Snorri, og fer þér þá best jafnan og höfðinglegast, er mest liggur við. Asgrímur mælti: það vil eg vita, hvað þú vilt þá veita os, ef svo fer, sem þú seigir. Snorri mælti: Gera skal eg það vináttu bragð þér, er yður sæmb skal öll við liggja, en ekki mun eg til bóma ganga. En ef þér berjist á þingi, þá ráðið þér því að eins á þá, nema þér séuð allir sem öruggastir, því að miklir kappar eru til móts. En ef þér verðið forvið, munuð þér láta slá hingað til móts við os, því að eg mun þá hafa fylgt líði mínu hér fyrir, og vera búinn að veita yður. En ef hinn veg fer, að þeir hrökkvi fyrir, þá er það ætlan mín, að þeir muni ætla að renna til vígis í Almannagjá. En ef þeir komast þangað, þá fáið þér þá albrei sökta, mun eg það á hendur taka, að fylkja þar fyrir líði mínu, og verja þeim vígid, en ekki munum vér eptir ganga, hvert sem þeir horfa með ánni norður eða suður, og þá er þér hafid veigid í líð þeirra svo nokkuru mjög, að mér þífi þér meiga halda upp fébótum, svo að þér haldið godordum yðrum og héradvistum, mun eg þá til hlaupa, með menn mína alla,

og tilja yður, skulub þér þá gera það fyrir mín orð, að hætta bardaganum, ef eg geri þetta, sem nú hefi eg heitið. Gísur þakkadi honum vel, og kvad þetta allra þeirra naudsýn mælt vera. Geingu þeir þá út allir. Gísur mælti: hvert skulu vér nú ganga? til Nordlend- inga búðar, sagði Ásgrímur, fóru þeir þá þangað.

140. K a p í t u l i.

Grá Ásgrími og Guðmundi.

Þú er þeir komu í búðina, þá sán þeir, hvar Guðmundur ínn ríki sat, og taladi við Einar Konalsón föstra sinn; hann var vitur maður, þeir geingu þá fyrir hann. Guðmundur tók þeim all- vel, og lét ryðja fyrir þeim búðina, að þeir skyldu allir sitja meiga, spurdust þeir þá tíðinda. Ás- grímur mælti: ekki þarf þetta á mútur að mæla. Vér viljum, Guðmundur, biðja þig öruggrar líðveitlu. Guðmundur mælti, hvert hafid þér nokkura höfðingja fundid áður? þeir sögðu, að þeir hefði fundid Elapta Þóroddson og Snorra goda, og sögðu honum allt í hljóði, hversu hver- jum þeirra fór; þá mælti Guðmundur: næstum fór mér til yðar lítilmannlega, eg var yður þá erfidur, skulub þér nú því skémur troða fyrir yður sem eg var þá erfidri, og skal eg nú ganga til dóma með yður með alla þingmenn mína, og veita yður flíkt er eg má, og berjast með yður þótt þessi

þurfi við, og leggja líf mitt við hjart líf. Eg mun og því launa Skapta, að Þorsteinn Hólmudur, son hans, skal vera í bardaganum með oss, því að hann mun eigi trenstast öðru, enn gera sem eg vil, þar sem hann á Jódísi dóttur mína, mun Skapti þá vilja stíla oss; þeir þókludu honum, og töludu leingi hljóðt síðan, svo að ekki heyrdu aðrir menn. Gudmundur haf þá ekki fara fyrir kné fleirum höfðingjum, og kvad hann það vera lítillmannlegt, munum vér nú afhætta með þetta líf, sem nú höfum vér, þér stulud ganga með vopnum til allra lögstíla, en berjast eigi svo búid. Geingu þeir þá allir heim, og til búða sinna; var þetta fyrst á fátta manna viti; leid nú svo þingid.

141. Kapítuli.

Grá mála tilskipan.

Það var einn dag, að menn geingu til lögbergis, og var svo skipað höfðingjum, að Asgrímur Ellidagtrímsson og Gísur hvíti, Gudmundur ríki og Snorri gobi, voru uppi hjá lögbergi, en Austfirðingar stóðu aðri fyrir. Mordur Valgarðsson, stóð hjá Gísur mági sínum, hann var allra manna málsmjallastur. Gísur mælti, að hann skyldi lýsa vígðökinni, það hann mæla svo hátt, að vel mætti heyra. Mordur nefndi sér votta, nefni eg í það vætti, að eg lýsi lögættu frum-

hlaupi, a hœnd Fløsa Þórðarsyni, er hann hljóp til Helga Njálssonar, og veitti honum holundarsfær eða mergundar, það er, að þen gérðist, en Helgi fékk bana af; tel eg hann eiga að verða um sœl þá, mann seldan flógarmann, dalandar, dferjanda, dráðanda öllum bjargráðum; tel eg selt fé hans allt, hálft mér en hálft fjórðungs mönnum þeim, sem seltarfé eiga að taka að lögum eptir hann; lýsi eg vígsœl þessari til fjórðungsþóms þess, er sœlin á í að koma að lögum; lýsi eg löglýsing, lýsi eg í heyranda hljóði að lögbergi; lýsi eg nú til sœlnar í sumar og til seltar fullrar á hœnd Fløsa Þórðarsyni; lýsi eg handseldri sœl Þorgeirs Þórissonar. Að lögbergi var gert mikill rómur, að Merði mæltist vel og flögulega. Mörður tók til orðs í annað sinn. Nefni eg yður í það vœtti, segir hann, að eg lýsi sœl á hœnd Fløsa Þórðarsyni; lýsi eg, er hann seldi Helga Njálsson holundarsfæri eða mergundar, því sári er að þen gérðist, en Helgi fékk bana af, á þeim vetvangi, er Fløsi Þórðarson hljóp til Helga Njálssonar, lögmætu frumhlaupi áður, tel eg þig, Fløsi, eiga að verða um sœl þá, mann seldan flógarmann, dalandar, dferjanda, dráðanda öllum bjargráðum; tel eg selt fé þitt allt, hálft mér, en hálft fjórðungs mönnum þeim sem seltarfé eiga að taka eptir þig að lögum; lýsi eg sœl þessari til fjórðungsþóms þess, sem sœlin á í að koma að lögum; lýsi eg löglýsing, lýsi eg í heyranda hljóði að lögbergi; lýsi eg

nú til sóknar í sumar, og til fulltrar sektar, á hönd Þlofa Þórðarsyni; lýfi eg handseldri sæl Þorgeirð Þóriðsonar. Síðan settist Mordur niður. Þlofi gaf gott hljóð til, og mælti ekki orð á meðan. Þorgeir Skorargeir stóð upp, og nefndi sér votta, nefni eg í það vætti, að eg lýfi sæl á hendur Glúmi Hildisyni, um það, er hann tók elb, og kveikti og bar í húsin að Bergþórshvoli, þá er þeir brenndu inni Njál Þorgeirðson og Bergþóru Skarphéðinsdóttur, og þá menn alla, er þar brunnu inni; tel eg hann eiga að verða um sæl þá, mann sekan stóðarmann, óalanda, óferjanda, óráðanda öllum bjargráðum, tel eg sælt fé hans allt, hálft mér, en hálft fjórdúngsmönnum þeim, sem sæltar fé eiga að taka eptir hann að lögum; lýfi eg sæl þessari til fjórdúngsdóms þess, er sœkin á í að koma að lögum; lýfi eg í heyranda hljóði að lögbergi; lýfi eg nú til sóknar í sumar, og til fulltrar sektar, á hönd Glúmi Hildisyni. Kári Sölmundarson sókti Kol Þorsteinsðson og Gunnar Lambason og Grana Gunnarson, og var það mál manna, að honum mæltist furðulega vel. Þorleifur Krákur sókti Sigfúsðsonu alla, en Þorgrímur enn mikli, bróðir hans, sókti Móðólf Ketilson og Lamba Sigurðarson og Hróar Hámundason, bróður Þeibólfs enð sterka. Aðgrímur Ellidagrimðson, sókti Þeibólfs og Þorstein Geirleifðson, Arna Kolson og Grím enn rauda, og mæltist þeim öllum vel. Síðan lýftu aðrir sökum sínum, og var það leingi

dags að því gælt, fóru menn þá heim til búða
 sinna. Eynjólfur Bolverksfson gælt til búðar með
 Hlasi, þeir geingu austur um búðina. Hlasi mælti
 til Eynjólfis: hvert sjer þú nokkura vörn í málum
 þessum? aungva, seigir Eynjólfur; hvað er nú til
 ráðs? seigir Hlasi; til mun eg leggja eitthvert ráð
 með þér, mælti Eynjólfur, nú skaltu selja af hönd-
 um goðorð þitt, og í hendur Þorgilsi bróður þín-
 um, en þú segst í þing með Askatli goða Þor-
 kátillsyni norðan úr Menkjardal, en ef þeir vita
 þetta eigi, þá má vera, að þeim verði að þessu
 mein, þvíad þeir munu sækja í Austfirðingabóm,
 en þeir ætti í Norðlendingabóm að sækja og mun
 þeim þetta yfirhátt, og er fimtardómsmál á þeim,
 ef þeir sækja í annan bóm enn vera á, skulum vér
 þá söl upp taka, og þó að síðasta kosti; Hlasi
 mælti: vera má, að ofþ sé launadur hringurinn;
 eigi veit eg það, seigir Eynjólfur; en veita skal eg
 yður til laga, svo að það sé mál manna, að eigi
 sé framar von, skal nú senda eptir Askatti, en
 Þorgils skal nú þegar koma til þín, og einn mað-
 ur með honum. Litlu síðar kom Þorgils þar,
 tók hann þá við manna forræði, þá kom þar og
 Askell, sagðist Hlasi þá í þing með honum, var þetta
 nú ekki á fleiri manna vitorði enn þeirra. Er nú
 kyrt þar til er dómur skulu útfara.

142. Kapítuli.

Sér er til dóma geingid.

Nú líður þar til er dómar skulu útfara, þjuggu þeir sig þá til hverjirtveggju, og vopnudust, þeir gérðu hverjirtveggju herkuml á hjálmmum sínum. Þórhallur Ásgrímsson mælti: farid þér nú, fadir minn, að eingu allæstir, og gérð nú allt sem réttast, en ef nokkud vandast í fyrir yður, látid mig vita sem skjólast, og skal eg þá gefa ráð til með yður; þeir Ásgrímur litu til hans, og var andlit hans sem í blód sæi, en stórt hagl hraut úr augum honum, hann bad færa sér spjót sitt, það hafði Skarphédinn gífð honum, og var en mesta gerssemi. Ásgrímur mælti, er þeir geingu í bráut: eigi var Þórhalla frænda gott í hug, er hann var eptir í búðinni, og eigi veit eg, hvað hann tefur til. Nú skulum vér ganga til Mardar Balgardsósonar, sögði Ásgrímur, og láta sem ekki sé annað, þvíad meiri er veidur í Flösa enn mörgum öðrum. Ásgrímur sendi þá mann til Gísfurur hvíta og Hjálta Skeggjasonar og Guðmundar ríka, þeir komu nú allir saman, og geingu þegar að Austfirðingadómi, þeir geingu sunnan að dómum, en Flösi og allir Austfirðingar með honum, geingu nordan að dómum, þar voru og Reykdælir, og Vrsfirðingar með Flösa, þar var og Eyjólfur Bolverksson. Flösi laut að Eyjólf og mælti: hér fer vænt að, og kann vera að eigi

fari fjærri því sem þú gætst til; láttu hljótt
 yfir því, seigir Eyjólfur, koma mun þar, að vér
 munum þess að neyta. Mordur nefndi sér votta
 og baud til hlutfalla öllum þeim mönnum er stóg-
 gángsakar áttu að sækja í dóminn, hverr sína sök
 stýlði fyrst sækja eða fram seigja, eða hverr þar
 næst eða hverr síðast, baud hann lögþótti að dómi,
 svo að dómendur heyrðu; þá voru hlutabær fram-
 sögur, og hlaut hann fyrst fram að seigja sína sök.
 Mordur Balgárðsson nefndi sér votta í annað sinn;
 nefni eg í það vætti, að eg tek misþvidu alla úr
 málinu, hvert sem mér verður ofmælt eða vanmælt,
 vil eg eiga réttfng allra orða minna, uns eg kóm
 máli mínu til rétttra laga; nefni eg mér þessa
 votta. Mordur mælti: nefni eg í það vætti, að
 eg býð Flósa Þórðarsyni eða þeim manni öðrum
 er handselda sölvörn hefir fyrir hann, að hlýða
 til eidsþjalls míns og til framsögu sakar minnar,
 og til sóknargagna þeirra allra, er eg hygg fram
 að færa á hendur honum; býð eg lögþótti að dómi,
 svo að dómendur heyrir um dóm þveran. Mord-
 ur Balgárðsson mælti: nefni eg í það vætti, að
 eg vinn eid að bófi, lög eid, og seigi eg það Guði,
 að eg skal svo sök þessa sækja, sem eg veit sann-
 ast og réttast og helst að lögum, og öll lög mælt
 stíla frammi hafa og af hendi hinna, meðan eg em
 að þessu máli. Síðan kvad hann svo að orði:
 Þórodd nefnda eg í vætti, annan Þorbjörn; nefnda
 eg í það vætti, að eg lýsta lög mætu frumhlaupi

á hend Glosa Þórdarsyni á þeim vetvangi, er Glosi Þórdarson hljóp lögættu frumhlaupi til Helga Njálssonar, þá er Glosi Þórdarson særði Helga Njálsson holundarsári eða mergundar, því er að ben gérðist, en Helgi fékk bana af; talda eg hann eiga að verða um söl þá, mann sekann flógar-
mann, óalanda, óferjanda, óráðanda öllum bjargráð-
um; talda eg selt fé hans allt, hálft mér, en hálft fjórbúngs mönnum þeim, sem seltarfé áttu að taka eftir hann að lögum; lýsta eg til fjórbúngsbóms þess, er söfn á í að koma að lögum; lýsta eg lög-
lýsing, lýsta eg í heyranda hljóði að lögbergi; lýsta eg nú til sófnar í sumar og til fullrar seltar á hend Glosa Þórdarsyni; lýsta eg handseldri söl Þorgeirs Þórissonar, hafda eg þau orð öll í lýs-
ingu minni. sem nú hafda eg í framsögu sakar minnar; seigi eg svo flapaba flóggángsöl þessa fram í Austfirðingabóm yfir höfði Sóni, sem eg kvad, þá að eg lýsta. Lýsingar vottar Mordar geingu þá að bómi og kváðu svo að orði, að annar taldi vætti fram, en báðir guldu samkvæði, að Mordur nefndi sér Þórodd í vætti, en annann mig, en eg heiti Þorbjörn; síðan nefndi hann söð-
ur sinn. Mordur nefndi okkur í þod vætti, að hann lýsti lögættu frumhlaupi á hend Glosa Þórðarsyni, er hann hljóp að Helga Njálssyni á þeim vætvangi er Glosi Þórdarson veitti Helga Njálssyni holundarsár eða mergundar, það er að ben gérðist, en Helgi fékk bana af; taldi hann Glosa

eiga að verða um söl þá, manni sekann flögarmann, þalandi, óferjandi, óráðandi öllum hjargráðum; talbi hann seft fé hans allt, hálft sér, en hálft fjórðungsmonnum þeim, sem sektarfé áttu að taka eptir hann að lögum; lýsti hann til fjórðungsdoms þess, er sölin átti í að koma að lögum, lýsti hann löglýsing; lýsti hann í heyranda hljóði að lögbergi; lýsti hann nú til sófnar í sumar og til sektar fullrar á hönd Flösa Þórðarsyni; lýsti hann handseldri söl Þorgeirs Þórissonar, hafði þau öll ord í lýsingu sinni, sem hann hafði í framsögu sakar sinnar og vör höfum í vættisburð okkrum, höfum við nú rétt borid vætti okkar og verðum á eitt sáttir, berum við svo flapad vætti þetta fram í Austfirðingadóm yfir höfði Tóni, sem Mordur kvad þá að, er hann lýsti. Þá annað sinn sögdu þeir fram í dóm lýsingar vætti, og höfdu sár fyrr, en frumhlaup síðar, og höfdu öll ord en sömu sem fyrr, og báru svo flapad lýsingarvætti þetta fram í Austfirðingadóm sem Mordur kvad að, þá er hann lýsti. Sakartökuvottar Mardar geingu þá að dómi og talbi annar vætti fram, en báðir guldu samkvæði og kváðu svo að orði, að þeir Mordur Balgardsson og Þorgeir Þórisson nefndu þá í vætti, að Þorgeir Þórisson seldi vígsöl í hendur Merði Balgardsyni, á hendur Flösa Þórðarsyni, um víg Helga Njálssonar, seldi hann honum söl þá með sófnargögnum öllum þeim sem sölinni áttu að fylgja; seldi hann honum að sætja og að sætt-

aft á og svo allra gagna að njóta sem hann væri
 réttur aðili; seldi Þorgeir með lögum, en Mordur
 ur tók með lögum, báru þeir svo flapad safartölu-
 vætti fram í Austfirðingabóm yfir höfði Tóni,
 sem þeir Þorgeir og Mordur nefndu þá votta að;
 alla votta létu þeir eida sverja áður enn vætti bæri,
 og svo dómendur. Mordur Balgardsón nefndi
 sér votta, í það vætti sagði hann, að eg býð bú-
 um þeim 9, er eg kvadda um söl þessa, er eg
 höfðada á hönd Glosa Þórdarsyni, til setu vestur
 á árbakka, og til rudningar um kvíðburð þann;
 býð eg lögðödi að dómi, svo að dómendur heyra.
 Mordur nefndi sér votta í það vætti, að eg býð
 Glosa Þórdarsyni eða þeim manni öðrum er hand-
 selba söl vörn hessir fyrir hann, til rudningar, um
 kvíðburð þann, er eg hessi saman settan vestur á ár-
 bakka; býð eg lögðödi að dómi, svo að dómendur
 heyra. Enn nefndi Mordur sér votta í það vætti,
 að nú eru öll frumgögn fram komin, þau er söl-
 inni eigu að fylgja, boðid til eidsþjalls, unninn
 eibur, sögd fram söl, borid lýsingarvætti, borid
 safartöluvætti, boðid búum í setu, boðid til rud-
 ningar um kvíðburðinn; nefni eg mér þessa votta
 að gögnum þessum sem nú eru framkomin, og svo
 að því, að eg vil eigi vera söl-horfinn, þótt eg
 gangi frá dómi, gagna að leita eða annara erinda.
 Þeir Glosi geingu ný þágangad til sem búarnir sátu.
 Glosi mælti til þeirra: það munu Sigfríðsynir
 vita, hverfu réttir vetoangsbúar þessir eru er hér

eru kvabdir. Rétill úr Mørk svarar: hér er sá búí, er hélt Merði undir skín, en annar er þrímenníngur hans að frændsemi; tóldu þeir þá frændsemina og sönuddu með eidi. Eyjólfur nefndi sér votta, að kvídurinn skýlði standa þar til fyrst að ruddur væri; í annað sinn nefndi Eyjólfur, sér votta í það vætti, sagði hann, að eg ryð þessa menn báða úr kvíðburdinum, og nefndi þá á nafn og svo fedur þeirra, fyrir þá sök, að annar þeirra er þrímenníngur Mardar að frændsemi, en annar að guðsifjum þeim er kvíð eigu að ryðja að lögum; erud þið fyrir laga sakir ónýttir í kvíð, því að nú er rétt löggruðning til ykkar kominn, ryð eg ykkur úr að alþingi máli réttu og allsherjar lögum, ryð eg handfeldu máli Þósa Þórðarsonar. Nú mælti öll alþýða og kváðu ónýtt málið fyrir Merði; urðu þá allir á það sáttir, að þá væri frammar vörn enn sök. Algrímur mælti þá við Mord: eigi er enn þeirra allt, þótt þeir þífast nú hafa fast frangeingib, og skal nú fara að finna Þórhall son minn, og vita hvað hann leggur til með oss; þá var sendur skilríkur maður til Þórhalls og sagði honum sem greinilegast, hvað þá var komið málinu, að þeir Þósi þóttust hafa ónýtt kvíðburdinn; það skal eg að gera, að yður skal þetta ekki að sakarsPELLI verða, og seigir þeim, að þeir trúi því ekki þótt lögwillur sé gérvar fyrir þeim, því að vitringinum Eyjólf þessir nú yfirfjóst; staltu nú ganga heim sem hvatligast, og seigja,

að Mörður Valgarðsson gáangi að dómi og hefni
 sér votta, að ónýtt er löggrudning þeirra, og sagði
 hann þá fyrir greinilega hversu þeir skyldu með-
 fara. Sentimadurinn fór og sagði þeim tilögur
 Þórhalls. Mörður Valgarðsson gekk þá að dóm-
 inum og nefndi sér votta, í það vætti, sagði hann,
 að eg ónýti löggrudning Eyjólfss Bolverksfsonar,
 finn eg það til, að hann ruddi eigi við aðila frum-
 sakar, heldur við þann er við sök fór, nefni eg
 mér þessa votta eða þeim er njóta þurfa þessa
 vættis. Síðan bar hann vætti í dóm. Nú gekk
 hann þar til er búarnir sátu, og bad þá niður
 setjast, er upp höfdu stadið, og kvad þá rétta vera
 í fviðburðinum; mæltu þá allir að Þórhallur
 hefði mikid að gért, og þótti þá öllum framar
 sökn enn vörn. Flosi mælti þá við Eyjólf: ætla-
 ar þú þetta lög vera? það ætla eg víst, seigir
 hann, og hefir ofs að vísu yfirfjést, en þó flulu
 vér enn reyna þetta meir með ofs. Eyjólfur nefndi
 sér votta, í það vætti sagði hann, að eg ryð þessa
 tvo menn úr fviðburðinum, og nefndi þá báða,
 fyrir þá sök, að þeir eru búðsetumenn, en eigi
 bændur; ann eg ykkur eigi að sitja í dóminum,
 þvíad nú er rétt löggrudning til ykkar komin, ryð
 eg ykkur úr fviðburðinum að alþingið máli réttu
 og allsherjar lögum; kvad Eyjólfur sér nú mjög
 á óvart koma, ef þetta mætti reingja; mæltu þá
 allir, að þá væri vörn framar enn sökn, lofudu nú
 allir mjög Eyjólf og lofudu eingan mann mundi

þurfa að reyna við hann lögkjæni. Mörður Vat-
 garðsson og Ásgrímur Ellidagrímsson sendu nú
 mann til Þórhalls, að segja honum hvar þá var
 komid. En er Þórhallur heyrði þetta, spurði
 hann, hvað þeir ætti sér góðs? eða væri þeir snauð-
 ir? sendimadurinn sagði, að annar byggi við
 málmytu og hefir bæði fyr og ær að búa, en ann-
 ar á þriðjungi í landi því, er þeir búa á, og fæð-
 ir sig sjálfur og hafa þeir eina eldstu og hinn er
 landid leigir, og einn smalamann. Þórhallur
 mælti: enn mun þeim fara sem fyrr, að þeim
 mun hafa yfirsest, og skal eg þetta allstjótt reingja
 fyrir þeim, og svo þótt Gnjólfur hefði hér allðig-
 ur orð um að rétt væri. Þórhallur sagði nú
 sendimanni allt sem greinilegaft, hverfu þeir flýðu
 með fara; kom sendimadur aftur og sagði Mörði
 og Ásgrími ráð þau, er Þórhallur hafði áttagt.
 Mörður géff þá að dómi og nefndi sér votta, í það
 vætti, að eg ónæti löggrubning Gnjólfs Bolverks-
 sonar fyrir það, er hann ruddi þá menn úr kvíð-
 burdinum, er að réttu eigu í að vera, er sá hverr
 réttur í búa kvíðburði, er hann á 3 hundrub í
 landi eða þadan af meir, þótt hann hafi einga
 málmytu og þótt hann leigi eigi land; lét hann
 þá koma vættid í dóminn, géff hann þá þágangad
 er búarnir voru, og bað þá niður setjast, og kvad
 þá rétta í búa kvíðburdinum; þá varð óp mikid
 og fall og mæltu þá allir, að mjög væri hræfid
 málid fyrir þeim Flösa og Gnjólfi, og urðu nú á það

fættir, að sókn væri frammar enn vörn. Flosi mælti til
 Eyjólfss: Mun þetta rétt vera? Eyjólfur létst eigi til
 þess hafa vitsmuni, að vita það víst, sendu þeir þá
 mann til Skapta Þegsögumanns, að spyrja eptir
 hvert rétt væri; hann sendi þeim þau orð aptur, að
 þetta væri að vísu lög, þótt fáir kunni; var þá
 sagt þeim Flosa. Eyjólfur Bolverksfson spurði nú
 Sigfússonu að, um aðra búna, þá sem kvaddir
 voru; þeir kváðu vera þá 4, er rángkvaddir voru,
 því að þeir sitja heima, er nærri vóru. Eyjólfur
 nefndi sér votta, að hann ryður þá alla 4
 menn úr kvibburðinum, og með réttum ruðningar
 málum. Síðan mælti hann til búanna: þér eruð
 skyldir til að gæra hverutveggjum lög; nú flú
 þér ganga að dómum, þá er þér eruð kvaddir, og
 nefnið yður votta, að þér látið það standa fyrir
 kvibburði yðrum, að þér eruð 5, beiddir búna kvíðar,
 en þér eigi 9 að bera, mun Þórhallur þá öllum
 málum framkoma, ef hann bergur þessu við;
 fannst það nú á í öllu, að þeir Flosi og Eyjólfur
 hældust nú mjög, gérðist rómur mikill að því
 eyðt væri brennu málinu, og nú væri vörn fram-
 mar enn sókn. Asgrímur mælti til Mardar: eigi
 vita þeir enn, hverju þeir flú hælast, fyrr enn
 Þórhallur er fundinn, son minn, sagði Njáll mér
 svo að hann hefði svo kennt Þórhalli lög, að
 hann mundi mestur lagamaður vera á Íslandi,
 þótt reyna þyrfti; var þá maður sendur til Þór-
 hallis, að feigja honum, hvar þá var komið, og

hól þeirra Glosa og orðróm alþýðu, að þá væri eyðt brennimáli fyrir þeim Merði; vel er það, seigir Þórhallur, ef einga fá þeir svívirðing af þessu, þaltu fara og seigja Merði, að hann nefni votta og vinni eib að því, að meiri hlutur er rétt kvaddur, skal hann þá láta koma vættid í dóm, og bergur hann þá frumsökinni, en sekur er hanu 3 mörkum fyrir hvern þann, er hann hefir rángt kvadt, og má það ekki sætja á þessu þingi, þaltu fara optur; hann gétir nú svo, og sagði þeim Merði allt sem gérst frá orðum Þórhalls. Mordur gélt að dómi, og nefndi sér votta, og vann eib, að meiri hlutur var rétt kvaddur búanna; kvadst hann þá hafa borgid frumsökinni, þulu óvinir vorir af öðru hafa metnad enn því, að vér höfum hér mikil rángt í gert; var þá rómur mikill að því gerr, að Mordur geingi vel fram í málinu, en töldu Glosa og hans menn fara með lög, villur einar og rángindi. Glosi spurði Eyrjólfr: hvert þetta mundi rétt vera? en hann kvadst það eigi víst vita, og kvad lögmann úr þessu slíta skyldu; fór þá Þorkéll Geitissón af þeirra hendi, að seigja lögmanni hvar komid var, og spurði: hvert þetta væri rétt, er Mordur hafði mælt? Skapti seigir, fleiri eru nú allmiklir lögmennt enn eg ætladi, en þér til að seigja, þá er þetta svo rétt í alla stadi, að hér má ekki í móti mæla, en þó ætladi eg, að eg einn munda nú þetta kunna, síðan Njáll var dauður, því að hann einn víssa eg kunna. Þor-

féll gekk þá aptur til þeirra Glosa og Eydólf, og
 sagði, að þetta voru lög. Mordur Balgardsson
 gekk þá að dómi, og nefndi sér votta, í það vætti
 sagði hann, að eg beidi búa þá, er eg kvadda um
 söl þá, er eg höfðaða á hönd Glosa Þórdarsyni,
 framburðar um kvíðburðinn, að bera annað tveggja
 af eða á, beidi eg lögboði að dómi, svo að
 dómendur heyra um dóm þveran; búar Marðar
 geingu þá að dómi, talði einn fram kvíðburðinn,
 en allir gulðu samkvæði, og kváðu svo að orði:
 Mordur Balgardsson kvaddi ofs kvíðar þegna 9,
 en vér flöndum hér 5, en 4 eru úr ruddir, hefir
 nú vottorð komið fyrir þá 4, er bera áttu með
 ofs, stýlða nú til lög að bera fram kvíðburðinn,
 vorum vér kvaddir að bera vitni það, hvert Glosi
 Þórdarson hljóp lögmaetu frumhlaupi að Helga
 Njálssyni, á þeim vætvangi, er Glosi Þórdarson
 færði Helga Njálsson holundarsári, eða mærgund-
 ar, því er að ben gérðist, en Helgi fékk bana af,
 kvaddi hann ofs þeirra orða allra, er ofs stýlða
 lög til um að stílla, og hann vildi ofs að dómi
 beiddi hafa, og þessu máli áttu að fylgja, kvaddi
 hann svo, að vér heyrdum á, kvaddi hann um
 handselt mál Þorgeirs Þórissonar; höfum vér
 nú allir eða unnid, og réttann kvíðburð vorn,
 og orðid ó eitt sáttir, berum á Glosa kvíðburð-
 inn, og teljum hann sannað að sölinni, berum
 vér svo flapadann 9 búa kvíð þenna fram í Aust-
 firdingabóm yfir höfði Tóni, sem Mordur kvaddi

ofs að, en þá er kvíður vor allra, sögðu þeir; í annað sinn báru þeir á Glosa kvíðinn, og báru um fát fyrir, en um frumhlaup síðar, en öll önnur orð báru þeir sem fyrir báru þeir á Glosa kvíðinn, og báru hann sannann að sökinni. Mörðurur Valgarðs-son gekk að dómi, og nefndi sér votta, að bítar þeir, er hann hafði kvadda um sök þá, er hann höfðaði á hönd Glosa Þórðarsyni, höfðu borit kvíðinn, og borit hann sannan að sökinni, nefndi hann sér þessa votta, eða þeim er neyta eða njóta þyrfti þessa vættið; í annað sinn nefndi Mörðurur sér votta, nefni eg í það vætti, að eg býð Glosa Þórðarsyni, eða þeim manni, er handfelað lögvörn hefir fyrir hann, að taka til varna fyrir sök þá, er eg höfðaði á hendur honum, því að nú eru öll sóknargögn framkomin, þau er sökinni eigi að fylgja að lögum, borin vætti öll og bíta kvíður og nefndir vottar að kvíðburði, og öllum gögnum þeim, er fram eru komin, en ef nokkur hlutur gævisk þá, í lögvörn þeirra, er eg þurfa til sóknar að hafa, þá kys eg söknumdir mig, býð eg lögbóði að dómi, svo að dómendur heyrir; það hlægir mig nú, Eyjólfur, sagði Glosi, í hug mér, að þeim mun í brún bregða, og ofarlega klæja, þá er þú hefir fram vörnina.

143. R a p í t u l i.

Grá Eyjólfur Bolverks-soni.

Eyjólfur Bolverks-son gekk þá að dómi, og nefndi

sér votta að því, að sú er lögvörn máls þessa, að þér hafið sóft málid í Austfirðinga dóm, því að Þlofi hefir sagt í þing með Askatli goda; eru hér nú hverirtveggju vottarnir, þeir ed vid voru, og það munu bera, að Þlofi selði af hendi godsord sitt, Þorgilsi bróður sínum, en síðan sagði hann í þing með Askatli goda, nefni eg mér þessa vættis, eða þeim. er njóta þurfu þessa vættis; í annað sinn nefndi Þjólfur sér votta, nefni eg í það vætti sagði hann, að eg býð Merði, er söl hefir að fækja, eða sakar aðila, að hlýða til eidsþjallis míns, og til framsögu varnar. þeirrar, er eg mun frambera, býð eg lögbodi að dómi, svo að dómur endur heyra á. Þjólfur nefndi sér enn votta, nefni eg í það vætti, að eg vinn eid að bólf, lögeid, og feigi það Gubi, að eg skal svo mál þetta verja, sem eg veit réttast og sannast, og helst að löggum, og öll lögmæt stíl af hendi inna þau, er undir mig koma á þessu þingi. Þjólfur mælti: þessa tvo menn nefni eg í vætti, að eg færi fram lögvörn þessa, að mál þetta var sóft í annan fjórðungsdóm enn vera átti, tel eg fyrir það ónyta söl þeirra; feigi eg svo stappaða vörn þessa fram í Austfirðingadóm; síðan lét hann bera fram vætti þau öll, er vörninni áttu að fylgjja, síðan nefndi hann votta að öllum varnargögnum, að nú voru öll framkomin. Þjólfur nefndi sér votta í það vætti, að eg ver goda lýriti dómendum, að bæma: söl þeirra Marðar, þvíad nú er lögg

vörn framkomin í dóminn; ver eg lýriti godalýriti, lagalýriti, ífalausu lýriti fullu og fœstu, svo sem eg á að verja að alþingið máli réttu og allsherjar lögum. Síðan lét hann bæma vörnina. Þeir Ásgrímur létu sækja um brennu-málin, og geingu þau fram.

144. K a p í t u l i.

Tillaga Þórhalls Ásgrímssonar.

Nú sendu þeir Ásgrímur mann til Þórhalls, og létu seigja honum, í hvert ófni komið var; Þórhallur svarar: offjærri var eg nú, því að enn mundi þetta mál eigi þannveg farid hafa, ef eg hefda við verid; sje eg aðferð þeirra, að þeir munu ætla að stefna yður í simtarðóm fyrir þings afglöpun, þeir munu og ætla að vefengja brennu málið, og láta eigi bæma meiga, því að nú er sú aðferð þeirra, að þeir munu engið illt svífast; staltu nú ganga til þeirra sem stjótast og seigja, að Mörður stefni þeim báðum Flösa og Eynólfi, um það, er þeir hafa fé borid í dóminn, og láta varða fjörbaugsgarð, þá stál hann stefna þeim annari stefnu um það, er þeir báru vætti þau, er eigi áttu máli að stipta með þeim, og gérðu í því þings afglöpun; seig þeim, að eg seigi svo, ef tvær fjörbaugsfakir eru á einum manni, að þann stál bæma stógar-mann, stulub þér því fyrir til búa yðart mál, að þér stulub fyrir sækja og bæma. Nú fór sendi-

maðurinn í brott, og sagði Merði og Ásgrími. Síðan
geingu þeir til lögbergis. Mörður Valgarðsson nefndi
fær votta, nefni eg í það vætti, að eg stefni Þlofa Þórð-
arsyni um það, er hann gaf fé til liðs sér hér á þingi-
inu. Enjólfi Bolverksyni, tel eg hann eiga að verða
um söl þá, selan fjörbaugsmann, því að eins fer-
janda né festum helganda, nema fjörbaugur eða
aðalfestur komi fram að feranðdómi, en alselan stóð-
armann ellegar, tel eg selt fé hans allt, hálft mér
en hálft fjörðungsmonnum þeim, sem sektarfé eiga
að taka eptir hann að lögum, stefni eg máli þessu
til fimtardóms sem málid á í að koma að lögum,
stefni eg nú til sólnar og til sektar fullrar, stefni
eg lögstefnu, stefni eg í heyranda hljóði að lög-
bergi. Síðri stefnu stefndi hann Enjólfi Bolverks-
syni um það, er hann hafði tekið féð og þeigib,
og stefndi hann þeirri söl í fimtardóm; í annað
sinn stefndi hann Þlofa og Enjólfi um þá söl, er
þeir báru vætti þau á þingi, er eigi áttu máli að
flípta með monnum að lögum, og gérðu í því
þings afgöpun, lét hann fyrir það varða þeim
fjörbaugsgarð, geingu þeir þá í brott og til lög-
réttu, þar var þá fimtardómurinn settur; þá er þeir
Ásgrímur og Mörður voru í brott geingnir, þá
urðu dómendur ekkí áfáttir hverfu bæma stýlði, því
að þeir vildu sumir bæma með Þlofa, en sumir
með Merði og Ásgrími, urðu þeir Þlofi og Enjólfs-
ur þá að vefengja dóminn, dvaldist þeim þar að
 því, meðan stefnurnar höfðu verið. Lítið síðar

var þeim sagt Flösa og Eyjólf, að þeim vær stefnt að lögbergi í fimtardóm, tveim stefnum hverjum þeirra. Eyjólfur mælti þá: illu heilli höfum vér hér dvalist, er þeir hafa fyrir orðib að bragði, að stefna enn vér, hefir hér nú framkomib flægleikur Þórhalls, og er hann engum manni líkur að viti sínu, eiga þeir nú og fyrir að sækja í dóminn sín mál, lá þeim þar og allt við, en þó skulum vér nú ganga til lögbergs, og búa mál til á hendur þeim, þótt ofi komi það fyrir lítið; fóru þeir þá til lögbergs, og stefnir Eyjólfur þeim um þings afgangun. Síðan geingu þeir til fimtardómsins; þá er þeir Mordur og Ásgrímur, komu til fimtardómsins, nefndi Mordur sér votta, og baud að hlýða til eidsþjalls síns, og til framsögu saka sinna og til sóknargagna þeirra allra, er hann hugði fram að bera, á hendur þeim Flösa og Eyjólf, baud hann lögboði að dómi, svo að dómendur heyrdu um dóm þveran, í fimtardómi stýlbu og sönnunarmenn fylgja eikum, og stýlbu þeir þá eida vinna. Mordur nefndi sér votta, nefndi eg í það vætti, sagði hann, að eg vinn fimtardóms eik, bið eg svo Gud hjálpa mér í þvissa ljófi og í öðru, að eg skal svo söl þessa sækja sem eg veit réttast og sannast, og helst að lögum, bygg eg og Flösa sannan að söl þessari vera ef efni er á því, og eg hefka fé borib í dóm þenna um söl þessa, og eg munka bera, eg hefka fé fundib, og eg munka fé finna, hverki til laga né til ólaga. Sönnunar-

menntu Marðar, geingu þá tveir að dómi, og nefndu sér votta í það vatti, og við vinnum eib að bóf, lögð, bidjum við svo Gud hjálpa okkur í þvífa ljófi og í öðru, að við leggjum það undir þegn-
 flap okkarn, að við hyggjum, að Mörður muni svo
 sælja söl þessa, sem hann veit réttaft og sannast
 og helst að lögum, og hann hefur að fé borid í
 dóm þenna um söl þessa til llds sér, og hann
 munkat bjóða, og hann hefur að fé fundid, og
 hann munkat finna hverki til laga né til ólaga.
 Mörður hafði kvadda þingvallarþúa 9 til sakar-
 innar; síðan nefndi Mörður sér votta, og sagði
 fram þær 4 sakir er hann hafði tilbúnar á hend-
 ur þeim Flösa og Enjólfi, og hafði Mörður þau
 öll orð í framsögu sakar sinnar sem hann hafði í
 stefnu sinni, sagði hann svo flapabur fjörbaugssak-
 ir þessar fram í fimtardóm, sem hann kvad þá að,
 er hann stefndi. Mörður nefndi sér votta, og baub
 búum þeim 9 í setu vestur á árbakka; Mörður
 nefndi sér votta og baub þeim Flösa og Enjólfi
 að rydja kviddinn; þeir geingu til að rydja kvid-
 burdinn, og hugdu að og gátu hvergi rengdan,
 geingu frá við svo blid, og undu all illa við.
 Mörður nefndi sér votta, og beiddi þúa þá 9
 framburðar um kvidburdinn, er hann hafði áður
 kvadda að bera aunadveggja af eða á; þúar Marð-
 ar geingu þá að dómi, og talði einn fram kviddinn,
 en allir guldu samkvæði; þeir höfdu allir unnid
 fimtardóms eib, og báru Flösa sannan að sölinni

og báru á hann kvíðinn, báru þeir þá svo skipaðan fram kvíðinn í fimtardóm yfir höfði þeim manni, er Mordur hafði sœt sína framsagt; síðan báru þeir kvíðu þessa alla, er þeir voru flýðir að bera til allra saka, og fór það löglega fram. Eynjólfur Bolverksson og þeir Glösi, sátu um að reingja, og gátu ekki aðgætt. Mordur Balgarðsson nefndi sér votta, nefni eg í það vætti, að bílar þessir 9 er eg kvadda til saka þessa, er eg höfðaða á hendur Glösa Þórdarsyni og Eynjólfu Bolverkssyni, hafa borit á kvíðinn, og borit þá sanna að sökum, nefndi hann sér þessa votta; annað sinn nefndi hann sér votta, nefni eg í það vætti, sagði hann, að eg býð Glösa Þórdarsyni, eða þeim manni öðrum, er handfela lögvörn hefir hér að taka til varna, þvíad nú eru framkomin sóknargögn öll, bodit til eidsþjalls, unninn eitur, sögd fram sœt, borit stefnu vætti, bodit búum í fetu, bodit til rudnifugar um kvíðinn, borinn kvíður, nefndir vottar að kvíðburði; nefndi hann sér þessa votta, að gögnum þeim sem fram voru komin; þá stóð sá upp, er sökin hafði yfir höfði verið framsögð, og hreifði málið; hann hreifði það fyrst, er Mordur bað að hlýða til eidsþjalls síns, og til framsögu sakar og til sóknargagna allra; þá hreifði hann það því nærst, er Mordur vann eib og sönnunarmenn hans; þá hreifði hann það, er Mordur sagði fram sœt og kvad svo að orði, að hafði þau öll orð í hreifingu sinni, er Mordur hafði að-

ur í framsögu sakar sinnar og hann hafði í stefnu sinni, og hann sagði svo flápana sökina fram í fimtardóm, sem hann kvæð að, þá er hann stefndi; þá hreifði hann það, er þeir báru stefnu vætti og taldi þá öll orð þau, er hann hafði áður í stefnu sinni og þeir höfðu í vættisburð sínum, og nú hafi eg, sagði hann, í hreifingu minni og þeir báru svo flápana kvíðinn fram í fimtardóm, sem hann kvæð þá að, er hann stefndi; síðan hreifði hann það er Mordur bað búum í setu; þá taldi hann það því næst, er hann bað Flösa að ryðja kvíðinn eða þeim manni er handfelba lögvörn hefir fyrir hann; þá taldi hann það er búar geingu að dómi og báru á kvíðinn og báru Flösa sannan að sökinni, báru þeir svo flápana 9 búu kvíð þenna fram í fimtardóm; þá hreifði hann það er Mordur nefndi votta að því, er kvíðurinn var á borinn, þá hreifði hann það er Mordur nefndi votta að gögnum og bað til varnar. Mordur Valgarðsson nefndi sér votta; nefni eg í það vætti, sagði hann, að eg banna Flösa Þórdarshni eða þeim manni öðrum er handfelba lögvörn hefir fyrir hann, að taka til varna, þvíad nú eru öll sóknargögn framkomin, þau er sökinni eigu að fylgja að hreifdu máli og svo bornum gögnum; síðan hreifði hreifingarmadur þetta vottord. Mordur nefndi sér votta og beiddi dómendur að dæma um mál þetta; þá mælti Gísurhlviti: fleira munt þú, Mordur, eiga að að gæra, þvíad eigi munu fernar tylstir dæma eiga. Flösa

mælti nú við Eyjólf: hvað er nú til ráða? Eyjólfur mælti þá: nú er úr vöndu að ráða, enn skulu vér enn bíða, þvíad nú gét eg, að nú géri þeir rángt í sókninni, þvíad Mörður beiðbi þegar dóms á málinu, en þeir eigu að nefna úr dómnum 6 menn; síðan eigu þeir við votta að bjóða okkur úr að nefna dómnum aðra 6 menn, en við skulum það eigi gera, þvíad þá eigu þeir að nefna úr þá 6 menn, og mun þeim það yfirsjáft, er þá ónýtt allt mál þeirra ef þeir gera það eigi, þvíad þrennar tylstir eigu að dæma málið. Flosi mælti: vitur maður ertu, Eyjólfur, svo að fáir munu standa á spordi þér. Mörður Valgardsson nefndi sér votta, nefni eg í það vætti, sagði hann, að eg nefni þessa 6 menn úr dómnum, og nefndi þá alla á nafn; ann eg yður eigi að sitja í dómnum; nefni eg yður úr að alþingið máli réttu og allsherjar lögum; eptir það laud hann þeim Eyjólf og Flosa við votta að nefna úr dómnum aðra 6 menn, en þeir Flosi vildu eigi úr nefna. Mörður lét þá dæma málið, og er dæmt var málið, nefndi Eyjólfur sér votta og kalladi ónýttan dóm þeirra og allt það er þeir höfdu aðgért, fann það til, að dæmt hafði hálf fjórða tylft, þar sem þrennar áttu að dæma, skulu vér nú sækja fimtardóms sakir vorar og gera þá saka. Gísaur hvíti mælti þá við Mörð Valgardsson: allmjög hefir þér yfirsjest, er þú flyðir þetta rángt gera, og er flíkt ógjæfa mikil, eða hvað skal nú til ráða

tafa, Ásgrímur frændi? seigir Gísfur. Ásgrímur mælti: nú stulu vér senda mann Þórhalli syni mínum, og vita hvað hann leggur til ráðs með okkum.

145. Kapítuli.

Bardagi á alþingi.

Snorri godi spyr nú hvar komid er málunum, tekur hann þá að fyllja líbi sínu fyrir neðan Almennagjá, millum og Glæðubúðar, og sagði fyrir áður sínum mönnum hvað þeir skyldu aðgera. Sendimadurinn kemur nú til Þórhalls Ásgríms-sonar, og seigir honum hvar þá var komid, að þeir Mordur Balgards-son mundu sefir gérdir allir, en eidd vísamálum, en er hann heyrði þetta, brá honum svo við, að hann mátti eigi orði uppkoma; hann spratt þá upp úr rúminu og þreif tveim höndum spjótíð Skarphéðinsnaut og rak í gegnum fótinn sér, var þar á holdid og kveifu naglinn á spjótinu, þvíad hann stak út úr fætinum, en blóðfossinn fellur og vogföllin, svo að lætur féll eftir gólfinu; hann gekk nú út úr búðinni óhaltur og fór svo harðt, að sendimadurinn féll eigi fylgt honum, fer hann nú þar til er hann kemur til fimtarðómsins, þar mætti hann Grími enum rauda, frænda Flosa, og Jafnskjótt sem þeir fundust, lagði Þórhallur til hans spjótinu og kom í skjöldinn og klofnadi hann í sundur, en spjótíð hljóp í gegnum hann svo að oddurinn kom út á milli herðanna.

Þórhallur kastaði honum af spjótiinu. Kári Sölmundarson gat sjed þetta og mælti við Æsgrím: hér er kominn Þórhallur, son þinn, og hefir þegar veigid víg, og er þetta flómm mikil, ef hann einn skal hug til hafa að hefna brennunnar; það skal og eigi vera, seigir Æsgrímur, og snúum vér nú að þeim; var þá kall mikill um allan herinn, og síðan var æpt heróp; þeir Flósi snérist þá við og eggjuddust nú fast hverjirtveggju. Kári Sölmundarson snéri nú þar að, sem fyrir var Arni Kolsson og Hallbjörn enn sterkri, og þegar er hann sá Kára, hjó hann til hans og stefndi á fótinn, en Kári hljóp í loft upp og misti Hallbjörn hans. Kári snéri að Arna Kolshyni og hjó til hans og kom á oxlina og tók í sundur arlarbeinid og viðbeinid, og hljóp allt ofan í brjóstid, féll Arni þegar dauður til jarðar. Síðan hjó hann til Hallbjarnar og kom í skjöldinn, og gekk í gegnum skjöldinn og svo ofan af honum þumoltána. Hólmsteinn flaut spjoti til Kára, en hann tók á lofti spjótid og sendi aptur, og varð það mannsbani í líði Flósa. Þorgeir Skorargeir kom að, þar er fyrir var Hallbjörn enn sterkri. Þorgeir lagði til hans svo fast með annari hendi, að Hallbjörn féll fyrir og komst naudulega á fætur og snéri þegar undan; þá mætti Þorgeir Þorvaldi Þrumkétilsyni, og hjó þegar til hans með vrinni rýmmugýgu, er átt hafði Skarphédinn. Þorvaldur kom fyrir sig skjöldinum. Þorgeir hjó í skjöldinn og klauf allan, en hyrnan

sú en fremri rann í brjóstið og gekk á hol og féll Þorvaldur þegar og var dauður. Nú er að segja frá því, að Nígrímur Ellidagrimsson og Þórhallur son hans, Hjalti Skéggjason og Gísbur hvíti, sóltu að þar sem fyrir var Þlofi og Sigfúsýnir og aðrir brennumenn, var þar allhardur bardagi og laukst með því, að þeir sóltu svo fast að, að þeir Þlofi hrufku undan. Gudmundur enn rífi og Mordur Valgardsson og Þorgeir Skorargeir sóltu þar að, er voru Orfirdingar og Austfirdingar og Reykðælir, var þar allhardur bardagi. Kári Sölmundarson kom að þar, er fyrir var Bjarni Broddhelgason. Kári þreif upp spjót og lagði til hans og kom í skjöldinn. Bjarni staut hjá sér skildinum, ella hefði spjótidi stabið í gegnum hann; hann hóf þá til Kára og stefndi á fótinn. Kári kipti fætinum og snérist undan á hæli og misti Bjarni hans. Kári hóf þegar til hans, þá hljóp maður fram og staut skildi fyrir Bjarna. Kári klauf ofan allann skjöldinn og nam blóðrefillinn lærið og reist ofan allan fótinn, sá maður féll þegar og varð aldrei orkumlalaus meðan hann lifði. Kári þreif þá tveim höndum spjótidi og snérist að Bjarna og lagði til hans; hann sá eingan sinn kost annann, enn hann lét fallast þvers undan laginu, en þegar Bjarni kómst á fætur, hrókk hann undan. Þorgeir Skorargeir og Gísbur hvíti sóltu þá að þar, er fyrir var Hólmsteinn Spakversason og Þorkéll Geitissón,

lauf svo með þeim, að þeir Hólmsteinn hrufku undan; var þá óþ mikil að þeim af mönnum Guðmundar ríka. Þorvaldur Þjörvason frá Þjósa vatni fékk sár mikil; hann var stöttinn í handlegginn og ætludu menn að stöð hefði Halldór son Guðmundar ríka, og hafði hann þetta sár bóta-
laust alla æfi síðan; var þar nú þraung mikil. En þó að hér sé sagt frá nokkorum atburðum, þá eru hinir þó miklu fleiri er menn hafa eingar frásagnir af. Flosi hafði það sagt þeim, að þeir skyldu leita til vísis í Almannagjá, ef þeir yrði forvitað, þó að þar mátti einum meigin að sækja. En flokkur sá er Síðuhallur hafði og Þjótur son hans, höfðu hörfað frá í brott, fyrir adgaungu þeirra feðga Ásgríms og Þór-
halls; snéru þeir ofan fyrir austan Drará. Hallur mælti: hér flær í allmikil ófni, er allur þingheimur berst, vilða eg, Þjótur frændi, að við bæðum okkur lífs, þótt okkur sé það til orðs lagid, af nokkorum mönnum, og skildum þá, skalt þú bíða við brúarspordinn, en eg mun ganga í búdir og biðja mér lífs. Þjótur mælti: ef eg sje, að þeir Flosi þurfa lífs af mönnum vorum, þá mun eg þegar hlaupa til með þeim; það muntu gera sem þér líkar, seigir Hallur, en biðja vil eg þig, að þú bídir mín. Nú brestur flótti í líði Flosa, og flýa þeir allir austur yfir Drará, en þeir Ásgrímur og Gísfur hvísti geingu eptir, og allur herinn; þeir Flosi hörfudu ofan á milli árinna,

og Virkisbúðar. Snorri góði hafði þar fylgt fyrir líði sínu, svo þykkt, að þeim gæf þar ekki að fara. Snorri góði kalladi þá á Flosa: hví farist þér svo gengist, eða hverjir elta yður? Flosi svarar: ekki spurdu þessa af því, er eigi vitir þú það áður, en hverr veldur því, er vér meigum eigi sækja til vígis í Mannagjá? eigi veld eg því, seigir Snorri, en hitt er satt, að eg veit hverjir valda, og mun eg seigja þér ef þú vilt, að þeir valda því, Þorvaldur Kroppinféggi og Kolur; þeir voru þá báðir dauðir, og höfðu verið en mestu illmennir í líði Flosa; í annan stað mælti Snorri til sinna manna: gétist þér nú hvertveggja, að þér höggid og leggid til þeirra, og leyrist þá í brott hédan, munu þeir þá flamma stund hér við haldast, ef hinir. sækja að neðan, skulu þér þá ekki eptir ganga, og láta þá sjálfa dýast. Son Skéggja Þóroddssonar var Þorsteinn Hólmundur, sem fyrr var ritad, hann var í bardaga með Guðmundi ríka, mági sínum, og þegar Skapti vissi þetta, gæf hann til búðar Snorra góða, og ætladi að biðja sér lífs að skilja þá, en er hann var eigi allt kominn að búðardyrnum Snorra, þá var bardaginn sem ódastur; þeir Ásgrímur og hans menn geingu þar að neðan, þá mælti Þórchallur við Ásgrím föður sinn: þar er hann Skapti Þóroddsson nú, fadur. Ásgrímur mælti: sje eg það, frændi, stant hann þá spjóti til Skapta, og kom í fyrir neðan það, er kálfi var dýgrast.

ur, og svo í gégnum báða fætuna. Skapti féll við stotid og fékk eigi uppstadið, feingu þeir það eina ráðs tekid, er hjá voru, að þeir drógu Skapta inn í búð sverðsfríða nokkurs flatan; þeir Asgrímur geingu þá að svo fast, að þeir Glosi hrúfku undan og hans menn, sudur með ánni til Mædruvellingabúðar; þar var maður úti, hjá búð nokkurri, er Sölvi hét, hann saub í Katli miklum, og hafði þá upp fært úr Katlinum, en vellan var sem ákófust. Sölvi gat að líta hvar þeir flýðu Austfirðingarnir, og voru þá komnir mjög svo þar gegnt; hann mælti þá: hvert munu þessir allir ragir Austfirðingarnir, er hér flýja, og jafnvel renn hann Þorkell Geitissón, og er allmjög logid frá honum, er margir seigja hann hug einn, en nú renn eingi hardara enn hann. Hallbjörn sterki var þar nær staddur og mælti: eigi staltu það eiga til að seigja, að vér séum allir ragir, og þreif til hans og brá honum á lopt og ræf hann að höfði í fob Ketilinn, dó Sölvi þegar, var þá og sólt að Hallbyrni, og varð hann þá undan að flýja. Glosi staut spjóti til Brúna Haslidasonar, og kom á hann midjan, og var það hans bani; hann var í líði Gudmundar rífa. Þorsteinn Hlennason tók spjótid úr sárinu, og staut aptur að Glosa, og kom á fótinn, og fékk hann sár mikid og féll við; hann stóð upp þegar, hørsubu þeir þá til Vatnsfirðingabúðar; þeir Þjótur og Hallur geingu þá austan yfir á, með

flokk sinn allan, og þá er þeir komu á hraunib, var stotid spjóti, úr líði Gudmundar ríka, og kom það á ljót midjann, féll hann þegar dauður niður, og varð aldrei uppvíft hvort þetta víg hafði veigib; þeir Flósi hórsubu nú upp um Vatnsfirðingabúð. Þorgeir Skorargeir mælti þá við Kára Sölmundarson: þar er hann nú Eyjólfur Bólverksón, ef þú vilt launa honum hringinn. Eg ætla það nú eigi fjærri, seigir Kári, og þreif spjót af manni, og staut til Eyjólfss, og kom það á hann midjann, og gekk í gegnum hann; féll Eyjólfur þá dauður til jarðar; þá varð hvíld nokkur á um bardagann. Snorri góði kom þá að með flokk sinn, var þar þá Skapti í líði með honum, og hlupu þeir í milli þeirra, náðu þeir þá eigi að berjast. Hallur gekk þá í líð með þeim, og vilði flíja þá, voru þá sett grid, og flýlbu þau haldaft um þingib, var þá búib um lík, og færð til kirkju, og bundin fár þeirra manna, er færðir voru. Annan dag eftir geingu menn til lögbergss. Hallur af Síðu slóð upp, og kvabði sér hljóðs, og fékk þegar; hann mælti svo: hér hafa orbið harðir aðburðir í mannalátum og málafóknum, mun eg enn sýna það, er eg em lítill-menn, vil eg nú biðja Ásgrím og þá aðra, er fyrir málum þessum eru, að þeir unni ofs jafnsættis; fer hann þar um mörgum fögurum ordum. Kári Sölmundarson mælti: þótt allir sættist aðrið á sín mál, þá skal eg eigi sættast á mín mál,

því að þér munuð vilja virða víg þessi, í móti
brennunni, en vér þolum það eigi. Slíkt íð sama
mælti Þorgeir Skorargeir; þá stóð upp Skapti
Þóroddsson og mælti: betra hefdi þér verið, Kári,
að renna eigi frá mágum þínum, og stérafst nú
eigi úr sættum. Kári kvað þá vísur þessar;

 Svaf staltu, runnur, þótt rynnim,
randlinns, (of sœt minni
hagl dreif skarpt á skóglar
skýjum) ofs að frýja:
hinn er hélt, þá er hjalta
hátúngur mjög súngu,
brynju meidur til búðar
blandur með steggid rauda.

 Vard, þá er víga njörðu
vilja þrant að skilja,
(lítt gefst skáld fyrir stjöldu)
Skapta margt að hapti:
er matsjóða móða
málmrógs flatan drógu
(líft er allt af ædru)
inn í búð að trúðum.

 Hefdu Gríms að gamni
grædis elgs og helga
(rétt unnu—t þá runnar)
rennendur Njáls brennu.
Nú mun bærge í björgum
baughnyfjundum þyffja

lyngs að lofna þingi
ljóts annan veg þjóta.

Þá varð hlátur mikill. Snorri góði brosti að og kvæð þetta fyrir munni sér, svo að margir heyrdu.

Vel kann Skapti skilja,
skaut Asgrímur spjótti;
vill—at Gólmsteinn flýja,
vegur Þorketill naudigur.

Slógu menn nú allmjög. Hallur af Síðu mælti: Allir menn vita hvern harm eg hefi bedid, um lát Þjóts sonar míns, munu það margir ætla, að hann muni býrslur gérr, af þeim mönnum er hér hafa látist, en eg vil það vinna til sátta manna, að leggja son minn ógildan og ganga þó til að veita þeim bæði trygðir og gírd, er mínir mótsstöðumenn eru, bid eg þig, Snorri góði og aðra ena bestu menn, að þér komid þvi til leidar, að sættir verði með oss; settist hann nú niður, og var gjör að máli hans mikill rómur og góður, og lofudu allir mjög hans góðgirnd. Snorri góði stóð þá upp og taladi langt eyrindi og snjallt, og bað Asgrím og aðra þá menn, er fyrir málum voru þadan að, að þeir skyldu sættast. Asgrímur mælti: það ætlada eg, þá er Flofi reid heim að mér, að eg munda við hann aldrei sættast, en nú vil eg, Snorri góði, sættast fyrir orð þín, og annara vina vorra; slíkt híd sama mæltu þeir Þorleifur frákur og Þorgrímur enn mikli, að þeir

mundu sættast, og fýstu í öllu Þorgeir Stórangeir bróður sinn, að sættast, en hann skarst undan, og kveðst albrei við Kára fýlbu skiljast; þá mælti Gísbur hvíti: Nú má Glosi sjá sinn kost, hvert hann vill sættast til þess, að sumir sé utan sætta. Glosi kveðst sættast villja, og þíki mér því betur, seigir hann, er eg hefi færri góða menn ímóti mér. Guðmundur ríki mælti: Það vil eg bjóða, að handfala fyrir víg þau er hér hafa orðið á þinginu, að minnum hluta, til þess að ekki falli niður brennumálið. Elftu eb sama mæltu þeir Gísbur hvíti og Hjallti Skéggjason, Asgrímur Ellidagrímsson og Mordur Valgarðsson. Við þetta gekk saman sættin, var þá handfalað í 12 manna dóm, og var Snorri góði fyrir gjörðinni og aðrir gjörðarmenn með honum, var þá jafnað saman vígum, enn bættir þeir menn sem umfram voru; þeir gérðu og um brennumálin, fýlbi Njál bæta þrennum manngjöldum, enn Bergþóru tvennum. Vig Skarphéðins fýlbi jafnt og Hósfuldar Hvítanesgoda, tvennum manngjöldum fýlbi bæta hveru þeirra Grím og Helga, þá fýlbu ein manngjöld fyrir hvern hinna, er inni höfðu brunnib; á vígib Þórðar Kárafonar var ekki sætt. Glosi var og gér utan og allir brennumenn, og fýlbu eigi fara samsumars nema hann vilbi, en ef þeir færi eigi utan um það er þeir vetur væri lídnir, þá fýlbi hann og allir brennumenn vera sefir skógarmenn, og var svo mælt, að lýsa fýlbi seft þeirra á haust.

Þingi eða vorþingi, hvert sem helður vilði. Þlofi
 stýldi vera þó utan þrjá vetur. Gunnar Lamba-
 son og Grani Gunnarsson, Glúmur Hildisson,
 Kolur Þorsteinsson, þeir stýldu aldrei útkæmt eiga;
 þá er Þlofi spurður: ef hann vilði láta bæma
 fyrir sár sín? en hann kvadst ekki vilja taka fémut-
 ur á sér. Eyjólfur Þolverksón var lagður ógild-
 ur fyrir ójofnud sinn og rángindi, og var þessi
 sætt nú handsölub, og esndist vel síðan. Þeir Ás-
 grímur gáfu Snorra goða góðar gjafir, hafði
 hann virðing mikla af málum þessum. Skapta
 var bættur áverkinn; þeir Vísur hvíti og Þjalti
 Skéggjason og Ásgrímur Ellidagrimsson budu
 heim Gudmundi enum ríka, hann þág heimbodin
 og gaf sinn gullhring hver þeirra honum. Ríða-
 ur Gudmundur nú norður heim, og hafði al-
 mannalof, hversu hann kom sér við í þessum mál-
 um. Þorgeir Ektorargeir, haud Kára með sér að
 fara, enn þó ridu þeir fyrst með Gudmundi allt
 norður á fjall. Kári gaf Gudmundi gullshylgju, en
 Þorgeir silfurbelti, og var hverttveggja enn besti
 gripur; stýldu þeir með enni mestu vináttu, og er
 hann úr sögu þessi; þeir Kári ridu suður af
 fjallinu, og ofan í hreppa, og svo til Þjórsár.
 Þlofi og brennumenn allir með honum, ridu aust-
 ur til Fljótsáhlíðar, lét hann þá Sigfúsönu skipa
 til búa sinna; þá frétti Þlofi, að Þorgeir og
 Kári höfðu ridid norður með Gudmundi enum
 ríka, ætludu þá brennumenn, að þeir Kári mundu

ætla að vera fyrir norðan land; þá beiðdu Sigfúsþynir að fara austur undir Eyjafjöll að fjárheimtum sínum, því að þeir áttu fjárheimtur austur að Hofdabrekku. Flosi leyfði þeim það, og það þá þó vera vara um sig, og vera sem stémmst. Flosi reid þá upp um göðaland, og svo á fjall, og fyrir norðan Eyjafalla jökul, og létti eigi fyrr, enn hann kom heim austur til Svínafells. Nú verður að segja frá því, að Hallur af Síðu hafði lagið ógildan son sinn, og vann það til sætta, þá bætti honum allur þingheimurinn, og varð það eigi minna fé enn 8 hundrad silfurs, en það voru fern manngjöld, enn allir þeir aðrir, er með Flosa höfðu verið, feingu engar bætur fyrir vansa sína, og undu við ed vesta. Sigfúsþynir dvöldust heima toær nætur, en hinn þriðja dag ridu þeir austur til Raufarfells, og voru þar um nóttina, þeir voru saman 15, og ugðu alls ekki að sér, þeir ridu þáðan síð, og ætluðu til Hofdabrekku um fölsbíd, þeir áðu í Kellingardal, og tóku þar á sig svefa mikinn.

146. Kapítuli.

Frá Kára og Þorgeiri.

Þeir Kári Sölmundarson og Þorgeir Skorargeir ridu þenna dag austur yfir Markarfljót, og svo austur til Seljalandsmúla, þar fundu þeir konur nokkurar, þær kændu þá og mæltu til þeirra: minna

gemsið þið enn þeir Sigfúsþynir, en þó farid þið
 óvarlega. Þorgeir mælti: hví er ykkur svo stätt
 til Sigfúsþona, eða hvað viti þið til þeirra? þeir
 voru í nótt að Rauðarfelli, sögðu þær, og ætludu
 í kvöld í Mýdal, og hótti okkur gott er þeim
 var ótti að ykkur, og spurdu nær þið mundud
 heim koma; þá fóru þeir leið sína og keyrdu
 hestana. Þorgeir mælti: hvað stulum við ætla
 okkur eða hvað er þér næst stapi, vilt þú
 að við ríðum eptir þeim? Rári svarar: eigi
 mun eg þess letja, en hitt mun eg ekki á-
 tveða, þvíad það kann opt að verða, að þeir lifa
 lángann aldur, er með ordum eru veignir, en veit
 eg hvað þú munt þér ætla; þú munt ætla þér 8
 menn og er það þó minna enn það er þú vanst
 þá 7 í sjálfurum og fírst í festi ofan til þeirra,
 en yður frændum er svo háttad, að þér viljið yð-
 ur allt til ágjætið gera; nú mun eg eigi minna
 að gera enn vera hjá þér til frásagnar, stulu við
 nú tveir einir eptir ríða, þvíad eg sje að þú hefir
 svo tilætlað. Síðan ríðu þeir austur ed efra og
 komu ekki í Holt, þvíad Þorgeir vildi ekki að
 bræðrum hans mætti um kenna, hvað sem í gérð-
 isti; þeir ríðu þá austur til Mýdals, þar mættu
 þeir manni nokkurum og hafði torfhrip á hrossi,
 hann tók til orða: of fámennur ert þú nú, Þor-
 geir félagi; hvað er nú í því? seigir Þorgeir; því,
 segir sá, að nú bæri veidi í hendur; hér ríðu um
 Sigfúsþynir og munu sofa í allan dag austur í

Rérlíngardal, þvíad þeir ætluðu ekki leingra í tvölb enn til Hofsabrekku. Síðan ridu þeir leib sína austur á Arnarstaðshéidi, og er ekki að seigja frá ferð þeirra fyrr enn þeir komu til Rérlíngardalsdr. Áin var mikil, ridu þeir nú upp með ánni, þvíad þeir sáu þar hross með sædlum; þeir ridu nú þángað til og sáu að þar sváfu menn í bæ nokkurri og stóðu spjót þeirra ofan frá þeim; þeir tóku spjótin frá þeim og báru út á ána. Þorgeir mælti: hvort viltu að við veljum þá? Kári svarar: eigi spurdu þessa af því, að eigi hafir þú þetta áður ráðið með þér, að vega eigi að liggjandi mönnum og vega flámmar víg. Síðan æptu þeir á þá, vöfnuðu þeir þá allir og þrifu til vopna sinna; þeir réðu eigi á þá fyrr enn þeir voru vopnadir. Þorgeir Skotargeir hleyptur þar að sem fyrir var Þorkéll Sigfússon, í þessu hljóp maður að baki honum, og fyrri enn hann gjæti unnid Þorgeiri nokkurn geig, þá reiddi Þorgeir tveim höndum ørina rímmugugi, og rak í höfud þeim arhamariann er að baki honum stóð, svo að haussinn brotnaði í smá mola; drepinn er þessi, sagði Þorgeir, féll hann þegar og var dauður. En er hann reiddi fram ørina, hjó hann á øxl Þorkéli og flauf frá ofan alla höndina; í móti Kára réð Mörður Sigfússon og Sigmundur Lambason og Lambi Sigurdarson; hann hljóp að baki Kára, og lagði til hans spjóti. Kári féll sjeð hann, og hljóp upp við lagid, og brá í sundur við fót-

unum, kom þá lagid í vöðinn, en Kári hljóp á spjótskaptid, og braut í sundur; hann hafði spjót í annari hendi, en annari sverð, en eingan skjöld, hann lagði enni hægri hendi til Sigmundar Lamba-sonar, og kom lagid í brjóstid, og gékk spjótid út um herdarnar, féll hann þá og var þegar dauður; enni vinstri hendi hjó hann til Marðar og hjó á mjöðmina og tók hana í sundur og svo hrygginn, féll hann áfram og þegar dauður. Eptir það snérist hann á hæli, svo sem skaptfringla, og að Lamba Sigurðarshni, en hann fékk það eitt fanga ráðid, að hann tók á ráð undan. Nú snéri Þorgeir í móti Leidólfi sterka og hjó hverr til annars jafn- snemma og varð svo mikil högg Leidólfs, að af- tók skildinum það er ákom. Þorgeir hafði höggv- id tveim höndum með örinni rimmugöngu og kom in eptri hyrnan í skjöldinn og klofnadi hann í sundur, en in fremri hyrnan tók viðbeinid og í sundur, og rísti ofan í brjóstid á hol. Kári kom að í því og rak undan Leidólfi fótinn í mid- ju lærinu, féll Leidólfur þá og var þegar dau- ur. Kétill úr Mörk mælti: tenna munu vér til hesta vorra og meigu vér ekki viðhaldaft fyrir ofureflis mönnum þessum; þeir runnu þá til hesta sinna og hlupu á bak. Þorgeir mælti: viltu að vér eltum þá og munu við enn géta drepid þá nokkura. Sá ridur síðast, selgir Kári, að eg vil elgi drepa, en það er Kétill úr Mörk,

þvíðad við eigum systur tvær, en honum hefir far-
 id þó best í málum vorum áður; stigu þeir þá á
 hesta sína og ridu þar til, er þeir komu heim í
 Hólt, lét Þorgeir þá bræður sína fara austur í
 Skóga, þvíðad þeir áttu þar annað bú, og þvíðad
 Þorgeir vilði eigi að bræður hans mætti kalla grib-
 niðinga, hafði Þorgeir þar þá mannsmargt, svo að
 aldreí var þar færra vígra karla enn 30, var þar
 þá gleði mikil; þókti mönnum Þorgeir mjög hafa
 verið og framid sig og báðir þeir Kári, hófðu
 menn í minnum mjög eptirreið þeirra, er þeir ridu
 tveir að 15 mönnum og drápu þá 5 en renndu
 þeim 10 er undan komust. Nú er frá Katli að
 seigja, að þeir ridu sem mest máttu þeir, til þess er þeir
 komu heim til Svínafells og sögðu sínar farar
 eigi fléttar. Flosi kvað slíkt að von, og er þetta
 viðverun, seigir hann, skulud þér nú aldreí svo fara
 síðan. Flosi var allra manna gladastrur og bestur
 heima að hitta, og er svo sagt, að honum hafi flest-
 ir hlutir hófðingligast gífur verid; var hann heima
 um sumarid og svo um veturninn. En um vetur-
 inn eptir jól kom Hallur af Síðu austan og Kol-
 ur son hans. Flosi varð feiginn komu hans; töl-
 uðu þeir opt um málaferlin, sagði Flosi nú, að
 þeir hefði mikil afráð góldid þegar. Hallur kvaddist
 nærgjætur orðid hafa málum þeirra Flosa, spurði
 hann þá ráðs, hvað honum þætti þá líkast. Hall-
 ur svarar: það legg eg til ráðs, að þú sættist við
 Þorgeir, ef kostur er, og mun hann þó vera vand-

ur að allri sætt; ættlar þú þá loðid vígunum? seigir
 Flofi; eigi ætla eg það, seigir Hallur, en við færri
 er þá um að eiga, ef Rári er einn, en ef þú sætt-
 ist eigi við Þorgeir, þá verður það þinn bani;
 hverja sætt fletu við bjóða honum? seigir Flofi;
 hord mun yður sú þilja, seigir Hallur, er hann
 mun þiggja, þvíad eins mun hann sættast vilja,
 nema hann gjaldi ekki fyrir það er hann hefir af-
 gjört, en taki bætur fyrir Mjál og sonu hans, að
 sínum þriðjungi; hord sætt er það, seigir Flofi;
 ekki er þér sú sætt hord, seigir Hallur, þvíad þú
 átt ekki vígsmál eptir Sigfús-sonu, og eigu bræð-
 ur þeirra vígsmál eptir þá, en Hámundur Hallti
 eptir son sinn, en þú munt nú ná sættum við
 Þorgeir, þvíad eg mun ríða til með þér og mun
 Þorgeir mér nokkurnig vel taka, en eingi þeirra
 er mál þessi eiga, munu þora að sitja í húum
 sínum í Fljótshlíb, ef þeir eru utan sætta, þvíad
 það verður þeirra bani, og er það að vonum við
 flaklyndi Þorgeirs. Bar nú sendt eptir Sigfús-
 sonum, og báru þeir þetta mál upp við þá, og
 lauf svo þeirra ræðum af fortolum Hallis, að þeim
 þókti svo allt sem hann taladi um fyrir þeim og
 vildu gjarnan sættast. Grani Gunnars-son mælti
 og Gunnar Lambason: sjálfráð er of, ef Rári er
 einn eptir, að hann sé eigi óhræddari við of,
 enn vér við hann; ekki er svo að mæla, seigir
 Hallur, og mun yður verða sárkæpt við hann að

eiga, munu þeir mikib afráb gjalda áður lýkur með yður. Síðan hættu þeir talinu.

147. Ka p í t u l i.

Sættargjörd við Þorgeir Skorargeir.

Hallur af Eðbu og Kolur son hans og þeir 7 saman ridu vestur yfir Lómagnúpsand, og svo vestur yfir Arnarstakshéidi, og létu eigi fyrir enn þeir komu í Mýdal; þar spurdu þeir að, hvort Þorgeir mundi heima í Holti, en heim var sagt. að hann mundi heima vera; þeir spurdu hvert Hallur ætlaði að fara? þángab í Holt, sagði hann; þeir sögdu hann mundi hafa gott erindi; dvaldist hann þar nokkura stund og áðu; eptir það tóku þeir hesta sína og ridu á Sólheima um kvöldið og voru þar um nóttina, en um daginn eptir ridu þeir í Holt. Þorgeir var úti og svo Kári og menn þeirra, því að þeir kénndu ferð Hall's; hann reid í blárrí kápu og hafði litla øxi sílfurrekna í hendi, en er þeir komu í túnid, gekk Þorgeir í móti honum og tók hann af baki, og minntust þeir Kári báðir við hann, og leiddu hann í milli sín í stofu inn og settu hann á pall í háseti, og spurdu hann margra tíðinda; var hann þar um nóttina. Um morguninn eptir vakti Hallur til við Þorgeir um sættina og sagði hverjar þeir budu honum og talaði þar um mörgum fögnum ordum og góðgjarnlegum. Þorgeir svarar: kunnugt má þér það vera, að eg

vilða eingum sættum tala við brennumenn; allt var það annað mál, seigir Hallur, þér voruð þá vígreidir, hafið þér nú og mikil aðgætt um manndráp síðan. Svo mun yður þíja, seigir Þorgeir, en hverja sætt bjóðið þér Kára? bodin mun honum sættin sú er sæmileg er, seigir Hallur, ef hann vill sættast. Kári mælti: þess vil eg bjóða þig, Þorgeir, að þú sættist, því að þinn hlutur má ekki verða betri enn góður. Ált þíki mér að sættast og stílafast við þig, nema þú tækir slíka sætt sem eg, seigir Þorgeir; eigi vil eg það, seigir Kári, að sættast, en þó kalla eg að við höfum hefnt brennumennar, en sonar mínar kalla eg vera óhefnt, og ætla eg mér það einum slíkt sem eg fæ aðgætt. En Þorgeir vilði eigi fyrir sættast enn Kári sagði á ófátt sína ef hann sættist eigi; handsaladi Þorgeir þá Flosa grip og hans mönnum til sáttarfundarinnar, en Hallur selði önnur í móti, er hann hafði tekið af Flosa og Sigfúsönnum. En áður þeir stíldu, gaf Þorgeir Halli gullhring og skarlatófsfíkkju, en Kári silfurmen, og voru á gullkrossar 4. Hallur þakkaði þeim vel gjöfirnar, og reid í brott með enni mestu sæmb; létti hann eigi fyrir enn hann kom til Svínafells; tók Flosi vel við honum. Hallur sagði Flosa allt frá erindum sínum og svo frá viðbræðum þeirra Þorgeirs, og svo það, að Þorgeir vilði eigi fyrir sættast enn Kári sagði á ófátt sína, ef hann sættist eigi, en Kári vilði þó eigi sættast. Flosi mælti: fám mönnum

er Kári lífur, og þann veg vilba eg helst flapfarinn vera sem hann er; þeir Hallur dvölbust þar nokkura hríð; síðan ridu þeir vestur að ákvedinni stundu til sáttar fundarins og fundust að Hofsda-brekku, sem mælt hafði verið með þeim; kom Þorgeir þá til móts við þá vestan að, töludu þeir þá um sætt sína, gælt þá allt eptir því sem Hallur hafði sagt. Þorgeir sagði fyrir sættina, að Kári flýði þar vera jafnan, ef hann vildi; flúlu hverugir öðrum þar íllt gæra að heima mínu, eg vil og ekki eiga að heimta að sérhverjum þeirra; eg vil að Flósi einn varði við mig, en hann heimti að sveitúngum sínum, og vil eg að sú gærd haldaist öll, er gærd var á þingi um brennuna; vil eg, Flósi, að þú gjaldir mér þriðjung minn óskérðtan. Flósi gælt fljótt að þessu öllu. Þorgeir gaf hverki upp utanferðir né héraðsektir. Nú ridu þeir Flósi og Hallur austur heim. Hallur mælti þá til Flósa: efndu vel, mágur, sætt þessa, bæði utanferð þína og suburgaunguna og fégjöld, muntu þá þíja røsttur maðnr, þótt þú hafir ratað í stórvirkni þetta, ef þú innir røstflega af hendi alla hluti; Flósi kvæð svo vera flýði. Reid Hallur nú heim austur, en Flósi reid heim til Svínafells, og var heima síðan.

148. K a p í t u l i.

Er Kári kómur til Bjarnar í Mork.
Þorgeir Skorargeir reid heim af sáttarfundinum.

Kári spurði: hvert saman geingi sættin? Þorgeir sagði: að þeir voru sættir að fullu. Kári tók hest sinn, og vildi í braut ríða. Eigi þarftu í braut að ríða, segir Þorgeir, fyrir því, að það var skilið í sætt vora, að þú skyldir hér vera jafnan, er þú vildir. Kári mælti: ekki skal svo vera, mágur, því að þegar ef eg veg víg nokkub, þá munu þeir það mæla, að þú sért í ráðum með mér, og vil eg það eigi, en það vil eg, að þú tækir við handsølum á fé mínu, og eignir ykkur Þelgu Þjálsdóttur konu minni og bætrum 3, mun það þá ekki upptekið af þeim sökubólgu mínum. Þorgeir játadi því sem Kári vildi beiðt hafa, tók Þorgeir þá handsølum á fé Kára. Síðan reid Kári í braut, hann hafði hesta 2 og vopn sín og klæði og nokkub lausafé í gulli og silfri. Kári reid nú vestur fyrir Seljalandsmúla og upp með Markarfljóti, og svo upp í Þórsmörk, þar eru þrír bæir, er í Mörk heita allir; á midbænum bjó sá maður er Björn hét, og var kalladur Björn hvíti, hann var Rabalðson Bjálasonar. Bjálfi hafði verið lensingi Ásgérðar móður Þjáls og Hólta Þóris. Björn átti þá konu er Valgérður hét, hún var Þórbrandsdóttir Ásbrandsonar, móðir hennar hét Guðlaug, hún var systir Hámundar, föður Gunnars frá Hlíðarendu, hún var gæfin til fjár Birni, og unni hún honum ekki mikil, en þó áttu þau börn saman, þau áttu gnótt í búi. Björn var maður sjálfhælinn, en húsfreyju hans þótti það

illt, hann var stýgn og stjótur á fæti; þángab
 kom Kári til gistingar, og tóku þau við honum
 báðum höndum, var hann þar um nóttina. En
 um morgunin mælti Kári til Bjarna: það vilba
 eg, að þú tækir við mér, þíðumst eg hér vel
 kominn með þér, vilba eg að þú værir í ferðum
 með mér, er þú ert maður stýgn og frárr, enda
 ætla eg að þú munir öruggur til áræðis; hverfi
 frý eg mér, seigir Björn, stýgnleiks né áræðis
 eda nokkurrar karlmennsku, en því munt þú hinga-
 að kominn, að nú er fokið í öll stjól, en við áttorun
 þína, Kári, seigir Björn, þá skal ekki gera þig
 lífan hversdags mannum, skal eg víst verða þér
 að líði, í öllu því sem að þú beidir; húsfreyja hans
 mælti: tröll hafi þitt hól, sagði hún, og strum,
 og stýldir þú eigi mæla ykkur tál báðum og hég-
 góma í þessu, en gjarna vil eg veita Kára mat
 og adra góða hluti, þá er eg veit að honum má
 gagn að verða, en á hardræði Bjarnar staltu ekki
 treysta, því að eg uggi að þér verði að öðru enn
 hann seigir. Björn mælti: opt hefir þú veitt
 mér ámæli, en eg treysti mér svo vel, þótt eg
 komi í raun um það, að eg mun fyrir eingum á
 hæl hopy, er hér raun til, að því leita fáir á mig,
 að aungvir þora. Þar var Kári nokkura stund
 á laun, og var það á fárra manna viti, ætla
 menn nú að Kári mun ridinn norður um land, á
 fund Gudmundar ins ríla, því að Kári lét Björn
 það seigja nábuum sínum, að hann hefði fundið

Rára á fœrnum veigi, og hann ríði þaðan upp á Góðaland, og svo norður á Gásaland, og síðan til Guðmundar ins ríka norður á Mœðruvöllu, spurðist það þá um allar sveitir.

149. K a p í t u l l.

Strá Glosa og brennumanna.

Þlofi reid nú til brennumanna, félaga sinna. Enn mun ofþ eigi duga fyrri fyrir að halda, og munu vér enn hljóta að hugsa um utanferðir vorar og fégjöld, og efna sættir vorar sem dreingilegaft, taka ofþ fari þar hverr sem lífast þeir; þeir báðu hann fyrir sjá. Þlofi mælti: austur munu vér ríða til Hornassjarðar, því að þar stendur skip uppi, er á Eyjólfur Ræf, Þrænskur maður, en hann vill biðja sér konu, og náir hann eigi ráðinu, nema hann setist aftur, munu vér kaupa skipið af honum, því að vér munum hafa fé lítið, en mann margt, er það skip mikil, og mun það taka ofþ upp alla, hættu þeir þá talinu. En litlu síðar ríðu þeir austur, og létu þeir eigi fyrr enn þeir komu austur í Bjarnanes í Hornassjörð, fundu þeir þar Eyjólf, því að hann hafði þar verið á víft um veturinn, þar var tekið vel við þeim Glosa, og voru þeir þar um nóttina. En um morguninn eftir faladi Þlofi skipið að stýrimanni, en hann kvæðst ekki þver vera í því, að selja skipið, ef hann hefði það fyrir sem hann vildi. Þlofi

spurði, í hverjum aurum hann vilði fyrir hafa. Austmaburinn kveðst vilði fyrir hafa land og þó nær sér, sagði Eynólfur þá Glosa allt um kaup þeirra bónda. Glosi kveðst stýlbu saman róa, svo að kengt yrði, en kaupa síðan skipið að honum. Austmaburinn glæddist við þetta. Glosi bað honum land í Borgarhófn. Austmaburinn heldur nú á málinu við bónda, svo að Glosi var hjá, lagði Glosi þá til orð sín, svo að saman gæft kaupið með þeim, lagði Glosi til landið í Borgarhófn með Austmanninum, en tók handsölum á skipinu. Glosi hafði og af Austmanninum 20 hundrad vöru, og varð það í kaupi þeirra. Reid Glosi nú heim aftur, hann var svo vinsæll af sínum mönnum, að hann hafði þar vöru að láni eða gjof, sem hann vilði; reid hann heim til Svínafells, og var heima um hríð. Glosi sendi þá Kol Þorsteins-son og Gunnar Lambason austur í Hornafjörð, stýlbu þeir þar vera við skip, og búast um og tjálða búðir og sekka vöru, og draga að slíkt sem þursti. Nú er að seigja frá Sigfússonum, að þeir seigja Glosa, að þeir vilja ríða vestur í Fljótskhlíð, að skipa til búa sinna og hafa þaðan vöru og slíkt annað sem þeir þyrfti, er nú eigi Kára að varast, seigja þeir, ef hann er fyrir norðan land, sem sagt er. Glosi svarar: eigi veit eg um sögur slíkar, hvert satt er sagt um ferðir Kára, þíli mér það opt rjúfast, er fleimra er að fréttu enn slíkt, er það mitt ráð, að þér farid

margir saman og stíljíft lítt, og verib um yður
 sem varastir, staltu nú og, Kétill úr Mørk, muna
 draum þann er eg sagða þér, og þú badst að við
 skyldum leyndu, því að margir eru þeir í ferinni
 með þér, er kalladur voru. Kétill mælti: allt mun
 það sínu framfara um aldur manna, sem ætlað er
 fyrir áður, en gott geingur þér til vörunarinnar,
 töludu þeir nú ekki um fleira. Síðan bjuggust
 þeir Sigfúsþynir og menn með þeim þeir sem til
 voru ætlaðir, þeir voru átta saman, ridu þeir þá í
 braut, og áður enn þeir fóru, minntust þeir við
 Flösa; hann hafði þá vel fara, og kvad þá eigi
 mundu sjáft optar suma er í brott ridu. En þeir
 létu eigi letjast. Ridu þeir nú leið sína. Flösi
 mælti: að þeir skyldu taka vöru hans í Medals-
 landi og flýttja austur og svo í Landsbroti og Skóga-
 hverfi. Síðan ridu þeir til Skaptártúngu og svo
 fjall og fyrir norðan Eyjafjalla jökul og ofan í
 Góðaland, og svo ofan í Skóga í Þórsmörk.
 Björn úr Mørk gat sjö manna reidina, og fór
 þegar til fundar við þá, þar kvaðdu hverjir aðra
 vel; Sigfúsþynir spurdu að Kára Sölmundarsyni;
 fann eg Kára, seigir Björn, og var það nú fyrir
 mjög laungu, reid hann þaðan norður á Gása-
 sand og ætlaði til Guðmundar ens rífa, og hófti
 mér nú, sem hann mundi heldur óttast yður,
 hóftist hann nú mjög einmani. Grani Gunnarss-
 son mælti: Meir skyldi hann þó síðar óttast ofi,
 mun hann svo fremi vita, að hann kæmi í kast

við ofð, hræðumst vér hann nú alls ekki, er hann er einn síns lífs. Ketill úr Mørk bad hann þeigja, og hafa engi stóyrði frammi. Björn spurði, nær þeir mundi aptur? nær víku munum vér dveljast í Fljótshlöð, sögdu þeir; sögdu þeir honum hvencær þeir mundu á fjall ríða. Skildu þeir við þetta. Ríðu nú Sigfúsþynir til búa sinna, og urðu heimamenn þeirra þeim feignir, voru þeir þar nær víku. Björn kómur nú heim, og sinnur Kára og sagði honum allt um ferðir Sigfúsóna og fyrirætlán þeirra. Kári kvad hann hafa sýnt í þessu mikla trúlegleika við sig. Björn mælti: það ætlada eg hættara nokkurum manni enn mér, ef eg hétu trausti mínu eða umsjá, að þeim skylda mun í fara; húsfreyja hans mælti: fyrr væri illa enn þú værir drottinsvíli. Kári dvaldist þar 6 nætur síðan.

150. Kapítuli.

Grá Kára og Birni.

Kári talar nú við Björn: við skulum ríða austur um fjall og ofan í Skaptártúngu, og fara leyndlega um Þingmannasveit Flösa, því að eg ætla að koma mér utan austur í Alptafirði. Björn mælti: þetta er hættu fœr mikil, og munu fœdir hug til hafa, nema þú og eg; húsfreyja mælti: ef þú fylgir Kára illa, þá skalt þú það vita, að aldreifaltu koma í mína rekkju sinn síðan, skulu frænd-

ur mínir gæra fjárskipti með okkur; það er líkara, húsfreyja, seigir hann, að fyrir öðru þurfi ráð að gæra, enn það beri til skilnadar okkar, þvíad eg mun bera mér vitni, hverr garpur eða afreks-
 madur eg em í vopnaskipti; þeir ríða nú um daginn austur á fjall, fyrir norðan Zoful og aldrei almannaveg, og ofan í Skaptártúngu, og fyrir ofan bæi alla til Skaptár, og leiddu hesta sína í dæl nokkura, en þeir voru á njóðn og höfdu um sig búið, að þá mátti eigi sjá. Kári mælti til Bjarnar: hvad skulum við til taka, ef þeir ríða hér ofan að okkur af fjallinu; munu eigi tveir til, seigir Björn, annaðhvort að ríða undan norður með brekkunum, og láta þá ríða umfram, eða bíða ef nokkurir dveljast eftir, og ræða þá að þeim. Margt töludu þeir um þetta, og hafði Björn í sínu orði hvert, að hann vilði flýja sem harðast, eða hitt, að hann vilði bíða, og taka í móti, og þókti Kára að þessu allmikil gaman; þeir Sigfúsýnir ríðu heiman þann dag sem þeir höfdu sagt Birni, þeir komu í Mörk og drápu þar á dyr og vildu finna Björn, en húsfreyja gekk til dyra og heilsaði þeim; þeir spurdu þegar að Birni; hún sagði, að hann var ridinn ofan undir Eyjafjell, og austur undir Seljalandsmúla og svo austur í Holt, þvíad hann á þar fjárheimtur, sagði hún; þeir trúðu þessu, og vissu, að Björn átti þar fé að heimta. Ríðu síðan austur á fjall, og létu eigi fyrr, enn þeir komu í Skaptártúngu, og ríðu ofan með Skaptá,

og áðu þar sem þeir Kári ætluðu, stíptu þeir þá líði sínu. Ketill úr Mork reid austur í Meðalland og 8 menn með honum, en hinir lögduft niður til svefnis, og urðu eigi fyrir við varid, enn þeir Kári komu að þeim, þar gekk nes lítid í ána fram, gekk Kári þar í fram, og bað Björn standa að baki sér og hafa sig eigi allmjög frammi, en gér mér gagn slíkt er þú mátt; hitt hafða eg ætlað, seigir Björn, að hafa engan mann að hlífiskilbi mér, en þó er þar nú komid, að þú munt ráða verða, en með vitsmunum mínum og hvatleika, má eg þó verða þér að gagni, en óvinum okkrum ekki óskenisamur; þeir stóðu nú upp allir og hljópu að þeim, og varð skjótaður Móðólfr Ketilsfson, og lagði spjót til Kára; Kári hafði skjöldinn fyrir sér og kom þar í lagid, og festi í skjöldinum. Kári snarar þá skjöldinn svo fast, að brotnaði spjótid, hann brá þá sverði sínu, og hjó til Móðólfs, hann hjó í móti og kom sverðid Kára á hjalltid og stóll af í brott á úslidinn Móðólfi, og tók af höndina og féll hún niður og svo sverðid, hljóp þá sverðid Kára á síðuna Móðólfs og í millum rifjanna, féll Móðólfr þá og var þegar dauður. Grani Gunnarssfson þreif spjót og staut að Kára, en Kári stýtur niður við skjöldinum svo að fast stóð í vellingnum, en tók með enni vinstri hendi spjótid á lopti, og staut aftur að Grana og tók þegar skjöld sinn enni vinstri hendi. Grani hafði skjöld fyrir sér, kom spjótid í skjöldinn og gekk þegar í gegn-

um og kom í lærið Grana fyrir neðan smáþarm-
ana og þar í gégnum og svo í völinn, og komst
hann eigi af spjóttinu, fyrir enn félagar hans drógu
hann af og bjuggu um hann í dæl nokkurri með
hlífum; maður einn flautst að og ætlaði að hoggva
fót undan Kára og komst á hlið honum. Björn
hjó af þessum manni höndina, og flautst aftur síð-
an, að baki Kára, og feingu þeir honum engann
geig gervan. Kári flæmdi til þessa manns sverdinu
og hjó hann í sundur í midju, þá hljóp Lambi
Sigfússon að Kára og hjó til hans með sverði.
Kári brá við flötum stílbínum og beit ekki á,
Kári lagði til hans sverdinu fyrir neðan brjóstib,
svo að út gekk meðal herðanna, varð það hans
bani; þá hljóp að Kára Þorsteinn Geirleifsson, og
ætlaði á hlið Kára, hann fékk fjögur Þorstein og
flæmdi til hans sverdinu um þverar herðarnar
svo að í sundur tók manninn. Litlu síðar hjó
hann mann bana högg, Gunnar úr Skál, góðan
bónda. Björn hafði færð þrjá menn, þá er
ætlað höfðu til að vinna á Kára, og var þó aldrei
svo frammi, að honum væri nein raun í, varð
hann og ekki sár, og hvergi þeirra félaga á fundin-
um, en þeir voru allir sárir er undan komust;
hlupu þeir þá á hesta sína, og hleyptu út á Skaptá
sem mest máttu þeir, og urðu svo hræddir, að þeir
komu hvergi til bæa og hvergi þorðu þeir að seigia
tsdindin; þeir Kári æptu að þeim, er þeir hleyptu
undan; þeir ríðu austur í Skóghverfi og létu eigi

fyrir enn þeir komu til Svínafells. Flofi var eigi heima er þeir komu þar, og var því þáðan ekki eptir leitad. Allum þótti þeirra ferð en svívirðilegasta. Kári reid í Skál og lýsti þar vígum þessum á hendur sér; sagði hann þar lát húsbúanda og þeirra 5 og sár Grana, og kvad betra mundu að færa hann til húss, ef hann fyllði lífa. Björn kvadst eigi nenna að drepa hann, og kvad hann þess þó maklegan, en þeir er svörudu, kváðu fáa fúnad hafa fyrir honum. Björn kvad nú kost vera að fúnadi svo margir af Eðumönnum sem hann vilði, þeir sögðu þá ill að vera; þeir Kári og Björn ridu þá í braut.

151. Kapítuli.

Enn frá Kára og Birni.

Kári spurði Björn: hvað skulu við nú til ráða taka? skál eg nú reyna vitsmuni þína? Björn svaradi: hvert þífi þér undir því sem mest, að við séum sem vitrastir? já, sagði Kári, svo er víst; þá er fljótt til ráða að taka, seigir Björn, við skulum ginna þá alla sem þessa, og skulu við láta sem við munum ríða norður á fjall, en þegar leiti ber á milli vor, þá skulu við snúa ofan með Skaptá, og felast þar sem okkur þífir vænlegast, meðan leitinn er sem ákófust, ef þeir ríða eptir. Kári mælti: svo munu við gera, og hafða eg þetta ætlað áður. Svo mun þér reynast, sagði Björn,

að eg em ekki hjátækur meir í vitsmunum, eigi
 fíður enn í harðræðum; þeir Kári ridu nú, sem
 þeir höfðu ætlað, ofan með Skaptá, þá féll ein
 sum í landsubur, snéru þeir þá ofan með miðvísl-
 inni, og léttu eigi fyrir enn þeir komu í Meðalland,
 og á myri þá er Krínglumýri heitir, þar er hraun
 allt umhverfis. Kári mælti þá við Björn, að
 hann stýlbi gjata hesta þeirra og vera á varð-
 halbi, en mér gérir svefnhöfugt. Björn gjætti
 hestanna, en Kári lagðist niður, og svo af allstamma
 stund áður enn Björn vakti hann, hann hafði þá
 leidda saman hestana, og voru þar hjá þeim.
 Björn mælti þá til Kára: allmjög þarftu þó mín
 til, mundi sá nú hafa hlaupid í braut frá þér, ef
 eigi væri jafnvel hugaður sem eg em, þvíad nú
 ríða hér óvinir þínir að þér, og stalt þú svo við-
 búast. Kári géff þá undir hamarstúta nokkurn.
 Björn mælti: hvar skal eg nú standa? Kári
 svarar: tveir eru nú kostir fyrir höndum, sá er
 annar, að þú standir að baki mér og hafir stjól-
 inn að hlífa þér með, ef þér lémur hann að nokk-
 uru gagni, hinn er annar, að þú stígir á hest þinn
 og ridir undan sem þú mátt mest; það vil eg eigi,
 seigir Björn, heldur þar margt til þess; það fyrst,
 að vera kann að nokkurar stjæðar tungur taki svo
 til orða, að eg renna frá þér fyrir hugleysi, ef eg
 ríð í braut, hinn er annar, að eg veit hver veid-
 ur þeim mun þíja í mér og munu ríða eptir mér
 tveir eða þrír, en eg verð þér þá þó að eingu

igagnni eða lífi, vil ég helður standa hjá þér og
 verjaft meðan auðib verður; þá var eigi langt að
 bida áður reknir voru flýfja hestar fram um mýr-
 ina, og fóru þar með þeir menn. Kári mælti:
 Þessir sjá okkur eigi; láta við þá um ríða, seigir
 Björn. Síðan ríðu þeir umfram, en hinir 6 ríðu
 þá aðfram, og hlupu þegar af baki allir fenn og
 snéru að þeim Kára; fyrst hleypur að þeim Glúmi-
 ur Hilðisson og lagði til Kára með spjóti. Kári
 snérist undan á hæli og misti Glúmur hans og kom
 lagid í hjargid. Björn sner það og hjó þegar spjót-
 id af skapti fyrir Glúmi. Kári hjó til Glúms
 höllum fæti og kom sverðid á lærid, og tók undan
 fótinn uppi í lærinu, og dó Glúmur þegar; þá
 hlupu fram að Kára Þorbrandssynir, Bebrandur
 og Ásbrandur. Kári hljóp að Bebrandi og rak
 sverðid í gegnum hann, en síðan hjó hann báðar
 fætur undan Ásbrandi; í þessari svipan urðu þeir
 sárir báðir, Kári og Björn; þá hljóp að Kára Ket-
 ill úr Mörk og lagði til hans spjóti. Kári brá
 upp við fætinum og kom spjótid í völinn. Kári
 hljóp á spjótsskaptid og braut í suntur. Kári
 þreif Ketil höndum; Björn hljóp þá að og vildi
 vega hann. Kári mælti: láttu vera þyrt, ég skal
 gefa Ketli grip, og þótt svo verði, að eg eiga vald
 á lífi Ketils, þá skal eg hann aldrei drepa. Ket-
 ill svarar eingu og reid í braut eptir félagum
 sínum og sagði þeim, er eigi vissu áður, tíðindin;
 þeir sögðu héraðsmönnum tíðindin; héraðsmenn

gerðu þegar herhlaup mikib, og fóru þegar með
 þóllum vatnsföllum, og svo langt norður á fjall að
 þeir voru þrjú dægur í leitinni, en síðan snéru
 þeir aptur til heimila sinna, en Ketill og þeir fé-
 lagar ridu austur til Svínafells, og sögðu þar
 tísindin. Flosi tók lítt á þeirra ferð, og kvæð
 þó eigi víst hvert hér næmi staðar, er Kári eing-
 um manni líkur, þeim sem nú er á Íslandi.

152. Kapítulí.

Grá Kára og Birni og Þorgeiri.

Nú er að seigja frá þeim Birni og Kára, að þeir
 ridu á Sand og leida hesta sína undir melbalka
 og stáru fyrir þá melinn, að þeir bæi eigi af
 fulti. Kári varð svo nærgjætur, að hann reid
 þegar í brout er þeir hættu leitinni; hann reid
 um nóttina upp eptir héraðinu, en síðan á fjall,
 og svo alla ena sömu leið sem þeir ridu austur, og
 léttu eigi fyrir enn þeir komu í Midmørk. Björn
 mælti þá til Kára: nú skalt þú vera vin minn
 mikill fyrir húsfreyju minni, því að hún mun eingut
 orði trúa því, er eg seigi, en mér liggur hér nú
 allt við, og láunadu mér nú vel góða fylgd, er
 eg hefi þér veitta. Svo skal vera, seigir Kári;
 síðan ridu þeir heim á bæinn, húsfreyja spurði
 þá tíðinda og fagnaði þeim vel. Björn svaraði:
 auðist hafa helður vandræðin, férling; hún svarar
 fáu og brosti að; húsfreyja mælti þá: hversu gass

Björn þér, Kári? hann svarar: bert er hvert að baki nema sér bróður eigi, og-gass! Björn mér vel; hann vann á þremur mönnum, en hann er þó sár sjálfur, og var hann mér enn hallvæmasti í öllu því er hann mátti; þar voru þeir þrjár nætur. Síðan ridu þeir í Holt til Þorgeirs og sögðu honum einum saman tíðindin, þvíad þáangad höfðu eigi spurð tíðindin fyrr. Þorgeir þakkadi honum, og fannst það á, að hann varð þessu feiginn; hann spurði Kára að, hvað þá væri óunnid, það sem hann ætlaði að vinna? Kári svarar: drepa ætla eg Gunnar Lambason og Kol Þorsteinsson, ef færi gæfur á, höfum við þá drepid 15 menn með þeim 5, er við drápum báðir saman, en þó vil eg nú biðja þig bænar, seigir Kári; Þorgeir kvaddi veita honum mundu það er hann beiddi; það vil eg, að mann þenna er Björn heitir, tákir þú til þín, er að vígum hefir verid með mér og skiptir þú um við hann og fæir þú algert hér hjá þér, og halbt svo hendi yfir honum, að eingri hefnd sé til hans snúid, og er þér það sjálfraðt fyrir sakir höfðingslepar þíns. Svo skal vera, seigir Þorgeir; fékk hann þá Birni þú algert að Ásólsfjåla, en hann tók við búi í Mork. Þorgeir færði þú Bjarnar til Ásólsfjåla og allt búferli hans. Þorgeir settist á öll mál fyrir Björn, og gjörði hann alsáttum sáttan við þá; þótti Björn miklu heldur maður enn áður fyrir sér. Kári reid í brott, og létti eigi fyrr enn hann kom

vestur í Túngu til Nægríms Ellidagrímssonar, hann tók við Kára ágjæta vel. Kári sagði honum frá öllum atburðum þeim sem orðid höfðu í vígum. Nægrímur lét vel yfir því, og spurði hvað Kári ætlaði þá fyrir? Kári svaraði: eg ætla að fara utan eptir þeim og sitja svo að þeim og drepa þá, ef eg fæ náð þeim. Nægrímur sagði að hann væri eingum manni líkur fyrir hreyfði sakir; þar var hann nokkurar nætur, síðan reid hann til Gífsurar hólta, og tók hann við honum báðum höndum. Kári dvaldi þar nokkura stund; hann sagði Gífsuri, að hann mundi ríða ofan á Eyrrar. Gífsur gaf Kára sverð gott að skilnabi. Reid hann nú ofan á Eyrrar, og tók sér þar far með Kolbeini Svarta, hann var Drkneyfður og aldrinn Kára, og var enn fapfsamasti og enn vaflasti maður, tók hann við Kára báðum höndum og kvad eitt stýlbi yfir þá ganga báða.

153. K a p í t u l i.

Utanferð Glosa.

Glosi ríður nú austur til Hornafjarðar, og fylgdu honum flestir þingmenn hans, og slutti austur voru sína, og önnur faung og fargögn öll, þau er þeir stýldu hafa með sér. Síðan bjuggu þeir ferð sína og skip; var Glosi nú við skipid þar til er þeir voru búnir, en þegar byr gaf, létu þeir í haf; þeir höfðu lánga útivist og vedráttu harða; fóru

þeir þá hundvillir; það var einhverju sinni, að þeir feingu áföll flór þrjú nokkur, sagði Flosi þá, að þeir mundu nokkud vera í nánd löndum og þetta væri grunnföll; þóla var á misil, en vedribór svo að hrið mikla gérði að þeim, fundu þeir eigi fyrr enn þá feyrði á land upp um nótt eina, og varð þar borgib mönnum, en flíp braut allt í spón, en fé máttu þeir eigi bjarga; urðu þeir að leita sér verma, en um daginn eptir geingu þeir upp á hæð nokkura, var þá vedur gott. Flosi spurði, ef nokkur maður kénndi land þetta; þar voru þeir menn tveir er farid höfdu áður og sögðust kénna að vísu, og eru vér komnir við Drkneyjar í Þrosbey; fá máttum vér betri landtöku, seigir Flosi, þvíad þeir Grímur og Helgi Njálssynir voru hirdmenn Sigurðar Karls Blóðvessonar er eg vo, leitudu þeir sér þá fylgnið og reyttu á sig mosa og lágu svo um stund og eigi leingi áður Flosi mælti: Ekki skulu vér hér liggja leingur, að landsmenn verði þess varir; stódu þeir þá upp og gjördu ráð sitt. Flosi mælti þá til sinna manna: vér skulum ganga allir á vald Karlsins, þvíad oss gérir ekki annad, þvíad Karl hefir að líku líf vort, ef hann vill eptir því leita; geingu þeir þá allir í brott þaðan. Flosi mælti, að þeir skyldu eingum manni seigja tíðindin eða frá ferdum sínum, fyrr enn hann seghi Karli; fóru þeir þá til þess er þeir fundu menn þá, er þeim vífudu til bæarins; geingu þeir þá fyrir Karl og kvæddi Flosi

hann og allir þeir. Þarl spurði: hvað manna þeir væri? Þlofi nefndi sig og sagði úr hverri sveit hann var á Íslandi. Þarl hafði spurt áður brennuna og kénndist hann af því þegar við mennina. Þarl spurði þá Þlofa: hvað seigir þú mér til Helga Njálssonar, hirdmanns míns? Það, sagði Þlofi, að eg hjó höfud af honum. Þarl mælti: taki þá alla, þá var svo gért; þá kom að í því Þorsteinn Síduhallsson. Þlofi átti Steinvöru systur Þorsteins. Þorsteinn var hirdmadur Sigurðar Þarls. En er Þorsteinn sá Þlofa höndladann, þá gekk hann fyrir Þarl, og baud fyrir Þlofa allt það góts sem hann átti. Þarl var enn reidasti leingi, en þó kom svo um síðir, við umtölur góðra manna með Þorsteini, því að hann var vel vinur um hörsinn, og geingu margir til að flytja með honum, kom þá svo, að Þarl tók sættum við þá og gaf Þlofa grib og allum þeim; hafði Þarl á því ríkra manna hátt, að Þlofi gekk í þá þjónustu, sem Helgi Njálsson hafði haft. Gerdist Þlofi nú hirdmadur Sigurðar Þarls, og kom hann sér brátt í ljærleika mikla við Þarlinn.

154. K a p í t u l i.

Utanferd Kára.

Þeir Kári og Kolbeinn Svarti létu út hálfum mánuði síðar af Eyrum enn þeir Þlofi úr Hornafirði, gaf þeim vel byri og voru stamma stund úti, tófu

þeir Friðarey, hún er á milli Hjaltlands og Orkneyja. Við Ádra tók þá maður er Davíð hvíti hét, hann sagði Ádra allt um ferðir þeirra, slíkt sem hann hafði víst orðið, hann var en mesti vin Ádra, og var Ádri með honum um vefurinn, höfðu þeir þá fréttir vestan úr Höfðum, allar þær er þar gærdust. Sigurður Jarl bað til sín að Tólu Gilla Jarli, mági sínum úr Sudureyjum, hann átti Ewanlaugu systur Sigurðar Jarls, þá kom til Sigurðar Jarls konungur þá, er Sigtryggur hét af Írlandi, hann var sonur Ólafs Kvarans, en móðir hans hét Kormlótt, hún var allra kvenna segurast og best að sér orðin um það allt, er henni var ósjálfrátt, en það var mál manna, að henni hafi allt verið illa gæfð, það er henni var sjálfrátt. Brján hét Konungur þá, er hana hafði átt, og voru þau þá stóla, hann var allra Konunga best að sér, hann sat í Kantaraborg á Írlandi, bróðir hans var Úlfur hræða enn mesti kappi og hermaður. Þóstri Brjáns hét Kérfjálfsdóttir, hann var sonur Rylfis Konungs, þess er margar orrustur átti við Brján Konung, og stóð úr landi fyrir honum og settist í stein, en þá er Brján Konungur gekk sudur, þá fann hann Rylfi Konung og sættu þeir, þá tók Brján Konungur við syni hans Kérfjálfsdóttur, og unni meira enn sínum sonum, var hann þá rosin, er þetta var tíðinda, og allra manna fræknastr. Dúngabú hét son Brjáns Konungs, en annar

Margabur, þriðji Daktur, þann föllum vör Lann, hann var þeirra yngstur, en hinir eldri synir Brjáns konungs voru frumvarta og manna vassastir; ekki var Kormloð móðir barna Brjáns konungs, en svo var hún orðin grimm Brjáni konungi eftir skilnað þeirra, að hún vildi hann gjarna feigann. Brján konungur gaf upp þrisvar útlögum ssaum enar sömu sakir, en ef þeir miðgérðu optar, þá lét hann bæma þá að lögum, og mál af flíku marká, hvíllur konungur hann hefir verið. Kormloð eggjandi mjög Sigtrygg son sinn að brepa Brján konung; sendi hún hann nú til Sigurðar Jarls, að biðja hann lífs, kom Sigtryggur konungur fyrir Tól, til Drefneyja, þar kom þá og Gílli Jarl, sem fyrr var ritad. Svo var mönnum flípad, að Sigtryggur konungur sat í miðju háfæti, en til sinnar handar konungi sat hverr Jarlanna, sátu menn þeirra Sigtryggs konungs og Gílla Jarls innar frá, en utar frá Sigurði Jarli, sat Flósi og Þorsteinn Síðuhallsson, og var flípuð öll höllin. Sigtryggur konungur og Gílli Jarl vildu heyra tíðindin þau er gérst höfðu um brennuna, og svo síðan hún var, þá var feinginn til Gunnar Lambason, að feigja sögunna, og var settur undir hann stóll.

155. K a p í t u l i.

Víg Gunnars Lambasonar.

Þ þenna tíma komu þeir Kári og Kolbeinn og

Davidur hvíti til Grossenjar öllum á dvar, geingu þeir þegar upp á land, en fáir menn gjættu flíps. Kári og þeir félagar geingu þegar til Karls bæjarins, og komu að höllinni um drykkju, bar það saman, að þá var Gunnar að seigja brennu söguna, en þeir hlýddu til á meðan úti; þetta var Tóla daginn sjálfann. Sigtryggur konungur spurði: hversu þolbi Skarphédinn í brennunni? vel fyrst leingi, sagði Gunnar, en þó lauf svo að hann grét, og um allar sagnir hallaði hann mjög til, en hló víða frá; Kári stóðst þetta eigi, hljóp hann þá inn með brugðnu sverðinu, og kvad vísu þessa.

Grósa hildar fúsir

(hvat hafa til freigjð skatnar,

hve ráfáka ráku

rennendur?) Tjáls brennu.

Vard — at vetinjardum

víðheims að það síðan

(hrátt gat hrafn að slíta

hold) flæliga góldid.

Þá hljóp hann innar eptir höllinni, og hjó á hálfinn Gunnari Lambafyni, og svo snart, að höfundur fauk upp á borbíð fyrir konúnginn og Karlana, urðu bordin í blóði einu, og svo klæðin Karlanna. Sigurdur Karl kénndi manninn þann er veigib hafði vígib, og mælti: takib þér Kára og drepib hann. Kári hafði verib hirmadur Sigurðar Karls, og var allra manna vinsælastur,

og slóð eingi upp að helbur, þótt Jarl ræddi um. Kári mælti: það munu margir mæla, herra! að eg hafa þetta verk fyrir yður unnid, að hefna hirðmanns yðars. Flosi mælti: ekki gérði. Kári þetta um sakleysi, hann er í eingum sættum við oss, gérði hann það að, sem hann átti. Kári gekk í braut, og varð ekki eptir honum geingid, fór Kári til skipis síns og þeir félagar, var þá vedur gott, og sigldu þegar sudur til Katanes, og fóru upp í Prasvíl til gøfugð manns er Stéggi hét, og voru með honum mjög leingi; þeir í Drknejum hreinsudu bordin og báru út inn. dauda. Jarl var sagt, að þeir hefði siglt sudur til Skotlands. Sigtryggur konungur mælti: þessi var herdimadur mikill fyrir sér, er svo ræðlega vann að, og sáft ekki fyrir. Sigurdur Jarl svaradi: aungum manni er Kári líkur í hvatleik sínum og áræði. Flosi tók nú til að segja söguna frá brennunni, bar hann öllum vel og var því trúad. Sigtryggur konungur vakti þá til um eyrindi sitt við Sigurd Jarl, og bad hann fara til orustu með sér í móti Brjáni konungi. Jarl var leingi erfidur, en kom svo, að hann gérði kost á, mælti hann það til, að eiga móður hans, og vera konungur á Írlandi, ef þeir feldi Brján, en allir létu Sigurd Jarl í að ganga, og tjáði ekki; stildu þeir að því, að Sigurdur Jarl hét ferðinni, en Sigtryggur konungur hét honum móður sinni og konungdómi, var svo mælt, að Sigurdur Jarl skyldi koma með

her sinn allan til Dýflinnar, að pálmfunnuðeigi. Fór Sigtryggur konungur þá sudur til Írlands, og sagði Kormleðu móður sinni, að Jarl hafði í geingid, og svo hvað hann hafði til unnid; hún lét vel yfir því, en kvad þau þó skyldu draga að meira líb. Sigtryggur spurði, hvadan þessi væri að von? hún sagði: að víkingar tveir lágu úti fyrir vestan Møn, og höfðu 30 skipa, og svo harðfeingir, að ekki stendur við, heitir annar Dspakur, en annar Bróðir, þú skalt fara til móts við þá, og láta ekki að skorta, að koma þeim í með þér, hvað sem þeir mæla til. Sigtryggur konungur fer nú og leitar víkinganna, og fann þá fyrir utan Møn, þar Sigtryggur konungur þegar upp eyrindi sín, en Bróðir skarst undan, allt til þess er Sigtryggur konungur hét honum konungdóm og móður sinni, og skyldi þetta fara svo hljótt, að Sigurdur Jarl yrði eigi viss; hann skyldi og koma pálmfunnudag til Dýflinnar. Sigtryggur konungur fór heim til móður sinnar, og sagði henni hvar þá var komid. Eptir þetta talaði þeir við, Dspakur og Bróðir, sagði þá Bróðir Dspaki alla viðræðu þeirra Sigtryggs, og bað hann fara til bardaga með sér í móti Brjáni konungi, og kvad sér mikil við liggja. Dspakur kvadst eigi vilja berjast í móti svo góðum konungi, urðu þeir þá báðir reidir, og skiptu þegar líbi sínu, hafði Dspakur 10 skip, en Bróðir 20. Dspakur var heidinn, og allra manna vitrastur, hann lagði skip sín inn

á sundib, en Bróðir lá fyrir utan. Bróðir hafði verið maður frískinn og mefðu bjákn að vígslu, en hann hafði fastað trú sinni og gérðist gudnidingur og blótadi nú heidnar vættir, og var allra manna fjölkunnugastur, hann hafði herbúnað þann, er eigi bitu járn; hann var bæði mikill og sterkur, og hafði hár svo mikil, að hann drap undir belti sér, það var svart.

156. K a p í t u l i:

Sr á undrum.

Það bar við eina nótt, að gnýr mikill kom yfir þá Bróður, svo að þeir vöfnuðu allir og spruttu upp og fóru í klæði sín, þar með rignði á þá blóði vellanda, hlífðu þeir sér þá með skjöldum, og brunnu þó margir. Undur þetta hélt allt til dags, maður hafði látið af hverju skipi, sváfu þeir þá um daginn; aðra nótt varð enn gnýr, og spruttu þá enn allir upp, þá rendu sverð úr slíðrum, en exar og spjót flugu í loft upp, og hordust, sóltu þá vopnin svo fast að þeim, að þeir urðu að hlífa sér, og urðu þó margir sárir, en dó maður af hverju skipi; hélt undur þetta allt til dags, sváfu þeir þá enn um daginn eftir. Þriðju nótt varð gnýr með sama hætti, þá flugu að þeim hrasnar og sýndist þeim úr járnri nefin og klærnar; hrasnarnir sóltu þá svo fast, að þeir urðu að verja sig með sverðum, en hlífðu sér með skjöldum, gét

þessu enn til bags, þá hafði enn látist maður af hverju skipi, þeir sváfu þá enn fyrst, en er Bróðir vaknadi, varp hann mæðilega endunni, og bad skjóta utan báti, þvíad eg vil finna Dspak; steig hann þá í bátinn, og nokkrir menn með honum, en er hann fann Dspak, sagði hann honum undur þau er fyrir þá hafði borid, og bad hann steigja sér, fyrir hverju vera mundi. Dspakur vildi eigi steigja honum, fyrr enn hann selði honum grid. Bróðir hét honum gridum, en Dspakur dró þó undan allt til nætur. Dspakur mælti þá: þar sem blóði rigndi á yður, þar munud þér hella út margs manns blóði, bæði yðru og annarra, en þar sem þér heyrduð gny mikinn, þar mun yður sýndur heimis brestur, og munu þér deyja allir brátt; en þar er vopnin sóktu að yður, það mun vera fyrir orustu; en þar sem hrafnar sóktu að yður, það merkir djöfla þá, er þér trúid á og yður munu draga til helvítis kvaða. Bróðir var þá svo reidur, að hann mátti aungu svara, og fór þegar til manna sinna, og lét þekja sundid allt með skipum, og bera streingi á land, og ætlaði að drepa þá alla eptir um morguninn. Dspakur sá ráðagerð þeirra alla, þá hét hann að taka trú og fara til Brjáns konungs og fylgja honum til dauðadags, hann lét það þá ráðs taka, að þekja öll skipin og forka með landinu, og heggva streingi þeirra Bróðurs, tók þá að reida saman skipin, en þeir voru sofnáðir; þeir Dspakur fóru þá út úr

firðinum og svo vestur til Írlands, og komu til Kantaraborgar, sagði Dspakur þá Brjáni konungi allt það, er hann var viss orðinn, og tók skír og fól sig konungi á hendi. Síðan lét Brján konungur safna lídi um allt ríki sitt, og skyldi kominn herinn allur til Dýslinnar í vikunni pálmisdrottinsdag.

157. Kapítuli.

Brjáns bardagi.

Sigurdur Jarl Lodbólsson bjóst af Drkneyjum. Flosi bauð að fara með honum, Jarl vildi það eigi, þar sem hann átti sudurgaungu sína að leisa. Flosi bauð 15 menn af líði sínu til ferðarinnar, en Jarl þekktist það, en Flosi fór með Gilla Jarli í Sudureyjar. Þorsteinn Síðuhallsson, fór með Sigurði Jarli, Hrafn enn rauði, Erlingur af Straumey. Jarl vildi eigi, að Hárekur færi, en Jarl létst mundi segja honum fyrstum tíðindin. Jarlinn kom með allan her sinn, að pálmadeigi til Dýslinnar, þar var og kominn Bróðir með allan her sinn. Bróðir reyndi til, með fornesfju, hversu ganga mundi orustan. En svo gekk fréttin, ef á föstudegi væri barist, að Brján konungur mundi falla og hafa sigur, en ef fyrr væri barist, mundi þeir allir falla er í móti honum væri; þá sagði Bróðir, að eigi skyldi fyrr berjast enn föstudaginn. Fimmtadaginn reid maður að þeim Kormlóðu apalgrám hesti og hafði

í hendi pálsstaf; hann taladi leingi við þau. Brjánn konungur kom með her sinn allan til borgarinnar; föstudaginn fór út herinn af borginni, og var fylkt lidinu hverjutveggja. Bróðir var í annan fylkingararminn, en Sigtryggur konungur í annan. Sigurdur Zarl var í miðju lidinu. Nú er að seigja frá Brjáni konungi, að hann vildi eigi berjast föstudaginn, og var skotid um hann skjalborg og fylkt þar lidinu fyrir framan. Ulfur hræða var í þann fylkingararminn sem Bróðir var til móts, en í annan fylkingararm var Ospakur og synir hans, þar er Sigtryggur var í móti, en í miðri fylkingunni var Kérþjálfadur, og voru fyrir honum borin merkin; fallast nú að fylkingarnar, var þar orusta alhörd; gekk Bróðir í gegnum lid þeirra og feldi þá alla er fremstir stóðu, en hann bitu ekki járn. Ulfur hræða snéri þá í móti honum og lagdi til hans þrisvar sinnum svo fast, að Bróðir féll fyrir í hvert sinn, og var við sjálfst að hann mundi eigi á fætur komast, en þegar hann fékk upp stöðid, þá slyði hann og þegar í skóginn undan. Sigurdur Zarl átti hardan bardaga við Kérþjálfad. Kérþjálfadur gekk svo fast fram, að hann feldi þá alla er fremstir voru, rauf hann fylkinguna Sigurðar Zarls allt að merkum og drop merksismanninu, fékk hann þá til annan mann að bera merkid, varð þá enn orusta hörd. Kérþjálfadur hjó þenna þegar banahogg og hvern að öðrum þá er í nánd voru. Sigurdur Zarl kvaddi þá

til Þorstein Síðuhallsson að bera merkið. Þorsteinn ætlaði upp að taka merkið; þá mælti Amundi hvíti: berdu eigi merkið, þvaf þeir eru allir drepnir er það bera. Grafn enn raubi, sagði Þarl, berdu merkið. Grafn svaraði: berdu sjálfur fjanda þinn. Þarl mælti: það mun vera maklegast að fari saman Þarl og Káll; tók hann þá merkið af staunginni og kom í millum klæða sinna. Litlu síðar var veiginn Amundi hvíti; þá var Þarl og skotinn spjóti í gegnum. Þspakur hafði geingibum allan fylkingar arminn, hann var orðinn sár mjög, en látist sonu sína báða, áður Sigtryggur konungur flýði fyrir honum; brást þá flótti í öllu líðinu. Þorsteinn Síðuhallsson nam stadar, þá er aðrir flýðu, og batt skópveing sinn, þá spurði Kérbjálfsabur, hví hann rynni eigi svo sem aðrir? Því, sagði Þorsteinn, að eg tel eigi heim í Fvöld, þar sem eg á heima út á Íslandi. Kérbjálfsabur gaf honum grip. Grafn enn raubi var elstur út á nokkura; hann þóttist þar sjá helvítis þvalar í niðri, og þótti honum bjóflar vilja draga sig til. Grafn mælti þá: runnið hefir hundur þinn, Þétur postull, til Róms tvisvar og mundi renna hið þriðja sinn, ef þú leyfðir; þá létu bjóflar hann lausan og komst Grafn yfir ána. Þróðir sá nú að líðib Brjáns konungs rak flóttann; og var fált manna hjá Skjaldborginni; hljóp hann þá úr skóginum og rauf alla Skjaldborgina og hó til konungsins. Sveinninn Taktur brá upp við hendinni og

tól hana af honum og höfubid af konúnginum, en blóðid konúngsins kom á stúf sveininum og gréri þegar fyrir stúfinn. Bróðir kalladi þá hátt; funni það madur manni að feigja, að Bróðir felði Brján. Þá var runnid eptir þeim er flóttann ráfu og sagt þeim fallid Brjáns konúngs; snéru þeir þá aptur þegar Ulfur hræða og Kérþjálfadur; slógu þeir þá hring um þá Bróður og felðu að þeim vidu, var þá Bróðir höndum tekinn. Ulfur hræða reist á honum kvidinn og leiddi hann um eif og rakti svo úr honum þarmana, og dó hann ekki fyrr enn allir vóru úr honum rafnir; menn Bróður vóru allir drepnir. Síðan tóku þeir líf Brjáns konúngs og bjuggu um, höfub konúngsins var gróðid við bolinn; 15 menn af brennumönnum féllu í Brjáns orustu; þar féll og Halbór son Guðmundar ens ríka og Erlingur af Straumey. Föstudaginn lánga varð sá atburður á Katanesi, að madur sá er Dörrubur hét, gekk út, hann sá að menn ridu 12 saman til dýngju einnar, og hvurfu þar allir; hann gekk til dýngjunnar, hann sá í glugga er á var, og sá að þar vóru konur inni og höfðu færðan upp vef; mannahöfub vóru fyrir Eljana, en þarmar úr mönnum fyrri víptu og garn; sverð var fyrir fleid, en ör fyrir hræl; þær kváðu vífur þessar, en hann nam.

Vitt er orpit
(fyrir valfalli).

rifs reidiðý
(rignir blóði).

Þú er fyrir geirum
grár upp kominn
vesur verþjóðar,
þær er vinur fulla
raudum vestri
randverks blá.

° Sjá er orpinn vesur
ýta þormum,
og hardskjádur
höfðum manna;
eru dreyrrekin
dörr að sköptum,
járnvardur ylli,
en ørum hrælar;
skulum slá sverdum
sigurvef þenna.

Gengur Gildur vesa
og Sjöðprimul,
Sangrídur, Svipul,
sverdum togunum:
skapt mun gnesta,
skjöldur mun bresta,
mun hjálmagarr
í hlíf koma.

Vindum, vindum
ves Darradar,

þá er úngur fóngur
átti fyri.

Fram skulum ganga
og í sól vada,
þar er vinir vorir
vopnum flípta.

Vindum, vindum
ves Darradar,
og síðlingi
síðan fylgjum.
Þar sjá bragnar
blóðgar randir,
Gunnur og GONDUL,
þær er grami fylgdu.

Vindum, vindum
ves Darradar,
þar er ve vada
vígra manna.
Látum eigi
líf her sparast;
eiga valkyrjur
vals um fosti.

Þeir munu lýðir
lendum ráða,
er útflaga
áður um byggðu.
Ræð eg rísum gram
ráðinn dauda:

nú er fyrir oddum
jarlmadur hniginn.

Og munu Trar
áangur um bíða,
það er aldri mun
ýtum fyrnast.
Nú er vefur ofinn,
en vøllur rodinn,
munu um lönd fara
læspjöll gota.

Nú er ógurligt
um að litast,
er dreyrug stý
dregur með himni;
mun lopt litad,
lýða blóði,
er spár vorar
sprínga fannu.

Vel Fœdu vœr
um Fonúng úngan
figurhljóða fjöld,
fýngjum heilar!
En hinn nemi,
er heyrir á,
geirhljóða fjöld,
og gumum stæmti!

Ridum hestum,
hart út berum

bragðnum sverðum
á brott hédan.

Þífu þær þá ofan vefinn og í sundur, og hafði hver það er haldið á. Gell Daurrudur nú í brott frá glugganum og heim, en þær stigu á hesta sína og ridu 6 í suður, en aðrar 6 í norður. Slíkan atburð bar fyrir Brand í Færeyjum, Sneistason. Á Íslandi að Svínafelli kom blóð ofan á mestu höfud prests, föstudaginn lánga, svo að hann varð úr að fara. Að Þvottá sýndist presti, á föstudaginn lánga, sjávardjúp hjá altarinu, og sá þar í ógnir margar, og var það leingi að hann mátti eigi sýngja tíðirnar. Sá atburður varð í Drkneyjum, að Hárefur þóttist sjá Sigurd Jarl, og nokkura menn með honum; tók Hárefur þá hest sinn og reid til móts við Jarl; sáu menn það, að þeir fundust og ridu undir leiti nokkud, en þeir sáu aldrei síðan og eingi órmul fundust af Hárefi. Gilla Jarl í Sudureyjum dreymbi það, að maður fjæmi að honum og nefndist Herfinnur, og kvæðst kominn af Írlandi. Jarl þóttist spyrja þaðan tíðinda; hann kvæð vísu þessa.

Var eg þar er bragnar bændust
(brandur gall) á Írlandi;
margur, þar er mættust torgur,
málmur gnast í dyn hjálma,
Svipun þeirra frá eg snarpa;
Sigurdur féll í dyn vigma,

áður tæði ben blæða ;
 Brján féll og hélt velli.

Þeir Flosi og Tarl tölubu margt um draum þenna. Þífu síðar kom þar Hrafn enn raudi og sagði þeim tíðindin sú úr Brjáns orustu, fall konungs og Sigurðar Tarls og Bróður og allra víkinganna. Flosi mælti: hvað seigir þú mér til manna minna? þar féllu þeir allir, seigir Hrafn, en Þorsteinn mágur þinn þág gríð af Kérhjálfadi og er nú með honum. Flosi sagði Tarli, að hann mundi í brott fara, eigum 'vér sudurgaungu af höndum að inna. Tarl bad hann fara sem hann vilði og fékk honum skip og það sem hann þurfti og sílfur mikið; sigldu þeir þá til Bretlands og dvöldu þar um stund.

158. K a p í t u l i.

Víg Kols Þorsteinssonar.

Kári Sölmundarson sagði Skéggja bónda, að hann vilði, að hann feingi honum skip. Skéggi bóndi gaf Kára lángskip alskipað, stigu þeir þar á Kári og Davidur hvíti og Kolbeinn svartí, sigldu þeir Kári nú sudur fyrir Skotlandsfjörðu, þar fundu þeir menn úr Sudureyjum; þeir sögðu Kára tíðindin af Írlandi, og svo það, að Flosi var til Bretlands farinn og menn hans. En er Kári spurði þetta, sagði hann félögum sínum, að

hann vilði halda subur til Bretlands, til móts við þá Flosa, það hana þá þann stíljast við sitt foruneyti, er það þætti betra, og kvæðst að eingum manni vilja vel draga, að hann létst enn á þeim hafa óhefnt harma sína. Allir keyru honum að fylgja, siglir hann þá subur til Bretlands og lögðu þar að í leynivog einn. Þenna morgun gekk Kolur Þorsteinsson í borg að kaupa silfur, hann hafði mest hæðirði við af brennumönnum. Kolur hafði talad margt við frú eina ríka, og var mjög í gadda fleigib, að hann mundi fá hennar, og setjast þar; þenna inn sama morgun gekk Kári og í borgina, hann kom þar að, er Kolur talði silfrid. Kári kénndi hann og hljóp að honum með sverð brugðib, og hjó á hálsinn, en hann talði silfrid, og nefndi höfundib 10, er það fauf af bolnum. Kári mælti: seigib það Flosa, að Kári Sölmundarson hefir veigib Kol Þorsteinsson; lýfi eg vígi þessu mér á hendur, gekk Kári þá til skips síns, sagði hann þá skipverjum sínum vígib; þá siglðu þeir norður til Beruvíkur, og settu upp skip sitt og fóru upp í Hvítáborg í Skotlandi og voru með Melkólfi Jarli þau misseri. En er Flosi fréttir víg Kols, býr hann um líf hans og gefur fé mikib til legs honum. Flosa stúfku aldrei hermdarýrði til Kára. Flosi fór þadan subur um sjá, og hóf upp suburgaungu sína og gekk subur og létti ekki fyrr en hann kom til Rómaborgar, þar fékk hann svo

mikla sæmb, að hann tók lausn af sjálfum pávanum, og gaf hann þar til fé mikib, fór þá aptur ena eyftri leib, og dvaldist víða í borgum og géll fyrir ríka menn og þág af heim mikla sæmb; hann var í Noregi um veturinn eptir, og var með Eyríki Jarli til útferðar, og hann féll honum mjöl mikib, og margir menn aðrir gérðu sæmilega til hans; siglði hann nú til Íslands, og kom í Hornafjörð og fór þá heim til Svínafells, hafði hann þá af hendi innt alla sætt sína, bæði í utanferðum og fégjöldum.

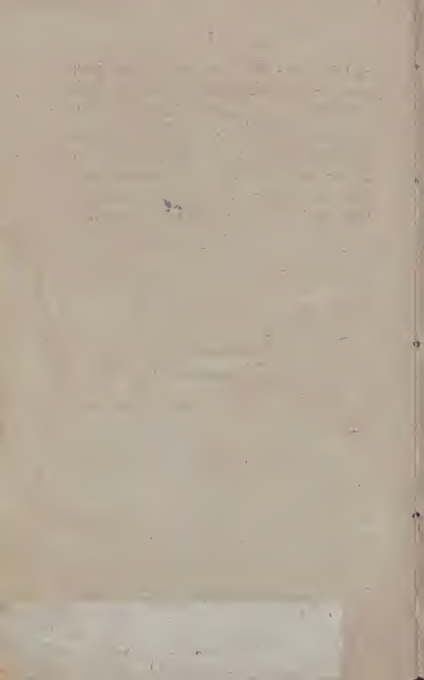
159. K a p í t u l l i.

Frá Slosa og Kára.

Nú er að segja frá Kára, að um sumarib eptir fór hann til skips síns, og siglði suður um sjá, og hóf upp suburgaungu sína í Norðmandi og géll suður og þág lausn og fór aptur ína vestri leib og tók skip sitt í Norðmandi og siglði norður um sjá til Dofra á Englandi; þadan siglði hann vestur um Bretland, og svo norður fyrir Skotlandsfjörðu, og léttu eigi fyrr ferð sinni, enn hann kom í Þrasvík á Katanesi til Skeggja bónda, féll hann þá þeim Kolbeini og Davíði byrðinginn; siglði Kolbeinn þessu skipi til Noregs, en Davíð.

ur var eptir í Fribarey. Kári var þenna vetur á Kata-
nesi; á þessum vetri andabíst húsfreyja hans á Ís-
landi. Um sumarid eptir bjósti Kári til Íslands.
Stéggj féll honum byrðing, voru þeir þar á 18;
þeir urðu helður síðbúinir og sigldu þó í haf, og höfðu
lánga útivist, en um síðir tóku þeir Ingólfshöfða,
brutu þar fljót allt í spón, þar varð mannbjörg,
þá gérði og á hrið vedurs; spyrja þeir nú Kára,
hvað nú skal til ráða taka? en hann sagði það
ráð, að fara til Svínafells, og reyna þegnskap
Flosa. Geingu þeir nú heim til Svínafells í
hriðinni. Flosi var í flosu, hann kénndi Kára er
hann kom í stofuna, og spratt upp í móti hon-
um, og minntist til hans, og setti hann í háfæti
hjá sér. Flosi baud Kára að vera þar um vet-
urinn. Kári þág það, sættust þeir þá heilum
fátum. Flosi gipti þá Kára Hildigunni bróður-
dóttur sína, er Höskuldur Hvítanesgöbi hafði átta,
bjuggu þau þá fyrst að Breiðá; það seigja menn,
að þau yrði æfilof Flosa, að hann færi utan, þá
er hann var orðinn gamall, að sækja sér fláavíð,
og var hann í Noregi þann vetur; en um sum-
arid varð hann síðbúinn; menn ræddu um, að
vondt væri fljót hans. Flosi sagði vera ærið gott
gömlum og seigum, og bar á fljót og lét í haf,

og hefir til þess skips aldrei spurft síðan. Þessi voru börn þeirra Kára Sölmundarsonar og Helgu Njálisdóttur: Þorgérbur og Ragnheiður, Valgérður og Þórbur er inni brann; en börn þeirra Hildigunnar og Kára voru þeir Starkaður og Þórbur og Flofi. Son Brennufloa var Kolbeinn, er ágætastur maður hefir verið einhverr í þeirri ætt, og luku vér þar Brennu = Njálsögu.



P r e n t v i l l u r.

- Bif. 16 línu 10, læst l. létst; l. 21 — 2, víss Þjótt
 les Þjótt víss
 — 76 línu 9, eru l. er — a
 — „ línu 10, geigur l. gegur
 — 84 línu 14, get „ l. gjæt „
 — 89 línu 12, tóð l. jóð
 — 92 línu 4, l. vidureignar
 — „ línu 20, hléd l. hlét
 — 100 línu 9, l. mundrida
 — 108 línu 26, kom æð l. kom
 — 120 línu 21, vera sem l. vér sem
 — „ línu 28, hléd l. hlét
 — 125 línu 2, þar l. þad
 — 137 línu 13, þrant l. þraung
 — 144 línu 15, leigs l. leygs
 — 162 línu 15, l. snaradi
 — 164 línu 27, úráðanda l. úráðanda
 — 170 línu 1, 11 l. 40
 — 191 línu 20, þar er l. þar til er
 — 207 línu 16, munda l. mundu
 — 211 línu 2, l. þóffi
 — 212 línu 10, völdu l. völdu
 — 221 línu 9, lagdir til fundar l. lagdur til fundur
 — 223 línu 22, l. Móðólfs
 — 224 línu 7, þrød = l. þrød =
 — 225 línu 23, álitum l. álitum
 — 228 línu 26, laufæ = l. laufæs =

215. línu 24, ráðid l. ráð ráðid
 — 231 línu 20, gróf l. gróf
 — 235 línu 2 hleypur l. hleypir
 — 243 línu 13, reyns l. reins
 — 245 línu 10, all l. og (leiddit)
 — 267 línu 4, þessu l. þessi (þ. e. þessari)
 — 279 línu 20, fara að; þú l. fara, að þú
 — 280 línu 4, en á að undanfellaft (stendur þó í hinna
 þrentubu útgáfu)
 — 292 línu 10, þessa l. þessi (þ. e. þessari)
 — 306 línu 19 og 20, gróf l. gróf
 — 312 línu 15, gróf l. gróf
 — 328 línu 13, umferdir l. um ferdir
 — 345 línu 17, fylgt l. fylft
 — 352 línu 26, hinna l. inna
 — 368 línu 9, safar l. safa
 — — línu 23, 25 og 27, hreifdi l. reidi
 — — línu 29, hreifingu l. reifingu
 — 369 línu 4. 7. 9. 16. 17. 24. 25, sama
 — 385 línu 11, fanga ráðid l. fangaráðid
 — — línu 16, rímmugýgu l. Rímmugýgi
 — 387 línu 26, sjálfráð l. sjálfráðt
 — 392 línu 4, Þjarna l. Þjarnar
 — — línu 14, sem að l. sem
 — 398 línu 4, varid l. varir
 — 402 línu 5, láta l. látu
 — 410 línu 11, hló l. ló (þ. e. laug)
 — 416 línu 25, merfum l. merfjum
-



